

ҚазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY • ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ

ТӨМЕН КӨМІРТЕКТІ БОЛАШАҚҚА АРНАЛҒАН БАҒАМ

2020 ЖЫЛҒЫ
ОРНЫҚТЫ
ДАМУ
ТУРАЛЫ ЕСЕП

Есеп туралы	14
Директорлар кеңесі төрағасының үндеуі	16
Басқарма төрағасының үндеуі	18

Компания туралы

2020 жылғы корпоративтік негізгі оқиғалар	26
Компанияның миссиясы және стратегиялық бағыттары	28
COVID-19 пандемияға арналған дағдарысқа қарсы шаралар	29
Корпоративтік басқару	31
Цифрлық трансформациялау	43

Орнықты дамуды басқару

Біздің орнықты дамуды басқару тәсіліміз	49
БҰҰ ЖШ және ОДМ қағидаттарына бейілділігі	51
ESG интеграциясы	53
Төмен көміртекті болашаққа арналған бағам	54
Әдеп және адалдық	56
Әдепке жатпайтын мінез-құлық туралы кеңестерге жүгіну тетіктері	57
Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл	59
Есептің маңызды тақырыптарын айқындау	61
Бастамалар және мүшелік	64

Экономикалық дамуға қосқан үлес

Құрылған және бөлінген экономикалық құн	72
ҚМГ салық стратегиясы	73
Инвестициялық жобаларды іске асыру	75
Сатып алу практикасы	78
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	80
Бәсекелестікке қарсы мінез-құлық	83
Әлеуметтік-экономикалық сәйкестік	83

Жұмыс орнындағы экологиялық жауапкершілік пен қауіпсіздік

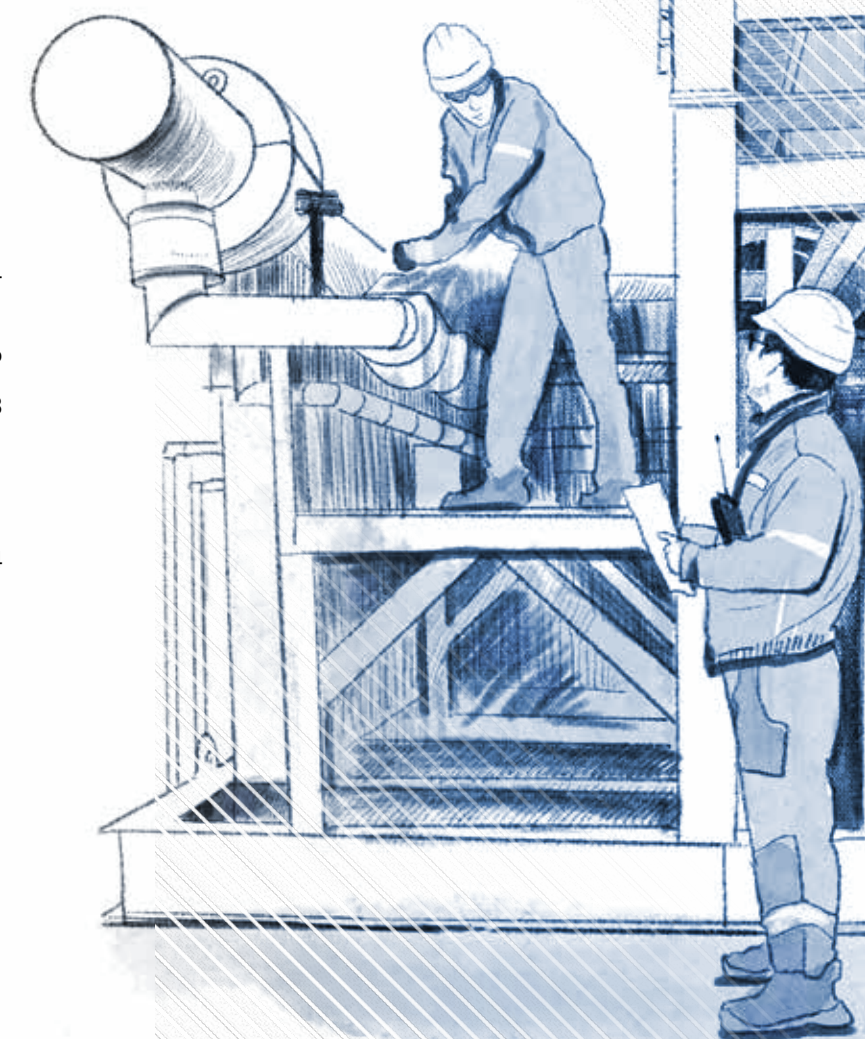
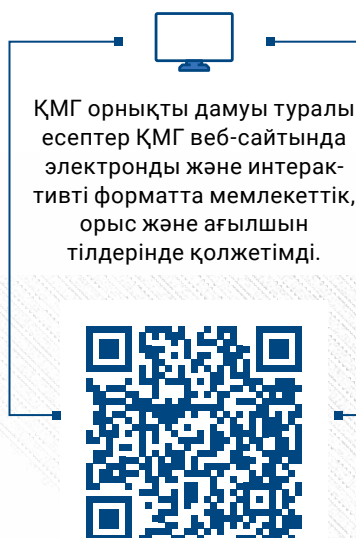
Басқаруға біздің көзқарасымыз	85
Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау	89
Өндірістік санитария және еңбек гигиенасы	93
COVID-19 пандемиясына ден қою – өндірістегі қауіпсіздік	96
Экологиялық көрсеткіштер	97
Талаптарға сәйкестігі	116
ӨҚ, ЕЖҚОҚ саласындағы оқыту	117

Әлеуметтік жауапкершілік

Жұмыспен қамту	119
Тең мүмкіндіктер және персоналды ынталандыру	123
Адам құқықтарын сақтау және әлеуметтік қолдау	123
Қызметкерлерді дамыту	127
Біздің қауымдастықтар	129
COVID-19 пандемиясымен күреске қосқан үлесіміз	131

Қосымшалар

Тәуелсіз тексеру туралы есеп	134
1. Есеп беру шекаралары, өзгерістер, ескертпелер	136
2. Экологиялық индикаторлар	138
3. GRI Content Index мазмұнының көрсеткіші	141
4. Аббревиатуралар мен қысқартулар	151
Байланыс ақпараты	154

МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫ ӨНДІРУ

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

102-1,102-2,102-7,102-8

635

М.Б. МЛН. Т

ҚОРЛАР PRMS САНАТЫ 2P

2020 635

2019 676

8 191

МЛН М³

ТАБИҒИ ЖӘНЕ ІЛЕСПЕ ГАЗ

2020 8 191

2019 8 455

2018 8 137

21 752

МЫҢ ТОННА

МҰНАЙ МЕН КОНДЕНСАТ

2020 21 752

2019 23 618

2018 23 607

87

КСШ 1000 ТОННАСЫНА ШАҚҚАНДАҒЫ БІР ТОННАСЫ

СО₂ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ
ҚАРҚЫНДЫЛЫҒЫ

2020 87

2019 93

2018 101

ПРАКТИКАДАН МЫСАЛ

2020 жылы көмірсутек шикізаты қорларының өсімі, негізінен «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС және т. б. кен орындарын жете барлау және қайта бағалау есебінен 16 млн тоннаны құрады.

Бүгінгі таңда Компанияның операциялық активтеріндегі мұнай өндірудің 85%-ке жуығы жеті негізгі кен орындарына тиесілі: Өзен және Қарамандыбас («Өзенмұнайгаз» АҚ), Қаламқас және Жетібай («Маңғыстаумұнайгаз» АҚ), С. Нұржанов және Шығыс Молдабек («Ембімұнайгаз» АҚ) және Қаражанбас («Қаражанбасмұнай» АҚ).

МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫ ТАСЫМАЛДАУ

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

102-1,102-2,102-7,102-8

64 181

МЫҢ ТОННА

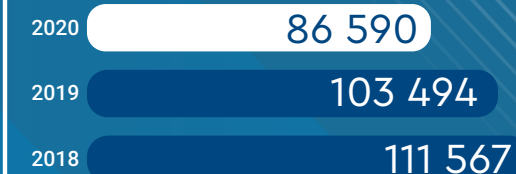
МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ

86 590

МЛН М³

ГАЗДЫ ТАСЫМАЛДАУ

629

МЫҢ ТОННА

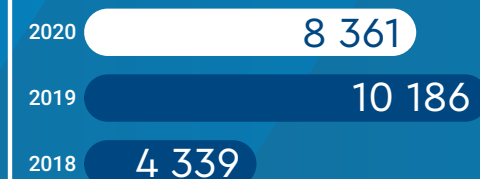
КАСПИЙ ӨҢІРІНДЕ МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ КӨЛЕМІ

8 361

МЫҢ ТОННА

ҚАРА ЖӘНЕ ЖЕРОРТА ТЕҢІЗДЕРІНДЕ МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ КӨЛЕМІ

ПРАКТИКАДАН МЫСАЛ

«ҚАЗАҚТЕҢІЗКӨЛІКФЛОТЫ» ҰТКК» ЖШС 2020 жылы өз танкерімен Каспий өңірінде 629 мың тонна немесе жоспарлы көрсеткішке қатысты 116% (540 мың тонна) мұнай тасымалдады.

2020 жылдың қорытындысы бойынша Қара және Жерорта теңіздерінде мұнай тасымалдау бойынша өндірістік көрсеткіштердің орындалуы 8 361 мың тоннаны немесе жоспарлы көрсеткішке қатысты 166%-ті (5 040 мың тонна) құрады.

Жалпы көлемнің 3 414 мың тоннасын жеке флотпен және 4 947 мың тоннасын жалға алынған кемелер тасымалдады.

Ашық теңіздерде тасымалданғаны:

- Қара теңізде мұнай тасымалдау – 3 420 мың тонна;
- Жерорта теңізінде мұнай тасымалдау – 4 941 мың тонна.

ҚАЙТА ӨНДЕУ ЖӘНЕ МАРКЕТИНГ

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

102-1,102-2,102-7,102-8

ПРАКТИКАДАН МЫСАЛ

«CASPI BITUM» БК» ЖШС

2020 жылы битум шығымы 44%-ға жетті (алдыңғы кезеңдермен салыстырғанда 4%-ға артты). Бұл кәсіпорын пайдалануға берілген сәттен бастап рекордтық ең жоғары көрсеткіш болып табылады. 2019 жылмен салыстырғанда, мұнай өңдеу көлемі аз болған кезде битумның көп мөлшері өндірілді:

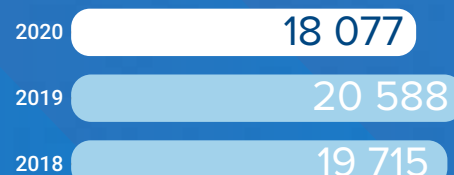
	2019	2020
Мұнай өңдеу көлемі, тонна	886	865
Битум өндіру көлемі, тонна	369	370

18 077

МЫҢ ТОННА

МҰНАЙ ӨНДЕУ

3 167

МЫҢ ТОННА

ҚР-ДА ӨНДІРІЛГЕН ҚМГ МҰНАЙ ӨНІМДЕРІН КӨТЕРМЕ САУДАМЕН ӨТКІЗУ

СЕРВИС

ПРАКТИКАДАН МЫСАЛ

ТЕҢІЗ ЖӘНЕ ЖАҒАЛАУ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫН БАСҚАРУ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ

2020 жылы келесі жобалар сәтті аяқталды:

- Болашақта кеңейту жобасы үшін Теңізшевройл MCV «Barys», «Berkut», «Sunkar» кемелері және «Talas», «Emba» & «Irgiz» буксирлері салынды, жалпы салмағы 57 000 тонна болатын 90 модуль тасымалданды.
- KPI полипропилен өндіру зауытын салу үшін («Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.») Констанца порты (Румыния) – Атырау порты (ҚР) бағыты бойынша жалпы салмағы 3600 тонна 25 бірлік ірі габаритті жүктерді тасымалдайтын 6 баржа мен 36 буксир жұмылдырылды.
- BERTLING компаниясы үшін 1 баржа іске қосылды, KCOI базасынан (ҚР) Прорва портына (ҚР) 2 бірлік ірі габаритті жүк тасымалданды.

«Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС-нің OCIMF (ірі мұнай компанияларының форумы) талаптарына сәйкестігін бағалау қорытындылары бойынша «А» ең жоғары рейтингі берілді.

2020 жылы контейнер таситын бір MCV («Barys») кемесін жаңғырту жұмыстары басталды.

2020 жылы Атырау қаласында KPI мұнай-химия кешенін салу үшін Констанца портынан Атырау өзен портына 25 бірлік ірі габаритті жүк ойдағыдай тасымалданды.

ҚМГ бақылауындағы ашық теңіздерде мұнай тасымалдау үшін «Афрамакс» типті танкерді сатып алудың инвестициялық жобасына бастамашылық етілді.

Жерүсті және әуе көлігі

Теңіз операцияларын қолдау

Бұрғылау және интеграцияланған қызметтер

Мұнай-газ жабдығын өндіру

Технологиялық процестерді автоматтандыру

Мұнайдың төгілуіне ден қою жөніндегі сервис

10,5 МЫҢНАН АСТАМ КӨЛІК ҚҰРАЛДАРЫ
біздің өндірістік объектілерде күн сайын іске қосылған

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕС

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

102-1,102-2,102-7,102-8

 172
млрд теңге

ПАЙДА

 548
млрд теңге

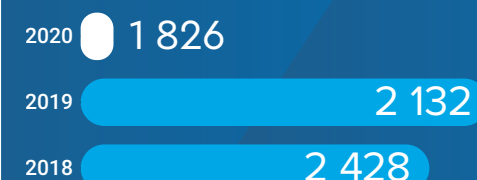
САЛЫҚТАР*

*жергілікті бюджетке

 1 826
млрд теңге

САТЫП АЛУ

 82%

САТЫП АЛУДАҒЫ ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ ҮЛЕСІ, %

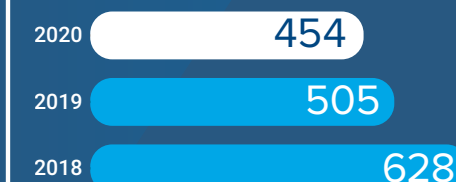
 1 812,6
млрд теңге

ҚР РЕЗИДЕНТ КОМПАНИЯЛАРЫ- НАН ТАУАРЛАРДЫ, ЖҰМЫСТАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІ САТЫП АЛУ

 454
млрд теңге

КҮРДЕЛІ САЛЫМ

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК

және ҚТ және ЕҚ көрсеткіштері

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

102-1,102-2,102-7,102-8

 21

млрд теңге

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ӘЛЕУМЕТТІК
ҚОЛДАУ

 6%

%

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ
ТҰРАҚТАМАУЫ

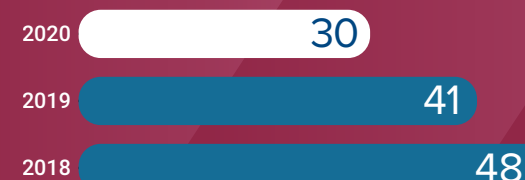
 19/81

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛІНІСТЕГІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

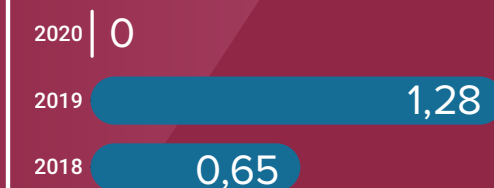
 30

ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАР САНЫ

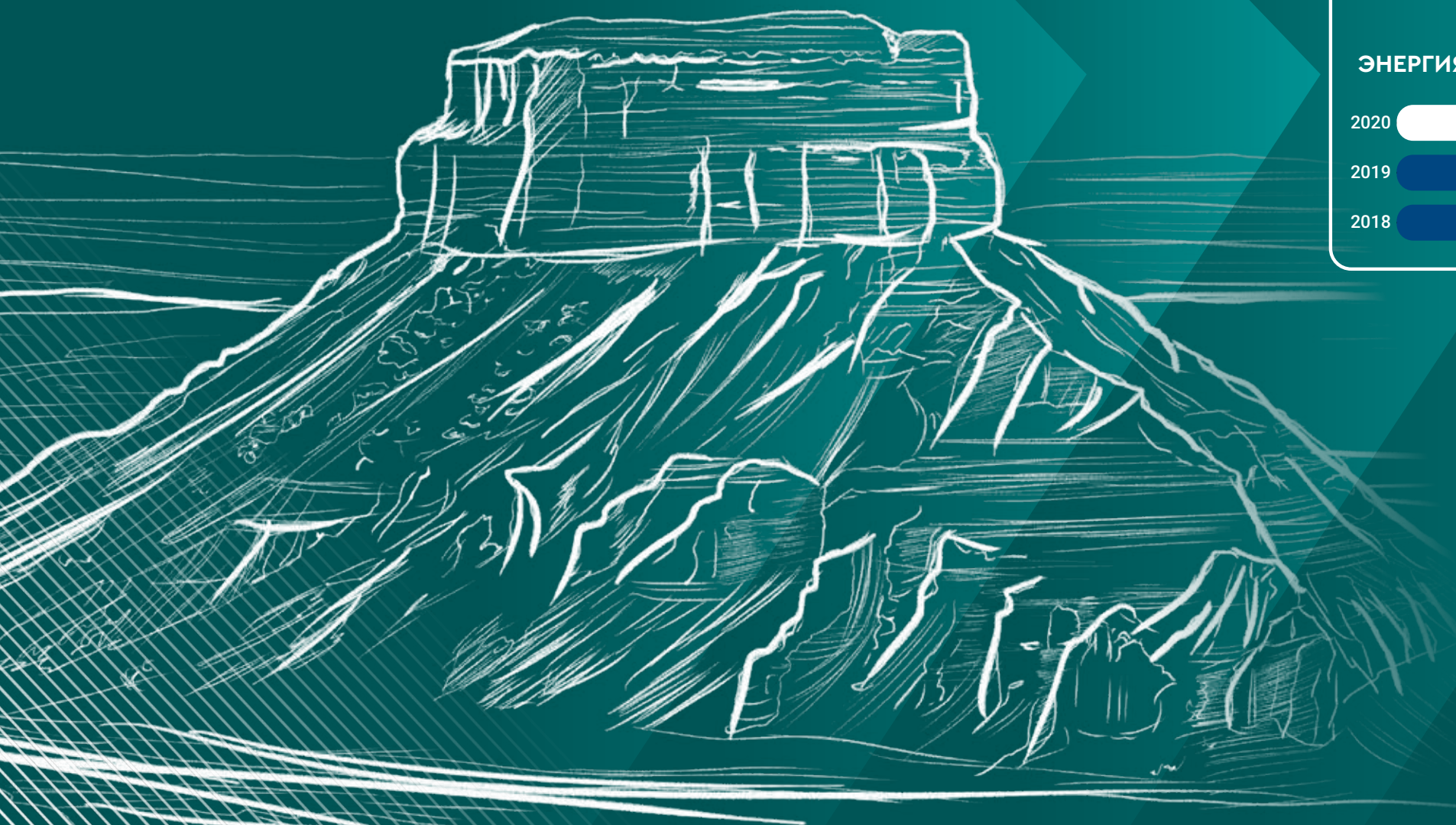

 0

ӨЛІМ ОҚИҒАЛАРЫНЫҢ
КОЭФФИЦИЕНТІ (FAR)

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

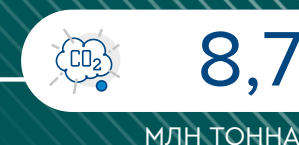

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

102-1,102-2,102-7,102-8

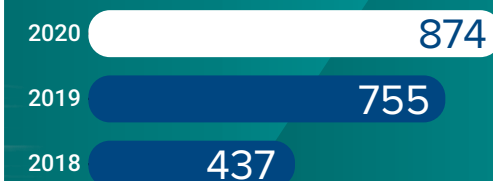
СУ БӨГЕТІ

CO₂ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ

ІЛЕСПЕ МҰНАЙ ГАЗДЫ КӘДЕГЕ ЖАРАТУ ДЕҢГЕЙІ

ТАРИХИ ҚАЛДЫҚТАР КӘДЕГЕ ЖАРАТЫЛДЫ

Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі мен ҚМГ арасындағы ынтымақтастық туралы меморандум аясында ММГ, ӨМГ және ҚБМ келісімшарттық аумақтарында қалдықтарды кәдеге жарату және мұнаймен ластанған жерлерді тазарту бойынша жұмыстар жүргізілуде.

ЕСЕП ТУРАЛЫ

102-32, 102-46, 102-50, 102-52, 102-54, 102-56

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – ҚМГ) мүдделі тараптары алдында өз қызметінің айқындылығы мен ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында Компанияның орнықты дамуына, әлеуметтік, экономикалық және экологиялық жауапкершілікке деген көзқарасын жыл сайын жариялап отырады.

Компания орнықты даму саласындағы өз қызметі туралы есептілікті дайындауды 2008 жылдан бастап жыл сайынғы негізде жүргізеді, 2012 жылдан бастап есептілікті жаһандық есептілік бастамасына (Global Reporting Initiative – GRI) сәйкес жариялауда.

Осы Есеп GRI Standards: Core option (негізгі нұсқа) сәйкес дайындалды.

Есепте 2020 күнтізбелік жылдағы ҚМГ және оның еншілес пен тәуелді ұйымдары туралы шоғырландырылған ақпарат берілген (есепте былай деп аталатындар – ҚМГ, Компания, Компаниялар тобы).

Есептің шекаралары дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығында ҚМГ-ге тікелей немесе жанама түрде тиесілі ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарын, сондай-ақ ҚМГ қызметін бақылауға құқылы заңды тұлғаларды (бөлімдер бойынша есептілік шекараларының егжей-тегжейлі сипаттамасы Есепке 1-қосымшада берілген) қамтиды.

Компанияның өндірістік қызметінің қаржылық жағдайы мен нәтижелері Компанияның тиісті Блоктарының ұйымдық қолдауымен Компанияның шоғырландырылған деректерін пайдалана отырып берілді. Осы Есепті дайындау кезінде қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары бойынша жасалған ҚМГ басқарушылық және аудиттелген қаржылық есептілігі пайдаланылды.

Осы Есеп Global Reporting Initiative Sustainability Reporting Standards (GRI Standards) орнықты даму саласында есептілікті дайындау жөніндегі халықаралық нұсқаулыққа, сондай-ақ GRI Oil and Gas Sector Disclosures мұнай-газ компанияларына арналған салалық қосымшаға сәйкес дайындалды.

Есепті дайындау процесі, маңызды тақырыптарды айқындау және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу туралы толығырақ «Орнықты дамуды басқару» бөлімінде.

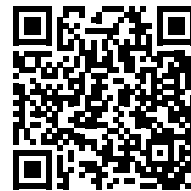
Көрсеткіштер бойынша деректердің салыстырмалылығын және салыстыру мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін ақпарат бірнеше жылғы динамикада ұсынылған.

ҚМГ орнықты дамуы туралы есептер ҚМГ веб-сайтында электронды форматта мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде қолжетімді: http://www.kmg.kz/rus/ustoichivoe_razvitie/reports/.

ҚМГ орнықты дамуы туралы есеп ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітіледі және корпоративтік интернет-сайтта жариялау және баспа нұсқасын тарату арқылы мүдделі тараптардың назарына жеткізіледі.

Есептің интерактивті нұсқасы ҚМГ сайтында мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде орналастырылған http://www.kmg.kz/rus/ustoichivoe_razvitie/reports/.

Есеп сыртқы куәландырудан өтті, сонымен қатар GRI Materiality Disclosures Service тексеруінен өтіп, Жаһандық есептілік бастамасының (GRI) түпнұсқалық белгісін алды (3-қосымша).

«Самұрық-Қазына» АҚ-қа тікелей немесе жанама тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару стандартына сәйкес «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың Орнықты даму туралы жыл сайынғы есебін верификациялау жөніндегі қызметтерді сатып алу бойынша Өнім беруші «Эрнст энд Янг-консультациялық қызметтер» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі болып табылады.*

ОРНЫҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫ

Адам құқықтары		1-қағидат	Іскерлік топтар халықаралық деңгейде жария етілген адам құқықтарын қорғауды қолдап, құрметтеуге тиіс.
		2-қағидат	Іскерлік топтар адам құқықтарының бұзылуына қатысы болмауы тиіс.
Еңбек қарым-қатынастары		3-қағидат	Іскерлік топтар бірігу еркіндігін және ұжымдық шарттар жасасу құқығын нақты мойындауды қолдауы тиіс.
		4-қағидат	Іскерлік топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық нысандарын жою үшін әрекет етуге тиіс.
		5-қағидат	Іскерлік топтар балалар еңбегін толық жоюды қолдауы тиіс.
		6-қағидат	Іскерлік топтар еңбек және жұмыспен қамту саласындағы кемсітушілікті жоюды қолдауы тиіс.
Қоршаған орта		7-қағидат	Іскерлік топтар сақтық қағидатына негізделген экологиялық мәселелерге көзқарасты қолдауы тиіс.
		8-қағидат	Іскерлік топтар қоршаған ортаның жай-күйі үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамаларды қабылдауы тиіс.
		9-қағидат	Іскерлік топтар экологиялық қауіпсіз технологияларды дамытуға және таратуға жәрдемдесуі тиіс.
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл		10-қағидат	Іскерлік топтар бопсалау мен парақорлықты қоса алғанда, сыбайлас жемқорлықтың барлық нысандарына қарсы тұруға тиіс.

* «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының және дауыс беруші акцияларының елу және одан көп пайызы (қатысу үлесі) «Самұрық-Қазына» АҚ-ға меншік немесе сенімгерлікпен басқару құқығында тікелей немесе жанама тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару стандарты.

ДИРЕКТОРЛАР

КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

102-14, 102-44

Кристофер Джон Уолтон

Директорлар кеңесінің төрағасы

Құрметті оқырмандар,

Сіздердің назарларыңызға «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың 2020 жылғы Орнықты даму туралы есепті ұсынамын.

Биылғы жыл сынақ жылы ретінде есімізде қалады. Осы жылы қатар жүрген қиындықтар орнықты даму қағидаттарын іске асыруда және корпоративтік басқару процестерін жетілдіруде біз жылдан жылға қабылдайтын іс-шаралардың маңыздылығы мен құндылығын көрсетті.

Күрделі кезеңге қарамастан, есепті жылы біздің стратегиялық басымдықтарымыз өзгерген жоқ. 2020 жылы ESG аспектілеріне ерекше назар аударылды. Бұл – әлеуметтік және экологиялық жауапкершілік, корпоративтік басқару мәселелері.

Орнықты даму көрсеткіштері бойынша Компания қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында 2020 жылға ҚМГ Директорлар кеңесі корпоративтік ҚНҚ – ESG-рейтингін бекітті, онда бизнестің экологиялық, әлеуметтік тәуекелдері бойынша, сондай-ақ рейтингтік агенттіктен корпоративтік басқару бойынша тәуелсіз баға алу көзделген.

ҚМГ алғаш рет «Sustainalytics» халықаралық рейтингтік агенттігінің ESG-рейтингінен өтіп, 69 балл алды. Агенттік сарапшылары Компанияның 48-ден астам ESG критерийлерін бағалады.

Әлеуметтік көрсеткіштер арасында – біздің қызметкерлеріміздің қауіпсіздігі мен денсаулығы негізгі басым көрсеткіштер болып табылады. Бұған біздің алғаш рет еңбек қызметімен байланысты өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың нөлдік деңгейіне қол жеткізгеніміз дәлел. Бұдан басқа, COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуы мен онымен аурушаңдықты төмендету мақсатында қысқа мерзімде біз жаппай жұқтыруға және өндірістік процесті тоқтатуға жол бермейтін бірқатар кешенді шаралар қабылдадық.

Экологиялық көрсеткіштер арасында ҚМГ үшін негізгі ESG-сын-тегеуріндер операциялық қызметтен көміртегі шығарындылары болып табылады. Айта кету керек, климаттың өзгеруі мәселелері Директорлар кеңесі мен ҚМГ Ди-

ректорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбекті қорғау, қоршаған орта және тұрақты даму комитеті деңгейінде бақыланады.

Корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелерін енгізе отырып, корпоративтік басқару рейтингінің деңгейін арттыру мәселесі пысықталды және Директорлар кеңесі мен атқарушы органның тиімділігі, тәуекелдерді басқару және орнықты даму сияқты бағыттар бойынша барынша ілгерілеуге қол жеткізілді.

Сондай-ақ, 2021 жылға бизнес-бағыттар бойынша департамент директорларының ҚНҚ-леріне ҚМГ компаниялар тобы бойынша ластаушы заттардың, парниктік газдардың шығарындыларын азайту, су үнемдеу және энергия үнемдеу бойынша 2030 жылға дейінгі іс-шаралар жоспары мен нысаналы көрсеткіштерді әзірлеу енгізілді.

Біз сондай-ақ Қауіпсіздік, еңбекті қорғау, қоршаған орта және орнықты даму жөніндегі комитеттің белсенді жұмысын жалғастырудамыз. 2020 жылы төрт отырыс өткізіліп, онда орнықты дамуға қатысты 40 мәселе қаралды.

Осы жұмыс шеңберінде біз «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы орнықты даму саласындағы басқару жүйесі бойынша, еңбекті қорғауды басқару жүйесі бойынша және өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару бойынша бірқатар жаңа корпоративтік құжаттарды бекіттік. Орнықты даму саласында басқару жүйесін енгізуді іске асыру мәртебесінің мониторингі бойынша жұмыс тұрақты жүргізілуде.

«Төмен көміртекті дамуға энергетикалық көшу» біз үшін өзекті стратегиялық мәселе болып табылады. Париж келісімінің мақсаттарына сәйкес «энергияға көшу» сценарийін дамыту үшін біздің қызметімізге тиісті талдау жүргізіледі, біз климаттық тәуекелдерді басқару мәселелерін компанияның бизнес-стратегиясына жоспарлы интеграциялауды қарастырамыз. 2021 жылы Компанияның стратегиясы қайта қаралады және төмен көміртекті даму мәселелері стратегиялық мақсаттарға енгізілетін болады.

Біз сондай-ақ БҰҰ-ның Орнықты даму мақсаттарын Компанияның қызметіне біріктіруді көздеп отырмыз. 2020 жылғы наурызда біз ҚМГ-ның Директорлар кеңесі мен Басқармасының кеңейтілген отырысын өткіздік, нәтижесінде басым ОДМ келісілді және оларды ҚМГ бизнес-процестеріне интеграциялау бойынша жұмыс жүргізілуде.

Орнықты даму жүйесін қалыптастырумен қатар, біз тұрақты даму мәдениетін арттыруға үлкен көңіл бөлеміз. Қашықтағы форматқа қарамастан, біз 2020 жыл ішінде Корпоративтік орталық пен ЕТҰ қызметкерлері үшін орнықты даму бойынша оқыту жүргіздік. Сондай-ақ, қызметкерлердің 85%-дан астамы корпоративтік құндылықтар бойынша оқытудан сәтті өтті, этикалық рәсімдер мен қағидаттар бойынша құзыреттерге тестілеу жүргізілді.

Мүдделі тараптардың ҚМГ ESG-көрсеткіштеріне қызығушылығының артуын ескере отырып, біз орнықты даму туралы есептілікті тәуелсіз верификациялау жыл сайынғы негізде жүргізіледі деп шешім қабылдадық. Бұл бізге қаржылық емес есептіліктегі деректердің ашықтығы мен анықтығын жақсартуға мүмкіндік береді, сондай-ақ болашақта мүдделі тараптарымыздың, оның ішінде әлеуетті инвесторлардың да сенім деңгейін арттырады деп үміттенеміз.

Қорытындылай келе, барлық елдерге әсер еткен пандемиядан кейінгі дағдарысқа қарамастан, біз қызметкерлеріміздің денсаулығы мен өмірінің қауіпсіздігі бойынша уақтылы шаралар қабылдап, корпоративтік басқару деңгейін арттыруға қол жеткіздік және орнықты даму саласындағы мақсаттар мен міндеттерді іске асыруды, оның ішінде Компанияның ESG-рейтингін арттыруды жалғастыра алдық.

Құрметпен,

Кристофер Джон Уолтон

Директорлар кеңесінің төрағасы

БАСҚАРМА

ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

102-14, 102-44

Айдарбаев Алик Серікұлы

Басқарма Төрағасы

Құрметті оқырмандар!

Өткен жыл бәріміз үшін өте қиын болды. COVID-19 пандемиясы және карантиндік шаралар планетамыздың барлық тұрғындарына әсер етіп, жаһандық салдарға әкеп соқтырды.

Мұнай-газ саласы экономиканың ең көп зардап шеккен секторларының бірі болды. Көмірсутектерге сұраныстың төмендеуі және ОПЕК+ келісімі шеңберінде өндіруді шектеу бүкіл әлемдегі мұнай-газ компанияларының өндірістік және қаржылық көрсеткіштеріне теріс әсер етті. «ҚазМұнайГаз» да бұдан тыс қалған жоқ.

Дегенмен, барлық осы сын-қатерлерді біз лайықты қарсы алдық. Дағдарысқа қарсы жоспар уақтылы қабылданды, бұл пандемияның әсерін барынша азайтуға, өндірістік процестерді тоқтатуға жол бермеуге және компанияның қаржылық тұрақтылығын сақтауға мүмкіндік берді. Бұл ретте басым инвестициялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру жалғастырылды.

Дағдарысқа қарсы шаралардың арқасында «ҚазМұнайГаздың» қаржылық көрсеткіштері күтілгеннен жақсы қалыптасты. Компания оң еркін ақша ағынын жасады, шоғырландырылған борышты 488 миллион долларға төмендетті, акционерлер алдында «ҚазМұнайГаз» тарихындағы ең ірі – 82 миллиард теңге болған дивидендтер төлеу бойынша міндеттемелерді орындады. Салық және басқа да міндетті төлемдер сомасы 1,2 триллион теңгені құрады. Сондай-ақ, өңірлердегі әлеуметтік жобаларды қаржыландыруға 3 миллиардтан астам теңге бөлінді.

Біз ұжымдық шарттар шеңберіндегі барлық міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз еттік. Жыл сайынғы әлеуметтік зерттеулердің нәтижелері бойынша өткен жылы әлеуметтік тұрақтылықтың интегралдық көрсеткіші 86 пайызды құрады. Бұл «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компаниялары арасындағы жоғары көрсеткіштердің бірі.

Дағдарыстың әсеріне қарамастан, біз өндірістік персонал үшін жұмыс орындарын сақтап қалдық және еңбек жағдайларын жақсарту бойынша жұмысты жалғастырдық. Осылайша, Ақтөбе

облысындағы Қаражанбас және Асар кен орындарында жаңа жатақханалар, вахталық кент салынды, Атырау мұнай өңдеу зауытының қызметкерлеріне 100 пәтердің кілті табыс етілді.

Сонымен қатар, компания алғашқы күннен бастап COVID-19 пандемиясымен жалпы күреске белсенді түрде қатысты. Қайырымдылық көмек аясында өңірлерге 6,2 миллиард теңге бөлінді. Бұл қаражатқа жедел жәрдем машиналары, өкпені жасанды желдету аппараттары, жеке қорғаныс құралдары және т.б. сатып алынды.

Есепті кезеңде еңбек қызметіне байланысты өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың болмауы маңызды жетістік болғанын атап өту қажет. Мұндай көрсеткішке компания алғаш рет қол жеткізіп отыр.

Озық тәжірибелерді ескере отырып, біз үнемі корпоративтік стандарттарды жақсартуға ұмтылудамыз. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы бірқатар саясат бекітіліп, Іскерлік этика кодексі жаңартылды. Өткен жылы осындай құжаттар 35 еншілес және тәуелді ұйымдарда қабылданды. Кешенді шараларды іске асыру 2020 жылды компаниялар тобы бойынша сыбайлас жемқорлық пен алаяқтық фактісіз аяқтауға мүмкіндік берді.

Өзінің қағидаттарын басшылыққа ала отырып, «ҚазМұнайГаз» экологиялық іс-шараларды іске асыру мәселелеріне ерекше назар аударады, бұл қоршаған ортаға әсерді азайтуға мүмкіндік береді. Мысалы, ілеспе мұнай газының пайдалы түрде пайдалану көрсеткіші 98 пайызды құрады. Біз сондай-ақ атмосфералық ауаға ластаушы заттардың шығарылуын қысқарта алдық. Қалдықтарды, оның ішінде тарихи қалдықтарды кәдеге жарату және ластанған жерлерді қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар орындалуда.

The Carbon Disclosure Project (CDP) халықаралық бастамасы аясында екінші жыл қатарынан біздегі көміртегі ізі есептеледі. 2020 жылғы тамызда «ҚазМұнайГаз» CDP климаттық сауалнамасы шеңберінде 2019 жылға парниктік газдар шығарындылары бойынша есеп жариялады. Сондай-ақ, CDP есептілігі кеңейтілді – су ресурстарын басқару жөніндегі деректер алғаш рет 2019 жылдың қорытындысы бойынша су

қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде жарияланды.

Компания алғаш рет Sustainalytics халықаралық рейтингтік агенттігінің ESG-рейтингінен өтті және ықтимал 100 балдан 69 балл алды. Бұл тәуелсіз бағалау біздің орнықты даму саласындағы жыл сайынғы мақсатты жұмысымызды көрсетеді. Біздің қызметкерлеріміздің әрқайсысының үлкен үлесі.

SOCAR және басқа да мұнай-газ компанияларымен бірге Каспий өңірінің қоршаған ортасын қорғау жөніндегі бастамаға қосылдық. Бұл климаттың өзгеру проблемаларын шешуге және парниктік газдар шығарындыларын болдырмауға бағытталған белсенді бірлескен күш-жігерді көздейтін тағы бір маңызды қадам.

Біз қызметтің декарбонизациясы және жасыл технологияларға көшудің жаһандық трендін көріп отырмыз. «ҚазМұнайГаз» осы бағытта да дамитын болады және жаңартылатын энергия көздерін қалыпты, пәрменді, дәйекті дамытуға және қызметті декарбонизациялауға шоғырланатын болады. Қазірдің өзінде Төмен көміртекті даму бағдарламасын әзірлеу бойынша жобалық офис құрылды.

Тұтастай алғанда, корпоративтік басқаруды, өнеркәсіптік қауіпсіздікті және қоршаған ортаны қорғауды жақсарту мәселелері біз үшін басты ба-сымдықтар болып қала береді. Біз ортақ күш-жігерімізбен компанияның орнықты дамуы үшін барлық міндеттемелерімізді орындайтынымызға сенімдімін.

Құрметпен,

Алик Айдарбаев

Басқарма төрағасы

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

102-1, 102-2, 102-4, 102-5, 102-6, 102-9

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы – көмірсутектерді барлау мен өндіруден, оларды тасымалдау мен қайта өңдеуден бастап мамандандырылған сервистік қызметтер көрсетуге дейінгі толық өндірістік циклді жүзеге асыратын бірегей тігінен біріктірілген мұнай-газ операторы.

ҚМГ «Ел экономикасының мұнай-газ секторындағы мемлекеттің мүдделерін одан әрі қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы (бұдан әрі – ҚР) Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы № 811 Жарлығына және «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы № 811 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 25 ақпандағы № 248 қаулысына сәйкес құрылды. ҚМГ «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компаниясы», «Мұнай және газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамдарының және «ҚазМұнайГаз» – қайта өңдеу және маркетинг» акционерлік қоғамының құқықтық мұрагері болып табылады. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің атынан Қазақстан Республикасының Үкіметі ҚМГ-нің құрылтайшысы болып табылады.

ҚМГ акционерлері:

SAMRUK
KAZYNA

90,42%

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» АҚ)

НБК

9,58%

«ҚР Ұлттық банкі» республикалық мемлекеттік мекемесі

ҚМГ Компаниялар тобының құрамына дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан көп проценті тікелей немесе жанама түрде ҚМГ-ге тиесілі 135 компания кіреді, соның ішінде 68 актив ҚР аумағында орналасқан. Қалған активтер Румыния, Грузия, Швейцария, Нидерланды, Канада, Болгария, Украина, Молдова, Ресей мен Түркия сияқты осындай елдерде орналастырылған.

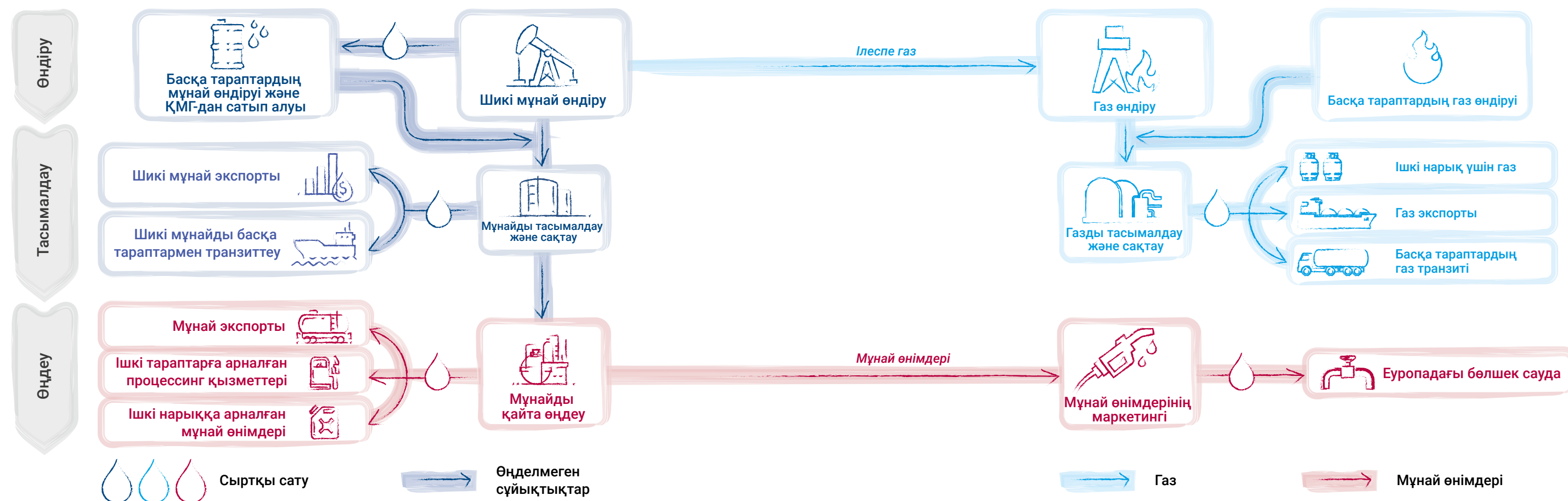
2015 жылғы 30 желтоқсанда ҚР Үкіметінің қаулысымен ҚМГ тобының 73 компаниясы енгізілген, Жекешелендірудің 2016–2020 жылдарға арналған кешенді жоспары бекітілді. ҚМГ тобында заңды тұлғаларды қысқарту жекешелендіру және дивестициялар бағдарламалары шеңберінде жүргізілуде.

2020 жылғы 5 қарашада ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен (№ 13/2020 хаттама) 2019 жылғы 6 маусымдағы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобы активтерінің нысаналы құрылымына көшу жөніндегі іс-шаралар жоспарына өзгерістер енгізілді.

Сондай-ақ ҚМГ тобы активтерінің құрылымын, оның ішінде қосалқы холдингтерді тарату/қайта ұйымдастыру есебінен оңайлату бойынша жұмыс жүргізілуде. 2020 жылы «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ субхолдингі ерікті түрде тарату жөніндегі іс-шаралар жалғастырылды, осыған байланысты 2019–2020 жылдары ҚМГ «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ-тан 8 компанияны сатып алды.

2020 жылы ҚМГ өткізілген/таратылған активтерінің саны: өткізілгені – 3 компания, таратылғаны – 2 компания, қайта ұйымдастырылғаны – 1 компания.

ҚҰН ЖАСАУДЫҢ ӨНДІРІСТІК ТІЗБЕГІ

ҚМГ далалық ауыл шаруашылығы жұмыстарын жүргізу үшін дизельді отынды жөнелтуді жүзеге асыруда, сондай-ақ жылыту кезеңінде әлеуметтік-өндірістік объектілер мен мекемелерді мазутпен қамтамасыз етеді.

Сондай-ақ, ҚМГ 2020 жылы «ҚМГ-Аэро» ЖШС арқылы 2 жергілікті әуежай мен 6 авиакомпания үшін авиациялық отынды сатуды жүзеге асырды:

- «Сарыарқа әуежайы» АҚ
- «Нұрсұлтан Назарбаев халықаралық әуежайы» АҚ
- Deutsche Lufthansa Aktiengesellschaft (Германия)
- Aerofuels Overseas Limited (Ресей)
- «Эйр Астана» АҚ
- «QAZAQ AIR» АҚ
- «Scat» АҚ
- «ҚазАвиаСпас» АҚ

Мұнай өнімдерінің қалған көлемі сыртқы сатып алушыларға ішкі нарықта және экспортқа өткізіледі.

ҚМГ 2020 жылы автобензин (163 мың тонна) экспорттады, сондай-ақ алғаш рет дизель отынын (115 мың тонна) экспорттауды бастады. Ашық түсті мұнай өнімдері экспорты көлемінің 2019 жылмен салыстырғанда +241 мың тоннаға

Практикадан мысалдар

Jet-A1 авиаотын өндірісі

2020 жылдан бастап ҚР барлық МӨЗ JET-A1 халықаралық класты авиаотын өндіруге технологиялық дайындыққа ие.

Бұл ретте мыналар назарға алынады:

- Отандық авиакомпаниялар әуе кемелерінің JET A-1 маркалы авиаотынды пайдалануға дайындығы;
- Халықаралық нарыққа жеткізу мүмкіндігі;
- ҚР әуежайларының тартымдылығын арттыру;
- ҚР әуежайларының жанармай құю кешендерін халықаралық стандарттар бойынша дамыту мүмкіндігі.

ТС-1 және РТ маркалы авиа отындарымен салыстырғанда JET A-1 маркалы авиаотынның негізгі артықшылықтарының бірі JET A-1 маркалы авиаотынның жақсартылған өрт, жарылыс қауіпті қасиеттері болып табылады.

ұлғаюы ҚР ішкі нарығында тұтынудың төмендеуімен түсіндірілді.

2020 жылы мұнай өнімдерін экспорттық жеткізу құрылымында Еуропаға қара мұнай өнімдерін жөнелту, сондай-ақ Еуропа елдеріне, Ауғанстанға, Грузия мен Тәжікстанға бензин жеткізу басым болды. Дизель отынының, мұнай химиясының, кокстың, күкірттің және бутанның көлемі Еуропаға, Қытайға, Ресейге, Өзбекстан мен Тәжікстанға жеткізілді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ӨНДІРІЛГЕН ҚМГ МҰНАЙ ӨНІМДЕРІН КӨТЕРМЕ САУДАМЕН ӨТКІЗУ, МЫҢ ТОННА

Өнім	2018			2019			2020		
	ішкі нарық	экспорт	барлығы	ішкі нарық	экспорт	барлығы	ішкі нарық	экспорт	барлығы
Бензиндер	701	0	701	789	37	826	647	163	810
Дизельдік отын	954	0	954	1 028	0	1 028	930	115	1 045
Авиациялық отын	34	0	34	85	0	85	65	0	65
Мазут	192	414	606	188	469	657	211	402	613
Вакуумды газойль	0	200	200	0	167	167	0	155	155
Битум	53	0	53	65	0	65	87	0	87
Кокс	44	33	77	40	51	91	61	57	118
Күкірт	9	4	13	2	13	15	6	5	11
Бензол	0	5	5	0	12	12	0	19	19
Параксиллол	0	2	2	0	55	55	0	90	90
Сұйылтылған газ	128	0	128	114	0	114	133	1	134
Пеш отыны	43	23	66	7	0	7	6	0	6
Өзгелері	4	0	4	14	0	14	15	0	15
Барлығы	2 162	681	2 843	2 332	804	3 136	2 161	1 007	3 168

301-1, OG8

ҚМГ 2020 жылы Батыс Қазақстанда орналасқан төрт еншілес мұнай өндіруші компаниядан кейіннен екі мұнай өңдеу зауытында (батыста Атырау МӨЗ және республиканың шығысында Павлодар МХЗ) өңдеу үшін мұнай сатып алуды жүзеге асырды. Мұнайдың және оны өңдеу бойынша қызметтердің жалпы құны 302,2 млрд теңгені құрады.

Елдің ішкі нарығы отандық өндірістің мұнай өнімдерімен 100% қамтамасыз етілді.

Кеден одағының Техникалық регламентінің талаптарына сәйкес 2018 жылдан бастап отандық мұнай өңдеуші зауыттарда

К4, К5 (ЕВРО-4, ЕВРО-5)

экологиялық кластарына сәйкес келетін моторлы отын өндірілуде.

ҚР мұнай өңдеу зауыттарындағы бензиндердің сапасы мыналарға сәйкес келеді:

- К4, К5 экологиялық кластарына арналған бензолдың көлемді үлесі 1 %-дан аспайды;
- К4 және К5 экологиялық кластары үшін хош иісті көмірсутектердің көлемді үлесі 35 %-дан аспайды;
- К4 класына арналған күкірттің массалық үлесі 50 мг/кг аспайды, К5 класы үшін 10 мг/кг аспайды;
- Монометиланилиннің көлемді үлесі К4 экологиялық класы үшін 1 %-дан аспайды және К5 класы үшін болмауы.
- К4 және К5 экологиялық класты бензиндерді дайындау кезінде құрамында металы бар қоспалар (құрамында темір, марганец, қорғасын бар) қолданылмайды.

Компанияның өндірістік қызметі мен қаржылық нәтижелері туралы толығырақ 2020 жылғы жылдық есепте баяндалған

Қазақстанның мұнай өңдеуші зауыттарында шығарылатын өнімдердің сапасы туралы ақпарат МӨЗ ресми сайттарында қолжетімді:

ӨНДІРІСТІК НӘТИЖЕЛЕР

- ▶ 11 желтоқсанда Шығыс Өріктау кен орнында екі ұңғыма тәжірибелік пайдалануға берілді.
- ▶ «Ембімұнайгаз» АҚ Сағидолла Нұржанов кен орнының солтүстік-батыс қанаты ауданында НСВ-11 ұңғымасынан тәулігіне 70 тонна дебитпен Триас шөгінділерінен сусыз мұнайдың фонтанды ағынын алу 2020 жылы жұмыс істеп тұрған жобаларды жете барлаудың негізгі оқиғасына айналды.
- ▶ Геологиялық барлаудың қолданыстағы жобалары бойынша 2020 жылдың маңызды оқиғаларының бірі Шығыс Бектұрлы учаскесіндегі іздестіру ұңғымасынан тәулігіне 85 тоннаға дейін дебитпен Юра шөгінділерінен сусыз мұнайдың фонтанды ағынын алу болды.
- ▶ Үш мұнай өңдеу зауыттарында ашық түсті мұнай өнімдерінің шығуы өңдеу тереңдігінің көрсеткіштері орташа алғанда 84,8%-ға дейін жақсарды (ПМХЗ 86,3%-дан 87,2%-ға дейін, АМӨЗ 75%-тен 77,2%-ке дейін, ПҚОП 84,8%-тен 90,1%-ке

дейін) және 2019 жылмен салыстырғанда ҚР барлық МӨЗ-дерінде шығындар төмендеді.

- ▶ Мұнайды ішкі нарыққа, экспортқа және транзитке сенімді және үздіксіз тасымалдау қамтамасыз етілді.
- ▶ Бірінші іске қосу кешенінің объектілері пайдалануға берілді, «Кеңқияқ – Атырау» мұнай құбырының реверсі жобасының екінші іске қосу кешені шеңберінде магистральдық сорғы және энергиямен жабдықтау объектілерінің

құрылысы аяқталды, Кеңқияқ – Құмкөл мұнай құбырындағы мұнайды есепке алу жүйесін реконструкциялау аяқталды.

- ▶ ҚТКФ кемелерімен тасымалдау және ТШО БКЖ үшін Прорва порты арқылы жүктерді ауыстырып тиеу мерзімінен бұрын аяқталды. Жалпы салмағы 279 859 тонна болатын небәрі 408 модуль өңделді.
- ▶ Бейнеу – Бозой – Шымкент магистральдық газ құбыры толық қуатқа шықты.

ДАҒДАРЫСҚА ҚАРСЫ ШАРАЛАР ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ НӘТИЖЕЛІЛІК

- ▶ Дағдарыстың Компанияға теріс әсерін төмендетуге бағытталған 2020–2021 жылдарға арналған Дағдарысқа қарсы шаралар әзірленіп, іске асырылуда.
- ▶ Дағдарысқа қарсы қабылданған шаралардың арқасында Қазмұнайгаздың қаржылық нәтижелері пандемия басталғанда болжанғанға қарағанда, жақсырақ қалыптасты. Жыл қорытындысы бойынша оң еркін ақша ағынына қол жеткізілді.
- ▶ Дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру шеңберінде шығыстар 147 млрд теңгеге (күрделі шығындар 103 млрд теңгеге, операциялық шығыстар 27 млрд теңгеге, әкімшілік шығыстар 17 млрд теңгеге) қысқартылды.
- ▶ Доллардағы жалпы қарыз 2019 жылғы 31 желтоқсанда 10 030 млн АҚШ доллары деңгейіндегі көрсеткішпен салыстырғанда 3,4%-ке төмендеді және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 9 690 млн АҚШ долларын құрады.
- ▶ ҚМГ инвестициялық портфелінен рентабельді емес және рентабельділігі төмен жобалар алып тасталды.
- ▶ Инвестициялық жобаларға арналған күрделі шығындар (дамуға көзделген шығындар 29 млрд теңгеге оңтайландырылды) төмендетілді.
- ▶ ҚМГ-нің 907 млн АҚШ доллары сомасындағы еурооблигациялары сәтті қайта қаржыландырылды, осылайша борышты ірі бір жолғы төлеу мәселесі шешілді. Келесі ірі өтеу тек 2025 жылы ғана болады.
- ▶ Бұдан бұрын 2017–2019 жылдары борыш деңгейін бақылау және қысқарту, біржолғы ірі өтеулерді уақтылы қайта қаржыландыру, ковенанттар пакетін жақсарту, өтімділікті басқаруды арттыру, шығындарды оңтайландыру және қаржылық орнықтылықты нығайту бойынша жүргізілген жұмыстардың арқасында ҚМГ мемлекеттік көмегіне жүгінбей, Moody's, Fitch және S&P кредит рейтингтерін сақтап қалуға қол жеткізді.

- ▶ Тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алудағы жергілікті қамту үлесі: тауарларда – 71% (жоспар кезінде 80%); жұмыстар мен қызметтерде – 86% (жоспар кезінде 80%) құрайды. Шарттың 1 жылға дейінгі қолданылу мерзімімен отандық тауар өндірушілерден ЕТҰ сатып алу жоспарлары бойынша сатып алу үлесі 165 млрд теңгені немесе тауарлардың барлық сатып алуының 68%-ын құрайды.
- ▶ 2020 жылы отандық өндірушілермен жалпы сомасы 13,56 млрд теңгеге 40 оффтэйк-шарт және 2 меморандум жасалды.
- ▶ 2020 жылы 500 млн теңгеге дейінгі сомаға жасалған шарттар шеңберінде өнім берушілерде 22,6 мың жұмыс орны сақталған, ал 500 млн теңгеден астам сомадағы шарттар бойынша – өнім берушілерде 1 623 жаңа жұмыс орны құрылды.
- ▶ ҚМГ компаниялар тобының барлық қызметкерлерін осы жұмысқа барынша тарта отырып, сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа мүлдем

төзбеушілікке қол жеткізуге бағытталған шаралар кешенін іске асыру 2020 жылды сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың бірыңғай фактісіз аяқтауға мүмкіндік берді.

- ▶ Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, кибергиенаның негізгі талаптарын сақтау, оның ішінде қашықтықтан жұмыс істеу жағдайында Компания үшін айтарлықтай зиян келтіруі мүмкін ақпараттық қауіпсіздіктің оқыс оқиғаларын болдырмауға мүмкіндік берді.
- ▶ ҚМГ, ЕТҰ және мердігерлік күзет ұйымдары іске асырып жатқан шаралар 2020 жылы ҚМГ инфрақұрылымының физикалық қауіпсіздігінің тиісті деңгейін қамтамасыз етуге мүмкіндік берді, бұл ретте магистральдық мұнай құбырларына қылмыстық кесіп кірудің бірде-бір фактісіне жол берілмеді.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛІЛІК

- ▶ Covid-19 пандемиясы кезінде ҚазМұнайГаз компаниялар тобында өндірістік процестерді тоқтатуға жол берілмеді, өндірістік персонал қысқарту жүргізілмеді, оның сыйақысы қысқарған жоқ. Компания өңірлерге COVID-19 пандемиясымен күреске 6 млрд. астам теңге мөлшерінде қайырымдылық көмек көрсетті.
- ▶ ҚазМұнайГаз тарихында алғаш рет еңбек қызметіне байланысты өліммен аяқталған жазатайым оқиғаларсыз бір жыл көрсеткішіне қол жеткізілді.
- ▶ 2020 жылы Жамбыл облысы Қордай ауданының бес елді мекеніне (Масаншы, Қаракемер, Сор-төбе, Бұлар батыр, Аухатты) жалпы ұзындығы 42 км жоғары және орта қысымды жеткізуші газ құбырының құрылысы аяқталды. Жобаны іске асыру 62 мыңнан астам адам тұратын 10 елді мекенді, 7 177 тұрғын үйді, 29 әлеуметтік сала объектісін, 243 шағын және орта кәсіпкерлік объектісін табиғи газбен қамтамасыз етті. Болашақта тағы жеті елді мекенді газдандыру мүмкіндігі бар.
- ▶ Түркістан қаласының әкімдігі мен «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ-тың бірлескен күш-жігерінің арқасында 2019–2020 жылдар аралығында Түркістанды газдандыру 100%-ға аяқталды. Газбен жабдықтау желілеріне 50 мыңнан астам абонент қосылған. 26 200 отбасы өз үйлерінде «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ жеткізетін табиғи газды пайдалануда.

- ▶ ҚМГ компаниялар тобы бойынша әлеуметтік әлауқат индексі 2019 жылғы 72%-дан 2020 жылы 74%-ға дейін («Самұрық-Қазына» АҚ Әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы 2020 жылғы қарашада жүргізген зерттеу нәтижелері бойынша) өсті.
- ▶ ҚМГ пандемияға және мұнайдың әлемдік бағасының құлдырауына қарамастан ұжымдық шарттар шеңберінде алынған барлық міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етті.
- ▶ Кейбір жағдайларда ҚазМұнайГаз сервистік компаниялардың мәжбүрлі қарапайым жұмысшыларына ақы төледі, олардың жұмыс көлемі өндірістің төмендеуі аясында төмендеді.

- ▶ Шығындардың қысқаруына қарамастан, өндірістегі қызметкерлердің еңбек жағдайларын жақсарту бойынша жұмыс жалғастырылды. Қаражанбас, Маңғыстаумұнайгазда жаңа жатақханалар пайдалануға берілді және Ақтөбе облысында вахталық кент салынды. АМӨЗ қызметкерлеріне қызметкерлерді әлеуметтік қолдау аясында 101 пәтердің кілті берілді.
- ▶ Екінші жыл қатарынан көміртегі ізі есептеліп, CDP алаңында ҚМГ Климаттық сауалнамасы орналастырылуды, оның нәтижесінде ҚМГ «С» климаттық рейтингіне ие болды.

КОМПАНИЯНЫҢ МИССИЯСЫ ЖӘНЕ СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТТАРЫ

102-16

МИССИЯ

Акционерлер үшін ұлттық мұнай-газ саласын дамытуға қатысудан ең жоғары пайдаларды қамтамасыз ету

ПАЙЫМ

Қауіпсіздік пен корпоративтік басқарудың ең жоғары стандарттарына сәйкес келетін жоғары тиімді ұлттық тігінен интеграцияланған компания

СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАР*

1 Құнды жасау және қаржылық тұрақтылықты нығайту

2 Бизнесті және басқарушылық модельді оңтайландыру

3 Корпоративтік басқару және орнықты даму саласындағы үздік практикаларды енгізу

ҚМГ ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕР

- Бос ақша ағынының және инвестицияларды қайтару көрсеткішінің өсуі
- Оңтайлы бизнес және басқару моделі
- Этика, комплаенс, корпоративтік мәдениет
- Орнықты даму және экологиялық жауапкершілік

АКЦИОНЕРЛЕР ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕР

Акционерлерге дивидендтерді ұлғайту

COVID-19 ПАНДЕМИЯҒА АРНАЛҒАН ДАҒДАРЫСҚА ҚАРСЫ ШАРАЛАР

COVID-19 пандемиясы дағдарысының компанияға әсерін жұмсарту мақсатында ҚМГ 2020–2021 жылдарға арналған Дағдарысқа қарсы шараларды әзірледі және іске асырды.

Дағдарысқа қарсы шаралардың бес негізгі бағыты дағдарыстың Компанияға әсерін едәуір жеңілдетуге мүмкіндік берді:

- операциялық модель;
- операциялық тиімділік;
- қаржылық тұрақтылық;
- инвестициялық қызмет;
- цифрлық трансформациялау.

1-шара. Операциялық модель

Операциялық модель шеңберінде қабылданған шаралар мынадай бағыттарды қамтиды:

- бизнес-процестерді оңтайландыру;
- ҚМГ-нің Корпоративтік орталығындағы ұйымдық құрылымды өзгерту және қызметкерлерді оңтайландыру.

ҚМГ дағдарысты 2020 жылдың кейбір жағдайларында сервистік компаниялардың мәжбүрлі қарапайым жұмысшыларына ақы төледі, олардың жұмыс көлемі өндірістің төмендеуі аясында төмендеді.

Қызметкерлерді әлеуметтік жауапкершіліктен босатудың аутплейсмент жобасы іске асырылды. Нәтижесінде қатысушылардың 25%-ы жоба басталғаннан кейін жарты жыл ішінде жұмысқа орналастырылды; 12%-ы қызмет түрін ауыстырды және жеке ісін (бизнесін) дамытумен айналысты; қатысушылардың 93%-ы аутплейсмент бағдарламасына қанағаттанды.

ҚМГ-дегі және ЕТҰ-мен қатынастардағы бизнес-процестерді оңтайландыру, бюрократсыздандыру және тиімділігін арттыру шеңберінде:

- сатып алу рәсімдерін жүргізудің және шарттар жасасудың жаңа тәртібі енгізілді;
- ЕТҰ органдарының үлгілік құзыреттері әзірленді. Қазіргі уақытта ЕТҰ үлгілік құзыреттерге сәйкес жарғыларды өзгерту бойынша жұмыс жүргізуде.

Практикадан мысал

Дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру шеңберінде шығыстар 147 млрд теңгеге (күрделі шығындар 103 млрд теңгеге, операциялық шығындар 27 млрд теңгеге, әкімшілік шығындар 17 млрд теңгеге) қысқартылды. ҚМГ орталық аппараты жалпы 34%-ға оңтайландырылды: қызметкерлер штаты 729-дан 480 адамға дейін, барлық 22 басқарушы директор лауазымы және департаменттер саны 3 есеге азайтылды. Бонустар мен қызметтік автокөліктер алынып тасталды, топ-менеджерлердің жалақысы 30%-ға қысқарды.

2-шара. Операциялық тиімділік

Операциялық тиімділікті ұлғайту жөніндегі шаралар:

- бірінші кезекте ұңғымалардың рентабельді емес қорын тоқтату есебінен өндіру көлемінің төмендеуін;
- ҚМГ компанияларының бүкіл тобы бойынша мердігерлердің/жеткізушілердің тарифтері/бағаларының төмендеуін және жұмыс көлемінің азаюын білдіреді.

COVID-19 пандемиясы кезінде ҚМГ компаниялар тобында өндірістік процестерді тоқтатуға жол берілген жоқ.

ҚМГ ОПЕК+ келісімі шеңберінде мұнай өндіру бойынша барлық міндеттемелерді орындады.

3-шара. Қаржылық тұрақтылық

ҚМГ-нің қаржылық тұрақтылығын қолдау шаралары мынадай бағыттар бойынша жүргізілді:

- өзіндік құн құрамындағы бақыланатын шығындарды оңтайландыру;
- тұрақты шығындар үлесін төмендету;
- күрделі шығындарды оңтайландыру (CAPEX);
- ықтимал кассалық алшақтықты жабу қажеттілігін және инвестицияларға қажеттілікті ескере отырып, борыштық жүктемені қолайлы деңгейде ұстау.

ҚМГ компаниялар тобының 2020 жылғы борышы мерзімінен бұрын өтеуді қоса алғанда, 341 млн АҚШ долларына азайды. Сондай-ақ бірлескен кәсіпорындар деңгейінде 1,1 млрд АҚШ долл астам сомаға борыштың азаюы байқалады, солардың жартысынан көбі «КМГ Кашаган Б.В.» келіп отыр.

ҚМГ еурооблигациялары 907 млн. АҚШ доллары сомасына табысты қайта қаржыландырылды. Осылайша ірі бір жолғы қарызды төлеу мәселесі шешілді. Келесі ірі өтеу тек 2025 жылы ғана болады.

2017–2019 жылдары борыш деңгейін бақылау және қысқарту, біржолғы ірі өтеулерді уақтылы қайта қаржыландыру, ковенанттар пакетін жақсарту, өтімділікті басқаруды арттыру, шығындарды оңтайландыру және қаржылық орнықтылықты нығайту бойынша жүргізілген жұмыстың арқасында ҚМГ-нің Moody's, Fitch және S&P рейтингтерін сақтап қалуға мүмкіндік туды.

*2018 жылғы 4 қазандағы ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясына сәйкес (N 14/2018 хаттама).

4-шара. Инвестициялық қызмет

Инвестициялық қызмет екі негізгі аспект бойынша оңтайландырылған:

- Активтер дивестициясына арналған тізбе кеңейтілді;
- Инвестициялық жобалар портфелі Компанияның неғұрлым тиімді және стратегиялық мақсаттарына жауап беретіндерін ескере отырып, басымдыққа ие болды.

ҚМГ инвестициялық портфелінен рентабельді емес және рентабельділігі төмен жобалар алып тасталды.

Инвестициялық жобаларға арналған күрделі шығындар (дамуға көзделген шығындар 29 млрд теңгеге оңтайландырылды) төмендетілді.

5-шара. Цифрлық трансформациялау

Цифрлық трансформациялау жобалары портфелінің басымдылығы 2020 жылы 9,3 млрд теңге таза пайдаалуға мүмкіндік берді, бұл мониторингтен кейінгі жобалар есебінен жоспардан 127%-ға жоғары: «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ бірлестігі және «ҚазМұнайГаз» ұлттық

компаниясы» АҚ және «Сатып алуды санаттық басқару».

Төрт жоба іске қосылды: «АВАІ ақпараттық жүйесін енгізу», «ҚР МӨЗ-де инженерлік модельдеу жүйесін енгізу», «ҚМГ көпфункционалды жалпы қызмет көрсету орталығын құру» және «Сапарларды басқару». Енгізуден күтілетін нәтиже 72,4 млрд теңгені құрайды.

Сырқаттанушылықты төмендету және вирустың таралуын барынша азайту, сондай-ақ өндірістік процестерге әсерді азайту мақсатында қажетті кешенді шаралар қабылданды, тиісті әдістемелік және директивалық құжаттар әзірленіп енгізілді, арнайы іс-шаралар жоспарлары әзірленді және бекітілді. Барынша толығырақ ақпарат «COVID-19 пандемиясына қарсы әрекет ету – өндірістегі қауіпсіздік» бөлімінде берілген.

COVID-19 пандемиясымен жалпы күрес шеңберінде Компания жергілікті атқарушы органдар мен медициналық мекемелерге 6,2 млрд теңге көлемінде қажетті көмек көрсетті. Неғұрлым толығырақ ақпарат «COVID-19 пандемиясымен күресуге қосқан үлесіміз» бөлімінде берілген.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

102-18

ҚР заңнамасына және ҚМГ Жарғысына сәйкес ҚМГ Корпоративтік басқару құрылымы былайша көрінеді:

ҚМГ органдары:

Директорлар кеңесі ҚМГ қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады, Компания қызметінің басым бағыттарын, даму стратегиясын айқындайды және өзінің басқару функцияларын жүзеге асырғаны үшін Акционерлердің жалпы жиынының алдында жауапты болады. Ағымдағы қызметті басшылыққа алуды өз кезегінде Директорлар кеңесіне есеп беретін Басқарма жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінде барынша маңызды мәселелерді қарау және ұсынымдарды дайындау үшін ҚМГ-де Директорлар кеңесінің комитеттері құрылады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Директорлар кеңесінің жанында мынадай комитеттер жұмыс істеді:

- 1. Тағайындаулар және сыйақылар комитеті** – Директорлар кеңесі мен Басқарманың сабақтастығын жоспарлау, ҚМГ органдарының қызметін бағалау, тиімді кадр саясатын, еңбекақы мен сыйақы төлеу жүйесін қамтамасыз ету, сондай-ақ ҚМГ лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін әлеуметтік қолдау, кәсіби дамыту және оқыту бойынша міндеттер тобы үшін құрылған.
- 2. Стратегия және портфельді басқару комитеті** – ҚМГ даму стратегиясы және инвестициялық саясаты, қызметінің басым бағыттары, ҚМГ инвестициялық тартымдылығын арттыру, ҚМГ қаржы-шаруашылық қызметін жоспарлау және трансформациялау мониторингі мәселелері бойынша құрылды.
- 3. Аудит комитеті** – оның функциялары аудит және қаржылық есептілік мәселелері бойынша қаржы-шаруашылық қызметті тиімді бақылауға, ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару жүйелерінің тиімділігіне бағытталған.
- 4. Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитет** – қауіпсіздікті қамтамасыз ету, еңбек және қоршаған ортаны қорғау, орнықты даму және әлеуметтік-экономикалық даму қағидаттарын, әлеуметтік міндеттемелер мен бағдарламаларды енгізу, қызметтің үздіксіздігін және экологиялық тиімділікті қамтамасыз ету бойынша мәселелер тобын қарауға арналған. Аталған комитет ұйым көрсететін ықпал етудің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілері бойынша бастамашылық жасауға, жан-жақты қарауға және шешімдер қабылдауға жауап береді.

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптарға жауапкершілік

102-20

Корпоративтік басқару кодексiне сәйкес Директорлар кеңесi мен Басқарма өз құзыреттерi шеңберiнде орнықты даму саласында тиiстi жүйенiң қалыптастырылуын және оның енгiзiлуiн қамтамасыз етедi, бұл ретте лауазымды тұлғалар мен барлық қызметкерлер барлық деңгейде орнықты дамуға үлес қосады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша атқарушы орган деңгейiнде орнықты даму мәселелерiн шешу үшiн жауапкершiлiк былайша бөлiндi:

- Басқарма төрағасының стратегия, инвестициялар және бизнесті дамыту жөніндегі орынбасары: орнықты даму қағидаттарын сақтауды қамтамасыз ететін орнықты даму саласында басқару жүйесін құру және енгізу, сондай-ақ Компанияның негізгі процестеріне, даму стратегиясына және шешімдер қабылдау процестеріне орнықты дамуды біріктіру мәселелері;
- Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары өңірлердің экономикалық дамуына жәрдемдесу мәселелерін қоса алғанда, орнықты дамудың экономикалық құрамдас бөлігі мәселелерінің кешенін шешуге жауап береді;
- Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау департаментінің директоры: ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ саласындағы ҚМГ стратегиясы мен саясаттарын қалыптастыру және іске асыруды қамтамасыз ету мәселелері, сондай-ақ өндірістік қауіпсіздікті, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселелері;
- Адами ресурстарды басқару департаментінің директоры: процестерді іске асыру және орнықты дамудың еңбек, кадрлық және әлеуметтік аспектілерін басқару мәселелері.

2020 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енген ҚМГ орталық аппаратының жаңа құрылымы енгізілгенге дейін ҚМГ-де орнықты даму қағидаттарын сақтауды қамтамасыз ететін орнықты даму саласындағы басқару жүйесін құру және енгізу, сондай-ақ Компанияның негізгі процестеріне, даму стратегиясына және құзыреті шеңберінде шешімдер қабылдау процестеріне орнықты дамуды интеграциялау мәселелері Орнықты даму жөніндегі басқарушы директорға бекітілді. ҚМГ орталық аппаратының жаңа құрылымының енгізілуіне байланысты осы лауазым қысқартылды, көрсетілген өкілеттіктер Басқарма төрағасының Стратегия, инвестициялар және бизнесті дамыту жөніндегі орынбасарына берілді.

Жоғарыда аталған тұлғалар ҚМГ Басқарма төрағасына есеп береді. Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мәселелерді шешуге жауапты тұлғалардың есеп беруі нормативтік құжаттармен, ішкі бақылау рәсімдерімен және Компания қызметінің үздіксіздігімен егжей-тегжейлі реттеледі. Мәселен, даму жоспарларына сәйкес тұрақты негізде мәселелер Басқарманың қарауына шығарылады, ол өз кезегінде Директорлар кеңесіне есеп береді. Бұл ретте ДК отырыстарында тиісті мәселелер қаралғанға дейін ДК комитеттері мынадай бөлуге сәйкес ДК үшін ұсынымдар әзірлеуді жүзеге асырады:

- корпоративтік басқаруды жетілдіру бойынша функциялар мен іс-шаралардың орындалуын кешенді бақылау ҚМГ Директорлар кеңесінің аудит комитетіне бекітілген;
- ұйым көрсететін әсердің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілері бойынша бастамашылық ету, жан-жақты қарау және шешімдер қабылдау, сондай-ақ ҚМГ-де орнықты дамудың енгізілуін бақылау ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбек және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитетіне бекітілген.

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар бойынша мүдделі тараптарға кеңес беру

102-21, 102-31, 102-32, 102-33, 102-34

Мүдделі тараптар мен Компанияның корпоративтік басқаруының жоғары органы арасында экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мәселелер бойынша консультациялар тұрақты негізде әртүрлі тәсілдермен жүргізіледі.

Айталық, мысалы, Директорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбек және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитеті (бұдан әрі – Комитет) жоғарыда көрсетілген лауазымды тұлғалардың қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады. Мәселен, 2020 жылы Комитеттің 4 отырысы өткізіліп, онда 40 мәселе қаралды, Комитет отырыстарының қорытындылары бойынша 98 шешім мен тапсырма қалыптастырылды.

Комитет мынадай мәселелер бойынша ұсынымдарды әзірлейді және ДК-ге ұсынады:

- Қауіпсіздікті қамтамасыз ету, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау;
- ҚМГ стратегиялық жоспарлауға және әлеуметтік-экономикалық дамуына орнықты даму қағидаттарын енгізу;
- Жер қойнауын пайдалануға жасалған келісім-шарттар шеңберінде ҚМГ әлеуметтік міндеттемелері мен бағдарламалары;
- ҚМГ қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету;
- ҚМГ экологиялық тиімділігін қамтамасыз ету.

2020 жылы Комитеттің басты назарында еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау, ESG (Environmental – Social – Governance) аспектілерін стратегиялық басқару, сондай-ақ орнықты даму саласындағы есептілік мәселелері болды.

Комитеттің 2020 жылғы күн тәртібіндегі негізгі мәселелерге мыналарды жатқызуға болады:

- Климаттың өзгеруі мәселелері (парниктік газдар шығарындылары, CDP (Carbon Disclosure Project), WDP (Water Disclosure Project) есептілігі).
- ҚМГ ESG (Environmental – Social – Governance) рейтингі.
- ҚМГ компаниялар тобының экологиялық рейтингі.
- Біріккен Ұлттар Ұйымының ҚМГ үшін орнықты даму саласындағы басым мақсаттарының тізбесін келісу.
- ҚМГ мен оның бизнес-бірліктерінде орнықты даму жүйесін енгізу және орнықты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге енгізу.
- Орнықты дамуды енгізуге байланысты Компанияның жекелеген басшылары үшін ҚНҚ (қызметтің негізгі көрсеткіші) белгілеу.
- ҚМГ-дегі COVID-19 бойынша жағдай туралы есептер және ҚМГ компаниялар тобында COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуын болдырмау бойынша қабылданып жатқан шаралар.
- ҚМГ еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша есептер.
- Қауіпсіздіктің ықтимал қатерлерін тіркеу, қызметкерлердің өмірі мен денсаулығы үшін қауіптілігі жоғары оқиғалардың алдын алу.
- ҚМГ компаниялар тобында еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша мердігерлік ұйымдарды басқару.
- Өлім жағдайларын, жол-көлік оқиғаларын және қауіпсіздік оқиғаларын зерттеу және алдын алу, болған қауіпсіздік оқиғалары үшін басшыларды жауапкершілікке тарту.
- ҚМГ компаниялары тобында жүргізілетін әлеуметтік саясат, ҚМГ кәсіпорындарында әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету және ҚМГ компаниялары тобының әлеуметтік жауапкершілігі мәселелері.
- ҚМГ ішкі аудит қызметі 2019 жылы жүргізген ҚМГ компаниялар тобындағы қауіпсіздік, ең-

бекті және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша анонимді сауалнама нәтижелері.

- Этикалық рәсімдер мен қағидаттар бойынша дағдылар мен құзыреттерді дамытуға бағытталған ҚМГ қызметкерлері үшін өткізілген оқыту.
- ҚМГ компаниялары тобында ілеспе мұнай газының пайдалы қолданылуын арттыру.

Бұдан басқа, Комитет 2020 жылы мынадай негізгі құжаттарды қарап, мақұлдады:

- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы еңбекті қорғауды басқарудың бірыңғай жүйесінің» корпоративтік стандарты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобында орнықты даму саласындағы басқару жүйесі жөніндегі нұсқаулық.

Комитеттің жұмысына қатысу үшін Комитеттің отырысына дауыс беру құқығынсыз ҚМГ лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері үнемі шақырылды. ҚМГ Директорлар кеңесі Комитет әзірлеген ұсынымдардың әрқайсысын қабылдады.

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік проблемалар бойынша мүдделі тараптардың ауқымды тізбесіне кеңес беру Компанияның веб-сайты, жұртшылықпен өзара іс-қимыл жөніндегі қызмет (баспасөз қызметі) арқылы, сондай-ақ орнықты даму саласындағы ақпаратты ашу мәселелері бойынша сыртқы және ішкі мүдделі тараптармен бірге ҚМГ коммуникацияларының орталық арнасы болып табылатын орнықты даму туралы жыл сайынғы есепті шығару арқылы жүргізіледі. Сонымен бір уақытта ҚМГ-де мүдделі тараптармен және Компаниямен тиісті түрде диалог құруға мүмкіндік беретін коммуникациялардың түрлі тәсілдері бар. Мысалы, инвестициялық қоғамдастық үшін ақпарат <https://kmg.kz/rus/investoram/reporting-and-financial-result/> арнайы порталында егжей-тегжейлі орналастырылады, жұмысқа орналастыру мәселелері <http://work.kmg.kz> порталында орналастырылады, құпия ақпараттандыру жүйесі сенім жүйесі арнасының желісі бойынша doverie@kmg.kz жүзеге асырылады, сондай-ақ Омбудсмен қызметінің ombudsman@kmg.kz, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау hse@kmg.kz және орнықты даму sustainability@kmg.kz мәселелері бойынша функционалдық өзара іс-қимыл жүзеге асырылады.

ЖОҒАРЫ БАСҚАРУ ОРГАНЫНЫҢ ЖӘНЕ ОНЫҢ КОМИТЕТТЕРІНІҢ ҚҰРАМЫ

102-22, 102-23

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамы мынадай түрде ұсынылды:

1. **Уолтон Кристофер Джон** – Директорлар кеңесінің төрағасы, тәуелсіз атқарушы емес директор;
2. **Айдарбаев Алик Серікұлы** – ҚМГ-нің Басқарма төрағасы.
3. **Миллер Тимоти Глен** – тәуелсіз атқарушы емес директор;
4. **Холланд Филип Малкольм** – тәуелсіз атқарушы емес директор;
5. **Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы** – «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделер өкілі;
6. **Сәтқалиев Алмасадам Майданұлы** – «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделер өкілі;
7. **Эспина Энтони** – «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделер өкілі.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ Директорлар кеңесі комитеттерінің құрамдары мынадай түрде ұсынылды:

Аудит комитеті

1. **Уолтон Кристофер Джон**,
Комитет төрағасы
2. **Миллер Тимоти Глен**
3. **Холланд Филип Малкольм**

Стратегия және портфельді басқару комитеті

1. **Холланд Филип Малкольм**,
Комитет төрағасы
2. **Уолтон Кристофер Джон**
3. **Миллер Тимоти Глен**
4. **Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы**
5. **Эспина Энтони**

Тағайындаулар және сыйақылар комитеті

1. **Холланд Филип Малкольм**,
Комитет төрағасы
2. **Уолтон Кристофер Джон**
3. **Эспина Энтони**

Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитет

1. **Миллер Тимоти Глен**,
Комитет төрағасы
2. **Уолтон Кристофер Джон**
3. **Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы**

Компания Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлар саны бөлігінде Корпоративтік басқару кодексінің талаптарына сәйкес келеді, оған сәйкес тәуелсіз директорлар саны Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 50%-ын құрайды.

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2020 жылғы 17 тамыздағы шешімімен (№ 30/20 хаттама) үш тәуелсіз директорды қоса алғанда, жеті адамнан тұратын Директорлар кеңесінің жаңа құрамы сайланды. Директорлар кеңесінің төрағасы тәуелсіз директор болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ Директорлар кеңесінің құрылымы былайша көрінеді:

- тәуелсіз директорлар – **3**,
- «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдері – **3**;
- атқарушы органның басшысы (Басқарма төрағасы) – **1**.

Директорлар кеңесінің жеті мүшесінің ішінде үш адам Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылады, Біріккен Корольдікте – үш адам, Америка Құрама Штаттарында – бір адам.

Директорлар кеңесінің өкілеттіктер мерзімі 3 (үш) жылды құрайды. Директорлар кеңесінің мүшелері Директорлар кеңесінің құрамын сапалы жаңарту қажеттілігін ескере отырып, ерекше қарау кезінде қатарынан алты жылдан астам мерзімге қайта сайлануы мүмкін. Тәуелсіз директор Директорлар кеңесіне қатарынан тоғыз жылдан астам уақыт сайлана алмайды. Бұл ретте Директорлар кеңесіне тәуелсіз директорды сайлау Директорлар кеңесінің осы мүшесін сайлау қажеттілігін және осы фактордың шешімдер қабылдау тәуелсіздігіне әсерін егжей-тегжейлі түсіндіре отырып, жыл сайын жүргізілуге тиіс. Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінде ҚМГ мүддесінде және барлық акционерлерге әділ қарым-қатынасты және орнықты даму қағидаттарын ескере отырып, тәуелсіз, объективті және тиімді шешімдер қабылдауды қамтамасыз ететін дағдылар, тәжірибе мен білім теңгерімін сақтау қамтамасыз етіледі. Басқарма төрағасынан басқа, Басқарма мүшелері Директорлар кеңесіне сайлана алмайды, бұл ретте Басқарма төрағасы Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайлана алмайды. Директорлар кеңесінің мүшелері туралы барынша толық ақпарат ҚМГ веб-сайтында берілген:

ЖОҒАРЫ БАСҚАРУ ОРГАНЫН НОМИНАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ ІРІКТЕУ

102-24

Директорлар кеңесінің мүшесіне кандидаттарды жылжыту және іріктеу тәртібі

Директорлар кеңесінің мүшелігіне кандидаттарды ұсыну және іріктеу тәртібі ҚМГ Жарғысында, Корпоративтік басқару кодексінде және өзге де нормативтік құжаттарда айқындалады, Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің төрағасымен және Директорлар кеңесі Тағайындау және сыйақылар комитетінің төрағасымен бірлесіп жүзеге асырады, сондай-ақ кандидатураларды іздеу және жалдауды жүзеге асыру кезінде ашықтық, әділдік және кәсібилік қағидаттарына негізделген.

2018 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары мен құзыреттерінің матрицасы (бұдан әрі – Матрица) әзірленді, ол Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің 2018 жылғы 30 наурыздағы шешімімен (№ 5/2018 хаттама) бекітілді. Матрицаны ҚМГ Директорлар кеңесіне қажетті құзыреттерді анықтау және ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттарға акционерге ұсынымдар әзірлеу мақсатында Директорлар кеңесінің мүшелері толтырды. Жиынтық матрица ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына жаңа мүшелерді сайлау кезінде актуалдандырылады. «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2020 жылғы 17 тамыздағы шешімімен (№ 30/20 хаттама) ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңа құрамы сайланды. Толтырылған матрицалар ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына жаңа кандидаттарды іздеу және іріктеу кезінде неғұрлым маңызды білім, тәжірибе және құзырет салаларын айқындауға ықпал етті. Тағайындаулар мен сыйақылар комитеті 2020 жылғы 8 желтоқсанда (№ 12/2020 хаттама) жаңартылған жиынтық матрицаны талқылау қорытындысы бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ-пен 2021 жылғы үшінші тоқсаннан кешіктірмей сайлануға тиіс тәуелсіз директорды іздестіру жөніндегі жұмысты жалғастыру ұсынымын әзірледі, сондай-ақ тәуелсіздік, азаматтық, гендерлік әртүрлілік және кәсіби біліктілік факторларын қоса алғанда, кандидатты іздеу үшін өлшемшарттарды айқындады.

Директорлар кеңесінің мүшелері акционерлердің және басқа тұлғалардың өкілдері ретінде сайлауға ұсынылғандар ішінен сайланады. Директорлар кеңесінің мүшелігіне кандидаттар Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің отырыстарында қаралады және өз функцияларын орындау және ұзақ мерзімді құнның өсуін және орнықты дамуды қамтамасыз ету үшін қажетті білімі, дағдылары мен тәжірибесі

болуы, сондай-ақ мінсіз іскерлік беделі болуы тиіс. Директорлар кеңесінің төрағасы Акционерлердің жалпы жиналысында сайланады. Тәуелсіз директорларды іріктеу «Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін компаниялардың тәуелсіз директорларын іріктеудің бекітілген қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

МҮДДЕЛЕР ҚАЙШЫЛЫҒЫ

102-25

Компаниядағы мүдделер қақтығысын реттеу бойынша негізгі процестер ҚМГ-нің директоры бекіткен ҚМГ мен оның ЕТҰ қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларындағы мүдделер қақтығысын реттеу жөніндегі саясатта, сондай-ақ іскерлік этика кодексінде көрсетілген.

Осы Саясат талаптарының сақталуы үшін жауапкершілік атқаратын лауазымына қарамастан әрбір Қызметкерге және әрбір Лауазымды тұлғаға жүктеледі.

Қазіргі уақытта компанияда қызметкерлерді және/немесе лауазымды тұлғаларды жұмысқа қабылдау/тағайындау/тағайындау және жаңа лауазымға тағайындау кезінде туындауы мүмкін мүдделер қақтығысы туралы ақпаратты бастапқы ашу рәсімі енгізілген. Осы ашып көрсету мынадай ақпаратты қамтиды:

- ҚМГ және оның ЕТҰ контрагент – компанияларында/Бәсекелестерінде бенефициарлық иелену/үлестік қатысу және басшылық ету туралы мәліметтер;
- ҚМГ және оның ЕТҰ контрагенттерінің немесе бәсекелестерінің жеке-дара және алқалы органдарына қатысуы туралы мәліметтер;
- ҚМГ және оның ЕТҰ контрагенттерімен өзара іс-қимылы туралы мәліметтер;
- ҚМГ және/немесе оның ЕТҰ-сына және т. б. тиесілі активтерді және/немесе бағалы қағаздарды сатып алу ниеті туралы мәліметтер.

Мүдделер қақтығысының болуы және ҚМГ-нің комплаенс саласындағы саясаттарының және/немесе өзге де құжаттарының талаптары мен рәсімдерінің сақталуы, оның ішінде жұмысқа қабылдауға, басшы лауазымдарға тағайындауға кандидаттар ретінде қаралатын тұлғалармен Қор компаниялары тобының лауазымды тұлғаларында үлестестік белгілерінің болуы тұрғысынан, сондай-ақ жасалуына мүдделілік бар мәмілелерді жасасу кезінде тексеру жүргізу көзделген. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңға сәйкес жоғарыда көрсетілген тұлғалардан сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісім жинау қосымша жүзеге асырылады.

МАҚСАТТАРДЫ, ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ, МИССИЯНЫ ЖӘНЕ СТРАТЕГИЯНЫ АЙҚЫНДАУДАҒЫ БАСҚАРУ ОРГАНЫНЫҢ РӨЛІ

102-26

Қызметтің басым бағыттарын айқындау, экономикалық, экологиялық және әлеуметтік ықпал етуге қатысты мақсаттарды, құндылықтарды, миссияны қамтитын даму стратегиясын, сондай-ақ экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсерге қатысты саясаттар мен міндеттерді бекіту және іске асыру мониторингі атқарушы орган әзірлеген ұсыныстар негізінде акционерлердің келісімі бойынша Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

2020 жылғы 20 қарашада Стратегиялық сессия (Директорлар кеңесінің Даму стратегиясы жөніндегі жеке отырысы) өткізілді, оның барысында өзгерген сыртқы орта мен дағдарысқа қарсы шараларды ескере отырып, 2018 жылы бекітілген ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясын іске асыруға байланысты мәселелер қаралды. ҚМГ-нің Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелері арасында ең маңызды тақырыптар бойынша сындарлы пікірталас өтті. Атап айтқанда, ҚМГ-нің қолданыстағы Даму стратегиясының, оның ішінде ҚМГ-нің перспективалық және тұрақты дамуының мәселелері қозғалды.

ҚМГ-нің Корпоративтік басқару кодексіне және Даму стратегиясына сәйкес ұзақ мерзімді орнықты даму ҚМГ-нің негізгі стратегиялық мақсаттары мен міндеттерінің бірі болып табылады, ол «Самұрық-Қазына» АҚ-тың пайымына, Қазақстан Республикасының Даму стратегиясына және әлемдік инвестициялық қоғамдастықтың күн тәртібіне сәйкес келеді.

2020 жылы ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитеті орнықты даму саласындағы 17 жаһандық мақсаттың ішінен ҚМГ үшін неғұрлым басым болып табылатын орнықты дамудың 6 басым мақсатын келісті. Мұндай:

- салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жаста бәрінің әл-ауқатына жәрдемдесу;
- барлығы үшін энергияның қымбат емес, сенімді, тұрақты әрі қазіргі заманға сай көздеріне қолжетімділігін қамтамасыз ету;
- барлығы үшін үдемелі, ұдайы, жан-жақты қамтылған және тұрақты экономикалық өсуіне, толық әрі өнімді жұмыспен қамтылуына және лайықты жұмыс істеуіне жәрдемдесу;
- берік инфрақұрылымды құру, жалпылама және тұрақты индустрияландыруды қамтамасыз

- етуге және инновацияларды енгізуге жәрдемдесу;
- климаттың өзгеруімен және оның салдарларымен күрес бойынша шұғыл шаралар қабылдау;
- құрлықтың экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері айналысы және биоәртүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.

2021 және одан кейінгі жылдар оларға қол жеткізуге бағытталған іс-шараларды іс жүзінде іске асыруға арналады.

Директорлар кеңесі экология және қоршаған ортаны қорғау, Компания қызметкерлерінің және оның барлық өндірістік объектілеріндегі мердігерлерінің өмірі мен денсаулығы мәселелерінің жоғары басымдылығын, кадрлық әлеуетті дамытуды және орнықты даму саласындағы жалпы танылған жаһандық мақсаттарға осы мәселелерді ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбек және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитетіне жіберу арқылы бейімділігін растайды.

БАСҚАРУ ОРГАНЫНЫҢ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТІН БАҒАЛАУ

Басқару органы мүшелерінің ұжымдық білімдері

102-27

Директорлар кеңесінің мүшелері өз дағдылары мен кәсібилігін, оның ішінде экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілерді басқару бөлігінде үнемі жоғарылатуға тырысады. Тағайындаулар мен сыйақылар комитеті тұрақты негізде Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары мен білімдерінің ағымдағы балансын қарайды. Директорлар кеңесі мүшелерінің оқуы туралы ақпарат Компанияның веб-сайтында үнемі жаңартылып отырады.

Корпоративтік басқару компоненттері бөлінісінде тұрақты негізде басқаларымен қатар іске асырылатын семинарлар мен сессияларда ҚМГ қызметкерлерін орнықты даму бойынша, этика және комплаенс бойынша оқыту мерзімді негізде өткізіледі.

Басқару органының қызметін бағалау

102-28

Кодекске сәйкес ҚМГ Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі Комитеттерінің, Директорлар кеңесі төрағасының, мүшелерінің және корпоративтік хатшысының қызметін бағалау туралы

ереже (бұдан әрі – Ереже) әзірленді. Ережеде Директорлар кеңесі, комитеттер және директорлар кеңесінің мүшелері Директорлар кеңесі бекіткен құрылымдалған процесс шеңберінде жыл сайынғы негізде бағалануы тиіс деп көзделген. Бұл ретте бағалау үш жылда кемінде бір рет тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып жүргізіледі.

«PricewaterhouseCoopers» ЖШС (бұдан әрі – PwC) тарта отырып, жеке тәуелсіз бағалау 2017 жылы жүргізілді, оның нәтижелері ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңа құрамын қалыптастыру кезінде пайдаланылды. Сондай-ақ, 2018 жылы Әдістеме негізінде PwC тарта отырып, ҚМГ корпоративтік басқаруының тәуелсіз диагностикасы өткізілді, ол бұдан басқа Директорлар кеңесінің қызметін бағалауды қамтыды.

Осыған байланысты Директорлар кеңесінің қызметін келесі тәуелсіз бағалау 2021 жылға жоспарланып отыр. Бұл ретте, 2020 жылы ҚМГ Кодекс пен Ереженің талаптарына сәйкес 2019 жылдың қорытындысы бойынша Директорлар кеңесі мүшелерінің өзін-өзі бағалауы жүргізілді, оның нәтижелері Директорлар кеңесінің мүшелері мен Корпоративтік хатшы ғана қатысқан Директорлар кеңесінің жабық отырысында қаралды және талқыланды. Талқылау аясында Директорлар кеңесі мүшелерінің өзін-өзі бағалау нәтижелерін талдау, сондай-ақ дағдылар мен құзыреттердің көрсеткіштері көрсетілді. Осы көрсеткіштерді жетілдіру жөніндегі бірқатар іс-шаралар бастапқыда ҚМГ-де корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2019–2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспарда (КБЖЕЖ) көзделген болатын, алайда Директорлар кеңесінің қызметін одан әрі жетілдіру мақсатында КБЖЕЖ-ға толықтырулар да енгізілді.

ҚМГ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің 2020 жылғы 8 желтоқсандағы отырысында 2020 жылғы қызмет қорытындылары бойынша өзін-өзі бағалауды жүргізу туралы мәселе қаралды, оның шеңберінде Корпоративтік хатшы 2019 жылғы өзін-өзі бағалау қорытындылары бойынша КБЖЕЖ-дің іс-шараларын іске асыру мәртебесі туралы ақпарат берді.

Директорлар кеңесі мүшелерінің пікірінше жақсартуды қажет ететін көрсеткіштер бойынша Директорлар кеңесінің қызметін жетілдіруге бағытталған КБЖЕЖ-дің іс-шараларын іске асыру шеңберінде мыналарды бөліп көрсету қажет:

- Қор Басқармасының 2020 жылғы 17 тамыздағы шешімімен (№ 30/20 хаттама) өкілеттік мерзімінің аяқталуына байланысты ҚМГ ДК саны 7 (жеті) адам болып сайланды. ҚМГ ДК жаңадан сайланған мүшелері Ф.М. Холланд және Т.Г. Миллер дағдылар мен құзыреттер матрицасын толтырды, ол бойынша жиынтық ақпарат Тағайындаулар және сыйақылар комитетінде (№ 12/2020 хаттама) қаралды. Талқылау нәтижелері бойынша тәуелсіз дирек-

торды іздеу бойынша жұмысты жалғастыру ұсынысы, сондай-ақ кандидатқа қойылатын негізгі талаптар әзірленді.

- ҚМГ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің отырысына «ҚМГ ДК мүшелерінің сабақтастық саясаты туралы» мәселе (2020 жылғы 31 наурыздағы № 5/2020 хаттама) енгізілді. Бұл ҚМГ ДК мүшелерінің сабақтастық жоспарын қалыптастыру бойынша жұмыстың бірінші кезеңі болды. ТЖСК отырысында дағдылар мен құзыреттер матрицалары бойынша жиынтық ақпаратты қарау қорытындысы бойынша ДК мүшелерінің сабақтастық жоспарын тікелей әзірлеу жөніндегі жұмысты жалғастыру жоспарлануда.
- ҚМГ ДК Даму стратегиясы бойынша 2020 жылғы 20 қарашадағы № 14/2020 ақпараттық сессиясы шеңберінде ДК төрағасы К.Д. Уолтон өзінің алғы сөзінде ҚМГ-нің қолданыстағы Даму стратегиясын актуалдандырудың орындылығына, ҚМГ ДК мен ҚМГ Басқармасының ҚМГ Даму стратегиясына бейімділігіне, Компанияның бекітілген стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу үшін қаржылық және адами ресурстардың жеткіліктілігіне назар аударды және егжей-тегжейлі баяндаманы ұсынды.
- ДК аудит жөніндегі комитеті туралы жаңартылған Ережеге сәйкес ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша Комитеттің функциялары былайша толықтырылды – «Комитет ішкі қаржылық бақылауды қоса алғанда, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелеріндегі сенімділік деңгейін, сондай-ақ олардың тиімді жұмыс істеуі туралы Директорлар кеңесінің оң қорытындысы үшін олардың жеткіліктілігін бағалауды жүргізеді».
- Директорлар кеңесі дағдарыс жағдайында, соның ішінде ағымдағы дағдарыс жағдайында нақты әрі сындарлы әрекет етеді. Дағдарыс жағдайында Директорлар кеңесі олармен шектелмей, дағдарысқа қарсы бағдарлама, қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз етудің Кешенді жоспары, қаржылық тұрақтылық, қызметкерлердің жалпы штат санын оңтайландыру, ҚМГ орталық аппаратының құрылымы, сыйақы деңгейін төмендету және т. б. сияқты мәселелер бойынша бірқатар шешімдер қабылдады.

2020 жылғы ақпанда COVID-19 пандемиясының басталуына байланысты дағдарысты басқару командасы жандандырылды.

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсерлерді басқару

102-29

ҚМГ Директорлар кеңесі экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсерлерді, тәуекелдерді және ілеспе перспективаларды басқаруда маңызды рөл атқарады. Компания тоқсан сайынғы негізде үнемі және жылдың қорытындысы бойынша экономикалық, экологиялық және

әлеуметтік тәуекелдерді қамтитын тәуекелдерді басқару жөніндегі бекітілген әдіснамаға сәйкес тәуекелдерді бағалауды жүргізеді. Анықталған тәуекелдер негізінде оларды болдырмау, мониторингілеу және жою жөніндегі тиісті іс-шаралар жоспарлары әзірленеді және жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Директорлар кеңесінің құзыретіне тәуекелдерді басқару жөніндегі корпоративтік саясатты айқындау, тәуекелдер тізілімі мен картасын, сыни тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын, жалпы тәуекел-тәбетін, әрбір негізгі тәуекелге қатысты төзімділік деңгейлерін бекіту, тәуекелдер жөніндегі есепті және ҚМГ қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету саласындағы құжаттарды бекіту жөніндегі функциялар жатқызылған.

ҚМГ Директорлар кеңесі тиісті мінез-құлық нормаларын сақтауды қамтамасыз етуде «жоғарыдан төмен» түрін белгілейді және Компанияда қабылданған этикалық нормаларды регламенттейтін негізгі құжат ҚМГ іскерлік этика кодексі болып табылады, оны бекіту ҚМГ Директорлар кеңесінің құзыретіне жатады. Есепті кезеңде ҚМГ Директорлар кеңесі ҚМГ іскерлік этика кодексінің жаңартылған нұсқасын бекітті. Осы Кодекстің нормаларын сақтау Компанияның беделін нығайтудағы, ҚМГ-нің тұрақты дамуын қамтамасыз етудегі және стратегиялық мақсаттарына қол жеткізудегі қадамдардың бірі болып табылады.

ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті қорғау, қоршаған орта және орнықты даму жөніндегі комитеті есепті кезеңде ҚМГ омбудсменіне этикалық рәсімдер мен қағидаттар бойынша дағдылар мен құзыреттерді дамытуға бағытталған жүргізіліп жатқан оқыту шеңберінде ҚМГ қызметкерлерін жүз процент қамтуды қамтамасыз етуді тапсырды. Бұдан басқа, ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитеті қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму мәдениетін қалыптастыруды және арттыруды қамтамасыз етеді.

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсерлерді, тәуекелдер мен мүмкіндіктерді анықтауға және оларды басқаруға жәрдемдесу үшін мүдделі тараптармен консультациялар қажет болған жағдайда ҚМГ негізгі акционері – «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделерінің өкілдерімен ҚМГ Директорлар кеңесінің отырыстары шеңберінде, ҚМГ Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитетінің ҚМГ сыртқы аудиторы – Ernst & Young компаниясымен отырыстары шеңберінде, сондай-ақ ҚМГ Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің күн тәртібі мәселелерінің бастамашылары – ҚМГ басшы қызметкерлерімен отырыстары шеңберінде жүзеге асырылады.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ПРОЦЕСІ

ТБКЖ ҚМГ қызметіне байланысты тәуекелдерді басқарудың дәйекті және нақты құрылымы ретінде қызмет етуге арналған. ҚМГ-де тәуекелдерді басқарудың тік процесі және басқарудың барлық деңгейлерінде, жоғарғы деңгейден (ҚМГ) бастап желілік деңгейге дейін (ЕТҰ-ның өндірістік құрылымдық бөлімшесі) тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуі жолға қойылған.

Әрбір лауазымды адам шешім қабылдау кезінде тәуекелдердің тиісінше қаралуын қамтамасыз етеді.

Тәуекелдер қауіп-қатер туындаған кезде пайда болу ықтималдығы мен әсерін ескеретін сапалық және сандық құралдардың көмегімен бағаланады.

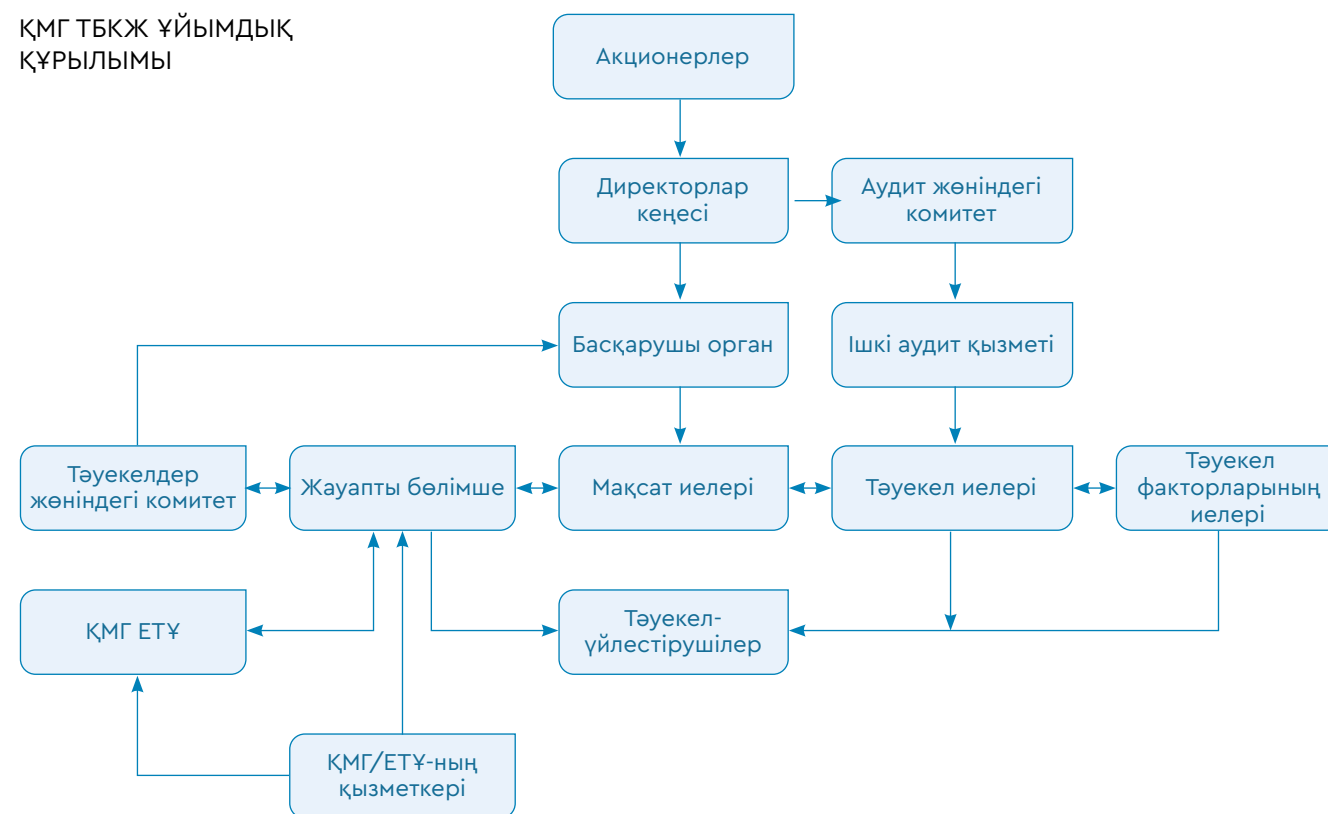
ТБКЖ жұмыс істеу процесі ҚМГ компаниялар тобын басқарудың бизнес-процестеріне интеграцияланған, ТБКЖ-ның өзара байланысты жеті процесі арқылы іске асырылады:

- мақсат қою (стратегиялық, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлау мақсаттарын байланыстыру);
- тәуекелдерді/тәуекел-факторларды сәйкестендіру (ҚМГ компаниялар тобы қызметінің барлық түрлерінің, бизнес-процестерінің басталуы жоспарланған мақсаттарға қол жеткізу және қойылған міндеттерді іске асыру қабілетіне теріс әсер етуі мүмкін тәуекелдердің әсеріне ұшырауын айқындау);
- тәуекелдерді/тәуекел-факторларды бағалау және талдау (бағалау тәуекелдердің/тәуекел-факторлардың ҚНҚ-ге қол жеткізуге әсер ету дәрежесін айқындау мақсатында жүргізіледі. Өндірістік / Өндірістік емес тәуекелдер және оларға сәйкес тәуекел-факторлар олардың туындау ықтималдығы (іске асыру ықтималдығы) және әсер ету дәрежесі (әлеуетті залал) бойынша талданады);
- тәуекелдерді басқару (тән тәуекелдердің және оларға сәйкес келетін тәуекел-факторлардың жағымсыз салдарын және/немесе туындау ықтималдығын азайтуға немесе ҚМГ тобы қызметінің тәуекелдеріне байланысты залалдар туындаған кезде қаржылық өтем алуға мүмкіндік беретін шараларды әзірлеу және іске асыру процесі);
- мониторинг және есептілік (тәуекелдер параметрлерінің өзгеру серпінін және тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар мен бақылау рәсімдерінің іске асырылу тиімділігін бақылау. Мониторингті ҚМГ тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау қызметі жүзеге асырады, Директорлар кеңесінің қарауына ҚМГ ЕТҰ жабылуын ескере отырып шоғырландырылған тәуекелдер бойынша есеп тоқсан сайын шығарылады);

- ақпарат және коммуникация (тәуекелдерді басқару процесіне қатысушыларды тәуекелдер туралы дұрыс және уақтылы ақпаратпен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, тәуекелдер, тәуекелдерге ден қою әдістері мен құралдары туралы хабардар болу деңгейін арттырады. Тиісті ақпарат қызметкерлерге өз функцияларын тиімді орындауға мүмкіндік беретін белгіленген нысанда және мерзімде анықталады, тіркеледі және беріледі);
- ішкі орта (тәуекелдерді басқару процесінің жоғарыда баяндалған компоненттерін іске асыру ҚМГ компаниялары тобында тәуекелдер туралы, тәуекелдер иелерінің/тәуекел-фак-

торлары иелерінің жауапкершілігі, тәуекелдерді белсенді басқару және уақтылы есеп беру туралы хабардар болудың жоғары деңгейінде және хабардар болудың тиісті «жоғары деңгейдегі түрін (реңкін)» белгілеуге негізделген тәуекел-мәдениеттің дамуына ықпал етеді. ҚМГ ТБКЖ-ның барабар ұйымдық құрылымын құруға ұмтылады, ол тиімді корпоративтік басқаруға ықпал етеді, сәйкестендіру, бағалау, басқару және тәуекелдер бойынша есептілік үшін міндеттерді, өкілеттіктерді және жауапкершілікті тиісінше бөлуді қамтамасыз етеді).

ҚМГ ТБКЖ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

ҚМГ Директорлар кеңесінің қарауына жылына кемінде бір рет мынадай құжаттар ұсынылады:

- Компанияның тәуекел-тәбеті бойынша ұсыныстар;
- шоғырландырылған тәуекелдер тіркелімі;
- тәуекелдер картасы;
- Компанияның тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары.

Бұдан басқа, ҚМГ Директорлар кеңесінің қарауына тоқсан сайын тәуекелдер бойынша (ҚМГ ЕТҰ жабылуын ескере отырып шоғырланды-

рылған), оның ішінде салықтық тәуекелдер бойынша есеп шығарылады, ол тиісті түрде толық көлемде қаралады және талқыланады. Директорлар кеңесі қолданыстағы тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін (ТБЖІБҚ) Директорлар кеңесі белгілеген қағидаттар мен тәсілдемелерге сәйкес келтіру үшін тиісті шараларды алдын ала қабылдайды.

Тәуекелдерді басқару процестерінің тиімділігі

102-15, 102-30, 207-2

ҚМГ-де тәуекелдерді басқару стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуге әсер ететін тәуекел оқиғаларының туындауының алдын алуға және туындаған кезде олардың әсерін шектеуге мүмкіндік береді. Тәуекелдерді басқару ҚМГ стратегиялық жоспарлау, корпоративтік басқару процесінде және қаржылық тұрақтылықты қолдауда ажырамас бөлігі болып табылады.

Тәуекелдерді, оның ішінде салықтық тәуекелдерді басқару тәсілдемесін тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі (ТБКЖ) белгілейді.

ҚМГ тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін (ТБКЖ) бизнесті жүргізу мен компанияны басқарудың негізгі процестеріне ықпалдастырды. ТБКЖ ҚМГ құнының өсуі, оның пайдалылығы мен тәуекелдері арасындағы оңтайлы балансқа қол жеткізуге бағытталған.

ТБКЖ барлық маңызды тәуекелдерді (оның ішінде салықтық тәуекелдерді) уақтылы сәйкестендіруге, бағалауға және мониторингілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін төмендету бойынша уақтылы және барабар шаралар қабылдауға бағытталған корпоративтік басқару жүйесінің негізгі компоненті болып табылады.

ҚМГ-нің және оның еншілес және тәуелді ұйымдарының (ЕТҰ) ТБКЖ жөніндегі саясатының қолданысы ҚМГ қызметінің барлық түрлеріне қолданылады.

ЭКОНОМИКАЛЫҚ, ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ТАҚЫРЫПТАРҒА ШОЛУ

102-31

Директорлар кеңесі әрбір кезекті отырыста ҚМГ-нің еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпаратын тыңдайды. Бұдан басқа, 2020 жылы Директорлар кеңесі тәуекел комплаенсін, пандемия тәуекелдерінің ҚМГ қызметіне әсерін (мұнай құнының төмендеуін қоса алғанда, түрлі аспектілер) азайту жөніндегі мәселелерді қарады. Тоқсан сайынғы негізде тәуекелдер жөніндегі есептер Директорлар кеңесінде және Аудит жөніндегі комитетте қаралады.

Директорлар кеңесінің мүшелері есепті кезең ішінде коронавирустың жаппай таралуымен, ірі әлемдік экспорттаушылар арасындағы мұнайға қатысты баға соғыстарымен байланысты қалыптасқан жағдай туралы мәселені бірнеше рет

талқылады, бұл тұтастай алғанда, Қазақстанда, атап айтқанда, экономика өсімінің күрт төмендеуіне әкелді. Директорлар кеңесінің мүшелері қазіргі жағдайда ҚМГ үшін қызметкерлер мен бизнеске қамқорлық жасау маңызды екенін атап өтті.

ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУДАҒЫ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ ЖОҒАРЫ ОРГАНЫНЫҢ РӨЛІ

102-32

Компанияның Жарғысына сәйкес орнықты даму саласындағы есепті бекіту ҚМГ Директорлар кеңесінің құзыретіне жатады.

ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитеті ҚМГ ДК үшін орнықты даму саласындағы есепті бекіту туралы ұсынымды тексеретін және әзірлейтін ҚМГ органы болып табылады.

АСА МАҢЫЗДЫ МӘСЕЛЕЛЕР ТУРАЛЫ ХАБАРЛАУ

102-33

ҚМГ Директорлар кеңесін аса маңызды проблемалар туралы хабардар ету төмендегілерді қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, компанияның қызметі туралы тұрақты есептер арқылы жүзеге асырылады: ҚМГ Басқармасы төрағасының қызметтің негізгі өзгерістері жөніндегі есебі, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпарат, қаржы-шаруашылық қызметтің алдын ала нәтижелері бойынша есеп, жасалуына мүдделілік бар, Басқарма олар бойынша шешімдер қабылдаған жасалған мәмілелер туралы есеп, стратегияны орындау мәртебесін, қызметтің негізгі көрсеткіштерін және инвестициялық жобаларды шолу, ҚМГ шоғырландырылған даму жоспарын іске асыру туралы есеп, тәуекелдер бойынша есеп, Директорлар кеңесінің шешімдерін орындау туралы есеп, сондай-ақ Директорлар кеңесі комитеттері төрағаларының есептері.

Жоғарыда көрсетілген есептерге қосымша, ДК мезгіл-мезгіл хабардар етуді кідіріссіз талап етілетін, мысалы, COVID-19 бойынша жағдайды, операциялық қызметті және т. б. қоса алғанда, ҚМГ тобындағы ағымдағы жағдай туралы, қаржылық көрсеткіштер туралы, өрт туралы есептерді қоса алғанда (тіпті мұндай оқиғалар есепті кезеңнен кейін болса да) ҚМГ тобындағы компаниялардағы еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы елеулі оқиғалар туралы ақпарат сияқты мәселелерді айқындайды. ҚМГ

Директорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитеті ҚМГ мен оның бизнес-бірліктеріне орнықты даму жүйесін енгізу және негізгі бизнес-процестерге орнықты даму қағидаттарын енгізу туралы есептерді, сондай-ақ ESG (Environmental – Social – Governance) рейтингінің деңгейін арттыру жөніндегі жұмыстардың мәртебесі туралы ақпаратты тұрақты түрде қарайды және талқылайды.

Аса маңызды мәселелердің сипаты мен саны

102-34

Директорлар кеңесінің әрбір көзбе-көз отырысында қаралатын ҚМГ-нің еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпаратты қарау шеңберінде Директорлар кеңесінің мүшелерін есепті кезеңге қарамастан, ҚМГ тобының компанияларындағы еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы кез келген оқыс оқиғалар туралы жедел хабардар ету тапсырмасы берілді. Бұдан басқа, Директорлар кеңесі еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы оқыс оқиғаларды тексеру рәсімі бойынша егжей-тегжейлі ақпаратты, сондай-ақ ҚМГ компаниялар тобында оқыс оқиғаларды азайту жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеуді сұрады. Директорлар кеңесі ҚМГ Басқармасына өзгерген сыртқы ортаның жағымсыз факторларын (коронавирус пандемиясының әсері, мұнай бағасының төмендеуі, экспортқа газ жеткізудің төмендеуі және ішкі нарыққа газ жеткізуден болатын шығындардың тиісті ұлғаюы) сипаттауды қамтитын іс-шаралар жоспарын, осындай факторларға ден қою жөніндегі іс-шараларды, мерзімдер мен Директорлар кеңесінің қатыстырылуын дайындауды тапсырды.

Директорлар кеңесі «ҚазТрансГаз» АҚ-ты «Самұрық-Қазына» АҚ-ға беру процесіне, оның ішінде ҚМГ үшін ықтимал тәуекелдерді талқылауға белсенді түрде қатыстырылды.

Тәуекелдер бойынша есепті тоқсан сайынғы негізде талқылау шеңберінде белгісіз тәуекелдер мен сценарийлерді модельдеу бойынша жұмысты ұйымдастыру бойынша ұсыныстар дайындау тапсырмасы әзірленді. Сондай-ақ Директорлар кеңесі мұнайға әлемдік бағаның қазіргі құлдырауын және тәуекелдерді басқару жөніндегі шараларды ескере отырып, бедел тәуекелдері мен өтімділік тәуекелдеріне талдау дайындауды тапсырды. Директорлар кеңесінің назарына пандемия тәуекелдерінің ҚМГ қызметіне әсері туралы ақпарат жеткізілді.

ҚМГ-нің қаржы-шаруашылық қызметі туралы есептерді талқылау кезінде Директорлар кеңесі таза пайда мөлшері деңгейінің төмендеу себептерін анықтау бойынша жұмыс жүргізуді тапсырды.

Директорлар кеңесінің мүшелеріне ҚМГ компаниялар тобының қызметіне COVID-19 әсері жөнінде ақпарат апта сайынғы негізде жіберіледі.

Директорлар кеңесіне ҚМГ мұнай өңдеу зауыттарының негізгі көрсеткіштерін бәсекелестік талдау бойынша бенчмаркингтік зерттеу нәтижелері бойынша, сондай-ақ Жаңаөзен қаласындағы жұмыспен қамту жағдайы туралы ақпарат ұсынылды.

СЫЙАҚЫ САЯСАТТАРЫ

102-35

ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы беру деңгейі ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшесімен жасалған шартқа сәйкес «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешімі негізінде белгіленеді.

ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы тіркелген және қосымша сыйақыдан тұрады.

Қосымша сыйақы Директорлар кеңесіндегі төрағалық еткені, Директорлар кеңесі комитетіндегі төрағалық еткені, Директорлар кеңесі комитетіне қатысқаны және ҚМГ Директорлар кеңесінің төрағасы және/немесе «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы, ҚМГ Басқарма төрағасы бастамашылық еткен отырысқа (кездесуге/кеңеске) қатысқаны үшін сыйақыдан тұрады.

«Самұрық-Қазына» АҚ 2020 жылғы 17 тамызда Директорлар кеңесіне төрағалық еткені үшін тек тіркелген және қосымша сыйақы төлеу туралы шешім қабылдады. Бұл ретте қосымша сыйақы Директорлар кеңесіне төрағалық еткені, Директорлар кеңесі комитетіне төрағалық еткені, Директорлар кеңесі комитетіне қатысқаны және ҚМГ Директорлар кеңесінің төрағасы және/немесе «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы, ҚМГ Басқарма төрағасы бастамашылық еткен отырысқа (кездесуге/кеңеске) қатысқаны үшін қабылданбады.

Сыйақыны анықтау процесі

102-36

Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес «Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы беру деңгейі ұйымды табысты басқару үшін талап етілетін деңгейдегі Директорлар кеңесінің әрбір мүшесін тарту, ұстап қалу және уәждеу үшін жеткілікті болуға тиіс. Ұйымның Директорлар кеңесінің мүшесіне сыйақы белгілеу «Самұрық-Қазына» АҚ әзірлейтін әдіснамаға сәйкес жүзеге асырылады, бұл ретте ұйым үшін осы тұлғаның Директорлар кеңесінің құрамына қатысуынан күтілетін оң әсер назарға алынуға тиіс». Сондай-ақ, корпоративтік басқару кодексіне сәйкес, бірде-бір тұлға өзінің

сыйақысымен байланысты шешімдерді қабылдауға қатыспауы тиіс.

Сыйақы мөлшерін айқындау тәртібін «Самұрық-Қазына» АҚ айқындайды. «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2016 жылғы 26 қыркүйектегі шешімімен (№ 35/16 хаттама) Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы белгілеу тәртібін көздейтін «Самұрық-Қазына» АҚ компанияларының Директорлар кеңесінің құрамын қалыптастыру жөніндегі қағидалар бекітілді. Қағидалардың «Сыйақы және шығыстардың өтемақысы» 3-бөліміне сәйкес сыйақы мөлшерін белгілеу кезінде Директорлар кеңесі мүшесінің міндеттері, компания қызметінің ауқымы, ұзақ мерзімді мақсаттары мен міндеттері назарға алынады. Сыйақы тәуелсіз директорларға төленеді. Ұйымдардың Директорлар кеңесінің құрамындағы «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдеріне сыйақы «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешімі негізінде айқындалады.

ҚМГ сыйақы мөлшерін анықтау үшін консультанттарды тартпайды.

Бұл ретте ҚМГ акционері «Самұрық-Қазына» АҚ атынан қызметтерді сатып алуды жүзеге асырған ҚМГ-де 2018 жылы жүргізілген корпоративтік басқарудың тәуелсіз диагностикасының нәтижелері бойынша консультант мынадай мазмұндағы ұсыным берді: «Директорлар кеңесінің тиімділігін бағалау барысында Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақы мөлшерінің олардың Директорлар кеңесінің тиімділігін арттыруға қосқан жеке үлесіне сәйкестігі мәселесін қарау. Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы беру шарттарын ашық талқылау үшін Директорлар кеңесі мүшелерінің қатысуымен ақпараттық сессияны ұйымдастыру. Міндеттердің жеткіліксіз орындалуының салдарын нақты анықтау және оларды Директорлар кеңесі мүшелерінің назарына жеткізу. Мысалы, Директорлар кеңесі мүшелері жұмысының төмен тиімділігі өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуға немесе лауазымға қайта сайлану мүмкіндігін болдырмауға әкелуі мүмкін».

Бұл ұсыным 2020 жылы ҚМГ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитетінің 2020 жылғы 25 сәуірдегі отырысы шеңберінде ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелері үшін ақпараттық сессия (№ 6/2020 хаттама) орындау шеңберінде КБЖЕЖ іс-шараларының бірі ретінде көрініс тапты. Комитеттің күн тәртібіне «ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің құрамын қайта қарау және сыйақы беру бойынша ұсыныстар енгізуге қатысты» мәселесі енгізілді. Директорлар кеңесі мүшелерін талқылау нәтижелері ҚМГ хатымен «Самұрық-Қазына» АҚ назарына жеткізілді. Компания консультанттың ұсынымдарын орындау бойынша одан арғы шараларды ҚМГ негізгі акционері көрсетілетін қызметтерді сатып алуды жүзеге асыратын ҚМГ

корпоративтік басқаруының тәуелсіз диагностикасы шеңберінде ҚМГ Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігіне бағалау жүргізілгеннен кейін 2021 жылы қабылдауды жоспарлап отыр.

Еңбекке ақы төлеуге қатысты мүдделі тараптардың қатысуы

102-37

Сыйақы мөлшерін айқындау тәртібі «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешімі негізінде айқындалады. Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы белгілеу тәртібін көздейтін «Самұрық-Қазына» АҚ компанияларының Директорлар кеңесінің құрамын қалыптастыру жөніндегі қағидаларға сәйкес сыйақы мөлшерін белгілеу кезінде Директорлар кеңесі мүшесінің міндеттері, компания қызметінің ауқымы, ұзақ мерзімді мақсаттары мен міндеттері назарға алынады. Сыйақы тәуелсіз директорларға төленеді. Ұйымдардың Директорлар кеңесінің құрамындағы «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдеріне сыйақы «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешімі негізінде айқындалады.

ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы белгілеу туралы шешім қабылдау кезінде ҚМГ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеті Корпоративтік басқару кодексін басшылыққа ала отырып, ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы беруге қатысты ұсынымдар әзірлеуге құқылы.

GRI 102-15, 102-30, 102-35, 102-36, 102-37, 102-38, 102-39 көрсеткіштері туралы толығырақ ақпарат (тәуекелдерді басқару, Директорлар кеңесінің сыйақысы) ҚМГ сайтындағы <https://kmg.kz/rus/investoram/reporting-and-financial-result/> 2020 жылғы ҚМГ-нің жылдық есебінде көрсетілген.

ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ

102-10

2020 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

ҚМГ цифрландырудың алыс болашақтың мәселесі емес екенін түсінеді, бұл бүгінгі өзінде кез келген индустриялық компанияның қажетті элементі. Компания цифрландыруды нақты әрі ақылға қонымды түрде жалғастыруға ниетті, бұл айтарлықтай нәтиже береді.

2020 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ цифрлық трансформация бағдарламасының басты бағыты ретінде өндірістік жақсартуларды анықтады. Осы тәсілдемеге сәйкес ҚМГ трансформациясының жаңа портфелі құрылды және жаңа жобаларды іздеу іске қосылды.

«Цифрландыру мақсатымен» стратегиясы ОДМ қол жеткізуге қажетті өзгерістерді қолдау үшін әзірленетін болады. Цифрлық технологиялар өндірістік процестерді автоматтандыруға, климатқа әсер етуді азайту үшін энергия мен материалдарды пайдалануды талдауға және оңтайландыруға, қызметкерлер үшін қауіпсіз жұмыс жағдайларын қамтамасыз етуге көмектеседі.

Коронавирустық пандемиядан туындаған жаһандық экономикалық құлдырауды ескере отырып, цифрлық трансформация ҚМГ дағдарысқа қарсы стратегиясының бір бағыты ретінде қарастырылады. Бағдарламаның ағымдағы портфелінде шығындарды қысқартуға, бизнес-процестердің ашықтығын арттыруға, тұрақты жақсарту мәдениетін дамытуға және өндірісте цифрлық шешімдерді енгізуге бағытталған жобалар бар. Бағдарлама мұнайды барлау, өндіру және өңдеу бағыттарына тоғыстырылған.

2020 жылы цифрлық трансформациялау жобаларының портфеліне төрт жоба енгізілді: «Өндіруші активтерге «АВАІ» ақпараттық жүйесін енгізу», «ҚР МӨЗ-де инженерлік модельдеу жүйесін енгізу», «ҚМГ көпфункционалды жалпы қызмет көрсету орталығын құру», «Сапарларды басқару».

Мысалы, АВАІ жобасы – бұл барлау мен өндірудің негізгі өндірістік процестеріне жұмсалатын шығындарды оңтайландыруға мүмкіндік беретін ауқымды деректерді талдау мен жасанды интеллектті пайдаланатын ақпараттық жүйе. 2020 жылы 5 модуль бойынша техникалық шешімдер әзірленді, ал келесі жылдан

бастап оларды ЕТҰ-ға енгізу басталады. Мысалы, жер үсті жабдықтарының коррозиясын тұрақты бақылау жүйесін іске қосу жоспарлануда, бұл химиялық реагенттерді пайдалану шығындарын оңтайландыруға және авариялар санын азайтуға мүмкіндік береді.

«Сапарларды басқару» жобасы 9 параметр бойынша автокөліктегі және арнайы техникадағы датчиктерден деректерді жинау мен өңдеудің бірыңғай жүйесін енгізуге, оның ішінде қауіпсіздік белдігін пайдалануды бақылауға бағытталған. Жоба шеңберінде жүргізушілерді ынталандыру жүйесі енгізілді, ол көлік жүргізу қауіпсіздігі мен мәдениетін арттыруға ықпал етеді.

Lean 6 Sigma бағдарламасын енгізу де тұрақты дамытуға бағытталған. Бағдарлама ағымдағы процестерді жақсартуды ұсынатын қызметкерлерді ынталандыру үшін жағдайлар жасайды. Осылайша, Lean 6 Sigma ұқыпты өндіріс мәдениетін қалыптастыруға және адамдардың күнделікті жұмысына деген көзқарасын өзгертуге ықпал етеді. 2020 жылы ҚМГ тобында осындай 50 жоба енгізілді. Мысалы, Павлодар мұнай-химия зауытында пештің оңтайлы жұмыс режимін таңдау арқылы отын-энергетикалық ресурстарды (отынды) тұтынуды азайту міндеті шешілді. Осы жобаның нәтижелері бойынша экономикалық тиімділік 76,9 млн теңгені құрады.

2021 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР МЕН МІНДЕТТЕР

Компанияның даму басымдықтарына сәйкес ҚМГ цифрлық трансформациясы келесі бағыттардағы бастамаларды іске асыруға шоғырландырылатын болады:

- Экология – шығарындыларды реттеу және ресурстарды үнемдеу;
- Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы – жарақаттанудың алдын алу және COVID-19 ауруын реттеу;
- Өндірістің сенімділігі мен тұрақтылығы – МӨЗ-де өндірістік процесті қолдау үшін цифрлық бастамаларды енгізу;
- Шығындарды қысқартуға бағытталған бастамалар – өндіру рентабельділігін арттыру.

Белгіленген бағыттарға сәйкес цифрлық трансформация үшін жаңа бастамаларды іздестіру ҚМГ тобының барлық қызметкерлері үшін іске қосу болжанып отырған «Идеялар банкі» бірыңғай

платформасы арқылы да жүргізілетін болады. «Идеялар банкінің» негізгі міндеттері: қызметкерлерді ағымдағы проблемалық мәселелерді шешуге тарту, әлеуметтік-экономикалық және өндірістік міндеттерді шешу үшін рационализаторлардың шығармашылық әлеуетін пайдалану.

ҚМГ цифрлық трансформациясы ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыру және таза және экологиялық қауіпсіз технологиялар мен өнеркәсіптік процестерді неғұрлым кеңінен қолдану есебінен орнықты ете отырып, инфрақұрылымды жаңғырту және өнеркәсіптік кәсіпорындарды қайта жабдықтау арқылы ОДМ-ға қол жеткізу үшін қажетті қайта құруларды қолдайды (ОДМ 9).

«МҰНАЙ ӨНДЕУ ЖӘНЕ МҰНАЙ-ХИМИЯ» ДИВИЗИОНЫНЫҢ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖОБАЛАРЫ

Компьютерлік тренажер кешендері

Штаттық және штаттан тыс жағдайларда персоналдың жұмыс сапасын арттыру, қондырғылардың жұмыс сенімділігін арттыру және жоспардан тыс тоқтауға жол бермеу мақсатында 2019 жылдан бастап «Компьютерлік тренажерлық кешендерді (КТК) енгізу арқылы ҚР МӨЗ өндірістік персоналын даярлау және аттестаттау жүйесін енгізу» жобасы іске асырылуда. Жобаның мәні процестің математикалық моделіне және зауыттың технологиялық қондырғысын визуализациялауға негізделген технологиялық процестің динамикалық моделін жасау болып табылады. Көзбен шолу: 1) интерфейстің толық репликациясы және таратылған басқару жүйелерінің логикасы (RSU) 2) нақты жабдықты 3D немесе панорамалық интерфейс форматында көрсету есебінен жүзеге асырылады. КТК-де қондырғыларды операторлары имитацияланған жағдайларда авариялық және штаттық жағдайларды (іске қосу /тоқтату) ұдайы пысықтайды.

ПҚОП жаңғырту және қайта жаңарту кезінде каталитикалық крекинг және ауыр қалдықтар қондырғыларында (RFCC), каталитикалық крекинг бензинін гидротазарту (Prime G+), қаныққан және қанықпаған сұйытылған көмірсутек газдарын күкіртсіздендіру (Merox), қысқа циклді адсорбция (КЦА-2) және күкірт өндіру қондырғылары кешенінде КҚК өнеркәсіптік пайдалануға енгізілді.

2019 жылы басталған жобаның периметрі бойынша КҚК он бір АМӨЗ технологиялық қондырғысын, тоғыз ПМХЗ қондырғысын және бір ПҚОП қондырғысын қамтиды.

Жобаны іске асыру шеңберінде 2019–2020 жылдары баяу кокстеу, изоөлшеу және нафта сплиттері қондырғыларында, дизель отынын гидротазарту және керосинді гидрата-

зарту ПМХЗ қондырғыларында, ПҚОП каталитикалық риформинг қондырғысында, каталитикалық крекинг (FCC), каталитикалық риформинг (CCR) қондырғыларында және АМӨЗ хош иісті көмірсутектерді өндіру кешенінде (РХ) КҚК өнеркәсіптік пайдалануға енгізілді.

Сондай-ақ, МӨЗ технологиялық персоналының білімін тексеру және тренинг өткізу барысында КҚК қолдану ережелері әзірленіп, бекітілді. Зауыттарда тренажерлар жұмысына, тренингтер өткізуге, сценарийлер әзірлеуге және КТК білімін тексеруге жауапты нұсқаушылар тағайындалды.

Бекітілген оқу-тақырыптық жоспарларға, тренингтер өткізу кестесіне, дайындалған апаттық және штаттық жағдайлардың сценарийлеріне сәйкес КҚК пайдалана отырып, МӨЗ өндірістік персоналы үшін тұрақты негізде тренингтер өткізіледі.

Технологиялық процестің жетілдірілген басқару жүйесі

Қондырғыда технологиялық режимді жүргізу процесін автоматтандырудың бизнес-міндетін шешу мақсатында пилоттық режимде АМӨЗ ЭЛОУ-АТ-2 мұнайын бастапқы өңдеу қондырғысында технологиялық процесті жетілдірілген басқару жүйесі (ТПЖБЖ) өнеркәсіптік пайдалануға енгізілді. Бүкіл әлемде бұл жүйе Advanced Process Control (APC) ретінде белгілі.

ТПЖБЖ-ның мәні: «автопилот» сияқты, бұл жүйе белгіленген шектерде орнатудың технологиялық режимін тұрақты қолдайды. Автоматты режимде қондырғының жүктелуі, бағандар мен пештердегі температура, қондырғыдан шығатын ағындардың сапа параметрлері бойынша тұрақты параметрлер бақыланады. Осылайша, технологиялық процесті басқаруда адам факторының әсері төмендейді.

АТ-2 қондырғысында ТПЖБЖ енгізудің арқасында отын сапасының көрсеткіштері бойынша бензин бойынша шашырау 67%-ке, дизель отыны бойынша – 73%-ке төмендеді. ТПЖБЖ бензиннің қайнау температурасына, сондай-ақ дизельдің шығымдылығына ең жоғары түрде жақындау есебінен бензиннің шығымдылығын арттыруды қамтамасыз етеді.

Жоба шамамен бір жылға созылды: 2019 жылғы сәуір айынан бастап АТ-2 зерттеуі, жабдықты жобалау, монтаждау, тестілеу және ТПЖБЖ-ны таратылған басқару жүйесімен (ТБЖ) біріктіру жүргізілді. АМӨЗ бейінді мамандары мен қондырғы операторлары жүйеде жұмыс істеу бойынша оқытудан өтті. Жүйе тәулік бойы жұмыс істейді, енді ол ТБЖ сияқты қондырғыны басқарудың ажырамас бөлігі болып табылады.

АТ-2 қондырғысына ТПЖБЖ енгізу нәтижесінде айтарлықтай нәтиже алынды. Бензин мен дизель шығымының ақшалай мәнде 0,32–0,36%-ға (6,5 мың тоннаға дейін) ұлғаюы жылына шамамен 350 млн теңгені құрады.

Осы «ұшқыштың» табысын ескере отырып, 2021 жылы жүйе АМӨЗ АВТ-3 қондырғысында, ал 2022 жылы – каталитикалық крекинг қондырғысында және бұдан әрі – АМӨЗ басқа қондырғыларында енгізілетін болады. 2022–2023 жылдары ПҚОП-та ТПЖБЖ-ны тираждау жоспарлануда.

3D бас жоспары. МӨЗ-дің инженерлік деректерін басқару жүйесі

«Цифрлық қосарлас» үшін негіз ретінде дәлдігі жоғары МӨЗ-дің цифрлық бас жоспарын құру мақсатында «ҚР МӨЗ-дің цифрлық бас жоспары мен 3D моделін құру» жобасы іске асырылуда.

Жоба мыналарды:

- барлық объектілерді лазерлік сканерлеуді жүргізуді;
- МӨЗ-дің барлық техникалық құжаттамасын цифрлауды;
- нүкте бұлттары негізіндегі зауыттардың сандық 3D моделін құруды;
- «Цифрлық бас жоспар» бағдарламалық кешенін – инженерлік деректерді сақтауға, оларды талдауға, өңдеуге, көзбен шолып көрсетуге арналған көп функциялы ақпараттық жүйені енгізуді көздейді.

Жоба шеңберінде жеке тұрған цифрлық бас жоспар мен зауыттың 3D моделін енгізу ғана жоспарланып отырған жоқ. Басты мақсат – 3D моделін зауыттың күнделікті бизнес-процестеріне ықпалдастыру. Өнімнің болашақ пайдаланушылары – тек өндірістік активтерді қайта құру бөлімінің қызметкерлері ғана емес, сонымен қатар технологтар, механиктер, жөндеу жоспарлаушылары, сенімділікке жауапты мамандар. Жобаны іске асыру барысында жұмыстардың бастапқы көлемі зауыттардың инженерлік деректерін басқару жүйесін енгізу және ақпараттық стандартты әзірлеу арқылы кеңейтілді. Сондай-ақ, жаңа жүйені қолданыстағы IBM Maximo жөндеу жоспарлау жүйесімен біріктіру қарастырылған.

Цифрлық бас жоспарды енгізу жүйе пайдаланушыларына өндірістік активтер туралы өзекті ақпарат алуға, жобалауға арналған уақыт пен шығындарды қысқартуға, өндірістік қауіпсіздік пен активтердің сенімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

AMӨЗ және ПМХЗ цифрлық моделі мен бас жоспарын енгізуді аяқтау 2021 жылдың бірінші жартыжылдығына белгіленген.

Kazakhstan Petrochemical Industries цифрландыру

2018 жылғы шілдеден бастап «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Атырау облысындағы алғашқы Kazakhstan Petrochemical Industries (KPI) газ-химия кешенінің құрылысы бойынша жобаны іске асыруда.

Полипропилен өндіру зауыты («KPI» ЖШС) – бұл интеграцияланған газ-химия кешенінің (ИГХК) бірінші кезеңі, оны 2021 жылы іске қосу жоспарланып отыр. Оның қуатты жыл сайын 500 мың тонна өнімді құрайды. Екінші фаза – полиэтилен өндіру зауыты.

KPI – бұл жаңа өнеркәсіптік объект, сондықтан оны «нөлден бастап» толықтай цифрлық актив ретінде құруға болады.

Көптеген ірі ағынды және химиялық компаниялар (BASF, BP, ADNOC) ұзақ уақыт бойы өз активтерін кезең-кезеңмен цифрландырды. Қазақстанда әзірше толық цифрландырылған кәсіпорындардың мысалдары жоқ. KPI даму – Цифрландыру 4.0. деңгейіне жетуді мақсат етеді. Болашақта базалық автоматтандырылған және цифрлық шешімдерді енгізгеннен кейін Атырау қаласынан зауытты басқару үшін ИГХК процестерін басқарудың қашықтағы орталығын құру мүмкіндігі қарастырылуда.

KPI цифрландыру екі кезеңде жүзеге асырылады. Бірінші кезеңнің аяқталу мерзімі – 2021 жылдың 4 тоқсаны (ИГХК іске қосу мерзімімен синхронды). Екінші кезең ИГХК пайдалануға берілгеннен кейін басталады.

Бірінші кезең шеңберінде (ИГХК пайдалануға берілгенге дейін) мынадай элементтер мен жүйелерді енгізу іске асырылады: бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматика, аварияға қарсы қорғау жүйесі (АҚЖ), таратылған басқару жүйесі (ТБЖ), жөндеуді жоспарлау жүйесі, LIMS зертханалық ақпараттық жүйесі, MES өндірісті диспетчерлеу жүйесі), өндіріс қызметкерлерін даярлау процесін автоматтандыру (компьютерлік тренажерлер), зауыттың 3D моделі, SAP S4/HANA кешенді енгізу тек базалық модульдерді (ERP) енгізуді ғана емес, сондай-ақ өндірісті жоспарлау жүйесін, өндірістік (MES, LIMS) жүйелерді және жөндеуді жоспарлау жүйесімен, сондай-ақ бірыңғай цифрлық терезені енгізу (бизнес-талдау құралы) іске асырылуда.

SAP S4/HANA енгізу жобасының мәні корпоративтік және өндірістік модульдер бөлігінде SAP жүйесінің KPI-ге соңғы нұсқасын кешенді енгізу болып табылады. Жоба шеңберінде мұнай-химия кәсіпорындары үшін үздік әлемдік практикалар мен халықаралық тәжірибе негізінде барлық бизнес-процестер жобаланған, үздік практикалар мен бенчмаркинг негізінде кәсіпорынның нысаналы ұйымдық құрылымы әзірленген.

Зауыттың ішкі жүйелерімен (MES, LIMS, IBM Maximo, ЭҚЖ) интеграциядан басқа, сыртқы жүйелермен интеграция қарастырылған: ЭШФ, банк-клиент, сатып алу жүйесі zakup.sk.kz.

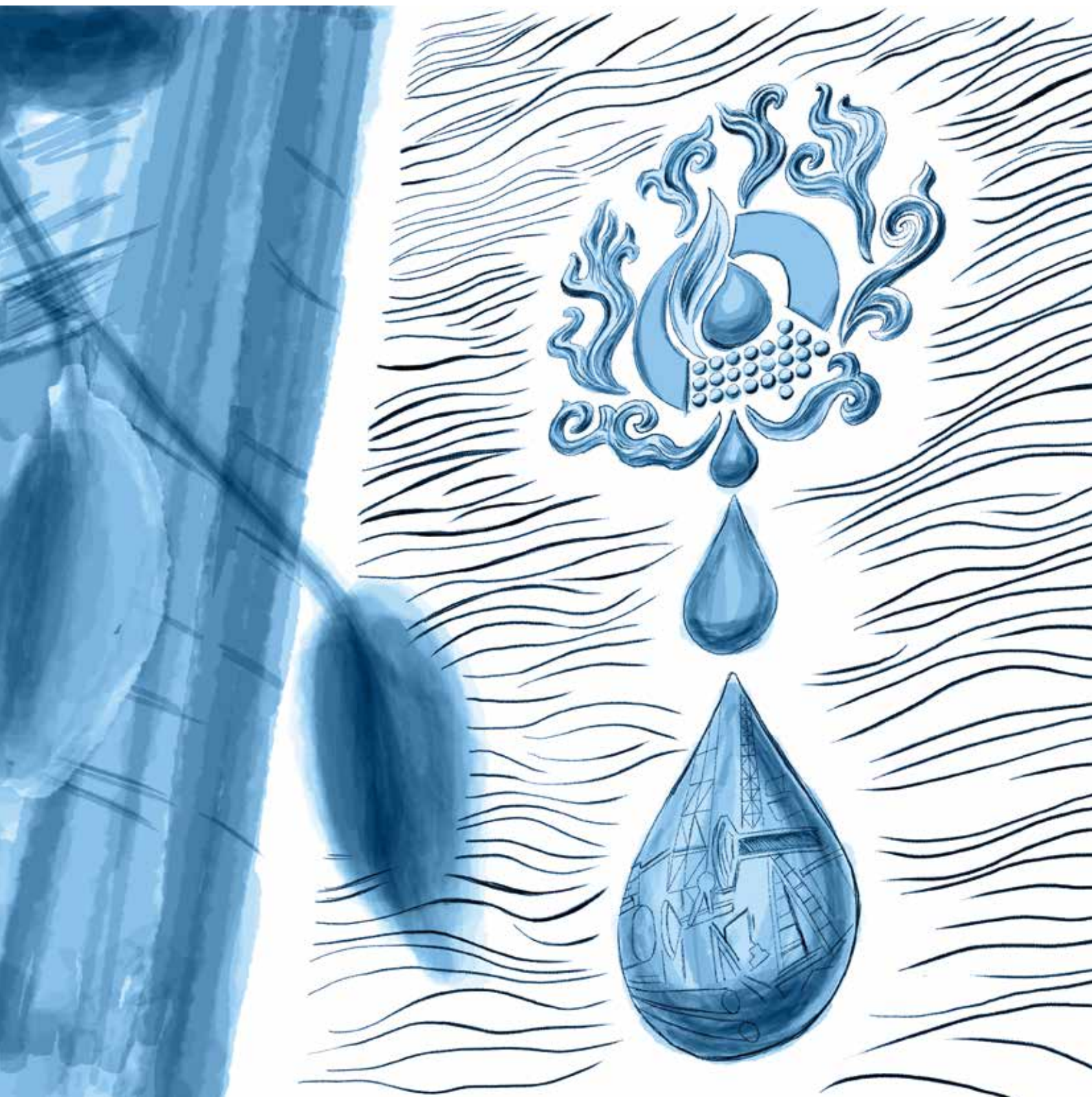
2021 жылғы 1 қаңтардан бастап SAP ядросының модульдері іске қосылды: FI, TR, CO, MM, SD, HCM. «Бухгалтерия», «сатып алу және жабдықтау», «бақылау» және «персоналды басқару» бағыттары бойынша бизнес операциялар SAP жүйесінде жүргізілуде.

KPI цифрландырудың екінші кезеңі жабдықтың сенімділігін басқару жүйесін (APM жүйесі) енгізуді, Advanced process control (APC) жүйесі арқылы жетілдірілген автоматтандыруды енгізуді, SAP S4/HANA модульдері негізінде дамытуды қамтиды.

Цифрлық технологиялар мен шешімдерді енгізу ИГХК бизнесінің тиімділігін арттыруға: жабдықтың тұрып қалуы мен өндірістегі іркілістерді азайтуға, ақау деңгейін төмендетуге, еңбек өнімділігін арттыруға, операциялық шығыстарды (ағымдағы жөндеулер, шикізат, материалдар, реакгенттер, утилиталар шығысы) қысқартуға, оңтайландыру нәтижесінде өнімнің шығыын жақсарту есебінен кірісті ұлғайтуға мүмкіндік береді.

ОРНЫҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ

1-қағидат Іскерлік топтар халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын қорғауды қолдауға және құрметтеуге тиіс.

2-қағидат Іскерлік топтар адам құқықтарының бұзушылықтарына қатысты болмауы тиіс.

4-қағидат Іскерлік топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық түрлерін жоюға қарсы шығуға тиіс.

6-қағидат Іскерлік топтар еңбек және жұмыспен қамту саласындағы кемсітушілікті жоюды жақтауға тиіс.

8-қағидат Іскерлік топтар қошаған ортаның жағдайы үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамаларды алдын ала қабылдауға тиіс.

10-қағидат Іскерлік топтар бопсалаушылық пен парақорлықты қоса алғанда, сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне қарсы тұруға тиіс.

БІЗДІҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ ТӘСІЛІМІЗ

102-15, 103-1, 103-2, 103-3, 201-2, OG3

Біздің орнықты даму аспектілерін басқару тәсіліміз орнықты дамудың мынадай қағидаттарын енгізуге негізделеді:

ашықтық – біз кездесулерге, талқылауларға және диалогқа ашықпыз; біз мүдделі тараптармен өзара мүдделерді ескеруге, ұйым мен мүдделі тараптардың мүдделері арасындағы құқықтар мен теңгерімді сақтауға негізделген ұзақ мерзімді ынтымақтастықты құруға ұмтыламыз;

есеп берушілік – біз экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға әсер еткені үшін өз есеп берушілігімізді сезінеміз;

айқындылық – біздің шешімдер мен іс-қимылдар мүдделі тараптар үшін анық әрі айқын болуы тиіс;

әдеп мінез-құлқы – біздің шешімдер мен іс-қимылдарымыздың негізінде, құрмет, әділдік, ашықтық, командалық рух және сенім, адалдық пен әділеттілік сияқты құндылықтар;

құрмет – біз заңнамадан, жасалған шарттардан немесе тікелей іскерлік өзара қарым-қатынастар шеңберінде қолданатын мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерін құрметтейміз;

заңдылық – біздің шешімдеріміз, әрекеттеріміз бен мінез-құлқымыз Қазақстан Республикасының заңнамасына

және ұйымдар органдарының шешімдеріне сәйкес келеді;

адам құқықтарын сақтау – біз Қазақстан Республикасының Конституциясында және халықаралық құжаттарда көзделген адам құқықтарын сақтаймыз және олардың сақталуына ықпал етеміз;

сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік – біз барлық мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасай отырып, сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілікті жариялаймыз;

мүдделер қақтығысына жол бермеу – лауазымды адамның немесе қызметкердің жеке мүдделері олардың өздерінің лауазымдық, функционалдық міндеттерін бейтарап орындауына ықпал етпеуі тиіс;

жеке мысал – әрқайсымыз күн сайын өз іс-әрекеттерімізде, мінез-құлқымызда және шешімдер қабылдау кезінде орнықты даму қағидаттарын енгізуге ықпал етеміз; басқарушылық ұстанымдар атқаратын лауазымды адамдар мен қызметкерлер өзінің жеке үлгісімен орнықты даму қағидаттарын енгізуге уәждеуге тиіс.

ҚМГ орнықты дамуды өзінің 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясында орнықты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге, операциялық қызметке және шешімдер қабылдау процестеріне біріктіруге бағытталған стратегиялық мақсаттардың бірі ретінде айқындады.

Орнықты даму жөніндегі стратегиялық мақсатты іске асырудың нәтижесі корпоративтік әлеуметтік жауапкершіліктің, еңбекті, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғаудың жақсартылған көрсеткіштеріне қол жеткізуді, қатысатын өңірлердегі экономикалық әсерді жақсартуды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды, мүдделі тараптармен өзара қарым-қатынас сапасын жақсартуды, корпоративтік басқару рейтингін, этика мен комплаенстің жалпы корпоративтік мәдениетін арттыруды қамтамасыз ететін басқару жүйесін құруға айналуы тиіс.

ҚМГ мынадай элементтерді қамтитын орнықты даму саласындағы тиімді басқару жүйесін құруға ұмтылады:

- Компанияның басқарудың барлық деңгейінде орнықты даму қағидаттарына бейілділігі;
- орнықты дамудың үш аспектісі бойынша сыртқы және ішкі жағдайды талдау: экономикалық, экологиялық және әлеуметтік;
- әлеуметтік, экономикалық және экологиялық салалардағы орнықты даму саласындағы тәуекелдерді айқындау;
- мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл және стейкхолдерлер картасын құру;
- орнықты даму саласындағы мақсаттар мен ҚНҚ айқындау;
- орнықты даму саласындағы басым бағыттарды (бастамаларды) іске асыру;
- орнықты дамуды негізгі бизнес-процестерге біріктіру;
- орнықты даму саласында Компания қызметкерлерінің біліктілігін арттыру;
- орнықты даму бойынша жыл сайынғы есеп беру процесін ұйымдастыру;
- орнықты даму саласындағы нәтижелілікті өлшеу;
- орнықты даму процесін жетілдіру.

2020 жылы ҚМГ негізгі бизнес-процестерге, операциялық қызметке орнықты даму қағидаттарын енгізу және интеграциялау бойынша белсенді жұмысын жалғастырды:

- ҚМГ ESG-рейтингін анықтау үшін «Sustainalytics» халықаралық рейтингтік агенттігі тәуелсіз бағалаудан өтті. ҚМГ ESG-рейтингі 100 балдан 69 балды құрады.
- 2020 жылға арналған орнықты даму көрсеткіштері бойынша Компания қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында ҚМГ Директорлар кеңесі алғаш рет корпоративтік ҚНҚ – ESG-рейтингін бекітті. Оған 48 ESG өлшем-шарттары кірді.
- Орнықты даму қағидаттарын іске асыруға өзінің бейілділігін растай отырып, ҚМГ Директорлар кеңесі деңгейінде бірқатар жаңа корпоративтік құжаттар бекітілді:
 - ✓ ҚМГ компаниялар тобында орнықты даму саласындағы басқару жүйесі жөніндегі нұсқаулық;

- ✓ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы еңбекті қорғауды басқарудың бірыңғай жүйесінің» корпоративтік стандарты;
- ✓ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт.
- Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитетінде орнықты даму жүйесін енгізуге шолу тұрақты негізде жүргізіледі. Жалпы алғанда, 2020 жылы Комитеттің 4 отырысы өткізіліп, онда **40 мәселе** қаралды, Комитет отырыстарының қорытындылары бойынша 98 шешім мен тапсырма қалыптастырылды. 2020 жылы еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау, ESG (Environmental – Social – Governance) аспектілерін стратегиялық басқару, сондай-ақ орнықты даму саласындағы есептілік мәселелері басты назарда болды.
- Орнықты даму саласында басқару жүйесін енгізуді қамтамасыз ету мақсатында ҚМГ корпоративтік орталығы мен ЕТҰ қызметкерлері үшін оқыту жүргізілді. Орнықты даму жүйесінің элементтерін түсіндіру және оны еншілес компанияларда іс жүзінде қолдану бойынша белсенді жұмыс жүргізілуде.
- Орнықты даму жүйесін іске асыру және ESG-рейтингін арттыру мақсатында тұрақты жұмыс істейтін орнықты даму саласындағы басқару және ESG-рейтинг жөніндегі жұмыс тобы жұмыс істейді.
- 2021 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша ластаушы заттардың, парниктік газдардың шығарындыларын азайту, су үнемдеу және энергия үнемдеу жөніндегі іс-шаралар жоспары мен 2030 жылға дейінгі нысаналы көрсеткіштердің бизнес-бағыттары бойынша Департаменттер директорларының ҚНҚ-леріне енгізу туралы мәселе пысықталды.
- Орнықты даму туралы есепті дайындау қағидалары жаңартылды, 2020 жылғы қарашада ҚМГ Басқармасы қағидаларды жаңа редакцияда бекітті. Қағидалар есепті кезеңдегі орнықты даму туралы есепті дайындаудың жыл сайынғы процесін регламенттейді. Есеп беру процесін жақсарту шеңберінде GRI Standards-тағы соңғы өзгерістерді ескере отырып, қолданыстағы Қағидаларды актуалдандыру жүргізілді.
- Біздің мүдделі тараптарымыздың Компанияның қаржылық емес ақпаратын ашуға деген сенім деңгейін арттыру мақсатында жыл сайынғы негізде орнықты даму туралы есептің тәуелсіз аудитін жүргізу жоспарланған. Тәуелсіз аудит есептіліктегі деректердің дұрыстығына кепілдік беруге және Компания қызметінің ашықтығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Орнықты даму жүйесін қалыптастырумен қатар, орнықты даму мәдениетін арттыруға да көп көңіл бөлінеді. Корпоративтік орталық пен ЕТҰ қызметкерлері үшін орнықты даму бойынша оқыту курстары тұрақты негізде өткізіледі:

- ✓ 2020 жылғы 3 наурызда БҰҰ-ның Қазақстандағы Тұрақты өкілі Норимас Шимомур мырзаның шақырылуымен Компания басшылығы үшін Орнықты даму саласындағы арнайы сессия мен семинар өткізілді. Семинар қорытындысы бойынша Басқарманың қарауына ҚМГ үшін басым ОДМ ретінде 6 жаһандық мақсатты шығару туралы шешім қабылданды.
- ✓ 2020 жылғы 10–11 наурызда орнықты даму саласындағы есептілікті дайындау бойынша қызметкерлердің құзыреттерін арттыру шеңберінде ҚМГ қызметкерлеріне арналған «Корпоративтік есептілік: үздік тәжірибелер мен әлемдік трендтер» оқыту семинар-тренингі өткізілді.
- ✓ 2020 жылғы 16–18 қыркүйекте орнықты даму саласындағы есептілікті дайындау және ОДМ-ны

компания қызметіне интеграциялау процесіне тартылған мамандардың біліктілігін арттыру мақсатында «GRI STANDARDS: орнықты даму саласындағы есептілік», «SDG-ОДМ: компаниялардың есептілігіндегі орнықты даму мақсаттары» онлайн тренингтеріне сертификаттық оқытудан өтті.

- ✓ Орнықты даму жүйесінің элементтерін түсіндіру мақсатында 2020 жылғы қараша-желтоқсанда ҚМГ мен ЕТҰ-да жаттықтырушылармен бірлесіп, КО және ЕТҰ-ға арналған «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ мен оның ЕТҰ-дағы орнықты даму жүйесі» атты бірқатар онлайн-тренингтер өткізілді. Оқыту негізгі бизнес-бағыттар бойынша жүргізілді.

БҰҰ ЖШ ЖӘНЕ ОДМ ҚАҒИДАТТАРЫНА БЕЙІЛДІЛІГІ

Орнықты даму саласындағы халықаралық бастамаларды басшылыққа ала отырып, ҚМГ БҰҰ Жаһандық шартының (бұдан әрі – БҰҰ ЖШ)

қағидаттарын ұстанады және орнықты даму мақсаттарын (бұдан әрі – ОДМ) өз қызметіне интеграциялайды.

БҰҰ ЖАҒАНДЫҚ ШАРТЫНЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫ

Адам құқықтары	1-қағидат	Іскерлік топтар халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын қорғауды қолдауға және құрметтеуге тиіс.
	2-қағидат	Іскерлік топтар адам құқықтарының бұзушылықтарына қатысты болмауға тиіс.
Еңбек қатынастары	3-қағидат	Іскерлік топтар бірлестіктің бостандығын қолдауға және ұжымдық шарттар жасасуға арналған құқықтарды нақты мойындауға тиіс.
	4-қағидат	Іскерлік топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық түрлерін жоюға қарсы шығуға тиіс.
	5-қағидат	Іскерлік топтар балалар еңбегін толық түп-тамырымен жою үшін қарсы тұруы тиіс.
Қоршаған орта	6-қағидат	Іскерлік топтар еңбек және жұмыспен қамту саласындағы кемсітушілікті жоюға қарсы тұруға тиіс.
	7-қағидат	Іскерлік топтар сақтық қағидатына негізделген экологиялық мәселелерге тәсілдемені қолдауы тиіс.
	8-қағидат	Іскерлік топтар қошаған ортаның жағдайы үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамаларды алдын ала қабылдауға тиіс.
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	9-қағидат	Іскерлік топтар экологиялық қауіпсіз технологиялардың дамуына және таралуына жәрдемдесуге тиіс.
	10-қағидат	Іскерлік топтар бопсалаушылық пен парақорлықты қоса алғанда, сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне қарсы тұруға тиіс.

ОРНЫҚТЫ
ДАМУ

МАҚСАТТАРЫ

2020 жылы ОДМ-ны Компанияның бизнес-процестеріне біріктіру процесі басталды. 17 ОДМ құрылымдық бөлімшелермен бірлесіп санаттар бойынша сараланды, Компания өз үлесін қоса алатын 6 басым ОДМ анықталды:

3 ЖАҒАМ ДЕНСАУАТЫ ЖӘНЕ АЛ-АУҚАТЫ Салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жаста бәрінің әл-ауқатына жәрдемдесу,

7 ЖАҒАМ БИЕС ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ БАҒАЛАУ Барлығы үшін энергияның қымбат емес, сенімді, тұрақты әрі қазіргі заманға сай көздеріне қолжетімділігін қамтамасыз ету,

8 ЛАЙЫҚТЫ ЖҰМЫС ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ БАСҚАРУ Барлығына ұдайы, жан-жақты қамтылған және тұрақты экономикалық өсуіне, толық әрі өнімді жұмыспен қамтылуына және лайықты жұмыс істеуіне жәрдемдесу,

9 ИНДУСТРИАЛДАНДЫРУДЫ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУГЕ БЕРІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ҚҰРУ, ЖАЛПЫЛАМА ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ИНДУСТРИАЛАНДЫРУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУГЕ ЖӘРДЕМДЕСУ.

13 КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІМЕН ЖӘНЕ ОНЫҢ САЛДАРЛАРЫМЕН КҮРЕС БОЙЫНША ШҰҒЫЛ ШАРАЛАР ҚАБЫЛДАУ, Климаттың өзгеруімен және оның салдарларымен күрес бойынша шұғыл шаралар қабылдау,

15 ҚҰРЛЫҚТЫҢ ЭКОЖҮЙЕЛЕРІН ҚОРҒАУ, ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУҒА ЖӘРДЕМДЕСУ, ОРМАНДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ, ҰТЫМДЫ БАСҚАРУ, ШӨЛЕЙТТЕНУГЕ ҚАРСЫ КҮРЕС, ЖЕРДІҢ ТОЗУ ПРОЦЕСІН ТОҚТАТУ ЖӘНЕ КЕРІ АЙНАЛЫСЫ ЖӘНЕ БИОӘРТҮРЛІЛІКТІ ЖОҒАЛТУ ПРОЦЕСІН ТОҚТАТУ. Құрлықтың экожүйелерін қорғау, қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, ұтымды басқару, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері айналысы және биоәртүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.

2021 жылы басым ОДМ бойынша іс-шаралар бағдарламасын әзірлеу және келісу жоспарлануда, ол бизнес-процестерді жетілдіруге және басым ОДМ бойынша белгіленген нысаналы көрсеткіштер бойынша прогреске қол жеткізуге бағытталатын болады.

Практикадан мысал

2006 жылдан бастап ҚМГ БҰҰ Жаһандық шартының мүшесі әрі белсенді қатысушысы болып табылады және БҰҰ Жаһандық шартының он қағидатын және 17 ОДМ ұстануды қолдайды.

Компанияның орнықты дамуы туралы жыл сайынғы есеп БҰҰ Жаһандық шарты шеңберіндегі ілгерілеу туралы біздің хабарламамыз болып табылады және <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/6810> қолжетімді.

ESG ИНТЕГРАЦИЯСЫ

103-1,103-2

Корпоративтік басқару және орнықты даму саласындағы үздік тәжірибелерді енгізу Компанияның стратегиялық басымдықтарының бірі болып табылады. ESG өлшемшарттарын Компания қызметіне біріктіру орнықты даму¹ көрсеткіштерін

басқару жүйесін жетілдіру және негізгі ESG-тәуекелдер мен мүмкіндіктерді түсіну үшін қажетті шарт болып табылады.

Sustainalytics – экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік басқару саласындағы зерттеулермен айналысатын жетекші тәуелсіз компания, әлемдік инвесторларға жауапты инициациялық стратегияларды әзірлеуге және енгізуге көмектесетін рейтингтік және аналитикалық фирма.

ESG-рейтинг (Environmental, social and Governance) – бизнестің экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерін, сондай-ақ компаниядағы корпоративтік басқару тәуекелдерін бағалау. ESG рейтингі инвестициялық шешімдер қабылдау кезінде инвесторлар үшін стратегиялық құрал болып табылады және компанияның ұзақ мерзімді кезеңдегі тұрақтылығын анықтау үшін тәуекелдер мен мүмкіндіктерді анықтауға көмектеседі.

2020 жылы ҚМГ алғаш рет «Sustainalytics» халықаралық рейтингтік агенттігінің (Амстердам, Нидерланды) ESG-рейтингі бағалауынан өтті.

ҚМГ ESG-рейтингі 100 балдан **69 балды** құрады. ҚМГ ESG-рейтингісін құраушылар бөлігінде мынадай бағаларға ие болды: экологиялық құраушы – 69, әлеуметтік – 70, корпоративтік басқару – 67 деңгейінде. Бұл компанияның орнықты даму саласындағы айтарлықтай жоғары көрсеткіштерін көрсетеді (әлемдегі салалар бойынша 119 компанияның ішінде 33-орын).

Бұдан басқа, ҚМГ 34,5 балл деңгейінде ESG-тәуекелдер рейтингін алды, бұл басқарылмайтын ESG-тәуекелдің жоғары деңгейін көрсетеді. Компания тәуекел деңгейі бойынша бес санаттың төртінші санатына кірді. Sustainalytics талдаушылары ҚМГ-дегі ESG-тәуекелдерді басқаруды

«күшті» деп бағалады. Бұл ретте тәуекелдерге бастапқы ұшырағыштық «жоғары» деп бағаланды. ҚМГ рейтингісінің жоғары мәні негізінен менеджмент бақылай алмайтын тәуекелдермен байланысты, яғни, мұнай-газ саласына тән тәуекелдер.

ҚМГ үшін негізгі ESG-сын-тегеуріндер операциялық қызметтен көміртегі шығарындылары және Компания өнімін пайдаланудан шығарындылар, сондай-ақ қызмет жүргізу өңірлеріндегі қоғамдастықтармен өзара қарым-қатынастар болып табылады.

ҚМГ ESG-рейтингінің деңгейін жақсарту және ESG-тәуекелдерінің рейтингін басқару және төмендету бойынша міндеттерді орындау бойынша жоспарлы жұмысты жалғастыруға ниетті.

69 БАЛЛ

ҚМГ ESG-РЕЙТИНГІ

¹ Environmental, Social, Governance – экология, әлеуметтік даму, басқару

ТӨМЕН КӨМІРТЕКТІ БОЛАШАҚҚА АРНАЛҒАН БАҒАМ

Климаттың өзгеруіне қарсы күрес және энергетикалық жүйені өзгерту бизнес, қоғам және қоршаған орта үшін тұрақты болашақ жолындағы негізгі міндеттер болып табылады. Париж келісімі төмен көміртекті экономикаға көшудің басталуы сөзсіз болатындығы туралы шешуші және жаһандық сигнал жіберді. Мұндай жағдай бизнеске маңызды рөл тиесілі. Қойылған мақсаттардың ауқымы оларға табысты қол жеткізу үшін жалпы күш-жігердің қажеттілігін болжайды.

Қазақстан БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы шеңберінде CO₂ өнер-кәсіптік шығарындыларын 2030 жылға қарай 25%-ке, 2050 жылға қарай 70%-ке, ал 2070 жылға қарай 100%-ке (толық көміртексіздендіру) қысқартуды көздейтін Париж келісіміне қол қойды.

ҚМГ БҰҰ ЖШ қатысушысы бола тұра, климаттың өзгеруін болдырмау жөніндегі іс-қимылдың маңыздылығын мойындайды және 13 «Климаттың өзгеруімен күрес» ОДМ қол жеткізуге өз үлесімізді қосуға ниет білдіріп отыр. Климаттың өзгеруіне ден қою және климаттың өзгеруіне бейімделу шаралары біздің стратегиялық құжаттарда және корпоративтік саясатта көрсетілген.

Климаттың өзгеру мәселелері стратегиялық деңгейде бақыланады: Директорлар кеңесі, ҚМГ Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті (КЕҚОҚОДК). 2020 жылы КЕҚОҚОДК отырыстарында климаттың өзгеруіне байланысты келесі негізгі тақырыптар егжей-тегжейлі талқыланды:

- ілеспе мұнай газын пайдалы қолдануды арттыру;
- су ресурстарын басқару;
- климаттың өзгеруі.

2018 жылы The Carbon Disclosure Project (CDP) – халықаралық инвесторлар қоғамдастығының

парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындылары және климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдер туралы ақпаратты ашу жөніндегі бастамаға өзіміздің қатысатынымыз туралы мәлімдедік және тауарлық өнімнің ұңғымадан бастап оны түпкілікті пайдалануға дейінгі барлық көміртегі ізін бағалау жөніндегі жұмысты бастадық.

Екінші жыл қатарынан көміртегі ізі есептеледі. 2020 жылғы тамызда ҚМГ CDP (Carbon Disclosure Project) Климаттық сауалнама шеңберінде 2019 жылға парниктік газдар шығарындылары бойынша есепті жариялады. 2020 жылы CDP есептілігі кеңейтілді, алғаш рет су ресурстарын басқару жөніндегі деректер 2019 жылдың қоры-

тындылары бойынша Су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде жарияланды.

Климаттың өзгеруі саласындағы қызметтің басым бағыттары: парниктік газдар шығарындыларын азайту, ілеспе мұнай газын пайдалы пайдалануды арттыру, энергия тиімділігін және энергия үнемдеуді арттыру және т.б.

Парниктік газдар шығарындылары, ілеспе мұнай газын пайдалану, энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуді арттыру туралы толығырақ ақпаратты **экологиялық көрсеткіштер – Климаттың өзгеруі және атмосфералық ауа сапасы бөлімінен қараңыз.**

Климаттың өзгеруі мәселелері тәуекелдерді сәйкестендіруді және қоршаған ортаға жүктемені азайту жөнінде шаралар қабылдауды талап етеді.

Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі Корпоративтік басқару жүйесінің негізгі құрамдас бөлігі болып табылады және стратегиялық пен операциялық мақсаттарға қол жеткізуге теріс әсер етуі мүмкін әлеуетті тәуекел оқиғаларын уақтылы сәйкестендіруге, бағалауға, мониторинг жүргізуге және азайтуға бағытталған. Компания климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдерді ескереді және өз қызметінің барлық кезеңдерінде қоршаған ортаға әсерді және парниктік газдар шығарындыларын барынша ықтимал төмендетумен орнықты болашаққа өз үлесін қосуға тырысады. Тәуекелдердің корпоративтік тізілімі климаттың өзгеруіне байланысты жаңа тәуекелмен кеңейтілді. Корпоративтік тәуекелдер тізілімі климаттың өзгеруімен байланысты қаржылық ақпаратты ашу мәселелері жөніндегі жұмыс тобы TFCD сәйкес әзірлеген климаттың өзгеруімен байланысты жаңа тәуекелмен кеңейтілді. Біз ЕҚОҚ саласындағы тәуекелдер туралы Директорлар кеңесінің алдында тоқсан сайын есеп береміз.

Халықаралық көміртекті реттеу белсенді түрде күшейтілуде (Париж келісімі, ЕО-дағы жасыл мәміле және шекаралық түзетуші көміртегі салығын енгізу, Қытайдағы көміртекті реттеудің қосымша шаралары және т.б.). Осыған байланысты ұлттық көміртекті реттеуді де күшейту күтілуде. Бұл шаралар ҚМГ-ден жаңа жағдайларға бейімделу және болашақта өзінің нарықтық бәсекеге қабілеттілігін сақтау жөнінде шұғыл шаралар қабылдауды талап етеді.

Қазіргі сын-тегеуріндер мен жаһандық энергетикалық көшу көптеген халықаралық мұнай-газ компанияларының өз бизнесін әртараптандырумен айналысуға және корпоративтік төмен көміртекті стратегиялар құруға мәжбүр болуына ықпал етеді. Мысалы, BP, Chevron, CNPC, ENI, Equinor, ExxonMobil, Occidental, Petrobras, Repsol,

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ ТӘУЕКЕЛ	Төмен көміртекті экономикаға көшуге байланысты тәуекелдер	Саяси және нормативтік-құқықтық тәуекелдер (мысалы, парниктік газдар шығарындыларын азайту үшін көміртегі бағасын белгілеу/көтеру тетіктерін енгізу; мемлекеттің квоталарды бөлу әдісіне шығарындылардың үлестік коэффициенттерін пайдалану жолымен ғана көшу, соның салдарынан кейбір кәсіпорындарда квоталар тапшылығы туындауы мүмкін; шығарындыларды азайту үшін энергия тұтынуды қысқарту; энергия тиімді шешімдер қабылдау; суды пайдалану тиімділігін арттыру жөніндегі шараларды күшейту және жерді пайдаланудың неғұрлым тұрақты әдістерін жылжыту).
		Нарықтық тәуекел (климатқа байланысты белгілі бір тауарлар, өнімдер және қызметтерге сұраныс пен ұсынысты өзгерту тәуекелі).
		Технологиялық тәуекел (ЖЭК, энергиялық тиімді технологиялар, ЕҚТ, көміртекті ұстау және сақтау технологиялары және көміртексіздендірудің өзге технологиялары сияқты жаңа технологияларды әзірлеу және пайдалану).
		Көміртегісі төмен экономикаға көшуге, не осы ауысудан бас тартуға оның үлесі тұрғысынан алғанда Компанияның және мүдделі тараптардың қабылдауын өзгертуге байланысты бедел тәуекелдері.
Климатты өзгертудің нақты әсеріне байланысты тәуекелдер		Циклондар, дауылдар, су тасқыны сияқты төтенше ауа-райы құбылыстарымен негізделген уақытша қысқа тәуекелдер.
		Климаттық модельдердегі ұзақ мерзімді өзгерістермен туындаған жүйелі (созылмалы) тәуекелдер (мысалы, ауаның қалыпсыз жоғары температураларының ұзақ кезеңі, теңіз деңгейін арттыру және жағалау ұңғымаларын су басуы).

Saudi Aramco, Shell, Total Oil&Gas Climate Initiative Investment Fund құрды. Ал американдық Chevron компаниясы серпінді технологияларға инвестиция салу үшін \$100 млн-ға Future Energy Fund қорын құрды. 2020 жылы көміртексіздендіруге әлемдік инвестициялар \$501,3 млрд құрады.

Кем дегенде мұнай-газ секторындағы компаниялар үшін климаттық трансформация болмай қалайтынына айналып келеді. Ол бір уақыттағы әрекет емес, ұзақ процесс болады, сондықтан бұл бірнеше онжылдықтағы міндет екенін түсініп, оған жүйелі түрде қарау керек.

2020 жылғы қарашада ҚМГ Директорлар кеңесінің қатысуымен ақпараттық сессия өткізді, онда мұнай-газ секторы компанияларының көміртегі бейтараптылығына көшуі бойынша әлемдік трендтер қаралды және климаттық күн тәртібін ескере отырып, ҚМГ-нің қолданыстағы 2018–2028 жылдарға арналған даму стратегиясын актуалдандыру қажеттілігі айқындалды.

Осыған байланысты ҚМГ басшылығымен Компанияның жаңартылған даму стратегиясына кейіннен ықпалдастыра отырып, көміртексіздендіру саласындағы өз тәсілдемелерін әзірлеу мақсатында төмен көміртекті даму бойынша корпоративтік орталық деңгейінде Жобалау офисін құру туралы шешім қабылданды. Жобалау офисінің жұмысы келесі негізгі бағыттар бойынша шоғырландырылатын болады:

1. Ұйымдастырушылық-басқарушылық сипаттағы іс-шаралар (көміртегі ізін бағалау, халықаралық талаптарға сәйкес парниктік

газдардың тікелей және жанама шығарындыларын есептеу әдістемесін әзірлеу, есептілік және мониторинг жүйесін енгізу, парниктік газдар шығарындылары бөлігінде компанияның орта және ұзақ мерзімді климаттық нысаналы бағдарларын белгілеу, ESG рейтингін арттыру және т. б.).

2. Ресурсты үнемдеу және энергия тиімділігін (энергия сыйымдылығы бойынша нысаналы көрсеткіштерді орнатуды, энергия тұтынуды мониторингтеу мен есепке алуды, жобаларды іске асыруды және энергия менеджменті жүйесін жетілдіруді қоса алғанда) арттыру бағдарламасын әзірлеу. Энергия тиімділігі – бұл сектордағы ең тиімді тәсілдемелердің бірі. Жаңартылатын энергия жөніндегі халықаралық агенттіктің (IRENA) зерттеулеріне сәйкес энергия тиімділігі стратегияларымен бірге ЖЭК-ке жылдам көшу ұлттық деңгейде жарияланған климаттық мақсаттарға қол жеткізу үшін CO₂ шығарындыларын азайтудың 90%-тен астамын қамтамасыз ете алады. Бұдан басқа, ресурстарды тиімді пайдалану және көмірсутектердің жылыстауы мен эмиссиясын және олардың мұнай-газ секторы кәсіпорындарының өз мұқтаждарына жұмсалуды қысқарту парниктік газдар шығарындыларын азайтуға да көмектеседі.
3. Төмен көміртекті энергия көздеріне көшу. ҚМГ ЖЭК технологияларын өндірісте пайдалану мүмкіндігін, сондай-ақ бірігу және қосып алу мәмілелері арқылы ЖЭК өзіндік генерациясын арттыру жолымен дәстүрлі энергия көздерін алмастыруды, жаңа объектілер салуды зерделейді.

4. Көміртексіздендірудің қосымша әдістері. ҚМГ өз кен орындарында CCUS технологиясын (CO₂ ұстау, кәдеге жарату және сақтау) қолдану мүмкіндігін, сондай-ақ сутегі өндіру және орман көміртегі жобаларын іске асыру перспективаларын зерделейді.
5. Төмен көміртекті жобаларға инвестициялар тарту үшін қаржылық тетіктерді енгізу.

2021 жылы ҚМГ алдында ұлттық және халықаралық көміртекті реттеудің компания қызметіне әсерін ескере отырып, ҚМГ өнімдерінің көміртегі ізі мен көміртегі сыйымдылығын төмендету әлеуетін айқындау және кейіннен көміртексіздендіру жобаларының оңтайлы жиынтығы арқылы көміртегі сыйымдылығын төмендету бойынша мақсаттар белгілеу жөніндегі маңызды міндет тұр.

Практикадан мысал

Өткен жылдары «ҚазТрансГаз» АҚ еншілес және тәуелді ұйымдарына енгізілген жаңартылатын энергия көздері тиімді жұмыс істейді: «Waterkotte» үлгісіндегі жылу сорғылары; монокристалды күн панельдері (батареялары).

ҚТГ компаниялар тобы бойынша 2020 жылғы дереккөздер бөлінісінде өндірілетін (шығарылатын) жаңартылатын энергияның жалпы көлемі:

- 2020 жылы жылу сорғыларымен геотермалдық (жылу) энергия өндіру – 678,5 Гкал құрады.
- ҚТГ компаниялар тобы бойынша күн панельдерімен электр энергиясын өндіру 2020 жылы – 78 410 кВт құрады.

ӘДЕП ЖӘНЕ АДАЛДЫҚ

102-16

ҚҰНДЫЛЫҚТАР, ҚАҒИДАТТАР, СТАНДАРТТАР ЖӘНЕ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ НОРМАЛАРЫ

Корпоративтік жауапкершіліктің жоғары деңгейін қамтамасыз ету стратегиялық бастама және Компания жұмысының маңызды қағидаты болып табылады. Корпоративтік жауапкершілік орнықты дамуға үлес қосатын және заңнамамен және халықаралық мінез-құлық нормаларымен келісетін ашық және этикалық мінез-құлықты көздейді. Компанияның бұл саладағы қызметі жүйелі сипатқа ие, осыған байланысты этикалық мінез – құлық стандарттарына және бизнесті адал жүргізу мақсатында ҚМГ-де этика мәселелері бойынша қолданыстағы құжатты жаңарту бойынша жұмыс жүргізілді – Іскерлік этика кодексі жаңа редакцияда бекітілді.

Бекітілген Кодекске сәйкес ҚМГ қызметі мынадай қағидаттарға негізделген:

- Әділеттілік**
- Бейілділік**
- Дамыту**
- Қауіпсіздік**
- Жауапкершілік**

ҚМГ-нің акционерлермен, қызметкерлермен, еншілес және тәуелді ұйымдармен, мемлекеттік органдармен, әріптестермен, өзге де мүдделі тұлғалармен іскерлік өзара қарым-қатынастарының негізінде іскерлік шешімдер қабылдау кезінде де, күнделікті жағдайларда да мүдделердің үйлесімді үйлесуі, тараптардың әрқайсысының өзара құрметі, сенімі, жауапкершілігі және құқықтары мен міндеттерін сақтауы жатыр, Компания осы Кодекстің ережелерін бұлжытпай ұстанады.

Кодекс ашық құжат болып табылады және ҚМГ іскерлік серіктестері мен басқа да мүдделі тұлғалар арасында еркін таратылады. Сондай-ақ ол Компанияның сайтындағы «Корпоративтік құжаттар» бөліміне орналастырылған.

ӘДЕПKE ЖАТПАЙТЫН МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ТУРАЛЫ КЕҢЕСТЕРГЕ ЖҮГІНУ ТЕТІКТЕРІ

102-17

Қызметкерлердің құқықтарын сақтаудың алдын алу мақсатында қызметкерлердің, сондай-ақ үшінші тұлғалардың тарапынан құқыққа қарсы әрекеттердің барлық фактілері туралы нақты уақыт режимінде құпия және қолжетімді ақпарат құралдары ұйымдастырылған.

Компания тобының кез келген қызметкері немесе өзге тұлға ҚМГ және оның ЕТҰ-мен өзара іс-қимыл жасайтын басқа қызметкерлердің, контрагенттердің немесе өзге тұлғалардың іс-қимылының заңдылығына күмән туындаған жағдайда бұл туралы басшылыққа, өзінің тікелей басшысына және комплаенс қызметіне хабарлай алады.

Осы хабарламалар құпиялылықты қамтамасыз ететін мынадай арналар мен байланыс құралдары арқылы берілуі мүмкін:

1. ҚМГ ақпараттық сенім жүйесіне doverie@kmg.kz электрондық пошта арқылы немесе сенім телефоны бойынша 8-(7172)-78-65-65;
 2. Омбудсменге (іскерлік этика, кемсітушілік, еңбек даулары және өзге де еңбек мәселелері және т. б. мәселелер бойынша) ombudsman@kmg.kz электрондық поштасына немесе телефон арқылы 8-(7172)-78-65-60, 78-65-61;
 3. «Самұрық-Қазына» АҚ әкімшілендіретін бірыңғай орталықтандырылған «жедел байланыс желісі» арқылы Комплаенс қызметіне (сыбайлас жемқорлық, алаяқтық, әдепсіз мінез-құлық фактілері туралы күдік туындаған немесе қолда бар ақпарат болған жағдайда):
- мына телефон арқылы тегін қоңырау: 8 (800) 080 30 30
 - WhatsApp: 8 (702) 075 30 30;
 - мына адреске электрондық хабарлама: nysana@csc.kz;
 - интернет-портал арқылы: nysana.csc.kz.

«Жедел байланыс желісі» байланыстары ҚМГ корпоративтік сайтында мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде орналастырылған. Осыған ұқсас мәліметтер ЕТҰ сайттарында бар.

Барлық, оның ішінде анонимді хабарламалар-дьюператорлар қабылдайды және өңдейді, бұдан әрі олардың кәсіби және құпия қаралуын қамтамасыз ететін ҚМГ комплаенс қызметіне беріледі. Комплаенс қызметі тоқсан сайынғы негізде ҚМГ Аудит комитетіне және Директорлар кеңесіне

Жедел байланыс желісі

Еңбек, сыбайлас жемқорлық және өзге де құқық бұзушылық түрлерінің кез келген фактілері туралы Сіз көрсетілген төрт байланыс арналары арқылы хабарлай аласыз:

Біз кепілдік береміз

- Құпиялық және анонимдік
- Хабарламалардың **100%** өңделуі

8 800 080 30 30

8 702 075 30 30

Nysana@csc.kzNysana.csc.kz

Барлық келіп түскен хабарламаларды «Самұрық-Қазына» қоры өңдеуге қабылдайды

келіп түскен өтініштерді қарау нәтижелері туралы ақпаратты жеткізеді. 2020 жылы Жедел байланыс желісіне 118 шағым мен өтініш келіп түсті, 2019 жылмен салыстырғанда өтініштер санының өсуі 180%-ды құрады, бұл жедел байланыс желісін танымал ету жөніндегі науқанға, қызметкерлер мен үшінші тұлғалардың оның болуы туралы хабардарлығын арттыруға байланысты.

Жедел байланыс желісіне келіп түскен өтініштердің арқасында сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимылға тікелей байланысты емес мәселелерді де реттеуге мүмкіндік туды. Айталық, мысалы, Жедел байланыс желісіне іскерлік мінез-құлықтың бұзылуына, лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалануға байланысты өтініштер, сондай-ақ коронкризистің қолайсыз экономикалық салдарларға байланысты әлеуметтік және жалпы бағыттағы шағымдар түсті. Барлық келіп түскен өтініштер белгіленген тәртіппен және мерзімде, болашақта осындай жағдайлардың қайталану ықтималдығын төмендететін тиісті шараларды қабылдай және қарау нәтижелері туралы өтініш берушілерге хабарлай отырып, қаралды.

ӘР АДАМҒА СЕНІМ МЕН КӨҢІЛ БӨЛУ

410-1, 412-1, 412-2

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобы қызметкерлерінің, сондай-ақ үшінші тараптардың (жеке және заңды тұлғалардың) құқықтарын сақтау Қазақстан Республикасының заңнамасына, ҚМГ мен ЕТҰ-ның жалпы корпоративтік және ішкі құжаттарына сәйкес қамтамасыз етіледі. ҚМГ өзі қатысатын барлық өңірлерде адам құқықтарын, атап айтқанда, Қазақстан Республикасының Конституциясында және Адам құқықтары туралы жалпыға бірдей декларация және БҰҰ Жаһандық шартының 10 қағидаты сияқты халықаралық құжаттарда көзделген адам құқықтарын сақтайды және олардың сақталуына ықпал етеді.

2020 жылы ҚМГ компаниялар тобында ішкі коммуникациялар жүйесі одан әрі дамытылды, оның көмегімен кез келген қызметкер және өзге де мүдделі тұлға заңдылықты және ҚМГ ішкі құжаттарын бұзудың кез келген фактілері туралы жедел хабарлама жібере алады.

Компанияда Директорлар кеңесінің 13.02.2020 жылғы шешімімен бекітілген **ҚМГ құпия ақпарат саясаты**, № 1/2020 хаттама (бұдан әрі – Саясат) және ҚМГ Басқармасының 30.07.2020 жылғы шешімімен бекітілген **ҚМГ экономикалық қауіпсіздік регламенті**, № 31 хаттама (бұдан әрі – Регламент) қолданылады.

Саясат пен Регламентке сәйкес құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен алдын алудың тиімділігін арттыру, Компания қызметкерлерімен, үшінші тараптармен (заңды және жеке тұлғалармен) өзара іс-қимылды жетілдіру және кері байланысты қамтамасыз ету мақсатында, сондай-ақ заңды құқықтар мен мүдделерді қорғау үшін ҚМГ мен ЕТҰ-да қолжетімді, тәулік бойы (24/7 режим), құпиялылықты қамтамасыз ететін байланыс арналары мен құралдары: **«Жедел байланыс желісі», сенім телефоны мен электрондық поштасы** жұмыс істейді.

Әлиасқаров Тұрысбек Жүнісбайұлы, ҚМГ корпоративтік қауіпсіздік департаментінің директоры:
«Қызметкердің жүгіну құқығы заң бұзушылықтарды жоюдың пәрменді тәсілдемелерінің бірі, құқық бұзушылықтардың алдын

алу, қызметкерлердің өздерінің де, Компанияның да құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау құралдарының бірі ретінде қарастырылады. Өтініш беру институты – бұл Компанияның қызметкерлермен байланысын нығайтудың қосымша арнасы, қызметкерлердің оған деген сенімінің дәлелі.

Саясат пен Регламентте қызметкердің басқа қызметкерлердің, контрагенттердің немесе ҚМГ-мен өзара іс-қимыл жасайтын өзге де тұлғалардың іс-әрекеттерінің заңдылығына күмән туындаған жағдайда бұл туралы тиісінше тікелей басшыға, Комплаенс қызметіне және корпоративтік қауіпсіздік департаментіне (бұдан әрі – КҚД) дереу хабарлауға міндетті, ал өзге тұлға құқылы екендігі белгіленген.

Бұл ретте жасалған не дайындалып жатқан құқық бұзушылық туралы хабарлау себебінен қызметкерлердің ешқайсысын қандай да бір кемсітушілікке (жұмыстан босату, лауазымын төмендету, сыйлықақылардан және көтер-мелеудің өзге де нысандарынан айыру, еңбек жағдайларының нашарлауы және т. б.) ұшыратуға болмайды.

Қызметкерлердің, азаматтардың, басқа да заңды және жеке тұлғалардың Қазақстан Республикасының заңнамасын және Компанияның ішкі нормативтік құжаттарын бұзу туралы өтініштерін қабылдау, тіркеу және қарау тәртібі ҚМГ төрағасының 18.04.2018 жылғы № 129 бұйрығымен бекітілген **ҚМГ ақпараттық сенім жүйесінің** (бұдан әрі – САЖ) **жұмысын ұйымдастыру жөніндегі жұмыс нұсқаулығымен** регламенттелген.

Осыған ұқсас құжаттарды ЕТҰ бекітті.

2020 жылы компаниялар тобының САЖ желісі бойынша 210 өтініш пен өтініш түсті (2019 жылы – 185), оның ішінде әрбір үшінші өтініш – тұрмыстық газбен жабдықтау тарифтері туралы, әрбір бесінші өтініш – жалақы деңгейіне, еңбек қауіпсіздігі жағдайларына және т. б. байланысты қызметкерлердің еңбек құқықтары туралы.

Қызметкерлердің, жеке және заңды тұлғалардың пошталық хабарламалармен және жеке қабылдауда түскен 57 өтініштің (2019 жылы – 38) жартысынан астамы сатып алу, ұрлау, теріс пайдалану және сыбайлас жемқорлық мәселелеріне, әрбір оныншысы – еңбек дауларына қатысты болды.

Барлық келіп түскен өтініштер мен шағымдар, оның ішінде анонимді түрлері өтініш иелеріне тиісті шараларды қабылдай және кейіннен хабарлай отырып, белгіленген тәртіппен және мерзімде қаралды.

Өтініштерді, шағымдар мен өтініштерді уақтылы және жан-жақты қарау және шешу нәтижесінде 2020 жылы Компания қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылу фактісіне, сондай-ақ ҚМГ тобының мүдделеріне зиян келтіруі мүмкін рұқсат етілмеген акциялар мен жанжалды жағдайларға жол берілген жоқ.

2020 жыл ішінде, алдыңғы жылдардағыдай, қызметкерлерді ұлттық, жыныстық белгілері, діни нанымдары мен саяси көзқарастары бойынша кемсітудің бірде-бір фактісі анықталған жоқ, мәжбүрлі және міндетті еңбекті пайдалану, сондай-ақ осындай бұзушылықтарға байланысты сот талқылаулары мен қылмыстық қудалау фактілеріне жол берілген жоқ.

Қызметкерлердің және өзге тұлғалардың құқықтарын сақтауды қамтамасыз етудегі ерекше рөл ҚМГ компаниялар тобының қауіпсіздік қызметтеріне тиесілі.

Компаниялар тобы қауіпсіздік қызметтерінің барлық қызметкерлері өз қызметін Қазақстан Республикасының заңнамасына, ЕТҰ-ның корпоративтік және ішкі құжаттарына, бөлімшелер туралы ережелерге және лауазымдық нұсқаулықтарға сәйкес жүзеге асырады.

Қауіпсіздік қызметі қызметкерлерінің атқаратын лауазымдарына қойылатын біліктілік талаптары шеңберінде, әдетте, құқық қорғау және арнайы

органдар жүйесінде жұмыс тәжірибесі, жоғары заң және өзге де бейіндік білімі бар, корпоративтік қауіпсіздіктің бизнес-процестерін ұйымдастыру және басқару, қызметкерлердің, сондай-ақ үшінші тұлғалардың құқықтары мен бостандықтарын сақтау саласында жеткілікті білімі мен тәжірибесі бар екенін атап өту қажет.

2020 жылы саясатты сақтау және құқықтарды қамтамасыз ету рәсімдері мәселелері бойынша оқытудан компания тобы қауіпсіздік қызметтері қызметкерлерінің **7,5%-дан** астамы өтті (2019 жылы – **11,7%**, көрсеткіштің төмендеуі елдің барлық аумағында іске асырылған ТЖ және ТА режимдерімен байланысты объективті факторлармен түсіндіріледі).

Тұтастай алғанда, басқарушы органдар мен жоғары басшылық, сондай-ақ ҚМГ компаниялары тобының құрылымдық бөлімшелерінің басшылары қызметкерлердің құқықтарын қорғауға бағытталған шаралар туралы жеткілікті дәрежеде хабардар етілген, олардың құқықтарын қамтамасыз етуге белсенді қатысады.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

102-40, 102-42, 102-43

Біз мүдделі тараптармен белсенді диалог қағидатын іске асыра отырып, өз қызметіміздің ашықтығы мен айқындығының жоғары деңгейін қамтамасыз етуге ұмтыламыз. Біз компания жұмысының барлық маңызды аспектілері туралы ақпаратты жыл сайын ашып көрсетеміз. Бұл бізге өз қызметіміздің экономикалық, әлеуметтік және экологиялық аспектілері арасындағы тепе-теңдікті сақтауға мүмкіндік береді.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫ АЙҚЫНДАУ

ҚМГ тұрақты негізде мүдделі тараптармен диалогты және ұзақ мерзімді ынтымақтастықты жолға қою және қарым-қатынасты басқару бойынша шаралар қабылдайды.

ҚМГ-де тәуелділікті (тікелей немесе жанама), міндеттемелерді, жағдайды (жоғары тәуекел аймақтарына ерекше назар аудара отырып), әсерді, әртүрлі (алуан түрлі) перспективаларды ескере

отырып, тәуекелдер мен саралауды есепке ала отырып жасалған Мүдделі тараптардың картасы бекітілді. Қойылған міндеттерді тиімді іске асыру үшін мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарлары жасалып жатыр.

ҚМГ мүдделі тараптарды айқындау және олармен өзара іс-қимыл кезінде AA1000SES Stakeholder Engagement Standard сияқты халықаралық стандарттарды қоса алғанда, мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың ең үздік практикасын қолданады.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ ӘДІСТЕРІ МЫНАЛАРДЫ ҚАМТИДЫ:

Өзара іс-қимыл деңгейі	Өзара іс-қимыл әдістері
 Консультациялар: ✓ Екіжақты өзара іс-қимыл; ✓ Мүдделі тараптар ұйымдардың сұрақтарына жауап береді	• Сауалнамалар; • Фокус-топтар; • Мүдделі тараптармен кездесулер; • Жария кездесулер; • Семинарлар; • Коммуникация құралдары арқылы кері байланысты ұсыну; • Консультациялық кеңестер
 Келіссөздер	• Әлеуметтік серіктестік қағидаттары негізінде ұжымдық келіссөздер
 Тартылуы. ✓ Екі жақты немесе жан-жақты өзара іс-қимыл; ✓ Барлық тараптардан тәжірибе мен білімді арттыру, мүдделі тараптар мен ұйымдар тәуелсіз әрекет етеді	• Консультациялық панельдер; • Консенсусқа қол жеткізу процесі; • Шешімдерді бірлесіп қабылдау процесі; • Фокус-топтар; • Кері байланысты ұсыну схемалары
 Ынтымақтастық ✓ Екіжақты немесе жан-жақты өзара іс-қимыл; ✓ Тәжірибе мен білімді бірлесіп арттыру, шешімдер мен шаралар қабылдау	• Бірлескен жобалар; • Бірлескен кәсіпорындар; • Серіктестік; • Мүдделі тараптардың бірлескен бастамалары
 Өкілеттіктер ұсыну ✓ Мүдделі тараптар (егер қолданылса) басқаруға қатысады	• Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл мәселелерін басқаруға, стратегияға және операциялық қызметке ықпалдастыру

ЕСЕПТІҢ МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАРЫН АЙҚЫНДАУ

102-47

Есепте маңызды тақырыптарды бағалау және ашу үшін сыртқы және ішкі мүдделі тараптардың (стейкхолдерлер) деректері талданды. Жүргізілген рәсімдердің нәтижелері бойынша әлеуетті тақырыптар тізімінің 43 тақырыбының ішінен маңыздылық матрицасы жасалды

МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАРДЫ БАҒАЛАУ ҚҰРЫЛЫМЫНДА ТАРАЗЫЛАРДЫ БӨЛУ

Маңыздылық матрицасын салу үшін тиісінше көлденең және тік осьтерде ішкі және сыртқы көрсеткіштердің нәтижелері пайдаланылды. Матрицада қолданылатын бағалау шкаласы 1-ден 5 баллға дейінгі диапазонды құрайды.

Мүдделі тараптар үшін онлайн сауалнама Google Forms платформасының базасында дайындалды. Сауалнамаға акционерлердің, ҚМГ КО, ЕТҰ, өнім берушілердің, қауымдастықтардың, жергілікті мемлекеттік органдардың, банктердің, серіктестер мен клиенттердің өкілдері қатысты. Орнықты дамудың әрбір тақырыбын маңыздылық дәрежесі бойынша 1-ден 5-ке дейінгі шәкіл бойынша бағалау ұсынылды, мұнда 1 – «маңызды емес», 2 – «маңыздылықтың болмашы дәрежесін», 3 – «маңыздылықтың орташа дәрежесін»,

4 – «маңыздылықтың салыстырмалы жоғары дәрежесін», 5 – «маңыздылықтың ең жоғары немесе сыни дәрежесін» білдіреді.

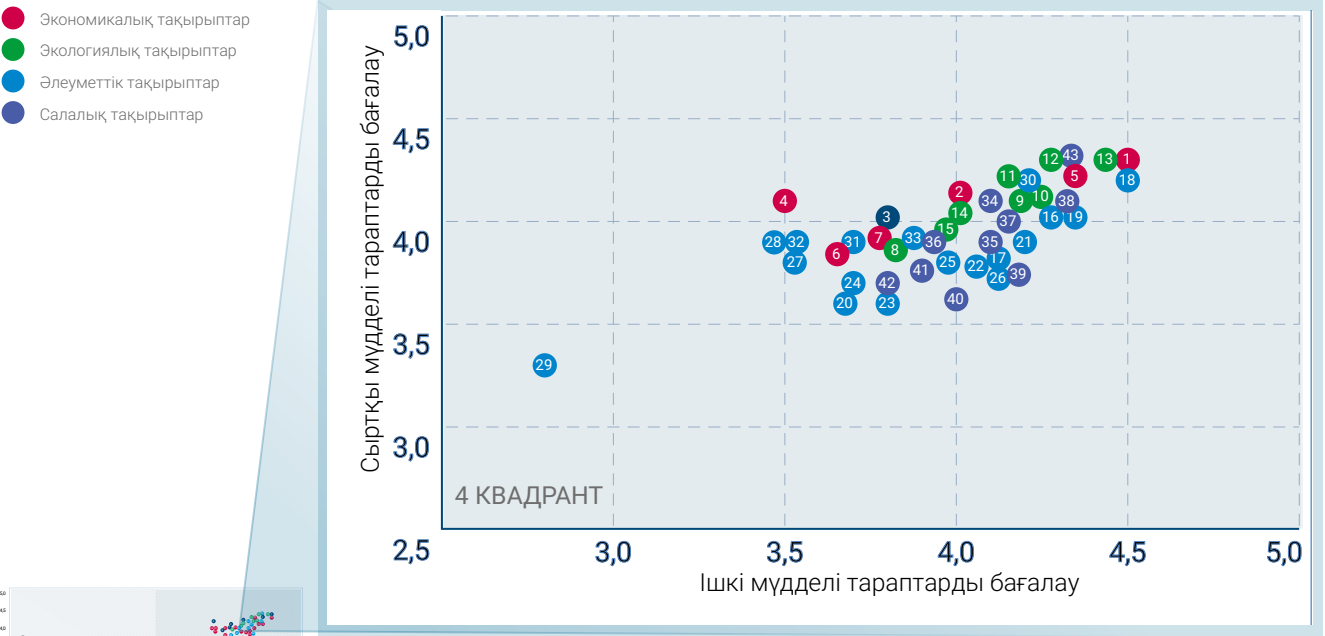
Төменде 43 тақырыптың маңыздылық матрицасы берілген.

ІШКІ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫ БАҒАЛАУ

Осы матрица төменде берілгендей сол немесе өзге де тақырыптардың маңыздылық деңгейі бойынша 4 шартты аймаққа (квадрантқа) бөлінген.

- **4-квадрант** – өте маңызды тақырыптар (2.5 астам сыртқы және ішкі стейкхолдерлерді бағалау);
- **3-квадрант** – сыртқы стейкхолдерлер үшін маңызды, бірақ ішкі стейкхолдерлер үшін маңызды емес тақырыптар (сыртқы стейкхолдерлерді бағалау 2.5 артық және ішкі стейкхолдерлерді бағалау 2.5 кем);
- **2-квадрант** – ішкі стейкхолдерлер үшін маңызды, бірақ сыртқы стейкхолдерлер үшін маңызы аз тақырыптар (сыртқы стейкхолдерлерді бағалау кемінде 2 және ішкі стейкхолдерлерді бағалау 2.5-тен астам);
- **1-квадрант** – маңызы аз тақырыптар (кемінде 2.5 сыртқы және ішкі стейкхолдерлерді бағалау).

- Экономикалық тақырыптар
- Экологиялық тақырыптар
- Әлеуметтік тақырыптар
- Салалық тақырыптар

Маңызды тақырыптар тізімі	
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТАҚЫРЫПТАР	
1	Экономикалық нәтижелілік (мысалы, кірістер, пайда)
2	Нарықтарға қатысу (мысалы, өңірлердегі жалақы мөлшері, жергілікті халықтан басшылардың үлесі сияқты)
3	Тікелей емес экономикалық әсерлер (мысалы, инфрақұрылымдағы инвестициялар сияқты)
4	Сатып алу практикалары (мысалы, жергілікті өнім берушілерге шығыстардың үлесі сияқты)
5	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл (мысалы, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерді бағалау)
6	Бәсекелестікке қарсы іс-қимыл (мысалы, монополияға қарсы реттеуді жүргізу)
7	Салық ақпараты (мысалы, салықты басқарудағы ашықтық)
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТАҚЫРЫПТАР	
8	Материалдарды пайдалану (мысалы, қайта өңделген/қайта пайдаланылатын материалдар сияқты)
9	Энергия (мысалы, энергияны тұтыну, энергияны үнемдеу сияқты)
10	Су және ағынды сулар (мысалы, су тұтыну көлемі, су көздеріне әсері сияқты)
11	Биоалуантүрлілік (мысалы, Қызыл кітапқа енгізілген жануарлар әлемінің түрлерін сақтау сияқты)
12	Шығарындылар (мысалы, парниктік газдардың атмосфераға шығарындылары, климаттың өзгеруі)
13	Қалдықтар (мысалы, қалдықтарды қайта өңдеу, қауіпті қалдықтарды басқару)
14	Экологиялық сәйкестік (мысалы, экологиялық айыппұлдар немесе санкциялар сияқты)
15	Өнім берушілерді экологиялық бағалау (мысалы, жеткізу тізбегіндегі теріс экологиялық әсер сияқты)
ӘЛЕУМЕТТІК ТАҚЫРЫПТАР	
16	Жұмыспен қамту (мысалы, кадрлардың тұрақтамауы немесе қызметкерлерге жеңілдіктер беру сияқты)
17	Қызметкерлердің және басшылықтың өзара қарым-қатынасы (мысалы, қызметкерлерді ынталандыру сияқты)
18	Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік (мысалы, өндірістік жарақаттану деңгейі немесе кәсіби сырқаттану қаупі сияқты)
19	Даярлау және білім беру (мысалы, қызметкерлерді оқыту немесе мансапты дамыту сияқты)
20	Алуантүрлілік және тең мүмкіндіктер (мысалы, әйелдер мен ерлердің теңдігі сияқты)
21	Кемсітуге жол бермеу (мысалы, кемсіту фактілерін қарау)

Маңызды тақырыптар тізімі	
22	Қауымдастықтар еркіндігі және ұжымдық шарттарды жүргізу (мысалы, мұндай құқықтар мен бостандықтарды бұзу)
23	Балалар еңбегі (мысалы, мәжбүрлі балалар еңбегін пайдалану)
24	Мәжбүрлі немесе міндетті еңбек (мысалы, мұндай еңбекті түп-тамырымен жою жөніндегі тәуекелдер мен күш-жігерлер)
25	Қауіпсіздікті қамтамасыз ету практикалары (мысалы, адам құқықтары бойынша қауіпсіздік қызметін оқыту)
26	Адам құқықтарының сақталуын бағалау (мысалы, адам құқықтарын сақтау бойынша оқыту)
27	Жергілікті қауымдастықтар (мысалы, жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-қимыл бағдарламасы сияқты)
28	Өнім берушілерді әлеуметтік бағалау (мысалы, өнім берушілердің әлеуметтік жауапкершілігін бағалау сияқты)
29	Мемлекеттік саясат (мысалы, саяси мақсаттарға арналған қайырымалдық сияқты)
30	Тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігі (мысалы, тауарлардың /қызметтердің тұтынушылардың денсаулығына әсері сияқты)
31	Маркетинг және өнімдер мен қызметтер туралы хабардар ету (мысалы, осындай талаптарды сақтау сияқты)
32	Тұтынушыға қол сұғылмаушылық (мысалы, тұтынушылардың қол сұғылмаушылығының бұзылуы)
33	Әлеуметтік-экономикалық сәйкестік (мысалы, заңнаманы қадағалау немесе айыппұлдар сияқты)
САЛАЛЫҚ ТАҚЫРЫПТАР	
34	Бағаланып дәлелденген қорлардың және өндірудің (мұнай мен газдың) көлемі мен түрі
35	Жаңартылатын энергия көздеріне инвестициялар (мысалы, күн/жел электр станциялары, жаңартылатын энергия пайдалану көлемі сияқты)
36	Қызметті жүзеге асыру өңірлеріндегі биоәртүрлілікке әсер ету мониторингі
37	Қабаттағы немесе өндірілетін судың көлемі және оны кәдеге жарату
38	Жағылған көмірсутектердің және парниктік газдар ағып кетуінің көлемі
39	Бұрғылау қалдықтарының (бұрғылау ерітіндісі мен шламның) саны
40	Отындағы бензол, қорғасын және күкірттің құрамы
41	Қызметті жүзеге асыру өңірлеріндегі халықпен өзара іс-қимыл стратегиясы мен бағдарламалары, даулар мен жанжалдарды шешу және жергілікті халықпен талқылау
42	Өндірістік объектілерді пайдаланудан шығару, халықты мәжбүрлеп көшіру (қызметті жүзеге асырудың салдары сияқты)
43	Технологиялық процестердің тұтастығы мен қауіпсіздігі (төгілудің алдын алуды және төтенше жағдайларға дайындықты қоса алғанда)

БАСТАМАЛАР ЖӘНЕ МҮШЕЛІК

102-12, 102-13

БАСТАМАЛАР

Дүниежүзілік Банктің «2030 жылға қарай ІМГ тұрақты жалындатып жағуды толық тоқтату» бастамасы

ҚМГ 2015 жылы аталған бастаманы қолдады. Ол үкіметті, мұнай компанияларын және 2030 жылдан кешіктірмей ілесіп мұнай газын (ІМГ) тұрақты жалындатып жағу тәжірибесін тоқтату үшін ынтымақтасуға келіскен даму ұйымдарын біріктіреді. Біздің мақсатымыз – ІМГ тиімді пайдалану және кәдеге жарату деңгейін арттыру, ең аз дегенде жалындатып жағу мәліметі. Біз Дүниежүзілік банкке қол жеткізген прогресс туралы жыл сайын есеп береміз.

Жаһандық Метан Бастамасы

ҚМГ Есептіліктің жаһандық бастамасын (ЖМБ) қолдайды және Орнықты даму туралы есеп шеңберінде барлық мүдделі тараптарға өзінің экологиялық қызметі туралы ақпаратты ұдайы жариялайды. 2017 жылы ҚМГ метан шығарындыларын азайту бойынша ҚМГ қызметі шеңберінде ЖМБ жобалық желісіне қосылды, ол метан шығарындыларын азайту бойынша, сондай-ақ метанды қалпына келтіру және пайдалану жөніндегі жобаларға мүдделі жеке сектор субъектілерінің, қаржы мекемелері мен басқа да үкіметтік және үкіметтік емес ұйымдардың өсіп келе жатқан қоғамдастығын білдіреді. ЖМБ серік-тестері болып табылатын елдермен жұмыс істей отырып, Жобалық желі мүшелері метан бойынша нақты жобалар үшін негізін дайындап, қызметті жандандыра алады.

CDP климаттық бағдарламасы

2020 жылы ҚМГ алғаш рет Румыния мен Грузиядағы еншілес ұйымдарды қоса алғанда, ҚМГ барлық активтері бойынша парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының деректерін қамтитын CDP (Carbon Disclosure Project) Климаттық бағдарламасы шеңберінде 2019 жылғы парниктік газдар шығарындылары бойынша есепті жариялады. Алғаш рет 2019 жылдың қорытындысы бойынша CDP су қауіпсіздігі бойынша сауалнама жарияланды.

Қазақстанның мұнай-газ компанияларының экологиялық жауапкершілік рейтингі

Экологиялық көрсеткіштерді жақсарту, сондай-ақ осы саладағы ашықтық пен айқындықты қамтамасыз ету бойынша жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде ҚМГ 4-ші жыл қатарынан Ресейдің WWF, Ұлттық рейтингтік агенттік және Creon Group тәуелсіз сарапшыларының бағалауы бойынша Қазақстан Республикасы мұнай-газ компанияларының экологиялық ақпараттарының ашықтығы рейтингінде 1-ші орын алады.

Рейтинг әдістемесі корпоративтік практикада сыналды және екінші жыл қатарынан «Интергаз Орталық Азия» АҚ басқарған ҚМГ ЕТУ арасында ішкі рейтинг жүргізілуде, сондай-ақ көшбасшылар үштігіне «Ембімұнайгаз» АҚ және «ҚазТрансОйл» АҚ кірді.

Компания экологиялық жауапты бизнес жолымен жүруді жалғастыруда, қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесін дамытуда, осы мәселе бойынша барлық мүдделі тараптармен сұхбат жүргізуде. Осылайша, өз міндеттемелерін орындай отырып, Компанияның экологиялық саясатында көрсетілді.

Рейтинг әдістемесімен толығырақ мына сілтеме арқылы танысуға болады: <https://wwf.ru/what-we-do/green-economy/ekologicheskii-reyting-neftegazovykh-kompaniy-rf-sovmestnyy-proekt-wwf-i-kreon/>

Стандарттау жөніндегі халықаралық ұйым ISO

2006 жылдан бастап ISO 9001, ISO 14001 және OHSAS 18001 талаптарына сәйкес сапа, қоршаған ортаны қорғау, денсаулықты сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы басқару жүйесіне жұмыс жағдайымен қолдау көрсетіліп отыр. Энергияны тұтынудың елеулі деңгейі бар еншілес және тәуелді ұйымдар ISO 50001 бойынша сертификатталған.

2020 жылы Топтың барлық компаниялары қадағалау аудиттерінен ойдағыдай өтті, олар қолданыстағы интеграцияланған басқару жүйелерінің халықаралық стандарттар талаптарына сәйкестігін растады.

Өндіруші салалардың айқындығы бастамасы (ӨСАБ)

Өнеркәсіптің мұнай, газ және тау-кен өндіру салаларынан түскен табыстардың ашықтығын қамтамасыз етуге ықпал ететін әлемдік стандарт болып табылады. Біз Бастаманың өзара түсіністік

туралы меморандумының шарттарын сақтаймыз және ел бюджетіне салықтар мен басқа да төлемдер бойынша есеп береміз <http://eiti.geology.gov.kz/ru/national-reports>.

Каспий өңірінің қоршаған ортасын қорғау жөніндегі бастама («CEPI» Caspian Environmental Protection Initiative)

2020 жылғы қыркүйекте Баку қаласында «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, Әзірбайжан Республикасының мемлекеттік мұнай компаниясы, BP Exploration (Caspian Sea) Limited, Equinor Apsheron AS және TOTAL E&P Absheron B. V арасында өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды. Меморандум Каспий өңірінің қоршаған ортасын қорғау жөніндегі бастаманы құруды көздейді. Бастаманың негізгі мақсаттары қоршаған ортаны қорғау және өңірде жұмыс істейтін халықаралық мұнай компанияларын бірлесіп зерттеу үшін алғашқы платформа құру болып жарияланды. Қатысушы компаниялардың қызметі Каспий өңірінің экологиялық орнықтылығына қатер төндіретін климаттың өзгеруі проблемасын шешу және қоршаған ортаға парниктік газдар мен зиянды заттар шығарындыларының алдын алу мақсатында бірлескен белсенді күш-жігерге бағытталатын болады.

Мұнайдың авариялық төгілуін жоюға дайындықты қамтамасыз ету жөніндегі өңірлік бастама/Oil Spill Preparedness Regional Initiative(OSPRI)

Бастаманың мақсаты мұнай өнеркәсібіне және аймақ үкіметтеріне мұнайдың төгілуіне ден қою жөніндегі танылған, сенімді, интеграцияланған және орнықты ұлттық, өңірлік және халықаралық шешімдерді қабылдауға ықпал ететін бірлескен жұмысқа жәрдемдесу және қолдау болып табылады. Бастама экологиялық және әлеуметтік мәселелер бойынша мұнай-газ өнеркәсібінің Дүниежүзілік қауымдастығы IPIECA арқылы іске асырылады (www.ipieca.org). OSPRI / РИГЛАРН IPIECA үшін халықаралық теңіз ұйымымен (IMO – www.imo.org) және басқа да халықаралық ұйымдармен тығыз ынтымақтастықта мұнайдың төгілуіне әзірлігін қамтамасыз етуге жәрдемдесу бойынша халықаралық күш-жігерлерін іске асырудың өңірлік құралы болып табылады.

Операциялық тиімділікті арттыру бағдарламасы (PEP). Solomon Associates бенчмаркингі.

Solomon Associates консалтингтік компаниясы мұнай өңдеу зауыттарының ең танымал бенчмаркингі (отын өндірісін зерттеу) құрайды, онда

аймақтық және әлемдік ауқымда жүздеген МӨЗ тиімділігінің көрсеткіштері салыстырылады.

Зерттеу нәтижелері МӨЗ-дің нақты деректері арасындағы алшақтықты және көшбасшылардан ауытқуларды анықтайды, ал себептерін анықтау үшін операциялық тиімділікті арттыру бағдарламасын (бұдан әрі – PEP) әзірлеу және енгізудің келесі кезеңі жүргізіледі.

Жақсартулар Solomon компаниясының үздік тәжірибелерін, сондай-ақ елеулі инвестицияларды талап етпейтін немесе шағын инвестициялық салымдары бар іс-шараларды енгізу арқылы қол жеткізіледі.

Solomon бенчмаркингі нәтижелері негізінде «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ мұнай өңдеу зауыттары үшін жақсартулардың аса маңызды салалары анықталды:

- Көмірсутек шығынын азайту;
- Технологиялық қондырғылардың шығуын оңтайландыру;
- Энергия сыйымдылығын төмендету;
- Жөндеу шығындарын азайту.

2020 жылы Solomon Associates компаниясымен бірлесіп «Атырау МӨЗ» ЖШС операциялық тиімділігін үздіксіз жетілдіру процесін іске асыру басталды. Операциялық тиімділікті арттыру бағдарламасын әзірлеу және енгізу жөніндегі жұмыстар «Павлодар НХЗ» ЖШС және «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС-да (PEP) 2021–2022 жылдар кезеңінде жалғастырылатын болады.

«KAZENERGY» мұнай-газ және энергетикалық кешен ұйымдарының қазақстандық қауымдастығы

ҚМГ басшылығы Қауымдастықтың бірнеше комитеттері мен жұмыс топтарының жұмысына қатысады.

KAZENERGY экология, әлеуметтік жауапкершілік және ашықтық мәселелері жөніндегі үйлестіру кеңесіне төрағалық ету ҚМГ үшін Қазақстанның мұнай-газ саласындағы орнықты даму мәселелерін ілгерілетуге мүмкіндік болып табылады.

ҚМГ мен «KAZENERGY» мұнай-газ және энергетика кешені ұйымдарының қазақстандық қауымдастығы заңды тұлғалар бірлестігі арасында Ынтымақтастық туралы меморандум жасалды.

Меморандум ҚР заңнамасын жетілдіру, құқықтық мәдениетті арттыруға бағытталған бірлескен бағдарламалар мен жобаларды әзірлеу; юриспруденция саласындағы актуалды мәселелерге арналған дөңгелек үстелдер, семинарлар, конференциялар және т. б. өткізу сияқты құқықтық қызметтің осындай маңызды бағыттарында бірлескен қызметті көздейді.

БҰҰ Жаһандық шарты

Біздің орнықты даму қағидаттарына бейілділігімізді көрсету БҰҰ Жаһандық шартына мүшелік, сондай-ақ Жаһандық шарт қағидаттарын ілгерілету бойынша ҚМГ-нің қол жеткізген прогресі және орнықты даму саласындағы 17 жаһандық мақсаттар туралы хабарлама ретінде БҰҰ ЖШ сайтында орнықты даму саласындағы есепті жыл сайын орналастыру болып табылады.

IOGP Мұнай мен газдың халықаралық өндірушілер қауымдастығы

2018 жылдан бастап ҚМГ IOGP мұнай мен газдың халықаралық өндірушілер қауымдастығының толық құқықты мүшесі болды. Біздің еңбекті қорғау және ҚОҚ бойынша статистикамыз жалпыға қолжетімді болып табылады және біздің көрсеткіштеріміз бүкіл әлем бойынша 75-тен астам мұнай-газ компанияларының көрсеткіштерімен салыстырылатын болады. Біздің стратегиялық мақсатымыз – осы Top 20 үздік компаниялар тізіміне кіру.

Геофизикалық зерттеулер және ұңғымалардағы жұмыстар бойынша халықаралық ғылыми-техникалық және іскерлік ынтымақтастық қауымдастығы («АИС»)

Бұл мұнай-газ бейініндегі ұйымдарды, кәсіпорындарды, оқу орындарын, зауыттарды біріктіретін коммерциялық емес ұйым. Қауымдастықтың басты міндеті геофизикалық зерттеулер мен Қауымдастыққа мүше кәсіпорындар орындайтын жұмыстардың ғылыми-техникалық деңгейін, тиімділігін, бәсекеге қабілеттілігін арттыру болып табылады.

Халықаралық мұнай тасымалдау қауымдастығы/Association of Oil Transporters (IAOT)

2015 жылдан бастап ҚТО МАТН/IAOT мүшесі болып табылады. Қауымдастық қатысушы компаниялардың мұнай тасымалдау жүйелерін тиімді дамыту бойынша күш-жігерді үйлестіруге жәрдемдесу және халықаралық мұнай тасымалдау тұрақтылығын нығайту үшін құрылған.

Ассоциация
НАЛОГОПЛАТЕЛЬЩИКОВ
КАЗАХСТАНА

Қазақстанның салық төлеушілер қауымдастығы

Қазақстанның салық төлеушілер қауымдастығы (бұдан әрі – Қауымдастық, ҚСҚ) – салық төлеушілердің заңды құқықтары мен мүдделерін қорғауға жәрдемдесу, салықтарды ерікті және уақтылы төлеуді қамтамасыз ету мақсатында олардың білім деңгейін арттыру мақсатында 2005 жылы құрылған коммерциялық емес ұйым. Қауымдастық ҚСҚ мүшелерінен келіп түсетін салық салу саласындағы проблемалы мәселелерді, ұсыныстар мен ескертулерді жүйелейді және талдайды. Дөңгелек үстелдер, конференциялар, форумдар және жұмыс топтары шеңберінде мүдделі министрліктер мен салық төлеушілер өкілдері арасындағы диалогтар, сондай-ақ салық салу мәселелері бойынша ҚР заңнамасына өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөніндегі ұсыныстар кешені жоспарлы жұмыстың нәтижелері болып табылады.

«Қазақстанның машина жасаушылар одағы» ЗТБ

«Қазақстанның машина жасаушылар одағы» заңды тұлғалар бірлестігі құрамына 600-ден астам машина жасау кәсіпорындары кіретін коммерциялық емес қауымдастық болып табылады. Одақ елдің машина жасау саласын тиімді дамыту үшін отандық кәсіпорындарды біріктіру, саланың жүйелі проблемаларын шешуге жәрдем көрсету, ынтымақтастықты жолға қою, мемлекеттік органдармен және басқа да ұйымдармен өзара іс-қимыл кезінде олардың мүдделерін білдіру мақсатында құрылды.

«KazWeld» қазақстандық дәнекерлеу қауымдастығы

«KazWeld» қазақстандық дәнекерлеу қауымдастығы Француз Тотал мұнай-газ компаниясының бастамасымен және ел басшылығының қолдауымен құрылды. Қауымдастықтың негізгі мақсаттары мен міндеттері: отандық дәнекерлеу өндірісінің өнімдерінің сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру, дәнекерлеу өндірісінің мамандарын халықаралық стандарттарға сәйкес даярлау санын арттыру және сапасын жақсарту, дәнекерлеу бойынша оқу орталықтарының желісін жолға қою және білім беру, дәнекерлеу өндірісінің персоналын оқыту және аттестаттау/біліктілігін арттырудың халықаралық стандарттарын енгізу және көптеген тағы басқалары болып табылады.

ҚР инженер-энергетиктер одағы

Заңды тұлғалар бірлестігі – Инженер-энергетиктер одағы – Қазақстанның энергетика кәсіпорындары мен мекемелерінің күш-жігерін біріктіру, энергиямен қамтамасыз ету проблемаларын шешуге жәрдемдесу, энергияның барлық түрлерін тұтынушылардың мүдделерін қорғау, энергетика саласының, атап айтқанда, өнеркәсіптік энергетиканың нормативтік-құқықтық және нормативтік-техникалық құжаттамасын әзірлеу, республикада энергия үнемдеуді ұйымдастыру, халық шаруашылығының осы аса маңызды саласында жұмыс істейтін энергетикалық персоналдың біліктілігін арттыру үшін 1999 жылы құрылған.

«IRIS» ұлттық бизнес қауымдастығы

«IRIS» ұлттық бизнес қауымдастығы – кәсіпкерлердің заңды құқықтары мен мүдделерін қорғауға жәрдемдесу, Қазақстан Республикасының кәсіпкерлігін дамытуды ынталандыру мақсатында Қазақстан Республикасының іскер топтар өкілдерін біріктіретін коммерциялық емес ұйым; мемлекеттік билік және басқару органдарының кәсіпкерлікті дамытуға мүдделілігін арттыру, Қауымдастықтың барлық мүшелерінің өз мүдделерін еркін білдіру және қорғау мүмкіндігін беру және т. б.

ҚР теңіз көлігі кәсіпкерлерінің қауымдастығы

Қауымдастық Қазақстан Республикасында теңіз көлігін дамытуға жәрдемдесу, олардың өндірістік, ғылыми-техникалық, әлеуметтік-экономикалық міндеттерді шешуге және олардың ортақ мүдделерін қорғауға бағытталған қызметін үйлестіру мақсатында заңды тұлғаларды ерікті негізде біріктіретін коммерциялық емес ұйым болып табылады.

«Қазақстанның мұнай-сервис компанияларының қауымдастығы»

Одақ 2011 жылы саладағы проблемаларды шешуде шоғырландырылған тәсіл үшін отандық мұнай сервистік компанияларды біріктіру, бейінді бизнес жүргізілетін елдің өңірлерінде оған қатысушылардың мүдделерін білдіру, сондай-ақ мемлекеттік органдармен өзара әрекеттесу мақсатында құрылды.

«Транскаспий халықаралық көлік маршруты» халықаралық қауымдастығы

Транскаспий халықаралық көлік бағдарында (ТХКБ) орналасқан бірқатар елдер мен компаниялардың мүдделерін біріктіретін және білдіретін ұйым. Қауымдастық қажетті ақпараттық қолдауды қамтамасыз ете отырып, Азиядан Еуропаға және кері бағытта жүк тасымалдау процесінің барлық қатысушыларының өзара іс-қимылын үйлестіруге арналған. Әкімшілік рәсімдерді оңайлатуға ықпал ету, бәсекелестік орта құру және әртүрлі елдердің компаниялары, оның ішінде географиялық жағынан тікелей халықаралық көлік бағытында орналаспаған компаниялар үшін барынша тиімділікті қамтамасыз ету негізгі мақсаттар мен міндеттер болып табылады. ТМТМ Қытай, Қазақстан, Каспий теңізі акваториясы, Әзірбайжан, Грузия арқылы және одан әрі Еуропа елдеріне өтеді.

«KAZLOGISTICS» Қазақстанның көлік қызметкерлері одағы

Одақтың құрамына 46 мүше кіреді, оның ішінде Қазақстан Республикасының 550-ге жуық көліктік-логистикалық компания мен қауымдастық бар. Көлік логистикасын, ҚР жаһандық транзиттік әлеуетін және көліктің барлық түрлерінің синергиясын дамытудың қоғамдық үйлестірушісі.

Oil Spill Response Limited (OSRL) мұнайдың авариялық төгілуін жоюды қамтамасыз етуге арналған халықаралық қауымдастық

Oil Spill Response Limited (OSRL) – 1985 жылы құрылған, мұнай төгілімдерін жоюға маманданған және бүкіл әлем бойынша өз қызметтерін ұсынатын британдық компания. Жүзден астам

әлемдік компаниялар OSRL мүшелері болып табылады. Компания тек ашық теңіз бен жағалау суларында ғана емес, мұнай ластануының алдын алуға және жоюға баса назар аударады.

«Қазақстан заңгерлер одағы» РҚБ

«Қазақстан заңгерлер одағы» республикалық қоғамдық бірлестігі 2012 жылы заңгерлердің құрылтай съезінде құрылды. Одақтың қызметі еріктілік, тең құқылық, жариялылық, заңдылық, мемлекеттік органдармен, үкіметтік емес ұйымдармен және ҚР азаматтарымен ынтымақтастық қағидаттарында жүзеге асырылады.

Практикадан мысал

ҚМГ-нің 2019 жылғы орнықты дамуы туралы есебі жылдық есептер мен орнықты даму туралы есептер конкурсында үздік есептер тобына кірді

2020 жылғы 11 желтоқсанда «QRA» рейтингтік агенттігі жылдық есептердің және орнықты даму туралы есептердің 10-шы мерейтойлық конкурсының қорытындысын шығарды. Жыл сайынғы конкурстың лауреаттары мен номинанттарын марапаттау рәсімі онлайн-форматта өтті.

2019 жылы конкурс шеңберінде қазақстандық, оның ішінде 35 қаржы ұйымы және 69 қаржылық емес компаниялардың 111 жылдық есебі бағаланды.

ҚМГ-нің 2019 жылғы орнықты дамуы туралы есебі «Жылдық есептің және орнықты даму туралы есептің Үздік интерактивті нұсқасы» лауреатының дипломын және «Орнықты даму туралы үздік есеп» номинантының дипломын алды.

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕС

10-қағидат Іскерлік топтар бопсалаушылық пен парақорлықты қоса алғанда, сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне қарсы тұруға тиіс

ЭКОНОМИКАЛЫҚ НӘТИЖЕЛІЛІК

ҚМГ үшін 2020 жыл беріктікке сыналатын жыл болды, оған Компания лайықты түрде төзімділік танытты. Мұнай бағасының төмендеуі, ОПЕК+ келісімі шеңберінде өндіруді шектеу және COVID-19 пандемиясы сияқты факторлар ҚМГ-нің 2020 жылғы қаржылық нәтижелеріне айтарлықтай әсерін тигізді. Алайда, сыртқы сын-тегеуріндерге жауап ретінде жедел қабылданған шаралар Компанияға нәтижелерге біз жол бергеннен гөрі қол жеткізуге мүмкіндік берді. 2020 жылдың нәтижелері бойынша Компания оң еркін ақша ағынын қамтамасыз ете алды, несиелік рейтингтерді сақтап қалды, қаржылық ковенанттардың бұзылуына және қарыздың өсуіне жол бермеді.

2020 жылдың қорытындысы бойынша ҚМГ-нің таза пайдасы 172 млрд теңгені (416 млн АҚШ долл.) құрады.

Сонымен қатар, қатысу өңірлеріндегі ірі салық төлеушілердің бірі бола отырып, ҚМГ ел бюджетіне салықтар және басқа да төлемдер бойынша өз үлесін қосады. 2020 жылы 548 млрд теңге (1 325 млн АҚШ доллары) салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер төленді.

Сондай-ақ Компания елдегі 60 мыңнан астам адамды жұмыспен қамтамасыз етіп қана қоймай, қызметкерлер мен олардың отбасыларына әлеуметтік қолдау көрсетіп отыр. 2020 жылы қызметкерлер үшін Компанияның әлеуметтік аударымдарға және зейнетақы жарналарына жіберген қаражаты 53 млрд теңгені құрады.

Отандық өндірушілерді қолдау бойынша бағдарламаларға қатысу және сатып алудағы жергілікті қамтуды ұлғайту ҚМГ басымды міндеті болып табылады. 2020 жылдың қорытындысы бойынша қазақстандық компаниялардан ҚМГ компаниялар тобы бойынша тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алудың жалпы көлемі 1 812,6 млрд теңгені құрады, бұл сатып алудың жалпы сомасының **99%-ін** құрайды. **Сатып алудағы жергілікті қамтудың үлесі 82% құрады.**

Өзінің негізгі қызметін іске асыра отырып, ҚМГ жыл сайын елдің әлеуметтік-экономикалық әлеуетін арттыруға және Компания қатысатын өңірлерді дамытуға елеулі үлес қосады.

Компанияның экономикалық нәтижелілігінің төменде көрсетілген көрсеткіштері ел экономикасына осы салымды бағалауға мүмкіндік береді.

103-1, 103-2, 103-3

ҚМГ бизнес-жоспарын және бюджетін жоспарлау және орындау Компанияның құнын арттыруда және барлық мүдделі тараптар үшін оның қаржылық тұрақтылығын нығайтуда маңызды рөл атқарады. ҚМГ-дегі жоспарлаудың мақсаты Даму стратегиясында айқындалған басымдықтар мен мақсаттарға сәйкес ҚМГ қызметін орта мерзімді (бес жылдық) және ағымдағы (бір жылға) жоспарлау жүйесін қамтамасыз ету болып табылады.

ҚМГ шоғырландырылған және жеке даму жоспарын және бюджетін қалыптастыру және бекіту «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Даму жоспарын қалыптастыру, бекіту, түзету және мониторингілеу қағидаларымен регламенттеледі. Шоғырландырылған бизнес-жоспар ЕТҰ-ның 5 жылдық кезеңге арналған жоспарларын қамтиды және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ ЕТҰ-ның бизнес-жоспарлары мен бюджеттерін әзірлеу, келісу, бекіту және мониторингілеу қағидаларымен регламенттеледі. ҚМГ-нің Даму жоспары мен бюджеті ҚМГ-нің бекітілген корпоративтік есеп саясаты мен қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарының (ҚЕХС) талаптарына сәйкес автоматтандырылған жоспарлау жүйесінде қалыптастырылады.

ҚМГ басшылығы ай сайынғы, тоқсан сайынғы және жылдық басқару есептерінің негізінде Бизнес-жоспарлардың орындалуына мониторинг жүргізеді.

ҚҰРЫЛҒАН ЖӘНЕ БӨЛІНГЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰН

201-1, 201-4, 415-1

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2018	2019	2020
Құрылған тікелей экономикалық құн				
Жиынтық кірістер	млрд теңге	7 889	7 970	5 202
Бөлінген экономикалық құн				
Жиынтық шығыстар	млрд теңге	7 199	6 812	5 030
Бөлінбеген экономикалық құн				
Пайда	млрд теңге	690	1 158	172

Жиынтық кірістер – жиынтық кіріс туралы есептегі түсімнің және өзге де кірістердің жиынтығы.
Жиынтық шығыстар – жиынтық кіріс туралы есептегі шығыстар мен шығындар жиынтығы.

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2018	2019	2020
Өзге салықтар мен төлемдер (КТС-сыз)	млрд теңге	1 258	1 360	1 068
Өзге салықтар мен төлемдер (КТС-мен)	млрд теңге	1 444	1 522	1 156
Төленген табыс салығы	млрд теңге	186	162	88
Капиталдың өнім берушілеріне төлемдер	млрд теңге	305	318	331

Деректер ҚМГ-нің 2020 жылғы ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есебінен (тікелей әдіс) алынған.

Капиталды жеткізушілерге төлемдер акционерге төленген дивидендтерден, бақыланбайтын қатысу үлесіне төленген дивидендтерден, төленген сыйақыдан және «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ АҚ пайдасына бөлуден тұрады.

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2018	2019	2020
Күрделі салымдар (есептеу әдісі бойынша)	млрд теңге	628	505	454

ҚМГ есепті кезеңде мемлекеттен ақшалай түрде қаржылық көмек алған жоқ және мемлекеттік/саяси мұқтаждықтарға қайырымдылықты жүзеге асырмайды.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ

201-3

Ұлттық заңнамаға сәйкес азаматтардың зейнетақы жинақтары Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорында орналасқан. Зейнетақы жинақтары: мемлекет кепілдік берген ең төменгі зейнетақы мөлшерлемесінен, жеке зейнетақы жинақтарынан (ай сайынғы жарна жалақының

10%-ы) және қосымша өңірлік үстемеақылардан тұрады.

Компания өз тарапынан ұйымдардың ұжымдық шарттарына сәйкес жұмыс істемейтін зейнеткерлерді әлеуметтік қолдау бойынша қосымша міндеттемелерді орындайды, оған сәйкес қызметкерлер зейнеткерлік жасқа жетуіне байланысты құрметті демалысқа шыққан кезде, сондай-ақ зейнеткерлікке шыққаннан кейін Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелеріне, мерейтойларына материалдық

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2018	2019	2020
Әлеуметтік аударымдар және міндетті зейнетақы жарналары	млрд теңге	52	52	53

көмек түрінде қаржылық қолдау алады, олардың құнын ішінара өтей отырып, санаторий-курорттық емделуге жолдамалар және т. б. алады.

2020 жылы Компанияның жұмыс істемейтін зейнеткерлеріне жалпы сомасы 2 млрд теңгеден астам материалдық көмек көрсетілді.

ҚМГ кейбір компанияларында тараптардың келісімі бойынша еңбек қатынастарын бұзу

ҚМГ САЛЫҚ СТРАТЕГИЯСЫ

207-1

ҚМГ-дегі салық салуға көзқарас (ҚМГ-нің салық стратегиясы) ҚР Салық кодексінің талаптарына сәйкес және ҚМГ компаниялар тобының корпоративтік салық есеп саясаты (бұдан әрі – Корпоративтік СЕС) негізінде әзірленген ҚМГ салық есеп саясатында (бұдан әрі – СЕС) белгіленген.

Салықтық есепке алуды жүргізуді біріздендіру мақсатында ҚМГ тобындағы компанияларда Корпоративтік СЕС әзірленді және енгізілді. ҚМГ және ҚМГ-нің барлық еншілес компаниялары компанияның жүзеге асыратын қызметін (негізгі, сондай-ақ негізгі емес) ескере отырып, операциялар түрлері бойынша салықтық есепке алуды жүргізу тәртібінің ерекшеліктерін қамтитын компанияның СЕС-ін әзірлеу және бекіту кезінде корпоративтік СЕС-ті пайдаланады.

- Корпоративтік СЕС-ті еншілес ұйымдардан басқа**, ҚМГ мен оның еншілес ұйымдары басшылыққа алады:
- салық салудың ерекше тұрақты режимі көзделген Өнімді бөлу туралы келісім шеңберінде жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүзеге асыратын;
 - ҚМГ бақылау акцияларының пакеттерінің (қатысу үлестерінің) 50 %-дан кеміне иелік ететін;
 - Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде тіркелген, сондай-ақ ҚМГ филиалдары және ҚР шекарасынан тыс жерлерде оның еншілес ұйымдарының филиалдары.

Корпоративтік СЕС-тің **мақсаты** ҚМГ және оның еншілес пен тәуелді ұйымдарының ұйымдық және салалық ерекшеліктерін ескере отырып, **есептілікте ең жоғарғы толық, шынайы және расталған ақпаратты** қалыптастыру үшін салықтық есепке алудың біркелкілігіне қол жеткізу болып табылады.

Корпоративтік СЕС **міндеті** салық заңнамасы мынадай жағдайда, салықтық есепке алуды жүргізу тәсілдемелерінің өзіндік ерекшелігін көрсету болып табылады:

- ҚР Салық кодексінде көзделген бірнеше нұсқаларды не әдістерді талап ететін немесе олардан

кезінде өтемақы төлеумен, зейнеткерлік жасқа толған қызметкерлермен еңбек қатынастарын бұзу кезінде өтемақы төлей отырып, зейнеткерлік жас алдындағы қызметкерлерге зейнеткерлікке ерте шығу мүмкіндігін беру жөніндегі жоба іске асырылуда.

Жалпы, 2020 жылы қызметкерлер мен жұмыс істемейтін зейнеткерлерді әлеуметтік қолдау 21 млрд теңгеден астам сомаға көрсетілді.

- таңдау жасауға мүмкіндік беретін нормаларды қамтиды;
- жалпы нормаларды ғана белгілейді және (немесе) салықтық есепке алуды жүргізу тәсілдерінде анықтықты және нақтылықты, салық салу объектілерін және салық салуға байланысты объектілерді айқындау тәртібін қамтамасыз етпейді;
 - СЕС-ке жекелеген талаптар мен ережелерді көрсетуді талап етеді.

- Корпоративтік СЕС ҚР Салық кодексінің келесі **қағидаттарына** негізделеді:
- салық салудың міндеттілігі қағидаты – ҚМГ және оның еншілес ұйымдары Қазақстан Республикасының бюджетіне салықтарды уақтылы және дұрыс есептеуге, ұстауға және толық көлемде төлеуге міндетті;
 - салық салудың әділдік қағидаты – ҚМГ мен оның еншілес ұйымдарының операциялары бір кезеңде сол бір салық салу объектісі бойынша салық пен төлемнің бір түрімен қосарланған салық салуға ұшырамауы тиіс;
 - ҚМГ мен оның еншілес ұйымдарының адалдық қағидаты – салықтық үнемдеуді алу және салық төлемдерін азайту мақсатында өздерінің заңсыз әрекеттерінен пайда алуға жол бермейді.

Корпоративтік СЕС ережелері ҚМГ компаниялар тобының коммерциялық және салықтық құпиясы болып табылады.

Корпоративтік СЕС және ҚМГ СЕС, сондай-ақ оларға өзгерістер мен толықтыруларды бекіту ҚМГ Басқармасының құзыретіне жатады.

Корпоративтік СЕС және ҚМГ СЕС-ке өзгерістер мен толықтырулар мынадай жағдайларда енгізіледі:

- корпоративтік СЕС ережелерімен белгіленген салықтық есепке алу тәртібін қозғайтын ҚР Салық кодексінің нормалары өзгертілген;
- Корпоративтік СЕС ережелерінде белгіленген салықтық есепке алу тәртібін қозғайтын «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы» ҚР Заңының немесе ҚЕХС нормалары өзгертілген;

- ҚМГ/еншілес ұйым қабылдаған шешімдер салық есебін жүргізу, салық салу объектілерін және (немесе) салық салуға байланысты объектілерді айқындау тәртібіне әсер ететін ҚМГ компаниялар тобының бухгалтерлік есебін жүргізу әдістері мен қағидаттарын өзгерткен;
- ҚМГ/еншілес ұйым қабылдаған шешімдер ҚМГ компаниялары тобының бөлек салық есебін жүргізу тәртібі мен қағидаттарын және ҚР Салық кодексінде диспозитивтік нормалар қамтылған өзге де ережелерді өзгертуге алып келген.

Қалған жағдайларда корпоративтік СЕС және ҚМГ СЕС-ке өзгерістер қажеттілігіне қарай, бірақ жылына 2 (екі) реттен жиі емес енгізіледі.

Корпоративтік СЕС қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарымен (ҚЕХС), «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы» ҚР Заңымен, ҚР өзге заңнамалық актілерімен және Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттармен, сондай-ақ ҚМГ/еншілес ұйымның қызметін реттейтін ішкі құжаттармен өзара байланыста ҚР салық заңнамасының талаптарына сәйкес әзірленді.

Корпоративтік СЕС ережелері мен ҚР салық заңнамасының нормалары не ҚР ратификациялаған халықаралық шарттар арасында қайшылықтар болған кезде салық заңнамасының не тиісті халықаралық шарттың нормалары қолданылады.

ҚМГ салық салуға өзінің көзқарасында салықтық жоспарлау кезінде ҚМГ коммерциялық қызметінің ерекшеліктерін және ҚМГ-нің 2018–2028 жылдарға арналған біртіндеп органикалық өсу стратегиясы болып табылатын «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың 2028 жылға дейін әзірленген Даму стратегиясына толық сәйкес келетін осындай тәсілдеменің әлеуметтік әсерін ескереді.

Мәселен, ҚМГ-нің орта мерзімді кезеңінде қаржылық тұрақтылықты сақтау және нығайту жөніндегі шаралар күшейтілетін болады. Бұл стратегиялық бастама ҚМГ-ге борышты тиімді басқаруға және капиталдың оңтайлы құрылымына қол жеткізуге мүмкіндік береді. Бастаманы іске асыру шеңберінде ҚМГ-нің негізгі міндеттерінің бірі ҚМГ корпоративтік орталығының салық залалдарын барынша пайдалану, сыртқы ортадағы және заңнамадағы ықтимал өзгерістерді ескере отырып, шаруашылық қызметті жүргізудің оңтайлы моделін таңдау жолымен олардың салық міндеттемелерін қайта бөле отырып, залалды/пайдалы активтерді қайта құрылымдау есебінен салық жүктемесін оңтайландыру болып табылады.

207-2

Компаниядағы негізгі салықтық тәуекелдер мыналар болуы мүмкін:

1. Салық және кеден заңнамаларының әртүрлі түсіндірілуі.
2. Салық есептілігін және тауарларға арналған кеден декларациясын дұрыс жасамауы.
3. Салық есептілігін уақтылы ұсынбауы.
4. Трансферттік баға белгілеуге байланысты тәуекелдер.
5. Бақыланатын шетелдік компаниялардың салық салуы (ҚМГ салық салынатын кірісіне ҚИК жиынтық пайдасын қосу).
6. Бейрезиденттердің(бейрезиденттермен шарттар шеңберінде жеке тұлғалардың) салық салуы.

Компаниядағы негізгі тәуекел факторлары (себептері) мыналар болуы мүмкін:

1. Ішкі факторлар:

- ҚМГ ЕТҰ нашар салықтық әкімшілендіру;
- Бухгалтерияға бағдарламалардың әкімшілерімен құжаттар мен ақпаратты уақтылы ұсынбауы/бермеуі;
- салық есептілігін жасау және тауарлардың кедендік декларациялау кезіндегі қателер;
- салық заңнамасы білімінің жеткіліксіз деңгейі;
- келісімдер/шарттарды тиісінше салықтық сараптау;
- салық заңнамасында салық преференцияларын/өзгерістерін уақтылы дайындамау/жеткіліксіз негіздеу.

2. Сыртқы факторлар:

- ҚР салық заңнамасын әртүрлі түсіндіруі;
- ҚР салық заңнамасын ретроспективті өзгеруі;
- салық органдары IT-инфрақұрылымының жаңылысуы;
- трансферттік баға белгілеу туралы заңнаманы әртүрлі түсіндірілуі.

Компаниядағы ескерту әсерінің негізгі іс-шаралары:

1. ҚР салық заңнамасындағы өзгерістерге тұрақты мониторинг жүргізу және оларды жұмыста ескеру.
2. Қызметкерлердің семинарларға, форумдарға қатысуы, салық заңнамасы және трансферттік баға белгілеу саласында өздігінен оқуы.
3. Салық есебінің енгізілуіне және салық есептілігінің жасалуына кейінгі бақылау жасау.
4. Тұрақты негізде салық органдарымен салыстырып тексеру жүргізу.
5. Ірі мәмілелер бойынша салық сараптамасының қорытындыларын ұсыну (шарттардың жобаларын келісу).
6. Салық, кеден және трансферттік заңнама мәселелері бойынша мемлекеттік кірістер органдарының түсіндірулерін алу.
7. Салық есептілігінің аудитін жүргізу (қажет болған жағдайда).

8. Нормативтік-құқықтық актілерді түсіндіру бойынша уәкілетті органдармен хат алмасу жүргізу.
9. Сот тәртібінде компанияның мүдделерін қорғау.
10. Ірі мәмілелерде бағалардың ауытқу тәуекелдерін талдау (ТЦ).
11. Мемлекеттік органдар бастамашылық жасайтын трансферттік баға белгілеу туралы заңнамаға өзгерістердің жобаларын мониторингілеу.

GRI 207-2 (салықтық әкімшілендіру және бақылау, тәуекелдерді басқару) көрсеткіші туралы толығырақ ақпарат «Корпоративтік басқару» – тәуекелдерді басқару процестерінің тиімділігі бөлімінде көрсетілген.

207-3

ҚМГ салық заңнамасына сәйкес салық мониторингіне жататын ірі салық төлеушілердің тізбесіне енгізілді.

ҚМГ-де тұрақты негізде ҚМГ тобының компанияларында туындайтын салық заңнамасын қолданудың проблемалы мәселелерін талдау бойынша жұмыс жүргізіледі, кейіннен заңнамалық актілерге өзгерістер енгізу бойынша ұсыныстар әзірленеді, сондай-ақ ҚМГ тобы компанияларының қызметіне салық салу үшін қолайлы жағдайлар жасау, салық заңнамасын, Кеден одағы мен ҚР кеден заңнамасын, ҚР трансферттік баға белгілеу туралы заңнамасын жүйелі жетілдіру, сондай-ақ операциялық тиімділікті

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРДЫ ІСКЕ АСЫРУ

203-1, 203-2

ҚМГ қосылған құнды құру тізбегінің барлық кезеңдерінде толық біріктіріліп, Қазақстанның мұнай-газ саласының ұлттық көшбасшысы болып табылады. Мұнай-газ саласының ұлттық көшбасшысы және тігінен біріктірілген компания бола отырып, ҚМГ өзінің ұзақ мерзімді орнықты дамуы үшін тұрақты платформаға ие. ҚМГ активтері барлау, өндіру, тасымалдау, қайта өңдеу және маркетингтен тұратын көмірсутектердің қосылған құнын құру тізбегінің толық циклін қамтиды. Қызмет Қазақстан мен Румыния аумағында жүргізіледі.

ҚМГ-нің жоғарыда көрсетілген бағыттары шеңберінде көмірсутегі қорларын өсіруге, жаңа өндірістерді құруға, жұмыс істеп тұрғандарын кеңейтуге және жаңартуға бағытталған 50-ден астам инвестициялық жоба іске асырылуда.

арттыру және жалпы ҚМГ құнын ұлғайту мақсатында ҚР заңнамасына өзгерістер енгізуге бастамашылық етеді.

Мемлекеттік органдармен қарым-қатынастар мен өзара іс-қимылдар салық саясатының дұрыстығын айқындау, мемлекеттік органдармен, сондай-ақ акционермен, салалық қауымдастықтармен ұйымдастырылатын кездесулерге, талқылауларға қатысу мақсатында іскерлік хат алмасу арқылы ҚР Салық кодексінің нормалары шеңберінде құрылады.

Заңнаманы жетілдіру арқылы ҚМГ компаниялар тобының мүдделерін қорғау мыналарды қамтиды:

- салық салу бөлігінде заңнаманы жетілдіру бойынша ұсыныстар (оның ішінде негіздемелер, таныстырылымдар және есептеулер) әзірлеуді;
- салық заңнамасын және жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы заңнаманы орындау бөлігінде тиісті мемлекеттік органдар әзірлеген нормативтік құқықтық актілердің жобаларына қорытындыларды қарауды және ұсынуды;
- салалық қауымдастықтар (Қазақстанның салық төлеушілер қауымдастығы (ҚСҚ), Қазэнерджи, «Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасы (ҰКП) жанындағы консультативтік-кеңесші органдардың жұмысына, Қазақстан Республикасының уәкілетті мемлекеттік органдары мен ҚР Парламентінің қатысуымен жұмыс топтарына тікелей қатысу арқылы ҚМГ компаниялары тобының заңнамалық бастамаларын сүйемелдеуді.

ҚМГ жоғарыда аталған салалық қауымдастықтардың мүшесі болып табылады.

Келесі инвестициялық жобаларды іске асыру Қазақстанның орнықты дамуына үлес қосуға мүмкіндік береді:

I. ҚР өңірлерін газдандыру және газ тарату желілерін жаңғырту жобалары.

2020 жылы мынадай инвестициялық жобаларды іске асыру табысты аяқталды:

- **«Бозой» ГЖҚ қайта жөндеу**
2020 жылғы 20 желтоқсанда «Бозой» жерасты газ қоймасында газды сақтау қуатын кеңейту жобасын іске асыру аяқталды. Жобаны іске асыру елдің оңтүстік өңірлерін газбен жабдықтау сенімділігін арттыруға, жылдың суық мезгілінде газ тұтыну шыңдарын тегістеуге, жалпы газ тасымалдау жүйесіне жүктемені теңестіруге бағытталған. Газды сақтаудың жобалық көлемі 4 млрд м³ құрайды («Жаманқоянқұлақ» учаскесі 3 млрд м³ және «Жақсықо-

янқұлақ» учаскесі 1 млрд м³). Жылыту маусымының ең жоғары кезеңінде газды іріктеу бойынша тәуліктік өнімділік тәулігіне 27 млн м³ дейін жетуі мүмкін.

- **Жамбыл облысы Қордай ауданының 5 елді мекеніне жеткізуші газ құбырын салу**
Қазақстан Республикасының Президенті Қ.К. Тоқаевтың Жамбыл облысы Қордай ауданына сапары барысында берген тапсырмасын орындау шеңберінде «ҚазТрансГаз» АҚ Қордай ауданының бес елді мекеніне (Масаншы, Сортөбе, Қаракемер, Аухатты, Бұлар батыр) жалпы ұзындығы 42 км газ құбырын тарту және «Қордай-Шу» автоматты газ тарату станциясын қайта жаңарту жұмыстарын аяқтады.

Нәтижесінде жобаны іске асыру Жамбыл облысы әкімдігімен бірлесіп, халқының саны 62 мыңнан асатын 10 елді мекенді: 7 177 тұрғын үйді, 29 әлеуметтік сала объектісін, 243 шағын және орта кәсіпкерлік объектісін табиғи газбен қамтамасыз етті. Тағы 7 елді мекенді газдандыру перспективасы бар. Жұмыстар 2020 жылдың маусым-қазан аралығында орындалды.

2021 жылы өткізу қабілеті жылына 15 млрд м³ дейінгі **«Бейнеу – Бозой – Шымкент»** магистральдық газ құбырын салу инвестициялық жобасы шеңберінде жұмыстарды жалғастыру жоспарлануда. Осы газ құбыры арқылы тасымалданатын газ ҚР өңірлерінің тұрғындары үшін де, ҚХР-ға экспорттау үшін де жеткізіледі.

«Бозой – Шымкент» МГ учаскесінде 2019 жылдың ақпанында «Арал», «Қорқыт ата» және «Түркістан» компрессорлық станциялары пайдалануға енгізілген болатын.

2020 жылғы 29 сәуірде «Бейнеу – Бозой» МГ учаскесінде соңғы төртінші «1А» компрессорлық станциясы пайдалануға енгізілді, оны іске қосу арқылы «Бейнеу – Бозой – Шымкент» магистральдық газ құбырының өткізу қабілеті жылына 15 млрд м³ деңгейіне жеткізілді.

2022 жылы «Бейнеу» ГЭС және «Бозой» КС кеңейту жөніндегі іс-шараларды аяқтау жоспарлануда.

Сондай-ақ, 2019 жылдың соңында Тұңғыш Президент – Елбасының 2018 жылғы 5 наурыздағы тапсырмасы бойынша акцияларының 50% ҚМГ-де сенімгерлік басқаруда тұрған «АстанаГаз ҚМГ» АҚ Қараөзек (Қызылорда облысы) – Жезқазған – Қарағанды – Теміртау – Нұр-Сұлтан бағыты бойынша магистральдық газ құбырын пайдалануға енгізді.

Сондай-ақ, 2021 жылы келесі инвестициялық жобалар бойынша жұмыстарды аяқтау жоспарланып отыр:

- **Алматы қаласын газдандыру Алматы қаласындағы газ тарату желілерін қайта жаңарту.**
Жоба Алматы қаласындағы экологиялық жағдайды жақсартуға ықпал етеді, орташа жылдық тұтынуы 15,8 млн м³ газ болатын 4 100 жаңа абонентті газбен жабдықтауға қосуға мүмкіндік береді. 2021 жылдың басында 1 846 үй қосылды, қалған 2 254 үй де газға қол жеткізе алады және мүмкіндігіне қарай қосылатын болады.

01.01.2021 ж. жағдай бойынша 265 км жаңа газ құбырлары салынды және 58 км қолданыстағы газ құбырлары қайта жаңартылды, 30 шкафты газ реттеу пункті, 1 газ реттеу блок пункті орнатылды. 2021 жылдың аяғына дейін 40 км газ құбырын, 4 шкафты газ реттеу пунктін қайта жөндеу жоспарлануда.

- **Нұр-Сұлтан қаласында 2-кезектегі 1 және 2 іске қосу кешендерінің газ тарату желілерін салу**
1-ші іске қосу кешені шеңберінде АГТС-2-ден «Восток» бас газ тарату пунктіне (БГТП) және «Оңтүстік-шығыс» БГТП газ беру қамтамасыз етіледі; 2-ші іске қосу кешені шеңберінде «Восток» БГТП-дан Интернациональный, Мичурино, Күйгенжар тұрғын аудандарына және қазандықтарға газ беру қамтамасыз етіледі.

Алдын ала 83,7 км газ құбырын салу, 5 газ тарату блоктық пунктін және 5 газ тарату шкафтық пунктін орнату жоспарланып отыр. Барлық жұмыстарды 2021 жылдың соңына дейін аяқтау көзделіп отыр.

II. Мұнай тасымалдау жобалары

«Кеңқияқ – Атырау мұнай құбыры учаскесінің өнімділігі жылына 6 млн тоннаға дейін реверсінің бірінші кезеңі» жобасы Батыс Қазақстан мұнайын жылына 6 млн тоннаға дейін ПМХЗ, ПҚОП тасымалдауға және ҚХР-ға мұнай экспортын арттыруға бағытталған. Жоба шеңберінде 2020 жылы 1-ші іске қосу кешені пайдалануға енгізілді, Аман МАС объектілерін механикалық аяқтау жүзеге асырылды. Жылыту пештерінің өндірісі толық көлемде аяқталды және жылыту пештерінің жабдықтарын негізгі монтаждау бойынша жұмыстар аяқталды.

III. Мұнай және газ өңдеу жобалары

- Еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау және қауіпсіздікті басқару (HSE) мәселелері бойынша үздік практикаларға бейілділігін растай отырып, 2020 жылы АМӨЗ ЖШС «Tazalyq» жобасы шеңберінде зауытқа арналған жаңа тазарту құрылыстарын жобалау және салу жұмыстарын жалғастырды. «Tazalyq» жобасының мақсаты – мемлекеттік басқару органдарының экологиялық талаптарын орындау үшін Атырау қаласының сол жағалауында орналасқан сарқынды суларды тазарту құрылыстарын жетілдіру және «Сасыған сай» булану алаңдарын қайта жөндеу.

Жаңа механикалық тазарту құрылыстарын өткізудің экологиялық әсері мұнай өнімдерінің булануының 8000 м² ашық алаңдарын жою және тазартылған сарқынды сулардың 15%-ын өз өндірісіне қайтару болып табылады. Булану алаңдарын қалпына келтірудің экологиялық әсері атмосфераға, жер асты суларына, жергілікті флора мен фаунаға теріс әсерді болдырмайды.

Тазарту құрылыстарын жаңғырту 2 кезеңде жүргізіліп жатыр:

1. «Атырау МӨЗ-де механикалық тазарту құрылыстарының қондырғыларын қайта жөндеу» – 2019–2022 жылдар;
2. «Нормативті-тазартылған ағын суларды қайта реконструкциялау және булану алаңдарын қалпына келтіру» – 2019–2023 жылдар.

- **Жаңаөзен қаласында жаңа газ өңдеу зауытын салу.** Жаңаөзен қаласындағы жұмыс істеп тұрған газ өңдеу зауытының негізгі технологиялық жабдығының, техникалық құрылғылары мен инженерлік желілерінің барынша тозу дәрежесін, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етумен, қоршаған ортаны қорғау талаптарын сақтаумен, экологиялық салдарлармен технологиялық қатермен байланысты елеулі тәуекелдерді, жер қойнауын пайдаланушыларда газды кәдеге жарату жөніндегі тәуекелдерді, Маңғыстау облысының халқын газды қайта өңдеу өнімдерімен қамтамасыз етудің мүмкін болмау тәуекелдерін ескере отырып, ҚМГ мынадай іс-шараларды ескере келе, жаңа зауыт салуды жоспарлауда:
 1. 2018 жылы жоба бойынша техникалық-экономикалық зерттеулер аяқталғанын;
 2. 2021 жылы ТЭН және pre-feed өткізу, сондай-ақ жоба бойынша ЖСҚ әзірлеу бойынша жұмыстарды бастау жоспарланып отырғанын;
 3. зауыттың құрылысын аяқтауды 2023 жылдың соңына жоспарлап отырғанын.

IV. Сумен жабдықтау жобалары

- ҚМГ Қаражанбас кен орнында қабатты суды тұщыландыру бойынша зауыт салу жобасын іске асыруға, сондай-ақ суды тұщыландыру бойынша зауытқа инженерлік желілерді жүргізуде CITIC ENVIROTECH LTD компаниясына жәрдем көрсетеді. Жобаның бекітілген параметрлері бойынша суды тұщыландыру бойынша зауытқа инженерлік желілерді жеткізу бойынша жұмыстарды 31.12.2020 жылға дейін аяқтау күтілді, алайда COVID-19 пандемиясынан туындаған

Практикадан мысал

«Сарыарқа» магистральдық газ құбыры (бұдан әрі – «Сарыарқа» МГ) Орталық Қазақстан мен мемлекетіміздің астанасын елдің бірыңғай газ тасымалдау желісімен біріктірді. Бұл тәуелсіздік жылдары ішіндегі рекордтық мерзімде салынған ең ірі инфрақұрылымдық жоба.

Оны пайдалануға енгізу Нұр-Сұлтан, Қарағанды, Теміртау, Жезқазған қалаларының тұрғындарына және магистральдық газ құбыры трассасының бойымен отандық табиғи газды тұрақты жеткізуді қамтамасыз ету үшін жылына 2,2 млрд м³ дейінгі көлемде газ тасымалдауға мүмкіндік береді. Болжамға сәйкес 171 елді мекеннің 2,7 млн-ға жуық адамын газға қосу күтілуде. Қазіргі уақытта өңірлерді ішкі газдандыру объектілерін салу және пайдалануға беру бойынша жұмыстар жүргізіліп жатыр.

Елдің ішкі нарығында газ тұтынудың өсуі жалғасуда. Бұл әлемдік үрдіс, табиғи газ неғұрлым тиімді

және экологиялық таза отын болып табылғандықтан, оны пайдалану атмосфераға зиянды шығарындыларды айтарлықтай азайтады. Салынған «Сарыарқа» газ магистралінің арқасында Қарағанды мен Нұр-Сұлтан тұрғындарын газға қосу қарқынды түрде толық жүріп

жатыр. Алдағы уақытта «Сарыарқа» газ құбыры құрылысының 2-ші және 3-ші кезеңі еліміздің солтүстік өңірлерін газдандыруға мүмкіндік береді. Оңтүстікте де газдандыру бойынша белсенді жұмыстар жүргізілуде, биыл Түркістан қаласы толықтай газдандырылды.

ҚХР-дан технологиялық жабдықтар мен матери- алдардың уақтылы жеткізілмеуіне байланысты негізгі құрылыстар бойынша жұмыс кестесінде өзгерістер болды. Нәтижесінде зауыт құрылы- сын аяқтаудың жалпы мерзімі 31.03.21 ж. ауыс- тырылды.

- Сондай-ақ ҚМГ Қазақстан Республикасы Атырау және Маңғыстау облыстарының қолданыс- тағы тапшылығын және су тұтыну көлемінің перспективалық өсуін қанағаттандыру үшін «Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық сутартқышының өткізу қабілетін ұлғайту және тозған жабдықты жаңарту бойынша жобаны іске асырады. Жобаның 1-кезегі шеңберінде су беру қуатын 2024 жылдың соңына қарай жылына 30 100 мың м³-ден жылына 68 388 мың м³-ге дейін ұлғайту жоспарлануда. Қазіргі уақытта жо- баның 1-кезегін іске асыру бойынша ЖСҚ әзірлеу жоспарланып жатыр.

САТЫП АЛУ ПРАКТИКАСЫ

103-1, 103-2, 103-3, 204-1, 102-9,102-10

Барлық әлеуетті өнім берушілерге сатып алу про- цесіне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру сатып алу қағидаттарының бірі болып табылады.

ҚМГ сатып алу рәсімдері 2020 жылы «Самұрық- Қазына Контракт» ЖШС [https://www.skc.kz/ru/ regulations/](https://www.skc.kz/ru/regulations/) сатып алу порталында орналасты- рылған сатып алуды жүзеге асыру тәртібімен және «Самұрық-Қазына» АҚ сатып алу қызметін басқару жөніндегі стандартпен реттелді.

Бұл ретте тауарларды сатып алудың қолда- ныстағы жүйесі ашық тендер немесе баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен сатып алуды, оның ішінде Холдингтің тауар өндірушілері тізілімінде тұрған сатып алынатын тауардың тауар өн- дірушілері арасында ғана, сондай-ақ Холдингтің мүгедектер ұйымдарының тізілімінде тұрған сатып алынатын тауарды өндіретін мүгедек ұй- ымдар арасында ғана өткізуді көздейді.

Бұдан басқа, ҚМГ ұйымдарының сатып алу рәсімдерін реттейтін «Самұрық-Қазына» АҚ-тың сатып алу әдіснамасында 2015 жылғы 1 қаңтарға дейін жер қойнауын пайдалануға келісім- шарттар жасасқан Холдингтің жер қойнауын пайдаланушылары осындай келісімшарттардың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін немесе бұдан бұрын басталғанына қарай 2021 жылғы 1 қаңтарға дейін қолданатын тауарларды сатып алуды жүзеге асыру бөлігінде ерекше шарттар көзделген. Бұл ерекше шарттар жер қойнауын пайдаланушылар «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 78-бабы 3-тармағының талаптарына сәйкес олар жобалық құжаттың

- ҚМГ құрылыс жобасын іске асыруды жеделде- ту туралы ҚР Премьер-Министрі А.Ұ. Маминнің 18.09.2019 ж. № 11-3/07-781 хаттамалық тапсыр- масына сәйкес Кендірлі демалыс аймағы ауда- нында қуаты тәулігіне 50 мың текше метр теңіз суын магистральдық құбырмен тұщыландыру бойынша зауыт салу жобасын іске асыруда. Жобалаушы – «ҚМГ Инжиниринг» ЖШС фи- лиалы – «ҚазмұнайгазҒЗЖИ» ЖШС әзірлеген Кендірлі – Жаңаөзен суағарымен қуаты тәулігіне 50 мың м³ тұщыландыру зауытының ТЭН-іне «Мемсараптама» РМК-нің 2021 жылғы 8 сәуірдегі № 01-0197/21 оң қорытындысын алды.

және техникалық реттеу саласындағы ҚР заңна- масының талаптарына сәйкес келген жағдайда, тауарларды қазақстандық өндірушілерден сатып алуға міндетті екендігін көздейді.

- Сатып алу процесі мынадай негізгі кезеңдерді қамтиды:
- сатып алудың жылдық (ұзақ мерзімді) жоспа- рын әзірлеу және бекіту;
 - өнім берушіні таңдау;
 - сатып алу туралы шарттарды жасасу және орындау;
 - қорларды басқару.

ҚМГ және оның ЕТҰ өнім берушілерін таңдау ашық тендер өткізу тәсілімен, баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен, бәсекелі келіссөздер жүргізу жолымен тендер тәсілімен, холдингшілік кооперация шеңберінде, сондай-ақ «Самұрық- Қазына» АҚ тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу әдіснамасына сәйкес бір көзден алу тәсілімен жүзеге асырылады.

Барлық сатып алу Электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесі арқылы жүргізіледі.

Тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтердің өнім берушісін таңдау кезінде қорытынды- ларға әсер ететін бұзушылықтарға жол бермей, «Самұрық-Қазына» АҚ-тың сатып алу әдісна- масына нақты сәйкестікте сатып алу рәсімдерін жүргізу маңызды аспект болып табылады. Бұл көрсеткіш ҚМГ және оның ЕТҰ басшы қызметкер- лерінің ҚНҚ картасына енгізілді.

«Самұрық-Қазына» АҚ сатып алу қызметін басқару жөніндегі стандартта әлеуетті өнім

берушілерді алдын ала білікті іріктеуді жүргізуді және алдын ала біліктіліктен өткен әлеуетті өнім берушілердің дерекқорын қалыптастыруды көздейтін білікті әлеуетті өнім берушілердің арасында сатып алуды жүзеге асыру тәртібі көз- делген.

Әлеуметтік өлшемшарттар бөлігінде әлеуетті өнім берушілерге қойылатын талаптарды белгілеу мүмкіндігі «Самұрық-Қазына» АҚ-тың сатып алу әдіснамасында көзделмегенін атап өткен жөн.

Осыған байланысты өнім берушіні таңдау кезінде ҚМГ әлеуметтік өлшемшарттарын анықтау бәсе- келестікті шектеу ретінде «Самұрық-Қазына» АҚ тарапынан бағалануы мүмкін.

Сонымен бір уақытта адам құқықтары мен әлеуметтік өлшемшарттарды сақтау ережелері ҚМГ тауарлар, жұмыстар мен қызметтерді сатып алуға арналған үлгі шарттарында, сондай-ақ бекітілген Іскерлік этика кодексінде көрсетілген.

Жалпы алғанда, ҚР резидент компанияларынан тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу көлемі (олардың қызметкерлерінің азаматтығына және «СТ-KZ» нысанындағы тауардың шығу тегі тура- лы сертификаттардың болуына қарамастан) мынаны құрады (млрд теңге)

Жыл	Жиыны	Тауарлар	Жұмыстар мен қызметтер
2018	2 280,8	739,8	1 541,0
2019	2 004,7	462,1	1 542,6
2020	1 812,6	469,5	1 343,1

Осылайша, 2020 жылы ҚР резидент компанияларынан тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу 1 812,6 млрд теңгені құрады, бұл сатып алудың жалпы сомасының 99%-ін құрайды.

Сонымен қатар тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу кезінде жер- гілікті қамту үлесін есептеу ҚР Инвестициялар және даму министрінің 2018 жылғы 20 сәуірдегі № 260 бұйрығымен бекітілген Ұйымдардың тауар- ларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу кезінде жергілікті қамтуды есептеуінің бірыңғай әдістемесі негізінде жүргізіледі.

«Жергілікті» деген сөз деп тауар өндіретін және жергілікті қамту үлесінің проценті көрсетілетін «СТ-KZ» нысанындағы тауардың шығу тегі туралы сертификаты бар отандық кәсіпорындар түсіндіріледі. Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар шеңберінде сатып алынатын жұмысты орындауға (жұмысты орындауға (қызметті көрсетуге) арналған шартты қоспағанда, қызметті көрсетуге) арналған шартта жергілікті қамтуды есептеу кезінде қызметкерлердің жалпы еңбекақы төлеу қорындағы қазақстандық кадрлардың еңбекақы төлеу қорының үлесі ескеріледі.

Тауарлар, жұмыстар мен қызметтердің жалпы сомасы және жергілікті қамту үлесі (млрд теңге)

Жыл	Жиыны	ЖҚ үлесі, %	Тауарлар		Жұмыстар мен қызметтер	
			Сомасы	ЖҚ үлесі, %	Сомасы	ЖҚ үлесі, %
2018	2 428	79	824	77	1 604	80
2019	2 132	81	473*	63*	1 659	83
2020	1 826	82	472*	71*	1 354	86

*мұнай мен газды есепке алмағанда

Жоғарыда көрсетілген көрсеткіштер дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығында ҚМГ-ге тікелей немесе жанама түрде тиесілі және «Самұрық- Қазына» АҚ сатып алу қызметін басқару стандар- тының субъектілері болып табылатын ҚМГ-нің барлық еншілес ұйымдары бойынша шоғырлан- дырылған деректерді көрсетеді.

82%

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ ҮЛЕСІ

Жиһаз, тамақ, жеңіл және құрылыс өнеркәсібі өнімдері («қарапайым заттар экономикасының» тауарлары) сияқты қарапайым заттарды отандық өндірушілерді қолдау мәселелері ҚР Үкіметі мен «Самұрық-Қазына» АҚ басшылығының ерекше бақылауында тұр. «Самұрық-Қазына» АҚ 2020 жылға отандық тауар өндірушілерден «Қарапайым заттар экономикасы» тауарларын сатып алу үлесін кемінде 90%-ға жеткізу бойынша ҚМГ үшін нысаналы индикаторды белгіледі. Жүргізілген жұмыс қорытындысы бойынша біздің көрсеткіш 92%-ті құрады. ҚМГ үшін 2020 жылға белгіленген нысаналы индикатор 2%-ға асыра орындалды.

Сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ-тың жаңа өндірістерін құруға жәрдемдесу бағдарламасын іске асыру шеңберінде ҚМГ-нің импортты алмастыру бойынша табысты жүргізіп жатқан жұмысын атап өткен жөн. Осы бағдарламаның негізгі мақсаты оффтэйк-шарттар жасасу арқылы «Самұрық-Қазына» АҚ компанияларының сұранысын қанағаттандыру мақсатында өнімнің жаңа түрін меңгергісі не қолданыстағы өндірісті жаңғыртқысы келетін жеке бизнес субъектілерінің бастамаларын қолдау болып табылады. Оффтэйк-шарттардың тетігі жобаны іске асыру нәтижесінде өндірісі құрылатын тауарларды сатып алу мен жеткізудің кейінге қалдыру шар-тымен импортты алмастыратын жобаларды іске асыруды көздейді.

Сонымен, 2020 жылы ҚМГ еншілес ұйымдары жоғарыда көрсетілген бағдарлама шеңберінде импорт алмастыратын жобаларды іске асыратын отандық өндірушілермен жалпы сомасы 13,6 млрд теңгеге 40 оффтэйк-шарт және 2 меморандум жасасты.

Сатып алуды санаттық басқару сатып алынатын ТЖҚ сапасын арттыру және өткізілетін сатып алудан түсетін пайданы барынша арттыру үшін пәрменді құрал болып табылады.

2019 жылдан бастап «Сатып алуды санаттық басқаруды енгізу» жобасы компания бизнесінің бағыттары үшін өзінің тиімділігін көрсете отырып,

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ операциялық қызметіне ауыстырылды.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Санаттық сатып алу басқармасы (бұдан әрі – Басқарма) 2017–2020 жылдар кезеңінде 23 сатып алу санаттық стратегиясын (бұдан әрі – CCC) әзірледі, бекітті және іске асыруда. Сондай-ақ, Басқарма «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ АҚ сатып алуды санаттық басқару бойынша құзырет орталығы болып табылатын «Самұрық-Қазына Контракт» ЖШС әзірлейтін 12 CCC әзірлеуге және іске асыруға қатысады.

Әзірленген CCC іске асыру шеңберінде «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобында 2017–2020 жылдар кезеңінде 92,7 млрд теңге сомасына сатып алу өткізілді, бұл көрсетілген кезеңде 12,61 млрд теңге сомасында пайдаға қол жеткізуге мүмкіндік берді.

ӨНІМ БЕРУШІЛЕРДІ ӘЛЕУМЕТТІК БАҒАЛАУ

414-1

Есепті кезеңде мердігерлік ұйымдардың қызметкерлері үшін еңбек қатынастары саласында белгіленген кепілдіктердің сақталуын қамтамасыз ету мақсатында ҚМГ Басқармасының 2020 жылғы 2 маусымдағы шешімімен ЕТҰ-ның ҚМГ объектілерінде қызметін жүзеге асыратын мердігер ұйымдармен өзара іс-қимылы кезіндегі қызмет жөніндегі үлгілік регламент бекітілді және қазіргі уақытта оны ҚМГ ЕТҰ-ға енгізу бойынша жұмыс жүргізіліп жатыр.

Регламент жеке персоналы бар мердігерлік ұйымдармен шарттар жасасу және олардың орындалуын мониторингілеу кезінде ЕТҰ-ны орындау үшін міндетті және ЕТҰ-ның мердігерлік ұйымдармен шарттарының құрамдас бөлігі болып табылады.

Аталған регламенттің негізгі мақсаты мердігер ұйымдар қызметкерлерінің әлеуметтік-еңбек құқықтарын қамтамасыз ету болып табылады.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ

102-25, 103-1, 103-2, 103-3, 205-1, 205-2, 205-3

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – Компания) өз бизнесін заңдылық, адалдық және әдептілік қағи-даттарында құрады. Компания адам құқықтарын қатаң сақтайды, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін барлық мүмкін әрекеттерді қабылдайды, мінсіз беделге қамқорлық жасайды және этика саласында жоғары халықаралық стандарттарды енгізуге тырысады.

2019 жылы Компания құрылымында Комплаенс қызметі (бұдан әрі – Қызмет) құрылды, бұл компанияда корпоративтік адалдық стандарттарын сақтауға жауапты прогрессивті бастамалардың бірі болды. Қызметтің жауапкершілік аймағына қызметкерлердің еңбек қызметі шеңберінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау мүмкіндігімен байланысты барлық тәуекелдерді жою кірді. Компания қызметінің дербес бағыты

болып қала отырып, Қызмет компанияның барлық бизнес бөлімшелерімен біріктірілген.

Корпоративтік басқарудың үздік әлемдік тәжіри-бесін негізге ала отырып, компания тұрақты негізде қолданыстағы корпоративтік стандарттарды жақсартуға ұмтылады. Мәселен, компания мен оның қызметкерлерінің сыбайлас жемқор-лыққа қарсы іс-қимыл саласындағы заңнамалық және этикалық нормаларды сақтауы шеңберінде негізгі сыбайлас жемқорлыққа қарсы норма-тивтік құжаттар бекітілді: «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның ЕТҰ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясат, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ құпия хабардар ету саясаты, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның ЕТҰ қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының мүдделер қақтығысын реттеу саясаты, сондай-ақ жаңа редакциядағы Іскерлік этика кодексі (ҚМГ корпоративтік құндылықтары актуалдандырылды, сыйлықтарға лимиттер қосылды, комплаенс мәселелері бойынша байланыс арналары жаңартылды, Кодекстің форматы «Самұрық-Қазына» АҚ Кодексімен және комплаенс мәселелерінде маманданған халықа-ралық аудиторлық компаниялардың ұсынымда-рымен сәйкес келтірілді).

2020 жылы компанияның 35 ЕТҰ-да осыған ұқсас комплаенс-саясаты әзірленді және бекітілді.

ЕТҰ-мен жүргізілетін жұмысқа қатысты ком-пания жергілікті жерлерде функцияларды енгізе отырып және кәсіпорынның ерекшелігін ескере отырып, комплаенс-бағдарламалар қалыптас-тыра отырып, кәсіпорындарды корпоративтік мәдениетке ықпалдастыру процестерін же-делдетуге ұмтылады. Сонымен, 8 кәсіпорында (Ембімұнайгаз, Павлодар мұнай-химия зауыты, Атырау мұнай өңдеу зауыты, ҚазТрансОйл, ҚазТрансГаз, Интергаз Орталық Азия, Қазақтеңіз-көлікфлоты (сұхбат) және Жамбыл Петролеум (сұхбат)) комплаенс тәуекелдерін бағалау жүр-гізілді. 4 ЕТҰ-да комплаенс қызметтері құрылды / комплаенс құрылымына мына офицерлер енгізілді: Павлодар мұнай-химия зауыты, Атырау мұнай өңдеу зауыты, ҚазТрансОйл және KLPE.

Пандемиядан туындаған қашықтықтан өзара іс-қимыл жасау қызметтің компания тобының қыз-меткерлері арасында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша ұйымдастырушылық-жүйелі шараларды қолданудың тиімді тәсілдемелерін әзірлеуіне ықпал етті, осылайша компанияның Корпоративтік орталығының барлық қызмет-керлерін этика мәселелері бойынша оқыту элек-трондық форматта жүргізілді. Қызметкерлерге компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптары туралы, реттеуші ортадағы өзгерістер туралы («Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚРЗ-ға түзетулер) ескертуді және жедел байланыс желісінің жұмыс істеуін қамтитын ақпараттық таратуды жүзеге асыру арқылы кор-поративтік коммуникацияны күшейтуге ерекше көңіл бөлінді, ол Компания мен оның қызметкер-

лерімен комплаенс саласындағы заңнамалық және этикалық нормаларды сақтау сапасын бақылаудың тиімді құралдарының бірі болып та-былатын «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ Әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникация орталығы әкімшілендіретін Жедел байланыс желісінің мүм-кіндіктерін пайдалануға қызметкерлер мен өзге де тұлғалардың қатыстырылуының өсуіне ықпал етті. Бұған қоса, Қызмет компанияның басшылық құрамымен және қызметкерлерімен лауазымдық өкілеттіктер шеңберінде мүдделер қақтығысын болдырмау және шешу тәсілдері туралы түсіндіру жұмыстарын жүргізді.

Мүдделер қақтығысын басқарудың тиімді жүйесін құру, сондай-ақ қызметкерлердің мі-нез-құлқына қойылатын талаптарды анықтау мақсатында, оларды сақтау компаниядағы жеке мүдделер мен байланыстардың әсерінен шешім қабылдау тәуекелдерін мейлінше азайтуға мүм-кіндік береді. Мәселен, Компанияда 2020 жылы мүдделер қақтығысын реттеу саясаты бекітілді, оның шеңберінде мүдделер қақтығысын қарау рәсімі және оларды реттеу бойынша әдістерді әзірлеу регламенттелді. Саясатты сақтау Ком-панияның әрбір қызметкерінің лауазымдық жағдайына қарамастан, міндеті болып табылады.

Жұмысқа қабылдау кезінде барлық қызмет-керлер Саясатпен танысу рәсімінен өтеді, мүдделер қақтығысы бойынша бастапқы декла-рацияны толтырады және қол қояды. Ұқсас рәсім қызметкерді басқа лауазымға ауыстыру кезінде де қарастырылған.

2020 жылы мүдделер қақтығысын декларациялау рәсімі енгізілді, оның нәтижелері бойынша 434 қызметкердің декларациясы қабылданды. Сондай-ақ, 2020 жыл ішінде 48 жағдай бойынша мүдделер қақтығысының болуына тексеру жүргізілді және баға берілді, 6 әлеуетті мүдделер қақтығысы реттелді, 42 жағдайда мүдделер қақтығысы болған жоқ.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл сала-сындағы Саясатқа сәйкес Компания мемлекеттік органдарға, коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдарға, олардың өкілдеріне, сондай-ақ өзге де тұлғаларға тікелей қайырымдылық және демеушілік көмек көрсетпейді. Мажори-тарлық акционер болып табылатын «Самұрық-Қазына» АҚ-тың қаражатты мақсатты жұмсау туралы кейіннен егжей-тегжейлі есеппен бірге нақты мақсаттарға бағытталған көмек көрсету туралы тиісті тапсырмасы ерекшелік бола алады.

Жоғары этикалық нормаларға бейілділігі тиісті корпоративтік басқарудың негізі және компания мүдделерінің жеке мүдделерін қорғау мен қамтамасыз етудегі кепілгер болып та-былады. Компания сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін басшылардың, оның ішінде өзінің қарамағындағы қызметкерлердің дербес жауапкершілігін жариялау мәселелерінде бел-

сенді жұмыс жүргізеді. COVID-19 пандемиясынан туындаған жағдайды ескере отырып, қызметкерлердің басым бөлігі қашықтан жұмыс форматына ауыстырылды, бұл қызметкерлерге компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптары туралы, реттеуші ортадағы өзгерістер және жедел байланыс желісінің жұмыс істеуі туралы ескертуді қамтитын мерзімді ақпараттық таратуды жүзеге асыру арқылы корпоративтік коммуникация рөлінің күшеюіне ықпал етті, бұл қызметкерлерді 100% таныстыратын қамтуға қол жеткізуге мүмкіндік берді және қызметкерлер мен өзге де тұлғалардың жедел байланыс желісінің мүмкіндіктерін пайдалануға тартылуының өсуіне ықпал етті. Бұған қоса, жыл сайынғы оқыту шеңберінде Корпоративтік орталықтың барлық қызметкерлері үшін этика мәселелері бойынша оқыту онлайн-курсы өткізілді.

Комплаенс тәуекелдеріне жүргізілген бағалау және комплаенс саласындағы ішкі құжаттарды сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың және нұсқаулықтардың нормалары мен талаптарына сәйкестігі тұрғысынан талдау нәтижелері бойынша, оның ішінде «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңын, парақорлық туралы Ұлыбритания Заңын, ЭЫДҰ-ның шетелдік жария лауазымды тұлғаларды сатып алуға қарсы күрес туралы Конвенциясын қоса алғанда, 2020 жылы жаңа редакциядағы Іскерлік этика кодексі бекітілді. Сонымен, кәсіби және этикалық стандарттарды бұзу салдарынан туындауы мүмкін құқықтық және бедел тәуекелдерін мейлінше азайту, сондай-ақ компания қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастыру мақсатында Кодекстің нормалары бойынша барлық қызметкерлерді онлайн оқыту жүргізілді.

Компания өз қызметін «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ мен Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі арасында жасалған сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілік атмосферасын құру және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мәселелері бойынша ынтымақтастық туралы меморандум шеңберінде жүзеге асырады. Сондай-ақ, Компания сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенстің маңызды мәселелері бойынша мемлекеттік билік органдарымен диалогқа қатысады. Компания мемлекеттік билік органдарымен өзара іс-қимылдың жалпы қабылданған және құқықтық өріс шегіндегі әдістеріне сүйенеді. 2020 жылы Компания Қазақстан Республикасының 2021–2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыру бойынша 2021–2025 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарына ұсыныстар әзірлеуге қатысты.

205-1

2019 жылы UN Global Compact әдіснамасының талаптарына сәйкес компания мен ірі ЕТҰ қызметі тәуекелдерінің комплаенсіне сыртқы тәуелсіз бағалау жүргізілді, оның шеңберінде ҚМГ бизнес-бөлімшелерінің 130-дан астам қызметкерімен, сондай-ақ елеулі бұзушылық салаларын анықтау үшін ЕТҰ бизнес-бөлімшелерімен сұхбат жүргізілді. Компания мен ірі ЕТҰ комплаенс тәуекелдерін бағалау сатып алу қызметі, кадр мәселелері, сондай-ақ мүдделер қақтығысының болуына іскерлік байланыстардың мониторингіне байланысты мәселелер саласында тәуекел ай-мақтарының бар екендігін көрсетті.

205-2

Басшы құрам үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларымен танысу 2020 жылғы қарашада этика мәселелері бойынша онлайн оқыту шеңберінде, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамадағы өзгерістер туралы корпоративтік таратуды жүзеге асыру, жалпыға бірдей салық декларациялау мәселесі, мүдделер қақтығысы, мерзімді негізде «Жедел байланыс желісі» жұмысы арқылы жүргізілді.

Қазіргі уақытта жұмысқа қабылдау кезінде барлық қызметкерлер мүдделер қақтығысын реттеу саясатымен және іскерлік этика кодексімен танысу рәсімінен өтеді, сондай-ақ кейіннен әрбір қызметкердің жеке ісіне бекітілетін мүдделер қақтығысы бойынша бастапқы декларацияны толтырады және қол қояды. Ұқсас рәсім қызметкерді басқа лауазымға ауыстыру кезінде де қарастырылған. Бұған қоса, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатпен танысуға қатысты тәжірибе енгізілді, 2020 жылы Компанияның барлық қызметкерлерінен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясат нормаларын сақтау бойынша міндеттемелер жиналды. Осыған ұқсас рәсім Компанияның барлық ЕТҰ-ларында да енгізілуде.

Компанияның контрагенттермен жасасатын барлық үлгі шарттары контрагенттердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша ҚР заңнамасын сақтау міндеттемелерін көздейтін сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпені, сондай-ақ тапсырыс берушіні сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың және Жедел байланыс желісі арқылы сатып алу қағидаларының кез келген болжамды және нақты бұзушылықтары туралы хабардар етуді қамтиды.

2020 жылы ҚМГ корпоративтік этика кодексінің жаңа редакцияда бекіту шеңберінде Корпоративтік орталықтың барлық қызметкерлері үшін онлайн-оқыту өткізілді.

Мемлекеттік органдардың өкілдері үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша оқыту жүргізілмейді.

205-3

2020 жылы жедел байланыс желісіне 118 өтініш келіп түсті. Компанияда 2019 жылмен салыстырғанда жедел байланыс желісінің жұмыс істеуі туралы корпоративтік тарату, сондай-ақ компания сайтында қызметкерлер, контрагенттер және өзге тұлғалар арасында байланыс желілерін орналастыру есебінен 100% таныстыру қамтуына қол жеткізу себебінен келіп түскен өтініштер санының өсуі байқалады. Мәселен, 118 өтініштің 41 өтініші расталды. Өтініштердің негізгі бөлігі кадрлық мәселелерге, COVID-19 пандемиясының қолдайсыз экономикалық салдарымен байланысты еңбек жағдайларына қатысты болды. Жедел байланыс желісі жұмысының нәтижелерін, оның ішінде алынған (өңделген) хабарламалар және қорытындылай келе анықталған бұзушылықтар

бойынша статистиканы Директорлар кеңесі мен аудит комитеті тұрақты түрде қарайды.

2020 жылы жедел байланыс желісіне келіп түскен өтініштерді қарау нәтижелерін талдау барысында 2 қызметкер тәртіптік жауапкершілікке тартылды.

Есепті кезеңде сыбайлас жемқорлыққа байланысты бұзушылықтарға байланысты іскерлік серіктестермен келісімшарттарды жаңартпау немесе бұзу жағдайлары тіркелген жоқ.

Есепті кезең ішінде сыбайлас жемқорлыққа қатысты және ұйымға немесе оның қызметкерлеріне қарсы қозғалған сот істері туралы мәліметтер де тіркелмеді.

БӘСЕКЕЛЕСТІККЕ ҚАРСЫ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

206-1

Есепті кезеңде ҚМГ компаниялар тобының 7 ұйымы бәсекелестікке қарсы мінез-құлыққа, трастқа қарсы және монополияға қарсы заңнаманы бұзуға байланысты 31 сот ісіне

тартылды. Оның ішінде 9 іс ЕТҰ және ҚМГ КО пайдасына шешілді, 15 сот ісі ЕТҰ пайдасына қанағаттандырылмады, 7 сот ісі қаралуда.

ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ СӘЙКЕСТІК

419-1

Әлеуметтік және экономикалық реттеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілерге сәйкес келмеу

ҚМГ-нің 10 ЕТҰ әлеуметтік реттеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілерге сәйкес келмеу салдарынан сот істеріне тартылып. Есепті мерзімде ҚМГ және ЕТҰ 28 сот ісіне қатысты. Оның 19-ы ЕТҰ және ҚМГ пайдасына шешілді, 6 сот ісі ЕТҰ-ның пайдасына қанағаттандырылмады.

2020 жылда еншілес және тәуелді ұйымдар экономикалық реттеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілерге сәйкес келмеу саласы бойынша 2 сот ісіне қатысты. Жалпы сомасы 3 955,3 миллион теңгені құрайтын 1 сот ісі салық мәселесіне қатысты. 0,83 млн теңгені құрайтын 1 сот ісі жеткізілім туралы мәліметтермен байланысты.

ЖҰМЫС ОРНЫНДАҒЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПҚЕРШІЛІК ПЕН ҚАУІПСІЗДІК

7-қағидат. Қоршаған орта: Іскерлік топтар экологиялық проблемаларды шешу кезінде сақтық тәсілін қолдауға тиіс

8-қағидат. Қоршаған орта: Іскерлік топтар үлкен экологиялық жауапкершілікті алға бастыру үшін бастамалармен бірге шығуы тиіс

9-қағидат. Қоршаған орта: Іскерлік топтар экологиялық қауіпсіз технологиялардың дамуын және таратылуын көтермелеу тиіс

БАСҚАРУҒА БІЗДІҢ КӨЗҚАРАСЫМЫЗ

103-1, 103-2, 103-3

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі мақсаттар (ӨҚ, ЕЖҚОҚ) компанияның Даму стратегиясымен тікелей байланысты. ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясы (бұдан әрі – Стратегия) экологиялық жауапкершілікті арттыру жөніндегі стратегиялық бастамаларды көздейді. Қоршаған ортаны қорғау бөлігінде Компания үшін басым бағыттар парниктік газдар шығарындыларын басқаруды және газды жалындатып жағуды қысқартуды, су ресурстарын басқаруды, өндіріс қалдықтарын басқаруды, жерді қалпына келтіруді және энергия тиімділігін арттыруды қамтиды.

ҚМГ Стратегиясының, ӨҚ, ЕЖҚОҚ жөніндегі саясатының басымдықтарына сәйкес ӨҚ мен ЕЖ бойынша жекелеген саясаттарға және 2020 жылы Директорлар кеңесі бекіткен экологиялық саясатқа бөлінді. ҚМГ және оның ЕТҰ басшылығы қоршаған ортаның ластануына байланысты шығындар мен залалға қатысты нөлдік төзбеушілік қағидатын қадағалауы тиіс.

ҚМГ ілеспе мұнай газын пайдалы пайдалануды арттыру мақсатында мемлекеттердің, мұнай компанияларының және қоғамдық ұйымдардың күш-жігерін біріктіру үшін 2015 жылы жарияланған 2030 жылға қарай ілеспе мұнай газын тұрақты жағуды толық тоқтату жөніндегі Дүние-жүзілік банктің бастамасына қатысушы болып табылады. Жоғарыда көрсетілген бастаманы іске асыру шеңберінде Компания сегіз негізгі қағидаттан тұратын, газды тұрақты алау етіп жағуды толық тоқтатуға бағытталған ҚМГ-дегі шығарындыларды басқару жөніндегі саясатты басшылыққа алады.

Алғаш рет 2020 жылы Басқарма шешімімен ҚМГ компаниялары тобының еңбекті қорғау, өнер-

кәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау менеджмент жүйесі жөніндегі нұсқаулығының бөлігі болып табылатын қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі корпоративтік стандарт әзірленді және мақұлданды. Стандарт болжанып отырған қызметтің қоршаған ортаға әсерін бағалау процесінің корпоративтік қағидаттарын айқындайды, ҚМГ компаниялары тобының, ҚМГ компаниялары тобы қызметкерлері мен мердігерлерінің, оның ішінде қызметі техникалық құжаттаманы және қоршаған ортаға әсерді бағалау материалдарын әзірлеумен, қоршаған ортаға әсерді бағалау материалдары бойынша қоғамдық пікірді есепке алуды ұйымдастырумен және жүргізумен, сондай-ақ эмиссияларға рұқсат алумен байланысты жобалау ұйымдарының қызметін регламенттейді.

Қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму саласындағы негізгі стратегиялық бастамалар 2020 – Еңбек және қоршаған ортаны қорғаудың жай-күйін жақсарту жөніндегі жол картасында және оны орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарында көрсетілген.

ӨҚ, ЕЖҚОҚ БОЙЫНША МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ

403-1

Компанияда денсаулық сақтау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау бойынша менеджмент жүйесі (МЖ) жұмыс істейді, ол Қазақстан Республикасы заңнамасының, ISO 14000 және ISO 45001 салалық және халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкес үздік әлемдік практикалар мен тәсілдемелерді, Мұнай және газ өндірушілердің халықаралық қауымдастығының (IOGP) ұсынымдарын пайдалана отырып әзірленген. Бұл жүйе көшбасшылық, мақсатқа қол

ДС, ӨҚ ЖӘНЕ ҚОҚ МЖ

ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ ҮЗДІК САЛАЛЫҚ ПРАКТИКАЛАРДЫ ЕНГІЗУ

Ішкі бақылау және жақсарту

- ЕҚОҚ бойынша бағалауды басқару жүйесі
- ЕҚОҚ комитеттерінің жүйесі
- HSE Compliance and RT Audits
- ЕҚОҚ мәдениетін арттыру жөніндегі іс-шаралар кешені

Мониторинг

- ЕҚОҚ бойынша есеп беру қағидалары
- ЕҚОҚ бойынша қозғалыс қауіпсіздігін автоматтандыру
- ЕҚОҚ бойынша ҚНҚ жүйесі
- Оқиғаларды тексеру рәсімі
- «Авариялардың себептерін тексеру» автоматтандырылған модулі
- Салыстырмалы талдау

Өткізу

- Денсаулық сақтауды басқару жүйесі
- Көлік қауіпсіздігі бағдарламасы
- Дағдарыс жағдайларын басқару стандарты
- Метанның ағып кетуін анықтау бағдарламасы
- Қалдықтарды басқару стандарты
- Сумен қамтамасыз етуді басқару стандарты
- Энергия пайдалану тиімділігінің жол картасы

Өндірістің тұтастығы

- Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету
- LOTO
- Өндірістік процестің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі

Тәуекелдерді басқару

- Тәуекелдерді басқару жүйесі
- Қауіпсіздіктің мінез-құлықтық қадағалау бағдарламасы
- EIA тәуекелдерін бағалау стандарты

Мүдделі тараптар

- Мердігерлер бойынша стандарт
- Мердігерлердің есептілігі
- Көпшілік тыңдаулар

Стандарттар

- Үздік әлемдік практикаларға негізделген ЕҚОҚ стандарттарын әзірлеу және енгізу

Курс

- ЕҚОҚ саясаты
- Көлік саясаты
- Алкоголь саясаты
- Атмосферадағы шығарындыларды басқару саясаты

Стратегия

- Жұмыста қауіпсіздікті қамтамасыз ету
- Экологиялық жауапкершілік

Мақсаттар

- Нөл:
- оқыс оқиғалар;
 - төгілулер;
 - төгінділер;
 - күнделікті жағу.

Басшылық

- Басшылықтың қызығушылығы: басшылар форумы, SPE
- ЕҚОҚ бойынша комитеттердің үш деңгейлі жүйесі

жеткізу, тәуекелдерді басқару және тұрақты жетілдіру сияқты іргелі қағидаттарға негізделетін 10 негізгі элементті қамтиды.

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау (ӨҚ, ЕжҚОҚ) саласындағы басқару бойынша алдыңғы қатарлы және үздік тәжірибелерді ескере отырып, ӨҚ, ЕжҚОҚ басқару процестеріне барлық деңгейдегі басшылар мен қызметкерлерді тарту және бейілділік дәрежесін арттыру үшін Компанияда комитеттердің үш деңгейлі жүйесі енгізілген және жұмыс істейді:

- бірінші деңгей – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті (ҚЕҚОҚОДК);
- екінші деңгей – ҚМГ деңгейіндегі ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ комитеті;
- үшінші деңгей – ЕТҰ ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ комитеттері.

2019 жылдан бастап «Самұрық-Қазына» АҚ деңгейінде еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитеті жұмыс істейді. 2020 жылы ҚМГ осы Комитеттің және Комитет жанындағы Сараптамалық топтың жұмысына белсенді қатысты. Комитет пен Сараптамалық топтың жұмысы шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ портфельді компаниялары тәжірибе алмасады және ӨҚ, ЕжҚОҚ қамтамасыз ету саласында, оның ішінде пандемияға қарсы іс-қимыл бөлігінде бірыңғай тәсілдемелерді әзірлейді. ҚМГ-нің ӨҚ, ЕжҚОҚ қамтамасыз ету және пандемияға қарсы іс-қимыл саласындағы көптеген тәсілдемелерін басқа портфельді компаниялар ең үздік практика ретінде қабылдады.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік және қоршаған орта мәселелері жөніндегі есептер ҚМГ Директорлар кеңесінің отырыстарында, егжей-тегжейлі ақпараттық есептер – ҚМГ Директорлар кеңесінің ҚЕҚОҚОДК-де ай сайын қаралады. 2020 жылы ҚЕҚОҚОДК отырыстарында 5 отырыста мынадай негізгі тақырыптар егжей-тегжейлі талқыланды:

- ілеспе мұнай газын пайдалы қолдануды арттыру мәселелері туралы;
- экологиялық рейтинг қорытындылары туралы;
- биоәртүрлілікті сақтау мәселелері туралы;
- су ресурстарын басқару мәселелері туралы;
- климаттың өзгеру мәселелері туралы.

Тоқсан сайынғы негізде экологиялық тәуекелдерді, климаттың өзгеруіне және су ресурстарының тапшылығына байланысты тәуекелдерді қоса алғанда, ӨҚ, ЕжҚОҚ саласындағы тәуекелдерге мониторинг жүргізіледі. ҚМГ қоршаған ортаны қорғау саласындағы көрсеткіштерді үнемі талдайды, мұнай-газ саласындағы жетекші халықаралық қауымдастықтардың (IOGP, IPIECA, CDP) ұқсас көрсеткіштерімен бенчмаркинг жүргізеді, өндірістік объектілердің аудиттерін жүзеге асырады. Компания экологиялық аспектілерге және экологиялық тәуекелдерді бағалауға

ерекше назар аударады. Көзделіп отырған қызметтің қоршаған ортаға әсерін бағалау жобалары әзірленеді, қоғамдық тыңдаулар өткізіледі және табиғатты қорғау іс-шаралары іске асырылады.

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы менеджмент жүйесін жетілдіру (ӨҚ, ЕжҚОҚ)

2020 жылы мынадай корпоративтік құжаттар әзірленді, актуалдандырылды және бекітілді:

- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы ӨҚ, ЕжҚОҚ саласындағы тәуекелдер бойынша коммуникациялар және хабардар болу жоспары;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы еңбекті қорғауды басқарудың бірыңғай жүйесінің корпоративтік стандарты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мердігерлік ұйымдармен өзара іс-қимыл жөніндегі корпоративтік стандарт;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобы үшін «Қорғау» картасын қолдану регламенті;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобында ӨҚ, ЕжҚОҚ саласындағы құзыреттерді қамтамасыз ету жөніндегі корпоративтік стандарт;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Компаниялар тобында қоршаған ортаға болжанған қызметтің әсеріне бағалау жүргізу жөніндегі корпоративтік стандарт;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы саясаты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Экология саясаты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ жерүсті көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану саласындағы саясаты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ алкоголь, есірткі құралдар, психотроптық заттар және олардың аналогтарына қатысты саясаты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобында жерүсті көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану регламенті;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ әкімшілік ғимараттарындағы өрт қауіпсіздігі шаралары туралы жұмыс нұсқаулығы.

МЕРДІГЕРЛІК ҰЙЫМДАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

308-1

Компания жұмыстарды жоғары деңгейде орындауға кепілдік беру үшін әлеуетті өнім берушілерді іріктеу өлшемшарттарын арттыруға және қызмет көрсетудің барлық циклінің толық айқындылығын арттыруға ұмтылады.

ҚМГ компаниялары тобындағы еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мердігерлік ұйымдармен өзара іс-қимыл жөніндегі корпоративтік стандарт Менеджмент жүйесінің құрылымдық элементі болып табылады және ӨҚ, ЕжҚОҚ саласындағы ӨҚ, ЕжҚОҚ талаптарын сақтау жөніндегі келісімді және оларды бұзғаны үшін айыппұл санкцияларын, техника мен жабдықтың, мердігер персоналының дайындығына алдын ала жұмылдыру

ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ

103-1, 103-2, 103-3, 403-2, 403-9

ҚМГ компаниялары тобының еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы саясаты әрбір қызметкерді қауіпсіздік мәдениетін дамытуға тартуға бағытталған еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелеріне қатысты жоғары басшылықтың көшбасшылығына және бейілділігіне негізделген. Компанияның және оның ЕТҰ басшылығы жазатайым оқиғалар мен аварияларға, алкогольді, есірткі құралдарын, психотроптық заттар мен олардың аналогтарын және жол-көлік оқиғаларына байланысты шығындар мен залалға қатысты мүлдем төзбеушілік қағидатын ұстанады. Компания ұлттық заңнамадан басқа халықаралық және ұлттық стандарттардың талаптарын сақтауға міндеттенеді.

2020 жылғы негізгі көрсеткіштер

Компанияның маңызды басымдығы – әр қызметкердің өмірі мен денсаулығы. Біз жазатайым оқиғаларды нөлдік деңгейге дейін төмендетуге, яғни 100% қауіпсіздікке қол жеткізуге бағытталған мақсатымызбен үнемі жұмыс істейміз. Жыл сайын еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы көрсеткіштер жақсарып келеді. Қызметкерлер Компанияда қауіпсіз еңбек үшін барлық жағдайлар жасалатынын және өзін, әріптестерін және айналадағыларды қорғау үшін ең

аудитін, ӨҚ, ЕжҚОҚ саласындағы қызмет нәтижелері бойынша мердігердің бағалауын қамтитын мердігерлік ұйымдармен шарттарға қойылатын талаптарды қамтиды. Бұдан басқа, Компания ҚМГ-нің ӨҚ, ЕжҚОҚ саласындағы талаптарын және бірлескен болашақ серіктестіктерін талқылау үшін әлеуетті өнім берушілермен форумдар, кездесулерді тұрақты өткізіп тұрады.

Стандарттың талаптары ҚМГ компаниялар тобының өндірістік объектілеріндегі барлық ілеспе жұмыстар мен қызметтерді қоса алғанда, ТЖҚ жеткізу/орындау/көрсету кезінде барлық мердігерлік ұйымдар үшін міндетті. ҚМГ компаниялар тобы бойынша ұқсас стандартты әзірлеу және бекіту немесе ЕТҰ ішкі құжаттарын стандартқа сәйкес келтіру бойынша жұмыс жүргізілуде, бұл ҚМГ-ге мердігерлер мен өнім берушілердің, мүдделі тараптардың, қоршаған ортаның қауіпсіздігін арттыруға және ӨҚ, ЕжҚОҚ көрсеткіштерін жақсартуға мүмкіндік береді.

жоғары стандарттар енгізілетінін атап өтті. Әйтсе де, бізге ұмытылатын және жұмыс істейтін нәрселер бар. Компания Топ ішінде және Мердігерлер бойынша есеп жүргізеді, мердігерлер бойынша деректер жазатайым және өлім жағдайларының көрсеткіштеріне енгізілмеген.

2020 жылы еңбек қызметіне байланысты өліммен аяқталған жазатайым оқиғалар тіркелген жоқ, бұл нәтижеге ҚМГ тарихында алғаш рет қол жеткізді. 2020 жылдың қорытындысы бойынша еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар өткен жылмен салыстырғанда 27%-ға төмендеді (2019 жылы 41-ден 2020 жылы 30-ға дейін), зардап шеккен қызметкерлердің саны 33%-ға азайды (2019 жылы 48-ден 2020 жылы 32-ге дейін).

Жол-көлік оқиғаларының саны 66%-ға қысқарды (2019 жылғы 44 оқиғадан 2020 жылы 15-ке дейін), ал өрттердің саны 40%-ға азайды (2019 жылғы 10 өрттен 2020 жылы 6-ға дейін).

ӨҚ ЖӘНЕ ЕҚ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2018	2019	2020	Ауытқу (2019–2020 жылдар арасындағы салыстыру)	%
Жазатайым оқиғалар	Оқиғалар	48	41	30	-11	-27
Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендер	Адам	50	48	32	-16	-33
Жол-көлік оқиғалары	Оқиғалар	67	44	15	-29	-66
Өрттер	Оқиғалар	12	10	6	-4	-40

ЖАЗАТАЙЫМ МЕН ӨЛІМ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ КОЭФФИЦИЕНТІ

Көрсеткіш*	2018	2019	2020	IOGP***
Сағатына 1 миллион адамға шаққанда жұмыс уақытын жоғалтуымен жазатайым оқиғаларының коэффициенті	0,32	0,31	0,25**	0,24
Сағатына 100 миллион адамға шаққандағы өлім оқиғаларының коэффициенті	0,65	1,28	0,0	0,46

* Компанияның мердігерлері бойынша деректер жазатайым және өлім жағдайларының коэффициенттерінің көрсеткіштеріне енгізілмеген.

** Компанияда орнықты даму саласындағы ақпаратты ашу тиімділігін арттыру бойынша тұрақты процесс жүргізіледі. Топтың бірқатар компанияларын да жұмыс істеген адам-сағаттарды есепке алу әдістемесін жетілдіру нәтижесінде LTIR коэффициенті 2020 жылға нақтыланды және бұл оның жылдық есептегі ақпаратпен шамалы алшақтығын түсіндіреді. Келесі есепті кезеңде жұмыспен өтелген адам-сағаттарды есепке алудың жаңартылған әдістемесі пайдаланылатын болады, бұл орнықты даму саласындағы жылдық есеп пен есепте алшақтықты болдырмауға мүмкіндік береді.

***2019 жылға арналған IOGP қол жетімді көрсеткіштері (https://www.iogp.org/).

ӨНДІРІСТІК ПРОЦЕСТЕРДІҢ ҚАУІПСІЗДІГІН БАСҚАРУ

306-3

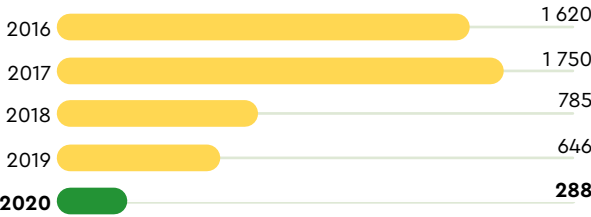
2020 жылы ҚМГ компанияда ірі апатты оқиғаларға (технологиялық аварияларды, оқыс оқиғаларды және апаттарды) жол бермеу және болдырмау үшін өндірістік процестердің қауіпсіздігін арттыру бойынша жұмысты бастады. Компанияда осы мақсатта Компания объектілеріндегі өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт бекітілді. Стандарт ҚР заңнамалық талаптарына және үздік әлемдік тәжірибелерге (IOGP, OSHA) сәйкес активтер мен технологиялық жабдықтардың тұтастығын, қауіпсіз операциялық қағидаларды, нормалар мен рәсімдерді сақтау, технологиялық тәуекелдерді анықтау және олардың алдын алу және жұмсарту бойынша тиісті шараларды қолдану үшін бірыңғай талаптар мен тиімді тәсілдемелерді белгілейді.

Біз мұнайдың төгілуіне бақылау және мониторингті жыл сайын жүргіземіз. 2020 жылы «Барлау және өндіру» бағыты бойынша мұнайдың төгілу көлемі өткен жылдың деңгейімен салыстырғанда 55%-ке азайып, 288 тоннаны құрады. Өткен жылғы көрсеткіш 646 тоннаны құрады. Бұл нәтижелер тозған құбырларды ауыстыруға және тежеу арқылы құбырларды тоттанудан қорғауға бағытталған «Барлау және өндіру» бизнес – бағытындағы компанияның ЕТҰ-дағы кәсіпшілік құбырлардың сенімділігін арттыру жөніндегі

бағдарламаларды жалғастыратын іске асырудың салдары болып табылады.

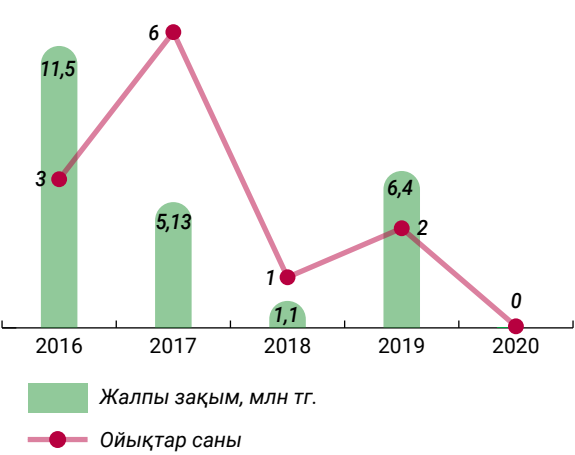
Олардың тұтастығы мен сенімділігін арттыруға бағытталған құбырларды диагностикалау, қайта жаңарту, ауыстыру, тежеу және тазарту жөніндегі іс-шараларды уақтылы және сапалы орындау жолымен кәсіпшілік мұнай құбырларының істен шығуы мен үзілуі санын азайту бойынша жұмыстар жүргізілуде.

МҰНАЙДЫҢ ТӨГІЛУ КӨЛЕМІ (UPSTREAM) (ТОННА)

Компанияда мұнайдың төгілуінің негізгі себебі коррозиялық процестердің әсерінен кәсіпшілік мұнай құбырларының жарылуы болып табылады. Компания олардың тұтастығы мен сенімділігін арттыруға бағытталған құбырларды диагностикалау, қайта жаңарту, ауыстыру, тежеу және тазарту жөніндегі іс-шараларды уақтылы және сапалы орындау жолымен кәсіпшілік мұнай құбырларының істен шығуы мен үзілуі санын азайту бойынша жұмысты жалғастыруда.

РҰҚСАТ ЕТІЛМЕГЕН КЕСУ

«ҚазТрансОйл» АҚ құқық қорғау органдарымен өзара тығыз іс-қимыл жасай отырып, Компанияның құбырларына қылмыстық заңсыз ойықпен жағдайын өзгертті. Соңғы бірнеше жылда рұқсат етілмеген ойықтар санының азаюына қол жеткізілді: 2016 жылы – 3 рұқсат етілмеген қосылу, 2017 жылы – 6 заңсыз ойық, 2018 жылы – 1 ойық, 2019 жылы – 2 ойық, 2020 жылы – 0 ойық.

Бұл көрсеткіштерге негізінен келесі іс-шараларды орындау арқасында қол жеткізді:

- GPS жүйелері бойынша ұтқыр топтар жұмысының мониторингіне және ұтқыр топтардың мұнай құбырларын аралау мен қарап-тексеруді уақтылы жүзеге асыруына бақылауды күшейту;
- «Optosense» мониторинг жүйесі арқылы мұнай құбырларын қорғау.

Мұнайдың авариялық төгілуін жоюға (МАТЖ) ұдайы әзірлік біз үшін сөзсіз басымдық болып табылады.

КӨЛІК ҚАУІПСІЗДІГІ

Көлік қауіпсіздігінің деңгейін арттыру, қауіпсіз жүргізу мәдениетін және бірыңғай орталықтандырылған цифрлық платформаны құру мақсатында «Сапарларды басқару» жобасына бастамашылық етілді, жоба «Ембімұнайгаз» АҚ-та пилоттық түрде іске қосылды.

Жобаның мақсаты – үздік халықаралық тәжірибе, сондай-ақ заманауи цифрлық шешімдер және процестерді автоматтандыру негізінде қауіпсіз жүргізу мәдениетін құру арқылы көлік қауіпсіздігін арттыру. Жоба барлық жер үстіндегі көлік операцияларына қатысты жол жүру қауіпсіздігін басқаруға қойылатын талаптарды

біріздендіруге, негізгі метрикаларды орталықтандырылған бақылауды енгізуге және талдамалық есептер мен корпоративтік көрсеткіштерді енгізу арқылы автокөлікті тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

«Сапарларды басқару» жобасы бойынша келесі қадамдар:

- 2021 жылдың соңына дейін «Ембімұнайгаз» АҚ жалға алынатын автокөлік құралдарының бірыңғай мониторинг жүйесіне қосу;
- 2022 жылы басқа ЕТҰ-ларда жобалық шешімнің таралымын көбейту.

ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ

Өрттердің пайда болу тәуекелін төмендету және қызметкерлердің денсаулығы мен мүлкіне зиян келтіру мақсатында ЕТҰ-да өртке қарсы, жылыту жүйелеріне, электрмен жабдықтау жүйелеріне, өрт қауіпсіздігі қағидаларының талаптарына және өндірістік процестердің ерекшеліктерін ескере отырып, ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес технологиялық жабдықты пайдалану кезінде нормалар мен қағидаларды сақтау және орындау тексерілді.

Сондай-ақ мердігерлік ұйымдарға ұсынымдар бере отырып, тексерулер жүргізілді. Өрт қауіпсіздігі бойынша құжаттар пакеті (кестелер, жоспарлар, тексеру актісі, өрт сөндірудің жедел жоспары, нұсқаулықтар және т. б.) әзірленді. Кестелерге сәйкес учаскелерде көшпелі өрт техникасымен және жұмыскерлерді тарта отырып, өрт-тактикалық сабақтар (ӨТС) жүргізіледі.

Бірқатар профилактикалық техникалық іс-шаралар өткізілді:

- пайдалану құжаттамасында және үлгілік технологиялық процестерде айқындалған, олардың техникалық жай-күйінің алдын алу және бақылау және оларға тән ақаулықтарды жою бойынша мерзімді жұмыстар жүргізу жолымен оларды пайдалану процесінде құрылғылардың жұмысқа қабілетті жай-күйін ұстап тұру мақсатында күзет-өрт сигнализациясының, өрт сөндірудің автоматты қондырғыларының жабдықтарына және адамдарды өрт туралы хабардар ету жүйелеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу;
- өрт-техникалық тексеру;
- алғашқы өрт сөндіру және сумен жабдықтау құралдарын тексеру және т. б.

ӨҚ, ЕЖҚОҚ БАҒЫТЫН ЦИФРЛАНДЫРУ

1. Көлік қауіпсіздігінің деңгейін арттыру, қауіпсіз жүргізу мәдениетін және бірыңғай орталықтандырылған цифрлық платформаны құру мақсатында **«Сапарларды басқару» жобасына** бастамашылық етілді.
2. Қоршаған ортаны қорғау саласында **«Экологиялық мониторинг әдіснамасын әзірлеу» жобасы** басталды. Жобаның мақсаты «ҚазМұнайГаз» Компаниялар тобы бойынша табиғат қорғау қызметін есепке алу, талдау, бақылау және басқару бойынша процестерді орындау кезінде ашықтықты, жеделдікті арттыру, қателерді мейлінше азайту болып табылады. Өндіруші ұйымдағы пилоттық жоба мысалында Ақпараттық жүйенің сынама нұсқасы ұсынылды. 2021 жылы жүйені өнеркәсіптік пайдалануға енгізе отырып, ҚМГ компаниялар тобында экологиялық мониторингтің автоматтандырылған ақпараттық жүйесін толық ауқымды енгізу жоспарланып отыр.
3. **«HSE KMG» ӨҚ, ЕЖҚОҚ бойынша ақпараттық жүйесін жаңғырту.** «HSE KMG» өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпараттық жүйесі келесі модульдерден тұрады:
 - «Есептілік» – HSE қызметінің бағыты бойынша есептілік нысандарын қалыптастыруға арналған.
 - «Бақылаулар» – жұмыс және жүргізу қауіпсіздігі бойынша мінез-құлық бақылауларына арналған.
 - «Іс-шаралар» – ішкі тексерулерді жоспарлауға, сондай-ақ іс-шаралардың орындалуын бақылауға арналған.
 - «Қорғау» – қауіпті жағдай/мінез-құлық/іс-қимыл/қауіпті жағдай/фактор туралы анықтау және ақпараттандыру, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жүйесін жетілдіруге арналған.
 - «ӨҚ, ЕЖҚОҚ жағдайын талдау» – ҚМГ компаниялар тобы қызметкерлерінің сауалнамасын жүргізуге және өтініштерін жинауға арналған.
 - «Есепке алу және тергеп-тексеру» – оқиғаның барлық түрлерін есепке алуға, сондай-ақ оқиғалар бойынша тергеп-тексеру жүргізуге арналған.
 - «Ішкі бақылау және мониторинг» – комиссиялық аудит жүргізуге, бұзушылықтарды анықтауға арналған.
 - «Талдама жасау» – ӨҚ, ЕЖҚОҚ саласында талдау жүргізуге, сондай-ақ шоғырландырылған деректерді автоматты режимде визуализациялауға арналған.2021 жылы – ҚМГ компанияларының бүкіл тобы бойынша «HSE KMG» жүйесін енгізу жоспарлануда.

ӨНДІРІС МӘДЕНИЕТІН ЖАҚСARTY ЖӘНЕ ӨҚ, ЕЖҚОҚ МӘСЕЛЕЛЕРІН НАСИХАТТАУ ЖӨНІНДЕГІ ЖҰМЫСТАР

Есепті кезеңде осы жұмыстар шегінде келесі жұмыстар жүргізілді:

1. Ұңғымаларды жерасты және күрделі жөндеу кезінде болған оқиғаларға талдау жүргізілді және ұңғымаларды жөндеу кезінде түсіру-көтеру операциялары кезінде өндірістік процестердің қауіпсіздігін жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді.
2. ЕТҰ және КО бойынша ӨҚ, ЕЖҚОҚ саласындағы, өндірістік жарақаттанудың, авариялардың, КВИ-дің алдын алу жөніндегі брошюраларды, жадынамаларды апта сайын тарату, тұрақты өзара іс-қимыл жасау және ЕТҰ мамандарына консультация беру.
3. Мынадай тақырыптарға бейнероликтер әзірленіп, таратылды:
 - ұңғымаларды күрделі және ағымдағы жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде түсіру-көтеру операцияларын жүргізумен байланысты оқиғалар мысалында алынған сабақтар;
 - жол-көлік оқиғалары мысалында алынған сабақтар;

- ҚМГ-дегі төтенше және дағдарысты жағдайларды басқару жүйелері және оқиғалардың барлық түрлеріне (технологиялық авариялар, өрттер, кибер-шабуылдар, жеткізілімдегі іркілістер, қаржылық дағдарыстар) ден қою;
 - жұмыс орнындағы өндірістік гимнастика.
4. ЕТҰ-ның ӨҚ, ЕЖҚОҚ талаптарына сәйкестігіне, оның ішінде КВИ 2-ші толқынына дайындық бойынша аудиттер жүргізілді және жақсарту бойынша тиісті ұсынымдар берілді.
 5. ҚМГ компаниялар тобының мердігер ұйымдарында ӨҚ, ЕЖҚОҚ саласындағы тәуекелдерді бағалауды, талдауды және төмендетуді жүргізу мақсатында тоқсан сайынғы негізде ҚМГ Директорлар кеңесіне мердігерлік ұйымдар жол берген бұзушылықтарға, оның ішінде олар ұсынған ӨҚ, ЕЖҚОҚ саласындағы айыппұл санкцияларына қатысты есеп қалыптастырылады.
 6. ҚМГ ДК жедел хабардар ету бойынша «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесінің отырысында берілген тапсырманы орындау үшін ЕЖҚОҚ саласындағы өрттер мен елеулі оқыс оқиғалар туралы жедел хабарлама жіберіледі.
 7. Тексеру аяқталғаннан кейін тікелей және түпкілікті себептерін, материалдық залалдың мөлшерін көрсете отырып, тергеп-тексеру актісін, оқыс оқиғаға жол берген қызметкерлерге

тәртіптік жаза қолдану туралы бұйрықтардың, сондай-ақ тергеп-тексеру қорытындылары бойынша енгізілген өзгерістерді және осындай

оқиғалардың қайталануына жол бермеуді қоса алғанда, тиісті материалдар ҚМГ ДК-ге жіберіледі.

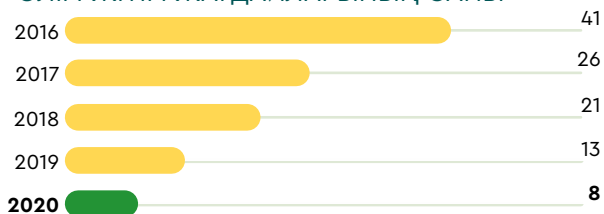
ӨНДІРІСТІК САНИТАРИЯ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ГИГИЕНАСЫ

103-1, 103-2, 103-3, 403-1, 403-3, 403-4, 403-5, 403-6, 403-7

ҚР заңнамасының және қызметкерлердің денсаулығын қорғау, өндірістік санитария және еңбек гигиенасы саласындағы халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес Компанияда денсаулықты қорғау және еңбек гигиенасын басқару жүйесі енгізілді. Компания өндірістік процеске қарамастан өз қызметкерлерінің денсаулығын сақтау және оларды сауықтыру бойынша белсенді саясат жүргізеді.

2020 жылы жарақаттанумен байланысты емес 8 өлім жағдайы тіркелді, оның 3-і мердігерлік ұйымдар бойынша (COVID-19 және пневмониядан қайтыс болған жағдайларды қоспағанда). Бұл көрсеткіш 2019 жылмен салыстырғанда 38%-ға азайған.

КЕСТЕГЕ АРНАЛҒАН ДЕРЕКТЕР: ЖАРАҚАТТАНУМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ЕМЕС ӨЛІМ-ЖІТІМ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ САНЫ

Денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы саласындағы басқару жүйесінде медициналық пункттерді қамтамасыз ету, тәуекелдерді басқару, шұғыл медициналық ден қоюды ұйымдастыру бойынша сәйкестікті бағалау құралдары көзделген.

Компания жүйесінің негізгі мақсаттары:

- қызметкерлердің денсаулығын сақтау және жақсарту үшін өндірістік процесті ұйымдастыру бойынша бірыңғай талаптарды белгілеу;
- еңбек гигиенасы мен эргономиканы, жұмыс орындарындағы өндірістік санитарияны жетілдіру арқылы қатерлерді (қауіпті және зиянды өндірістік факторларды) анықтау және азайту;
- қызметкерлердің денсаулығы үшін тәуекелдерді бағалауға және оларды азайтуға негізделген бақылаудың алдын алу шараларын қолдану;
- жұмыс және жұмыстан тыс уақытта қызметкерлердің салауатты өмір салтына жәрдемдесу және көтермелеу.

Компания жүйесінің жай-күйін бағалау және оны жақсарту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу жылына 2 рет (әр жарты жыл сайын) жүргізіледі.

Компанияда еңбек жағдайларын жақсарту және өндірістік объектілерде кәсіптік аурулардың алдын алу бойынша іс-шаралар кешені тұрақты негізде іске асырылады.

ҚМГ-нің жүрек-қан тамырлары ауруларымен байланысты қызметкерлер арасында өлімнің алдын алуға және төмендетуге бағытталған «Инфаркт пен инсульттің алдын алу» науқаны жалғасуда. «Сауықтыруға 10 қадам» бастамасының және Компанияда шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыру бойынша стандарттың іске асырылуына бақылау және мониторинг жүргізіледі, ол зардап шеккен қызметкерлерге шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыруға, медициналық пункттерді жарақтандыруға және шұғыл медициналық ден қою жоспарының мазмұнына бірыңғай талаптарды белгілейді.

2020 жылы ҚМГ корпоративтік орталығының 55 қызметкері зардап шегушіге алғашқы көмек көрсету дағдыларына оқытылды.

Компания қызметкерлерін медициналық қамтамасыз етудің тиімділігін арттыру мақсатында (медициналық қызмет көрсету және медициналық сақтандыру) компаниядағы қызметкерлердің денсаулығын басқару тұжырымдамасының жобасы және оны кезең-кезеңмен іске асыру бойынша 2021–2023 жылдарға арналған жол картасы әзірленді.

Бірқатар іс-шаралар іске асырылды:

- жұмыс тобы құрылды;
- «Бірінші көмек көрсету алгоритмі» брошюрасы әзірленді;
- жұмыс орнында өндірістік гимнастика бойынша бейне ролик шығарылды;
- ЕТҰ-мен коронавирустық инфекцияның алдын алу және эпидемиологиялық жағдайдың нашарлауына жауап қайтаруға дайындықты қамтамасыз ету мәселелері бойынша тұрақты байланыс және консультация беру жүргізілді;
- «Медикер» ЖШС-мен бірлесіп ҚМГ КО қызметкерлері үшін коронавирустық инфекцияның алдын алу шаралары бойынша таныстырылымдар өткізу;
- ЕТҰ және КО бойынша КВИ профилактикасы жөніндегі брошюраларды, жадынамалар мен бейнероликтерді апта сайын тарату,

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДЫ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ГИГИЕНАСЫН БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН БАҒАЛАУ НӘТИЖЕЛЕРІ

Компания атауы	ЭЛЕМЕНТТЕР							Орташа мән
	Саясат және стратегиялық мақсаттар	Ұйымдастыру, міндеттері және ресурстар	Мердігерлер мен жеткізушілерді басқару	Тәуекелді басқару	Жоспарлау және рәсімдер	Іске асыру және мониторинг	Басқару жүйесіне шолу	
Өңдеу								
АМӨЗ	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
ПМХЗ	4.0	4.0	3.0	4.0	4.0	3.0	4.0	3.7
ПҚОП	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
ҚазГӨЗ	4.0	3.0	3.0	3.0	3.0	4.0	3.0	3.2
Caspi Bitum	4.0	4.0	4.0	3.0	3.0	4.0	2.0	3.4
Өндіру								3.6
ҚГМ	4.0	4.0	3.0	4.0	4.0	4.0	4.0	3.8
ҚБМ	3.0	3.0	3.0	4.0	4.0	4.0	2.0	3.2
ӨМГ	4.0	4.0	3.0	3.0	4.0	3.0	2.0	3.2
ЕМГ	4.0	4.0	3.0	4.0	4.0	4.0	4.0	3.8
ММГ	4.0	4.0	4.0	3.0	4.0	4.0	4.0	3.8
ҚОА	4.0	3.0	3.0	4.0	4.0	4.0	2.0	3.4
ҚТМ	4.0	4.0	3.0	3.0	4.0	3.0	2.0	3.2
Орал Ойл энд Газ	4.0	3.0	3.0	2.0	2.0	2.0	3.0	2.7
Өріктау Оперейтинг	4.0	3.0	4.0	3.0	4.0	3.0	2.0	3.2
Тасымалдау								3.3
ҚТО	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	3.0	3.8
ИОА	4.0	4.0	4.0	4.0	3.0	4.0	4.0	3.8
ҚТГ Өнімдері	4.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2.0	2.0	2.8
ҚТГ Аймақ	4.0	3.0	3.0	n/a	3.0	3.0	3.0	2.7
Азия Газ құбыры	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Бейнеу – Шымкент газ.	4.0	3.0	3.0	3.0	n/a	3.0	2.0	2.5
Амангелді Газ	3.0	4.0	2.0	3.0	3.0	3.0	2.0	3.0
Қазақтеңізкөлікфлоты	4.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.1
Сервис								3.2
ҚМГ Секьюрити	4.0	4.0	4.0	3.0	3.0	4.0	4.0	3.7
ОКК	3.0	3.0	2.0	3.0	3.0	2.0	2.0	2.5
ОСК	2.0	3.0	3.0	4.0	4.0	3.0	2.0	3.2
ОТК	4.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2.0	2.0	2.8
ТКЖҰҚБ	4.0	3.0	2.0	2.0	4.0	4.0	4.0	3.2
СӨТБ	3.0	4.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.2
Кен-Құрылыс-Сервис	4.0	3.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.4
ӨзенМұнайСервис	4.0	3.0	4.0	2.0	3.0	2.0	2.0	2.8
Теңіз Сервис	4.0	3.0	3.0	4.0	3.0	4.0	3.0	3.4
								3.0
ҚМГ бойынша орташа мәні	4.0	3.4	3.1	3.1	3.3	3.2	2.8	3.3

– Процесс көзделмеген немесе әзірлеуде

– Процесс жұмыс істейді, бірақ толық іске асырылмаған және енгізілген жоқ

– Процесс жұмыс істейді және жүзеге асырылады. Жүйесі жұмыс істейді. Жүйелік процедуралар құжатталған және нәтижелер өлшенедіжұмыс істейді.

– Процесс жұмыс істейді және жүзеге асырылады. Жүйе үздіксіз жетілдіру процесінің арқасында жұмыс істейді және сақталады

- тұрақты өзара іс-қимыл жасау және ЕТҰ мандарына консультация беру;
- ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің Тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігін бақылау комитетімен өзара әрекеттесу;
 - ҚМГ КО қызметкерлері үшін ПТР-тестілеуді ұйымдастыру және үйлестіру;
 - КВИ 2-ші толқынына дайындық бойынша ЕТҰ аудиті жүргізілді (ММГ, ҚТО (ММБ), сервистік компаниялар – ОСК, ТББ, ОКК) және ұсынымдар берілді.

Өндірістік санитария бойынша басқару жүйесін талдау нәтижелері.

Өндірістік санитария саласындағы қызмет тиімділігінің көрсеткіштерін талдау болжамды бағалау болып табылады, өйткені ол бағалау парақтарын (чек-парақтарды) пайдалана отырып, 7 элементтен тұратын денсаулық сақтауды басқарудың меншікті жүйелерін іске асыру деңгейі туралы ЕТҰ-дың (GAP-Analysis) өз қызметін өзі бағалау қамтиды.

ЕТҰ денсаулық сақтауды басқару жүйесінің даму деңгейін растау аудит жүргізу, растайтын құжаттарды сұрату арқылы жүзеге асырылады.

ҚМГ компаниялар тобының 2020 жылғы 2-жартыжылдықтағы шоғырландырылған нәтижелері кестеде көрсетілген және бизнес бағыттар бойынша және әрбір ЕТҰ бойынша жеке көрсетілген. Бұл жекелеген ЕТҰ-ға өз нәтижелерін денсаулық сақтауды басқару жүйелеріндегі ықтимал олқылықтарды анықтау және жақсарту мақсаттарын қою үшін ғана емес, сонымен қатар олардың басқа ЕТҰ-ға қатысты қандай даму деңгейінде екенін көруге мүмкіндік береді.

COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНА ДЕН ҚОЮ – ӨНДІРІСТЕГІ ҚАУІПСІЗДІК

ҚМГ компаниялар тобының 2020 жылғы негізгі жетістігі – КВИ пандемиясы кезінде өндірістік процестерді тоқтатуға жол берілмеді.

Пандемия басталысымен аурушаңдықты төмендету, КВИ таралуын болдырмау және мейлінше азайту, сондай-ақ өндірістік процестерге теріс әсер ету мақсатында қысқа мерзімде жаңа жағдайда жұмысқа бейімделу жүргізілді және бірқатар кешенді шаралар алдын ала қабылданды.

Күшейтудің үш кезеңін көздейтін әдіс-темелік және директивалық құжаттар, Іс-шаралар жоспары мен іс-қимыл алгоритмдері әзірленіп, енгізілді:

1-кезеңде – карантиндік іс-шаралар орындалды;

2-кезеңде – карантиндік шаралар мен режимдердің талаптары сақтау жалғастырылуда;

3-кезеңде – ауру ошақтары пайда болған кезде ауруды болдырмау жөніндегі іс-шараларды күшейту.

Қабылданған жоспарлар мен алгоритмдерге сәйкес КВИ-ға жаппай тестілеу жүргізілді, сыни емес жұмыс түрлері тоқтатылды, іссапарлар шектелді, бұқаралық іс-шараларға тыйым салынды, басқару жүйесін қашықтықтан форматқа ауыстыру жүзеге асырылды, ауысымдық пер-

соналдың вахталарының ұзақтығы ұлғайтылды (7-ден 14 күнге дейін және 14-тен 28 күнге дейін), өндірістер мен жобалардан сыни емес персонал жұмыстан шығарылды, ал кен орындарындағы қызметкерлердің саны өндірістік операциялардың үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін қажетті ең аз санына дейін азайтылды.

Жұмыс процесіне қатыспайтын және қалған персоналмен байланыспайтын резервтік бригадалар құрылды. Резервтік персонал негізгі персонал арасында жұқтыру және оны карантинге ауыстыру жағдайлары анықталған кезде жұмысқа тартылады.

Вахталық кенттерде және басқа да арнайы бөлінген орындарда қызметкерлерді карантинге, ал КВИ симптомсыз тасымалдағыштарды өзін-өзі оқшаулау режиміне орналастыру.

Бұл ретте ҚМГ дағдарыс жағдайларында басқару жөніндегі команданың (бұдан әрі – ДЖБК) және ЕТҰ жедел штабтарының (бұдан әрі – ЖШ) жұмысы тиімді ұйымдастырылды, бұл пандемияның ҚМГ ЕТҰ-ның барлық бизнес-бағыттар бойынша өндірістік қызметіне әсерін болдырмады.

ДЖБК және ЖШ эпидемиологиялық ахуалдың тәулік бойы мониторингін жүзеге асыруды жалғастыруда және ағымдағы жағдайды тұрақты бақылауда ұстайды, қажет болған жағдайда жедел шешімдер қабылдайды және тиісті іс-шараларды өткізуде ұсынымдар береді.

Экономикалық аспектілердің ықтимал асқынуын ескере отырып, пандемияның екінші толқынына дайындық бойынша ауқымды жұмыс жүргізілді, оның ішінде қажетті іс-шаралар жоспарлары әзірленді және енгізілді.

ҚМГ Компаниялар тобының барлық объектілерінде күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режим бойынша профилактикалық және ұйымдастырушылық іс-шаралар кешені жүргізілді және қалыптасқан жағдайға байланысты эпидемияға қарсы шаралар алгоритмі іске қосылды.

КВИ алдын алу және эпидемияға қарсы шараларды сақтау мақсатында тұрақты негізде қызметкерлер арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстары жүзеге асырылды, сондай-ақ санитарлық-гигиеналық және дезинфекциялық жұмыстар жүргізілді.

Аурулардың алдын алу және КВИ таралуының алдын алу үшін мынадай іс-шараларды іске асыру жалғастырылды:

- КВИ таралу қаупін азайту бойынша бұрын енгізілген алгоритмдерді (бірінші толқынның тәжірибесін ескере отырып түзетілген) сақтау және эпидемияға қарсы режимді, күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық іс-шараларды және өзге де белгіленген санитариялық талаптарды сақтау;
- сыни бизнес-процестердің оларды қалпына келтіру нұсқаларымен, сондай-ақ маңызды персоналдың, өнім берушілердің, материалдар мен жабдықтардың тізбесі айқындалды;

- қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету және сыни бизнес-процестерді авариялық қалпына келтіру жоспарлары әзірленді;
- бастапқы медициналық-санитариялық көмек қызметтерінің дайындығы қамтамасыз етілді, сондай-ақ қажет болған жағдайда зертханалық тексеруді ұлғайту және КВИ-ден вакцинациялауды ұйымдастыру мәселелері пысықталды;
- ЖҚҚ (медициналық маскалар, респираторлар, қолғаптар), мөлшерлегіштер, антисептиктер және дезинфекциялау ерітінділері, сондай-ақ қызметкерлердің өмірін сақтау және денсаулығын қолдау үшін ең аз қажетті тіршілікті қамтамасыз ету мүлкінің резервтері қалыптастырылды;
- вахталық жұмыстың ұлғайтылған режимі сақталды, сондай-ақ қызметкерлер арасында өзін-өзі бақылау және санитариялық нормаларды, сондай-ақ сақтық шараларын (эпидемиологиялық сақтықты) және әлеуметтік қашықтықты сақтау бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмысы күшейтілді;
- эпидемиологиялық жағдай нашарлаған кезде ТЖҚ-ны үздіксіз жеткізу және жедел сатып алу пысықталды;
- КВИ таралуы бойынша жағдайға тұрақты мониторинг жүзеге асырылды және профилактикалық және карантиндік шараларды іске асыру, сондай-ақ эпидемиологиялық жағдай нашарлаған кезде бірлесіп әрекет ету бойынша мемлекеттік және мердігерлік медициналық қызметтердің өзара іс-қимылы ұйымдастырылды.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

102-11, 103-1, 103-2, 103-3

ҚМГ компаниялар тобының өндірістік қызметі қоршаған ортаға әсерді мейлінше азайтуға, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалануға және биоәртүрлілікті сақтауға бағытталған. 2020 жылы экологиялық іс-шараларды іске асыру қоршаған ортаға негізгі әсерлер бойынша көрсеткіштерді жақсартуға мүмкіндік берді. Соңғы жылдардағы іс-шаралардың бір бөлігі ілеспе мұнай газын тиімді пайдалануды одан әрі арттыруға бағытталды, нәтижесінде бұл көрсеткіш жақсартылып, 98%-ды құрады. Біз сондай-ақ ҚМГ компаниялар тобы бойынша атмосфералық ауаға ластаушы заттардың шығарындыларын қысқарта алдық. Қалдықтарды, оның ішінде тарихи қалдықтарды кәдеге жарату және ластанған жерлерді қалпына келтіру жөніндегі іс-шаралар орындалуда. Бағдарламаның өткізілетін және жоспарланған іс-шараларының арқасында жер үсті табиғи көздерінен су тұтыну азайтылатын және сарқынды сулардың сапалық құрамы жақсартылатын болады. Маңғыстау облысында тұщыту зауыты салынып жатыр.

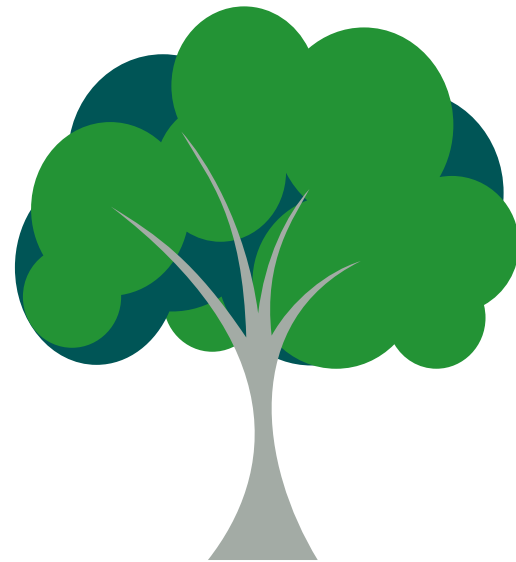
ҚМГ-ДЕ ЖАСЫЛ ОФИСІНІҢ ҚАҒИДАТТАРЫ

«Жасыл офис» қағидаттары барлық ресурстарды үнемді тұтынудан және қоршаған ортаға қамқорлық көрсетуден тұрады. ҚМГ «Жасыл офис» талаптарын енгізу бойынша жұмыс жүргізуде, олар жұмыс жағдайын, жайлылықты үнемі жақсарту, еңбек өнімділігін, дизайн мен сәулетті, көгалдандыруды, демалыс үшін мүмкіндіктерді арттыру іс-шараларын қамтиды.

Бүгінгі таңда мынадай іс-шаралар енгізілді:

- қағаз, пластик, шыны және металл қалдықтарын бөлек жинауға арналған кабинеттерде, дәліздерде, фойеде, паркінгте экоқоқыс жәшіктерін орнату;
- лифтілерде, «Зүбәржат орамы» БО фойесінде орнатылған дисплейлерде әр айдың қорытындысы бойынша қалдықтарды бөлек жинау жөніндегі бейнероликті жарықтандыру;
- жұмыс күнінің соңында жұмысшылар мониторларында компьютерлер мен техниканы

Планетаның ресурстары макулатураға тапсырудан сақталды

			
Ағаштарды кесуден сақтады	Суды үнемдеді, л.	Электр қуатын үнемдеді, кВт.	CO ₂ шығарындыларын азайтты, кг.
8	16 870	844	1 434

ажырату қажеттілігі туралы қалқымалы терезе;

- ағаштарды сақтау қажеттілігі туралы ұрандары бар жапсырма, басып шығару көлемін азайту, екіжақты және ақ-қара басып шығаруды пайдалану, құпия ақпараты жоқ жобалардың «айналымдарында» бейресми құжаттарды басып шығару;
- қызметкерлердің ағзасын дербес компьютерлердің зиянды әсерінен қорғау мақсатында ДК-ден 5 минутқа шығып кету және сағат 11:00 және 16:30-да зарядтау қажеттілігі туралы қалқымалы терезе түріндегі опция орнатылған;
- 10:00 және 15:00-де қызметкерлердің мониторларында «Маска киіңіз. Әлеуметтік қашықтықты сақтаңыз. Қолыңызды жиі жуып, зарарсыздандырыңыз» ескерту – қалқымалы терезесі;
- ҚМГ қызметкерлері үшін «Экология» тақырыбында 2021 жылғы күнтізбе жобасы әзірленді;

- хабардарлықты және ақпараттылықты арттыру бойынша науқан жүргізіледі, «Жасыл офис» тұжырымдамасы бойынша плакаттарды, брошюраларды, бейне және таныстырылымдарды ішкі тарату жүргізіледі;
- жаңадан қабылданған қызметкерлерді бейімдеу жөніндегі «Кіріспе нұсқаулық» бағдарламасына офисте қалдықтарды бөлек жинауға арналған экоқоқыс жәшіктер жөніндегі слайдтар және т. б. қосылды.

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ БАСЫМ ЖОБАЛАР

- Тарихи ластануларды, сондай-ақ қоршаған ортаға теріс әсер ету көздерін (жұмыс істемейтін ұңғымаларды, сарқынды су жинағыштарды, полигондар және өзге де өндірістік объектілерді) жою.
- Технологиялық шешімдерді жетілдіру жолымен қоршаған ортаға шығарындыларды төмендету, мысалы, отын мазутын (технологиялық пештерде отын ретінде) отынға/табиғи газға ауыстыру, жаңа буын қоспаларын пайдалану, өндірістік объектілердің аумағын көгалдандыру және абаттандыру, жабдықтарды ауыстыру, газды қайта өңдеу бойынша өндірістік қуаттарды кеңейту, газды қайта өңдеу бойынша қондырғыларды салу және т. б.
- Ластаушы заттардың төгінділерін қысқарту – «Тазалық» жобасы: «АМӨЗ» ЖШС ағынды сулардың тазарту құрылыстарын жаңғырту және «Сасыған сай» булану алаңдарын қалпына келтіру, тұщыту зауыттарын салу.
- «Жасыл офис» қағидаттарын енгізу және экологиялық мәдениет пен хабардарлықты арттыру.

КӨЗДЕЛІП ОТЫРҒАН ШАРУАШЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БАҒАЛАУ

Сақтық қағидатына (БҰҰ Қоршаған ортаны қорғау және дамыту жөніндегі Рио-де-Жанейро декларациясының 15 -қағидаты, 1992 ж.), сондай-ақ ұлттық және халықаралық заңнаманың талаптарына сәйкес Компания ниет туралы мәлімдемеден бастап құрылыс және пайдалану жобаларына дейін жобаның өмірлік циклінің барлық сатыларында көзделіп отырған шаруашылық қызметке экологиялық бағалау жүргізеді. Біз заңнамалық талаптарды толық сақтаймыз, жергілікті қоғам өкілдерімен үнемі байланыс жасаймыз және жобаларды жоспарлау және іске асыру кезінде олардың пікірлерін ескереміз. Жобалаудың әрбір кезеңінде мүдделі тараптар өкілдерінің қатысуымен қоғамдық тыңдаулар өткізіледі, онда барлық мүдделі тараптардың ҚОӘБ жобаларына қолжетімділігі қамтамасыз етіледі, ескертулер мен ұсыныстарды тіркеу жүргізіледі. ҚМГ компаниялар тобының ҚОӘБ-ның барлық жобалары мемлекеттік экологиялық сараптама объектісі болып табылады және жобаның барлық өмірлік циклі ішінде Компанияның ресми сайтында, жергілікті билік органдарының веб-сайттарында мүдделі жұртшылық үшін қолжетімді. 2020 жылы жергілікті қоғамдастықпен және қоғамдық ұйымдармен 14 кездесу және 29 қоғамдық тыңдау өткізілді, кейбір өндірістік объектілерге баспасөз турлары өткізілді. COVID-19, пандемиясына қатысты төтенше жағдайға байланысты енгізілген шектеулерге байланысты офлайн қоғамдық тыңдаулар саны азайды.

2020 жылы Басқарма шешімімен **қоршаған ортаға әсерді бағалау бойынша корпоративтік стандарт** мақұлданды. Стандарт болжанып отырған қызметтің қоршаған ортаға әсерін бағалау процесінің корпоративтік қағидаттарын айқындайды, ҚМГ компаниялары тобының, ҚМГ компаниялары тобы қызметкерлері мен мердігерлерінің, оның ішінде қызметі техникалық құжаттаманы және қоршаған ортаға әсерді бағалау материалдарын әзірлеумен, қоршаған ортаға әсерін бағалау материалдары бойынша қоғамдық пікірді есепке алуды ұйымдастырумен және жүргізумен, сондай-ақ эмиссияларға рұқсат алумен байланысты жобалау ұйымдарының қызметін регламенттейді. Стандартты ҚМГ Директорлар кеңесінің бекітуі және оны одан әрі ҚМГ ЕТУ-ға енгізу 2021 жылы болжанып отыр.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӨЛЕМДЕР МЕН ШЫҒЫНДАР

Экологиялық тәуекелдерді тиімді басқару үшін Компания табиғатты қорғау қызметін басқару тәсілдерін үнемі жетілдіріп отырады және қоршаған ортаны қорғауға қажетті ресурстарды бөледі.

Экологиялық шығындар нормативтік эмиссиялар үшін салық төлеуді, табиғат қорғау іс-шараларына арналған шығындарды, сақтандыруды, қоршаған ортаны қорғау саласындағы өтемақы іс-шараларын, қоршаған ортаға әсердің алдын алуға арналған инвестицияларды және т. б. қамтиды. Біз тарихи қалдықтарды өңдеуге және ластанған жерлерді қалпына келтіруге арналған бюджетті ұлғайттық. 2015 жылғы кезеңнен бастап

қалдықтарды қайта өңдеуге инвестициялар 3 есе ұлғайды және қоршаған ортаны қорғауға арналған барлық шығыстардың үштен бірінен астамын құрайды. Сонымен қатар атмосфералық ауаға шығарындыларды қысқартуға байланысты эмиссия үшін төлемдердің төмендегені байқалып отыр. 2020 жылы қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар 43,1 млрд теңгені құрады, ол 2019 жылға қарағанда 24 млрд артық. Шығындардың негізгі бөлігі мұнай қалдықтарын өңдеуге және ең таза технологияларды енгізуге жұмсалды.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӨЛЕМДЕР МЕН ШЫҒЫНДАРДЫҢ ДИНАМИКАСЫ, (МЛРД ТЕҢГЕ)

ЖҰМЫС АЛАҢДАРЫН ЖАБУ ЖӘНЕ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ

Белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша, заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес ҚМГ негізгі құралдарды бөлшектеу және жою және кенорындарының әрқайсысында жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заң міндеттемелеріне жауапты болады. Атап айтқанда, ҚМГ міндеттемелеріне барлық өнімді емес ұңғымаларды біртіндеп жабуға және құбыр арналарын, ғимараттарды бөлшектеу және келісімшарт аумағын қалпына келтіру, сондай-ақ пайдаланудан шыққан қорытынды және өндірістік учаскеде қоршаған ортаның ластануы бойынша міндеттемелер сияқты түпкілікті жабу бойынша қызметке жатады.

Компания активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мұнай-газ активтерін жою бойынша міндеттемелер 66 млрд теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 54 млрд теңге).

Магистральдық мұнай құбырлары және газ құбырлары

ҚМГ, «ҚазТрансОйл» АҚ еншілес ұйымдары және «ҚазТрансГаз» АҚ еншілес ұйымы болып табылатын «Интергаз Орталық Азия» АҚ пайдалану аяқталғаннан кейін магистральдық құбырды жою және қоршаған ортаны қалпына келтіру, оның ішінде жерді қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды кейіннен жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар. Құбырларды жою және жерді қалпына келтіру бойынша міндеттемеге резерв ҚМГ есептеген демонтаждау және рекультивациялау жөніндегі жұмыстарды жүргізу құны негізінде бағаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ компаниялар тобы резервінің баланстық құны Компанияның құбыр-жолдарын жою және жерлерді қалпына келтіру бойынша міндеттемесі бойынша 114 млрд теңгені (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 100 млрд теңге) құрады.

ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ

103-1, 103-2, 103-3

Қоршаған ортаны қорғау және өндіріс тиімділігін арттыру саласындағы бір міндет ретінде біз энергия тиімділігін арттыру саласындағы қызметті жалғастыру екенін көріп отырмыз. Корпоративтік орталық энергия тұтыну және энергия тиімділігі көрсеткіштері бойынша деректерді жинайды және талдайды, прогресті бақылайды және жақсарту мүмкіндіктерін сәйкестендіреді, өткен кезеңмен және саланың ұқсас компанияларының (IOGP) көрсеткіштерімен бенчмаркинг жүргізеді.

Компанияның энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саласындағы қызметі «Энергетикалық менеджмент жүйесі» ISO 50001 халықаралық стандартының әдіснамасына негізделеді, ол осы қызметте жүйелі басқару бойынша ең үздік жалпы танылған халықаралық тәжірибе болып табылады.

Практикадан мысал

EII энергия сыйымдылығы индексін бағалауды қолдана отырып, энергия тиімділігін басқару

2020 жылы Total Quality Management (TQM) әдісін қолдана отырып, технологиялық процестердің энергия тиімділігін басқару бойынша жұмыс басталды. Сонымен бірге AMӨЗ, ПМХЗ және ПҚОП Solomon Associates әдіснамасы бойынша энергия сыйымдылығы индексін (EII) есептеу практикасы игерілді. Нысаналы бағдар – 1-2 жыл ішінде энергия тұтынудың жалпы үлестік үлесін кемінде 5%-ға төмендету.

МӨЗ мүдделі құрылымдық бөлімшелеріне HSB Solomon Associates LLC компаниясының әдіснамасы, сондай-ақ әрбір негізгі технологиялық процесс және қондырғылардың энергия тұтыну құрылымының мониторингі бойынша есеп айырысуға арналған нысандар бағытталған. Solomon Associates компаниясының ұсыныстарын қарау нәтижелері бойынша PER жобасы шеңберінде энергия тиімділігін басқарудың үздік практикалары бойынша жинақ әзірленді.

Қазіргі уақытта МӨЗ өндірістік-техникалық қызметтерінің мамандары EII энергия сыйымдылығы индексін есептеу әдіснамасын игерді. Индексті бағалау бойынша есептер талдау үшін техникалық даму басқармасына күнделікті негізде жіберіледі.

ЭНЕРГИЯ РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ

302-1, OG3

2020 жылы барлығы 156,6 млн ГДж отын-энергетикалық ресурстар (2019 жылға қарағанда 14%-ға аз), оның ішінде электр энергиясы – 13,2 млн ГДж, жылу энергиясы – 4,2 млн ГДж, мотор отыны – 1,5 млн ГДж, қазандық-пеш отыны – 137,7 млн ГДж тұтынылды. Энергия тұтыну көлемі «Мұнай мен газды өндіру», «Мұнай және газ көлігі» және «Мұнай мен газды өңдеу» үш бизнес бағытының арасында бөлінген.

2019 жылмен салыстырғанда энергия ресурстарын тұтынудың төмендеуі газ тасымалдау көлемінің қысқаруымен, сондай-ақ пандемияға байланысты көмірсутек шикізатын өндірудің төмендеуімен байланысты. 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша меншікті генерациялайтын энергияның көлемі электр энергиясының 406,0 млн кВт және жылу энергиясының 4 096 мың Гкал құрайды.

Инновациялық технологияларды қолдану және жаңартылатын энергия көздерін пайдалану мұнай-газ саласындағы салыстырмалы түрде жаңа және перспективалы бағыт болып табылады.

ҚТГ енгізілген жаңартылатын энергия көздері, атап айтқанда АГҚ және ИОА еншілес ұй-

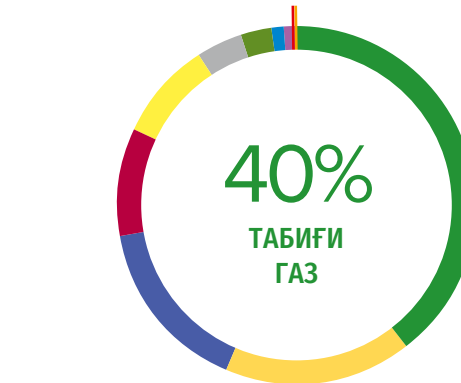
ымдарында өткен жылдары тиімді жұмыс істейді; «Waterkotte» типті геотермалдық жылу сорғылары; монокристалды күн панельдері (батареялар); термоэлектрогенераторлар (Closed cycle vapor turbogenerator). ҚМГ тобында өндірілетін жаңартылатын энергия өз қажеттіліктеріне жұмсалады.

ҚТГ компаниялар тобы бойынша 220 жылғы дереккөздер бөлінісінде өндірілетін (шығарылатын) жаңартылатын энергияның жалпы көлемі:

1. Жылу сорғыларымен геотермальды (жылу) энергиясын өндіру – 678,5 Гкал.
2. Күн панельдерімен электр энергиясын өндіру – 78 410 кВт*сағ.

2020 жылы аумақты көшелерді жарықтандыру үшін ПҚОП күн панельдерімен электр энергиясын өндіру 211 000 кВт*сағ құрады.

ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ЭНЕРГИЯ РЕСУРСТАРЫН ТҰТЫНУ, %

- 40% – Табиғи газ
- 17% – Ілеспе мұнай газы
- 16% – Қазандық-пеш отыны
- 10% – Бензинді газ
- 9% – Электр энергиясы
- 4% – От жағатын мазут
- 3% – Жылу энергиясы
- 1% – Дизель отыны
- 0% – Мұнай
- 0% – Бензин
- 0% – Сұйытылған газ

ҰЙЫМНАН ТЫС ЖЕРЛЕРДЕ ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУ

302-2

Қазіргі уақытта біз ұйымның ішінде ғана энергетикалық ресурстарды тұтынуды есепке аламыз, осыған байланысты ұйымнан тыс энергияны тұтыну осы есепте көрсетілмеген.

ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУДЫ ҚЫСҚАРТУ

302-4

Топтың энергия үнемдеу және энергия тиімділігін дамытудың негізгі стратегиялық бағытта-ры-технологиялық жабдықтарды жаңғырту, энергия үнемдеу технологияларын енгізу, жылу энергиясын өндіру мен тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ генерациялаудың жеке көздерін, оның ішінде шикі газды пайдалана отырып дамыту.

2020 жылы энергия үнемдеу және энергия тиімділігі бойынша 55 іс-шара орындалды, отын-энергетикалық ресурстарды жоспарлы жылдық үнемдеу 0,9 млн ГДж құрады, заттай көріністе – 6,9 млн кВт электр энергиясы, 9,8 мың тонна отын газы, 11 803 мың текше метр табиғи газ. Энергия мен отынды тұтынуды азайтуға мүмкіндік берген іске асырылған іс-шаралардың мысалдары дербес режимде жұмыс істейтін блоктық жиынтық электр станциялары (Capstone); энергия ресурстарын есепке алудың кешенді автоматты жүйесі (ЭКЕАЖ), энергия үнемдейтін жарық бе-ретін жарық көздерін пайдалану және т. б. болуы мүмкін.

ЭНЕРГИЯ СЫЙЫМДЫЛЫҒЫ

302-3

2020 жылы ҚМГ Компаниялар тобы бойынша орташа есеппен көмірсутектерді өндіру бағыты бойынша меншікті энергия тұтыну өндірілген көмірсутекті шикізаттың тоннасына 2,2 ГДж құрады, бұл 2019 жылы өндірілген көмірсутек-тердің тоннасына 1,5 ГДж құраған IOGP Халықа-ралық мұнай мен газ өндірушілер қауымда-стығының көрсеткішімен салыстырғанда 46%-ға жоғары болып қалып отыр. Мұнай өндіруде энергия ресурстарын нақты тұтынудың артуы, ең алдымен, жетілген кен орындарында өндірістің сулануының артуымен байланысты, өйткені судың жоғарылауымен өндірілетін сұйықтықтың нақты тығыздығы және сәйкесінше механика-ландырылған өндіріс әдістеріне тұтынылатын энергия артады.

2020 жылы «Мұнай өңдеу» бағыты бойынша меншікті энергия тұтыну МӨЗ бойынша орташа есеппен тоннасына 4,3 ГДж құрады.

СУ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ

103-1, 103-2, 103-3

Компанияның негізгі қызметін су құнды әрі тапшы табиғи ресурс болып табылатын Орталық Азия өңірінде жүзеге асыратындығына байланысты ҚМГ қоғам мен қоршаған орта алдындағы өзінің жауапкершілігін сезінеді және су ресурстарын ұтымды пайдалануға ұмтылады.

ҚМГ қолжетімді су мөлшерінің азаю тәуекелдері операциялық шығындардың артуы түрінде Компанияның қызметіне теріс әсер етуі мүмкін екенін мойындайды. Ықтимал әсер ету ауқымы орташа жоғары деп бағаланады, бұл ретте Топ үшін қаржылық салдарларды бағалау жүргізілген жоқ. Компанияның тұщы су тапшылығы бар ай-мақтарда су ресурстарын тұтынудың арту қаупіне жауап ретінде қабылдаған шаралары **2019 жылға арналған CDP сауалнамасында көрсетілген.**

ҚМГ Қазақстан Республикасының Су ресур-старын сақтауға үлес қосуға ниетті екенін ресми түрде мәлімдеді. ҚМГ бас директорлары үшін еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі форум шеңберінде ҚМГ Басқарма төрағасы А.С. Айдарбаев су ресурстарын ұтымды басқару бейілділігінің жеке өтінішіне қол қойған болатын (ҚМГ сегіз су қағидаты). Осы бастаманы өз компанияларының атынан бейілділіктің ұқсас өтініштеріне қол қойып, ҚМГ ЕТҮ бірінші бас-шылары қолдады. Бейілділіктің қол қойылған өтініштері ҚМГ Компаниялар тобының ресми сайттарына орналастырылуда.

Стандарт ҚМГ-нің су ресурстарын пайдалану бөлігінде ҚМГ басты қағидаттарын – сегіз су қағидатын ұстанады, ҚМГ ЕТҮ-да су ресурстарын басқару тәсілдемесін жүйелендіреді, сондай-ақ Компания басшылары мен қызметкерлерінің тұщы суды сақтау мәселесіне бейілділігін арт-тыруға көмектеседі.

Табиғи көздерден су тартуды азайтуға және төмендетуге бағытталған жобалар іске асы-рылуда.

«Атырау МӨЗ» ЖШС

Негізгі табиғатты қорғау іс-шараларының бірі – бұл оның шеңберінде АМӨЗ механикалық тазарту құрылыстарын жаңғырту және қайта жөндеу, био-логиялық тазарту құрылыстарын қайта жаңарту және жете тазалау блогын салу, сондай-ақ булану алаңдары мен нормативтік тазартылған сарқынды сулар арнасын қайта жаңарту жүр-гізілетін TAZALYQ жобасын іске асыру.

Осылайша, булану алаңдарын қалпына келтіру Атырау өңірінің жер асты суларына, флорасы мен фаунасына теріс әсерді болдырмай, құрға-тылатын тоғандарға (АМӨЗ-ге тиесілі 860 га) зауыттың сарқынды суларын ағызуды толық тоқтатуды білдіреді.

Сондай-ақ, TAZALYQ жобасының арқасында зауытта жабық үлгідегі механикалық тазарту құрылыстары салынады, ал қазіргі заманғы технологиялық процестерді енгізу сарқынды суларды тазарту сапасын нормативтік көрсет-кіштерге дейін жеткізуге мүмкіндік береді.

Маңғыстау облысының Кендірлі демалыс аймағы ауданында тұщыландыру қондырғыларын салу

«Өзенмұнайгаз» АҚ мен «ҚМГ Инжиниринг» ЖШС Жаңаөзен қаласының әкімдігімен өзара түсіністік және ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды. Қол қойылған құжат Қазақстан Республикасының Премьер-министрі А.Ұ. Ма-миннің 2019 жылғы 18 қыркүйектегі хаттамалық тапсырмасына сәйкес «ҚМГ Инжиниринг» ЖШС әзірлейтін әлеуметтік жоба ретінде тұщыландыру зауытын салу бойынша техникалық-экономи-калық негіздемені қайта мамандандыруды көз-дейді. Маңғыстау облысының «Кендірлі» демалыс аймағы ауданында ҚМГ қаражаты есебінен тұщыту зауытын салуды жоспарлап отыр. Бол-жалды қуаты тәулігіне 50 мың текше метр суды құрайды.

«Қаражанбасмұнай» АҚ Қаражанбас кен орны ауданында тұщы су көздерінің болмауына және айдау әдісімен мұнай қабатына әсер етудің жылу әдісі ретінде қолданылатын бу өндіру үшін компа-нияның үлкен көлемдегі су қажеттілігіне байла-нысты су тапшылығы проблемасына тап болды. Соның салдарынан мұнай өндірудің құлау қаупі және осыған байланысты шығындар туындады.

2019 жылдың қыркүйегінен бастап Қа-зақстанның Маңғыстау облысындағы «Қара-жанбасмұнай» АҚ-да тұщыландыру зауытының құрылыс-монтаждау жұмыстары жүргізілуде. Жұмыстар аяқталу сатысында. Қойнауқаттағы суды тұщыландыру зауыты қабаттағы суды өңдеу және кәдеге жарату және қойнауқатқа бу айдау әдісімен Қаражанбас кен орны қойнауқатта-рының мұнай беруін арттыру мақсатында техни-калық сумен жабдықтауға арналған.

Бұл зауыт компания үшін үлкен маңызға ие, өйткені бу шығару үшін суды тұщыландыру мүмкіндігімен қатар, ілеспе суды ұтымды пай-далану мәселелері шешіледі. Бұл қойнауқаттық қысымды ұстап тұру саласында кен орнын игеру мүмкіндігін жақсартуға мүмкіндік береді.

2020 жылы CDP есептілігі кеңейтілді, алғаш рет су ресурстарын басқару жөніндегі деректер 2019 жылдың қорытындылары бойынша Су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде CDP алаңында жарияланды.

Неғұрлым егжей-тегжейлі ақпаратты ҚМГ-нің жарияланған есептерінен алуға болады, олар мына сілтеме бойынша ашық қолжетімділікте тұр:

CDP су қауіпсіздігі жөніндегі CDP 2019 жылғы сауалнамасы

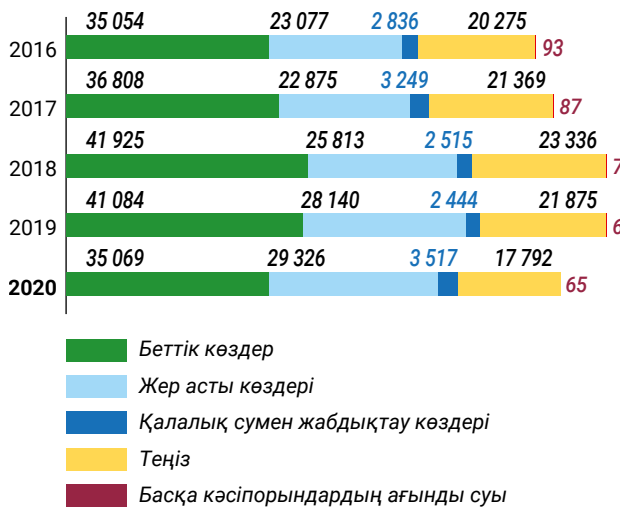
СУ ІЗІ

303-1, 303-2, 303-3 303-4,303-5, 306-1, 306-5, 065

Компания өз қызметін Қазақстан Республика-сының су ресурстарын басқару саласындағы ұлттық заңнамасына, ең үздік халықаралық тәжірибелерге, стандарттарға және норма-тивтік-құқықтық актілерге сәйкес жүргізеді. ЕТҮ деңгейінде ҚМГ компаниялар тобы бойынша Су ресурстарын басқару жөніндегі корпоративтік стандарт енгізілді, онда 8 негізгі «су» принциптері айқындалды және ЕТҮ-дың су үнемдеу және су тұтыну саласындағы қызметіне қойылатын та-лаптар белгіленді.

ҚМГ компаниялар тобының жалпы су жинауы 2020 жылы 85,8 млн м³ құрады, бұл 2019 жылмен салыстырғанда 8,3%-ға азайғанын көрсетеді (2019 жылы 93,6 млн м³ құрады).

ҚАЙНАР КӨЗДЕРІ АРҚЫЛЫ БӨЛІНІСТЕГІ ҚМГ КОМПАНИЯЛАРЫ ТОБЫ БОЙЫНША СУ ЖИНАУ, 85 769 МЫҢ М³

2020 ЖЫЛЫ ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР ТҮРІ БОЙЫНША СУ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ

- 58% – ҚҚҚ-ға айдау
- 12% – БӨ басқа өндіріс қажеттіліктері
- 8% – МӨЗ-де бу өндіру
- 7% – МӨЗ айналым сумен толықтыру
- 7% – МӨЗ басқа өндіріс қажеттіліктері
- 4% – Шаруаш.-ауыз су
- 2% – Пайдаланбай берілді
- 2% – Мұнай мен газ тасымалдау
- 0% – Бұрғылау, айдау, ҰКЖ және ҚГА

2020 жылы Компаниялар тобы 10,45 млн м³ ағынды су бөлді (нормативтік тазартылған су), оның ішінде 9,83 м³ жинақтағыштар тоғандарына тасталды, 0,62 м³ сарқынды суларды тазалауға бөгде ұйымдарға берілді. Тазарту құрылыстарындағы сарқынды суларды тазартқаннан кейін нормативтік тазартылған су мамандандырылған қабылдағыштарға: жинағыш тоғандарға, булану алаңдарына және сүзу алаңдарына ағызылады. Өз жинақтауыштары жоқ кәсіпорындар жасалған шарттарға сәйкес мамандандырылған компанияларға тазарту және кәдеге жарату үшін ағындар береді.

Тазартқаннан кейін ағынды су көлікті жуу, шаң басу және өртке қарсы жүйелерді толықтыру үшін қайта қолданылады. Бұл ретте тазартылған ағынды судың елеулі көлемі қайта тек мұнай өңдеу зауыттарында ғана пайдаланылады, онда 2020 жылы тазартылған ағынды судың 3,3 млн м³ қайта пайдаланылды, негізінен бұл су айналма сумен жабдықтау блоктарын толықтыру үшін пайдаланылады. ҚМГ зауыттарында суды қайта пайдалану пайызы 21,6%-ды («Мұнай өңдеу» бағыты бойынша су жинау көлемінің) құрады.

2020 жылы ҚМГ МӨЗ айналымды сумен жабдықтау жүйелерінде барлығы 430 млн м³ пайдаланылды (айналымда болды).

ҚМГ МӨЗ АЙНАЛМАЛЫ СУМЕН ЖАБДЫҚТАУ ЖҮЙЕЛЕРІНДЕ АЙНАЛЫСТЫ: АЙНАЛМА СУДЫҢ КӨЛЕМІ, МЛН М³

2020 Ж. МҰНАЙ ӨНДЕУ БАҒЫТЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР ТҮРІ БОЙЫНША СУ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ

- 32% – Айналым суын толықтыру
- 32% – Бу өндіру
- 29% – Басқа өндірістік қажеттіліктер
- 5% – Шаруаш.-ауыз су
- 2% – Пайдаланбай-ақ берілген

Мұнай өндіру процесінде ілеспе-қабаттық сулар – жер бетіне су-мұнай эмульсиясы алынатын т.н. үлкен көлемі пайда болды, ол кейіннен су мен мұнайға гравитациялық әдіспен бөлінеді. Осылайша тұрып қалған су қойнауқатқа айдауға жіберіледі.

2020 жылы өндірілген 125 млн м³ ілеспе-қойнауқаттық судың 99%-ы қабатты қысымды ұстап тұру үшін кері айдалды.

ҚАБАТТЫ ҚЫСЫМДЫ ҚОЛДАУ ҮШІН ҚОЙНАУҚАТҚА АЙДАЛҒАНЫ ӨНДІРІЛГЕН ІЛЕСПЕ-ҚАБАТТАҒЫ СУ, МЛН М³

2020 Ж. БАРЛАУ ЖӘНЕ ӨНДІРУ БАҒЫТЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР ТҮРІ БОЙЫНША СУ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ

- 89% – ҚҚҚ-ға айдау
- 7% – Басқа өндірістік қажеттіліктер
- 4% – Шаруаш.-ауыз су
- 0% – Бұрғылау, айдау, ҰКЖ және ҚГА

Ерекше экологиялық, шаруашылық, тарихи-мәдени және рекреациялық құндылықты білдіретін Компанияның қызметі Қазақстанның батыс өңірінің су объектілеріне (Жайық, Қиғаш өзендері, Көкжиде құмдары) айтарлықтай әсерін тигізеді. Сезімтал экожүйелерге теріс әсер етуді болдырмау үшін бақылаушы органдар қоршаған ортаға тұрақты экологиялық мониторинг жүргізеді.

2020 жылғы қарашада МӨЗ-де айналым сорғыларының қысқа мерзімді тоқтауы орын алды, осыған байланысты тұндырғыштың құм сүзгісіне шығу нүктесінде қалқыма және органикалық заттар (биошлам) концентрациясының артуы пайда болды. Компания қондырғының жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша жедел шаралар қабылдады, соның арқасында бұл оқиға қоршаған ортаға айтарлықтай әсер еткен жоқ. Сондай-ақ болашақта осындай оқиғалардың қайталануын болдырмау үшін түзету шаралары қабылданды.

Толығырақ ақпарат сілтеме бойынша берілген:

ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

103-1, 103-2, 103-3, 306-2, 306-4

ҚМГ компаниялары тобының өндірістік объектілерінде айналыстағы барлық қалдықтарды, оның ішінде мердігерлік ұйымдардың қалдықтарын тұрақты есепке алу және бақылау жүзеге асырылады, олардың түзілу көлемін азайту жөніндегі іс-шаралар жүргізіледі, жаңадан түзілген, жинақталған және тарихи қалдықтарды қайта өңдеу және (немесе) кәдеге жарату жөніндегі жұмыстар жыл сайын қаржыландырылады.

Қоршаған ортаның сапасын жақсартудың өзекті қажеттілігін ескере отырып және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында ҚМГ жинақталған қалдықтардың көлемін азайту, тарихи қалдықтарды жою және мұнаймен ластанған аумақтарды тазарту жөніндегі жобаларды іске асырады.

2016–2020 жылдар аралығында құрамында мұнайы бар қалдықтар бар полигондарды тазарту бойынша жұмыстар жүргізілді, ӨМГ-де 5 полигон тазартылды, ҚБМ-де 1 полигон тазартылды, ММГ-де 10 полигон тазартылды және жойылды, қалдықтар кәдеге жаратуға мамандандырылған кәсіпорындарға берілді.

2020 жылдың басынан бері ӨМГ, ММГ және ҚБМ жаңадан пайда болған қалдықтары оларды полигондарда орналастырмай, бөгде мамандандырылған кәсіпорындарға кәдеге жаратуға беріледі.

ҚТО Өзен-Атырау-Самара магистральдық мұнай құбыры учаскелерінде бұзылған жерлерді қалпына келтіруді жүргізеді. 10 жыл ішінде 20,1 га бүлінген жер қалпына келтірілді, оның ішінде 2020 жылы 4 га қалпына келтірілді. Қалпына келтірілген жерлер шаруашылық айналымға енгізу үшін жергілікті атқарушы органдарға қайтарылады.

Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі мен ҚМГ арасындағы ынтымақтастық туралы меморандум аясында ММГ, ӨМГ және ҚБМ келісімшарттық аумақтарында қалдықтарды кәдеге жарату және мұнаймен ластанған жерлерді тазарту бойынша жұмыстар жүргізілуде. Келісімшарттық аумақтарға түгендеу жүргізілді, оның шеңберінде қалдықтардың сипаттамалары мен олардың көлемдері айқындалды, осының негізінде 2020 жылы мемлекеттік органдармен мұнаймен ластанған аумақтарды қалпына келтірудің тиісті жобалары әзірленді және келісілді. Жобалар шеңберінде мұнайы бар қалдықтарды кәдеге жаратудың қауіпсіз және тиімді технологиялары іріктеліп, ұсынылды, мұнаймен ластанған аумақтарды рекультивациялауды жүргізу кестесі жасалды, барлығы 2020 жылы ӨМГ және ММГ объектілерінде 558 419 тонна тарихи қалдықтар кәдеге

жаратылды, оларды орналастыру орындарының учаскелері қалпына келтірілді. Меморандум бойынша жұмыстарды 2024 жылдың соңына дейін аяқтау жоспарланып отыр.

Компания талаптары мен «Қалдықтарды кәдеге жарату» сатып алу-санаттық стратегиясы шеңберінде жұмыстар қоршаған ортаға әсерді барынша азайту және көлік тасымалдарын қысқарту үшін мұнай қалдықтарын әкетпей, келісімшарттық аумақта жүргізілуге тиіс.

ҚМГ компаниялар тобы бойынша айналыстағы қалдықтардың жалпы массасы 2020 жылы 1 031,2 мың тоннаны құрады, оның ішінде «қауіпті» деп жіктелген қалдықтар – 993,7 мың тонна, ал «қауіпті емес» қалдықтар тиісінше – 37,5 мың тонна.

Бұл ретте жаңадан пайда болған қалдықтардың массасы 302,71 мың тоннаны құрады, оның 95,5% кәдеге жаратылды немесе қайта өңделді.

КӘДЕГЕ ЖАРАТЫЛҒАН ҚАЛДЫҚТАР САНЫНЫҢ
ЖАҢАДАН ТҮЗІЛГЕН ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ САНЫНА
ҚАТЫНАСЫ, М/Т

Қалдықтардың 64%-ы шарт бойынша мамандандырылған компанияларға қайта өңдеу үшін беріледі, қалдықтардың 24%-ы биологиялық өңдеу әдісімен қайта өңделген, қалдықтармен жұмыс істеудің басқа да маңызды тәсілдері: қайталама өңдеу, полигонға орналастыру және қайта пайдалану болып табылады.

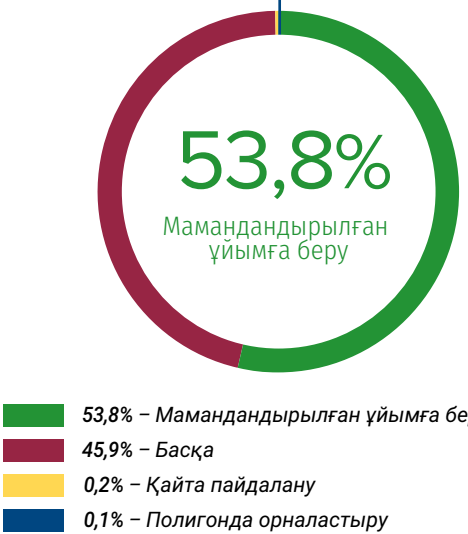
ҚМГ компаниялар тобында қалдықтарды кәдеге жарату/қайта өңдеу процесінде мамандандырылған кәсіпорындар объектілеріне тасымалданған қауіпті қалдықтардың жалпы массасы 2020 жылы 631,8 мың тоннаны құрады, есепті кезеңде қалдықтарды халықаралық тасымалдау, сондай-ақ қауіпті қалдықтардың импорты мен экспорты жүзеге асырылмады.

Компания қалдықтармен жұмыс істеу кезінде Қазақстан Республикасының экологиялық, санитариялық-эпидемиологиялық талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді, қауіпті қалдықтарды барлық тасымалдау Қазақстан Республикасының аумағында автокөлік құралдарымен қауіпті жүктерді тасымалдау қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

АЙНАЛЫМ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША
2020 ЖЫЛҒЫ ҚАУІПТІ ҚАЛДЫҚТАР

АЙНАЛЫМ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША
2020 ЖЫЛҒЫ ҚАУІПТІ ЕМЕС ҚАЛДЫҚТАР

ЖЫЛДЫҢ БАСЫНА ЖЫЛДЫҢ АЯҒЫНДАҒЫ
ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫ ЖЕРДІҢ
ЛАСТАНҒАН АУМАҒЫНА ҚАТЫНАСЫ, ГА/ГА

БҰРҒЫЛАУ ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ
ПАЙДА БОЛУЫ

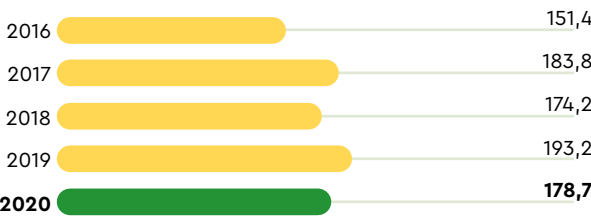
067

ҚМГ-нің өндіруші компаниялары 2020 жылы 178,75 мың тонна бұрғылау қалдықтарын құрды, оның ішінде: 29,41 мың тонна – пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі; 149,34 мың тонна – бұрғылау шламы. ҚМГ тобының өндіруші компанияларының барлық бұрғылау қалдықтары мамандандырылған ұйымдарға кәдеге жарату үшін беріледі. Ұйымдардың қалдықтарды одан әрі

Мың тонна		2016	2017	2018	2019	2020
Құрлықтағы жобалар	Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі	44,24	49,50	37,05	59,24	29,41
	Бұрғылау шламы	107,13	134,28	137,19	133,95	149,34
Теңіздегі жобалар	Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі	0	0,99	1,36	0	0
	Бұрғылау шламы	0	1,06	0,81	0	0

Қатты фаза бөлінгеннен кейін бұрғылау сарқынды суларын тазарту технологиясын енгізу мүмкіндігі қарастырылуда, бұл пайдаланылған бұрғылау ерітінділерінің (ұңғымаларды бұрғылау бойынша сервистік ЕТҮ-да) түзілу көлемін азайтуға мүмкіндік береді.

ҚМГ БОЙЫНША БҰРҒЫЛАУ ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ
ЖАЛПЫ ТҮЗІЛУІ, МЫҢ ТОННА

БИОАЛУАНТҮРЛІЛІКТІ САҚТАУ
ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ
МОНИТОРИНГ

Біздің орналасқан өңірлерде қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар мен өсімдіктер әлемінің қозғалатын түрлері

103-1,103-2, 103-3, 304-1, 304-4, 064

Солтүстік Каспий Каспийдің ең өнімді бөлігі болып табылады. Теңіздің осы бөлігінің биологиялық ресурстары өте үлкен. Ихтиофаунаның негізгі кәсіптік объектілері, оның 25 түрі болып табылады, олардың ішінде ең құндысы – бекіре тұқымдастары, бассейнде олардың әлемдік қорының 70-80%-дан астамын құрайды.

Еділ (ҚР шегінде) және Орал өзендерінің сағаларымен бірге Солтүстік Каспийдің шығыс

кәдеге жаратуы термиялық және химиялық әдістермен, инерттендірумен және биологиялық тазартумен өтеді.

Бұрғылау қалдықтарының пайда болу көлемін азайту жөніндегі іс-шаралар:

- ұңғымаларды бұрғылауда пайдаланылатын шикізат пен материалдарды ұтымды пайдалану;
- қатты фазаны бөлгеннен кейін бұрғылау сарқынды суларын қайта пайдалану (жалпы көлемнің 20% дейін).

бөлігінің акваториясы Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағына кіреді. Каспийдің солтүстік бөлігіндегі сулы-батпақты алқаптар, әсіресе Еділ, Орал және Ембі өзендерінің сағалары, сондай-ақ теңіз жағалауы мен акваториясы іргелес жатқан Еуразия құрлығындағы аса маңызды алқаптар болып табылады, олар ұя салу, түлеу, маусымдық көші-қон және қыстау кезеңінде миллиондаған суда жүзетін және су маңындағы құстарды қолдауды қамтамасыз етеді. Солтүстік Каспий арқылы Еуразиядағы ең ірі, Сібір-Қара теңіз-Жерорта теңізі аралық жолының бірі өтеді.

Фондық зерттеулердің материалдары бойынша жағалаудан 20-60 км қашықтықта орналасқан Солтүстік-Шығыс Каспийдің ашық учаскелері арқылы құстардың 70-тен астам түрі қоныс аударады (олардың 70 түрі Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген сирек кездесетін құстар). Жағалау аймақтарында кішкене аққұтан, жалбағай, бірқазан, сұңқылдақ-аққу, қара ала үйректер, өгіз шағала ұялайды. Сұлтанбалық, аққұйрық субүркіт және балықшы тұйғын да байқалады.

Жерүсті ценоздарында ҚР Қызыл кітабынан алынған 5 түрі ұя салады. Дала қыраны өте көп. Сирек құстардан бізтұмсық, қарала шалшықшы, кішкентай аққұтан кездесуі мүмкін.

Каспий теңізінде мекендейтін жалғыз ірі теңіз сүтқоректілері (ескекаяқтылар тобы) Каспий итбалығы (Phoca caspica) болып табылады. Бұл сүтқоректілердің эндемиялық түрі. Итбалықтар Каспий теңізіне таралған, бірақ олардың солтүстік бөлігіндегі саны жыл мезгіліне байланысты өзгеріп отырады. Теңіз акваториясы бойынша жануарлардың маусымдық таралу сипаты жылдық

циклдің үш негізгі фазасымен: көбею, түлеу және шырлану кезеңімен айқындалады. Көбею орындары Солтүстік Каспийдің аязды қысында болады. Сәуір мен қыркүйек айлары аралығында итбалықтар шырлану маусымын көбінесе Орта және Оңтүстік Каспийде өтеді. Жазда Солтүстік Каспийде жануарлардың аздаған түрі (шамамен 30000 дарақ) мекендейді, популяцияның негізгі бөлігі Оңтүстік Каспийдің терең және суық суларында орналасқан. Күздің соңында олар суы қата бастайтын Солтүстік таяз су аймағына көшеді. Популяцияның басым бөлігі Солтүстік Каспийде қазан-қараша айларында.

Қазақстанның және бүкіл Еуразия құрлығының биоалуантүрлілігін сақтау үшін осындай маңызды аумақ тұрақты мониторингті және қорғау іс-шараларын уақтылы жүргізуді қажет етеді. Ең алдымен, өз қызметін жүргізуді бастағаннан бері ҚМГ Солтүстік Каспийде осы аймақтың табиғатын қорғау мәселелеріне көңіл бөлді.

Республикалық маңызы бар **Новинский мемлекеттік табиғи (зоологиялық)** қорықша жануарлар мен өсімдіктер әлемінің, оның ішінде тапсырыс – күзет режимі Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген өсімдіктердің көбеюіне оңтайлы жағдай жасау мақсатында құрылды.

«Жамбыл» учаскесі Каспий теңізінің солтүстік бөлігінде орналасқан. Келісімшарттық аумақ Каспий теңізінің қорық аймағының шегінде, сондай-ақ ішінара Новинск қорықшасының шегінде орналасқан, бірақ өндірістік алаңдары экологиялық сезімтал аймақтарға әсерін тигізбейді. Бұл учаскеде жоғары экологиялық сезімталдық кезеңінде өндірістік операцияларды жүргізуге шектеулер сақталуда. Зерттеу кезеңінде учаскелердің су аймағында қоршаған орта жағдайының қандай да бір қалыпсыз табиғи құбылыстары немесе ерекше алаңдаушылық тудыратын немесе табиғи емес факторлар тіркелмеген.

«Исатай» учаскесі Маңғыстау облысындағы Бозашы түбегінің жағалауынан солтүстікке қарай 45 км жерде Каспий теңізінің солтүстік бөлігінде орналасқан.

Өлі Құлтық (Үстірт) ертеректе Комсомолец шығанағы мен Өлі Құлтық пен Қайдақ қоқысы аумағында құстар түлейтін және ұшып келетін бөлігін қолданатын және солтүстік-шығыста кеңінен тараған Каспий теңізінің ең ерекше өкілі қоқиқаздың мекендейтін жері болып табылады. Қоқиқаз (*Phoenicopterus roseus*) – сан жағынан азайған, құстардың жергілікті жерде ұя салатын түрі. Қазақстан фаунасындағы текті жалғыз өкіл. Қазіргі уақытқа дейін Қазақстандағы ұя салатын негізгі орындар – Теңіз көлі, Шалқар Теңіз көлі және Каспийдің солтүстік-шығыс жағалауы.

Комсомолец, өлі Құлтық және Қайдақ сары шығанағы ауданында әлі күнге дейін осы жерді

жаз өткізетін және түлейтін мыңдаған құстар үнемі пайдаланады. Орталық Қазақстан отарындағы құстар сәуір және тамыз-қыркүйек айларында жергілікті жерде ұя салып, бастарын көбейтіп, осы аудандар арқылы ұшып өтеді. Жыл сайын Комсомол шығанағы арқылы 35 мыңға жуық құстар қоныс аударады.

Маңғыстау облысы. Маңғыстау облысының аумағында ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың кең желісі, оның ішінде Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы мен республикалық маңызы бар Кендірлі-Қаясан қорық аймағы, сондай-ақ 8 қорық және 1 өңірге қарайтын табиғи саябақ бар. Маңғыстау облысының аумағында мекендейтін бауырымен жорғалаушылар түрлерінің ішінен Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына (2010) *Elaphe sauromates* қара шұбар улы жылан енгізілген. Маңғыстау аумағында кәдімгі, кең таралған және кей жерлерде өте көп тараған ортаазиялық тасбақа мекендеген, дегенмен, ол Халықаралық табиғатты қорғау одағының (ХТҚО) Қызыл тізімінің критерийлері бойынша осал түрінің мәртебесіне ие.

Республикалық маңызы бар **Кендірлі-Қаясан қорық аймағы** жек дуадақ пен ителгінің тіршілік ету ортасын сақтау және табиғи өсімін молайту мақсатында құрылған. Белгіленген режимдер: қорық режимі, өзгермелі режим, реттелетін режим.

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын аумақтардың жоғары санатына жатады. Үстірт мемлекеттік табиғи қорығын (ҮМТҚ) жасаудың басты мақсаты Қазақстанның табиғи шөлді аймағының бірегей кешендерін, тарихи ескерткіштерін, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін табиғи жағдайда сақтау болып табылады. Қорық ҚР Қызыл кітабына және (немесе) ХТҚО халықаралық қызыл кітабына енгізілген бірқатар түрлердің мекендейтін негізгі орны болып табылады: қарақұйрық, үстірт тау қошқары – уриал, қарақұлақ, медода, ителгі, бүркіт, үкі, құзғын, жек дуадақ және т.б. Жетекші сарапшылардың пікірінше, ҮМТҚ ЮНЕСКО-ның дүниежүзілік мәдени және табиғи мұра объектілеріне қойылатын өлшемдерге сәйкес келеді және болашақта оның құндылығын жоғары халықаралық деңгейде тануды куәландыратын осы құрметті мәртебеге ие бола алады.

Үстірт МТҚ бақылауының тарихында тұңғыш рет 2018 жылы тірі Азиялық қабылан табылды. Бұрын Қазақстанда, оның ішінде Маңғыстау облысында 2007 және 2015 жылдары адамдарға қабылан осы аңның 3 фактісі бойынша ғана белгілі болды. Маңғыстауда қабыландар шекаралас Түркменстаннан ауық-ауық келіп тұрады және олар азық-түлікпен (уриалдар мен қарақұйрықтар) қамтамасыз етілсе, адамдар тарапынан қудалау болмаған және олардың мекендейтін жерлері

тиісінше қорғалған жағдайда жергілікті популяция құруы мүмкін. Қазіргі уақытта қабылан нақты мекендейтін Үстірт қорығынан Түркмениядағы Копетдағқа дейінгі арақашықтық кемінде 600 км құрайды.

Сондай-ақ, қабыланның қазіргі уақытта Қазақстан фаунасының тізіміне және Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілмегенін атап өту қажет. Үстірт МТҚ қызметкерлері ҚР АШМ Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетіне азиялық қабыланды ҚР Қызыл кітабына дереу енгізу туралы ұсыныс жолдады, бұл оны тиімді қорғау үшін қажетті құқықтық мәртебені қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Соңғы онжылдықта өңір үшін сүтқоректілердің бірқатар жаңа түрлері: Батыс Үстіртте – ақ құлпынай жебеқұлақтылар, Солтүстік Үстіртте – үшкірқұлақты жарқанаттар мен ымырт жарқанаттар, Оңтүстік-Батыс Үстіртте – итаюлар, Маңғышлақ жазығы мен Қарағы ойпатында – жанат тәрізді иттер бар екендігі анықталды. Батыс Үстірттерде жолақты қорқаудың кездескені және бұл жерде 40 жылдан астам уақыт кездеспеген үнді жайраның іздері болғаны анықталған.

«Қансу» учаскесі Маңғыстау облысының Қарақия ауданында, ішінара Кендірлі-Қаясан қорық аймағы шегінде орналасқан және Үстірт мемлекеттік табиғи қорығымен шектеседі (учаске шекарасынан 2 км буферлік аймақ). 2016 жылы

учаскеде геологиялық-барлау жұмыстары жүргізілген жоқ. Жоғары геологиялық, экологиялық қауіптерді, сондай-ақ экономикалық рентабельділікті ескере отырып, ҚМГ жобадан шығу туралы стратегиялық шешім қабылдады. 2019 жылы келісімшарт жасалған аумағын мемлекетке қайтару жұмыстары басталды.

«Самтыр» учаскесі «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ 2018 жылдан бастап Маңғыстау облысында орналасқан «Самтыр» ЖШС-дағы 50 % қатысу үлесінің иесі болып табылады. Ол Оңтүстік Үстірт шөгінді алабында Өзен, Шахпаты және Джел кен орындарына жақын жерде орналасқан.

«Көкжиде – Құмжарған» жергілікті маңызы бар мемлекеттік табиғи кешенді қорықша. Осы қорықшаның аумағында республикалық маңызы бар мемлекеттік табиғи-қорық қорының екі объектісі бар: республикалық және халықаралық маңызы бар мемлекеттік табиғи-қорық қорының геологиялық объектілерінің тізбесіне енгізілген Көкжиде құмдары және Көкжиде жер асты сулары.

Өріктау, Әлібекмола және Қожасай кен орындары ҚР Ақтөбе облысы Мұғалжар ауданында орналасқан. «Өріктау» кен орнының келісімшарт жасалған аумағының солтүстік-батыс бөлігі Көкжиде құмында орналасқан, сондай-ақ кен орындары жергілікті маңызы бар «Көкжиде-Құмжарған» мемлекеттік табиғи кешенді қорықшасымен шектеседі. Жер асты

суларының ластануына жол бермеу мақсатында Топ компаниялары қызметінің аймағында, сондай-ақ Келісімшарттық аумаққа іргелес Көкжиде құмды алқабы аймағында да қоршаған ортаның жай-күйін тұрақты бақылау бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Қаражанбас кен орны Бозашы түбегінің сол-түстік-батыс бөлігінде Каспий маңы ойпатының шегінде батыстан Каспий теңізіне жақын жерде орналасқан. Кен орнының батыс жағынан Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағы шектеседі. Өндірістік экологиялық бақылау шеңберінде өсімдіктер мен жануарлар әлеміне жылына екі рет мониторинг жүргізіледі.

ЕРЕКШЕ ҚОРҒАЛАТЫН ТАБИҒИ АУМАҚТАРДЫҢ ШЕКАРАЛАРЫ ШЕГІНДЕ ЖӘНЕ ЖАҚЫН ОРНАЛАСҚАН ӨНДІРІСТІК АЛАҢДАР

ЕКҒТА түрі	Шекаралар ішінде	Аралас шекаралар (аумақтың бір бөлігі кіреді)	Шекаралардан тыс жерлер
IUCN I-IV санат	0	0	Қансу Самтыр
	Жамбыл Сәтбаев Исатай	Жамбыл	Әлібекмола Қожасай Қаражанбас
IUCN V-VI санат	Өлі Құлтық (Үстірт)	Өріктау	Рожков
Бүкіләлемдік мұра объектілері	-	-	-
Рамсар алқаптары	-	-	-

2020 ЖЫЛЫ БИОАЛУАНТҮРЛІЛІКТІ САҚТАУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІМІЗ

2020 жылы биоалуантүрлілік қаупі бағаланған және бақыланатын елеулі операциялық учаскелердің саны мен проценти

304-2, 064

Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағында орналасқан учаскелерде фондық экологиялық зерттеулер, ұңғыманы бұрғылау және сынау жүргізілді. Осы аудандардағы қызметтің қазіргі кезеңінде техногендік әсер ету айтарлықтай емес және жабайы жануарлар мен құстардың өз мекендеу ортасы бойынша еркін қозғалуына кедергі келтірмейді. Бұрғылау барысында қоршаған ортаға мынадай жұмыс түрлері әсер етеді: бұрғылау қондырғысын монтаждау, ұңғымаларды бұрғылау және сынау, кеме қатынасы. Әсер ету факторлары мыналар болып табылады: теңіздегі құрылыс кезеңінде суда жүзгіштердің шоғырлануының артуы, су

түбіндегі шөгінділердің табиғи құрылымының бұзылуы, оның ішінде, қарқынды кеме қатынасы әсерінен, шудың физикалық әсері.

Өріктау учаскесінде немесе құрлықтың ерекше қорғалатын аумақтарымен шектесіп жатқан жерлерде Шығыс Өріктау кен орнында бағалау ұңғымасының құрылысы және Оңтүстік Өріктау кен орнының көлбеу-бағытталған бағалау ұңғымасының құрылысы басталды. Жерасты сулары бойынша әсер ету факторлары жерасты суларының ластану көзіне айналатын ұңғымаларды тікелей бұрғылау болып табылады. Ластаушы заттар өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтар жиналатын жер үсті учаскелерінен, мазутталған аумақтардан, мұнай мен қабаттағы суларды сақтау учаскелерінен сүзгіден өткізілетін атмосфералық шөгінділері бар жерасты суларына түсуі мүмкін. Осыған байланысты ҚМГ жер асты суларын қорғауға және олардың ластануын, қоқыстануын және сарқылуын болдырмауға бағытталған бірқатар шараларды алдын ала қабылдайды. Жерасты суларының қабаттарын 80-85 метр тереңдікке дейін түсірілген кондукторлардың көмегімен оқшаулауды қамтамасыз

	Құрлықтағы операциялар		Теңіз операциялары	
	2019	2020	2019	2020
Биоәртүрлілікке арналған учаскелер ҚОӘБ немесе ұқсас құжатпен жабылған (%)	100	100	100	100
Экологиялық мониторинг тұрақты түрде жүргізілетін учаскелер (%)	100	100	100	100
Жойылған ұңғымаларға тұрақты мониторинг жүргізілетін жойылған ұңғымалары бар учаскелер (%)	100	100	100	100

ететін ұңғымалардың конструкциясы, сондай-ақ қолданыстағы және ықтимал ластану учаскелерінде жерасты суларының орналасу жағдайларын, деңгейі мен сапасын тұрақты режимдік бақылауды ұйымдастыру көзделген.

Жойылған ұңғымаларға өндірістік экологиялық мониторинг және өндірістік операциялар кезінде балық ресурстарына келтірілетін еріксіз залалды өтеу шеңберінде гидрология, гидрохимия, гидробиология және ихтиология бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарын (ҒЗЖ) жасау жүргізілуде. «Жамбыл Петролеум» ЖШС 2020 жылы балық шығынын өтеу аясында ғылыми-зерттеу жұмыстарына 72,8 млн теңге жұмсады. «KMG System&Services» ЖШС 2020 жылы Орал өзеніне қызыл балықтардың 94 600 биылғы төлі жіберілді.

Аумақтарды өнеркәсіптік игерудің биоалуантүрлілікке әсерінің тағы бір факторы орнитофауна үшін елеулі қауіп төндіретін электр беру желілері болып табылады. Әуе желілерінің электр беру желісі (ӘЭЖ) құстардың мекендейтін табиғи орындарына басып алып және көбінесе олардың жаппай өлуінің себебіне айналып, тұрақты түрде кеңейтілуде. Әсіресе бұл мәселе ормансыз дала және жартылай шөлейт аймақтарда мекендейтін жыртқыш құстар үшін маңызды, онда ӘЭЖ тіректері осы құстар үшін телім ретінде неғұрлым тартымды.

Құстарға арналған электр қондырғыларының қауіптілігі жоғары учаскелерін анықтау және зерттеу арнайы зерттеулер барысында немесе өндірістік экологиялық бақылау шеңберінде жүзеге асырылады. Электр берудің әуе желілерінде (6-10 кВ ЭБЖ) құстардың электр тоғымен зақымдануынан өлімін болдырмау үшін арнайы полимерлі құстардан қорғау құрылғылары (ҚҚҚ) орнатылады. ҚҚҚ-ның бұл түрі шетелде кеңінен қолданылуына қарамастан, Қазақстан аумағында енді ғана пайдаланыла бастады. Оның артықшылығы ҚҚҚ-ның барлық элементтері ди-электрлік материалдардан жасалған. ҚҚҚ орнату

күрделі дайындық жұмыстарын алдын ала орындауды (дәнекерлеу, траверсті бұрғылау және т. б.) қажет етпейді. Ал ток өткізгіш сымды оқшаулау құстардың қатысуымен қауіпті тұйықталуды болдырмауды қамтамасыз етеді.

Мысалы, ҚТО-да 6-10 кВ электр беру әуе желілеріне күрделі жөндеу жүргізу кезінде өзінің нормативтік мерзімі өткен АС-50/8 типті болат-алюминий сымын СИП-3 типті өзін-өзі қамтамасыз ететін қорғалған сымға ауыстыру жүргізіледі. Күрделі жөндеу жұмыстары шеңберінде 223 км СИП-3 сымы орнатылды. Өзін-өзі қамтамасыз ететін қорғалған сымдарды қолдану құстарды жалаңаш өткізгіш бөліктерден оқшаулау функциясын орындайды, бұл құстарды электр тогының соғуынан және олардың өлуінен қорғайды.

Біздің әрқайсымыз қарапайым қағидалар арқылы еліміздің биоалуандылығын сақтауға үлес қоса алады:

- Көшеге және табиғатқа қоқыстарды тастамау;
- Қоршаған ортаға ұқыпты қарау;
- Заңсыз аң аулаумен және балық аулаумен айналыспау;
- Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды жоспарлау кезінде биоалуантүрлілікті сақтауға ерекше назар аудару;
- Уәкілетті тұлғаларға хабарлау жолымен, сондай-ақ hse@kmg.kz мекенжайына ақпаратты жіберіп, заңды және жеке тұлғалар тарапынан экологиялық заңнаманың бұзушылықтары туралы хабарлау;
- Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктердің бар-жоғын сол учаскеде суретке түсіру және геолокация белгілеу жолымен тіркеу және мына мекенжайға hse@kmg.kz жіберу;
- Қазақстанның биоалуантүрлілігін сақтау бойынша акциялар мен бағдарламаларға қатысу;
- Өз бастамаларыңыз, идеяларыңыз бен жобаларыңызды мына мекенжайға hse@kmg.kz жіберіңіз.

ТЕҢІЗДЕ ТӨГІНДІЛЕРДІҢ АЛДЫН АЛУ

Мұнайдың авариялық төгілуін жоюға (МАТЖ) ұдайы әзірлік біз үшін сөзсіз басымдық болып табылады.

Каспий теңізі бірегей табиғи объект болып табылады, оның экожүйесі тұйықтығына байланысты мұнаймен ластануға өте сезімтал. Біз теңіз мұнай операцияларын жүргізу кезінде экологиялық қауіпсіздікке жоғары талаптар қоямыз: жұмыстардың кез келген түрлері басталғанға дейін келісімшарттық аумақтарда фондық экологиялық зерттеулер жүргіземіз және біздің әлеуетті әлеуметтік және экологиялық әсерімізді бағалаймыз, сондай – ақ операциялар жүргізу кезінде және одан кейін әсер ету мониторингін, эмиссиялар мониторингін және авариялық жағдайлар мониторингін жүзеге асырамыз.

Теңізде бұрғылау операциялары басталар алдында біз мұнайдың барлық ықтимал авариялық төгілуін жоюға тұрақты әзірлікті қамтамасыз етеміз. Жұмыстар аяқталғаннан кейін біз жойылған ұңғымаларға үздіксіз экологиялық мониторинг жүргіземіз. Келісімшарттық аумақтарда жойылған ұңғымалардың мониторингі атмосфералық ауаның сапасын, теңіз суының ластануын және түптік шөгінділерді, биоалуантүрліліктің жай-күйін бақылауды, сондай-ақ зерт-

ханалық-талдау жұмыстарын, жойылған ұңғымалардың сағаларын фото және бейнетүсіруді қамтиды.

Теңіздегі операциялар кезінде біз мынадай қағидаларды мүлтіксіз ұстаймыз:

- Жобалық шешімдерді қатаң сақтау
- «Нөлдік ағызу» қағидаты – барлық қалдықтар мен сарқынды сулар жағаға шығарылады
- Барлық жүзу құралдарын балық қорғау құрылғыларымен және мұз суының болмауымен қамтамасыз ету
- 1 сәуірден 15 шілдеге дейін уылдырық шашу кезеңінде өндірістік операцияларды жүргізуге тыйым салу
- Өндірістік кемелерден балық аулауға тыйым салу
- Ұңғымаларды сынауға және көмірсутек шикізатын түнгі уақытта жағуға тыйым салу
- Пайдаланудың арнайы режимін сақтау

«Жамбыл Петролеум» ЖШС мұнайдың авариялық төгілуін жою (бұдан әрі – МАТЖ) бойынша қызметтер көрсету үшін «KMG Systems & Services» ЖШС, «Қазақтеңізкөлікфлоты» ЖШС және шаруашылық жүргізу құқығындағы «Кәсіби әскерилендірілген авариялық-құтқару қызметі» республикалық мемлекеттік кәсіпорнымен шарт жасасты. Кемеңіз бағалау ұңғымасын салу кезеңінде МАТЖ «Caspian Explorer» ҚБҚ-дан 500 метрлік аймақта болады.

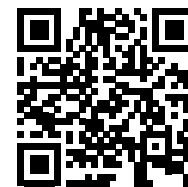
МҰНАЙДЫҢ АВАРИЯЛЫҚ ТӨГІЛУІН ЖОЮ КЕЗІНДЕ ЕРІКТІЛЕР ҚОЗҒАЛЫСЫН ДАМУ ТҮРІНДЕГІ БАСТАМА

Мұнайдың авариялық төгілуін жою кезінде еріктілік (бұдан әрі – МАТЖ) сияқты бағыттың қауіптілігі мен маңыздылығын ескере отырып, «KMG Systems&Services» ЖШС компаниясының бастамасы «Атырау және Маңғыстау облыстарында МАТЖ жанынан еріктілікті дамыту бағдарламасын» (бұдан әрі – Бағдарлама) әзірлеу және іске асыру болды. Бағдарлама волонтерліктің барлық аспектілерін қамтиды, мысалы, ҚР және басқа елдердегі волонтерлік қызметтің құқықтық аспектілері, еріктілерді тарту процесі, МАТЖ дейінгі және жанынан еріктілерді тіркеу және басқару процесі, сондай-ақ еріктілердің жіктеуіші және еріктілерге лайықты міндеттер, еріктілердің құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ еріктінің жеке қауіпсіздігінің негіздері көрсетілген. Бағдарламада төгілгенге дейін шешілуі қажет міндеттер (дайындық кезеңі) және мұнай төгілуі кезіндегі міндеттер (операциялық кезең) көрсетілген.

Жобаның негізгі мақсаты еріктілерді мұнайдың авариялық төгілуі (МАТЖ) салдарын жою және жабайы жануарларды құтқару негіздеріне оқыту және білім беру болып табылады.

Жоба шеңберінде «Мұнайдың авариялық төгілуін жою операциялары кезінде жабайы жануарларды құтқару бойынша базалық білімді беру» бойынша оқыту бейне курсы дайындалды.

Бейне курстың нысаналы аудиториясы МАТЖ жанындағы әлеуетті еріктілер, сондай-ақ мемлекеттік органдардың өкілдерін, теңіз мұнай операцияларын жүзеге асыратын компаниялардың мамандарын және т. б. қоса алғанда, басқа да мүдделі тараптар болып табылады.

Бейнекурстан сіз еріктінің жеке қауіпсіздік техникасы, еріктінің құқықтары мен міндеттері, мұнайдың жабайы табиғатқа төгілуінің әсері, сондай-ақ жабайы жануарларды құтқару операциялары кезінде еріктілердің қандай жұмыс түрлері тартылуы мүмкін екендігі туралы білесіз. Ерік-

тілердің жабайы жануарларды құтқару бойынша барлық операцияларға қатыса алмайтындығын түсіну керек, өйткені қауіпсіз және тиімді жұмыс істеу үшін арнайы дайындық, сондай-ақ осындай операцияларға қатысу тәжірибесі қажет. Курста еріктінің қандай жұмыс түрлерін өз бетінше орындай алатындығы және тек сарапшылардың басшылығымен болатындығы көрсетілді.

Әрбір қызығушылық танытқан тұлға Атырау және Ақтау қалаларында мұнай төгілімдерін жою негіздері және олардың салдарларын жою бойынша 2 күндік оқудан өту үшін «KMG Systems&Services» ЖШС корпоративтік сайтында сауалнама толтыра алады.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ ЖӘНЕ АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАНЫҢ САПАСЫ

103-1, 103-2, 103-3

Біз бірінші кезекте табиғат қорғау заңнамасының талаптарын сақтай, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалана және табиғат қорғау қызметін үнемі жетілдіре отырып, өз қызметіміздің қоршаған ортаға әсерін мейлінше азайту жөніндегі шараларға назар аударамыз. Табиғи ресурстарды ұқыпты және ұтымды пайдалану, экологиялық тәуекелдерді мейлінше азайту біздің басымдықтарымыз болып табылады. Мақсатты бағдарламалар шикі газды алауларда жағуды азайтуға, жаңартылатын энергия көздері негізінде «жасыл» энергетиканы дамытуға және жалпы энергия тиімділігін арттыруға бағытталған.

ҚМГ корпоративтік орталық деңгейінде парниктік газдар шығарындылары және атмосфераға ластаушы заттар саласындағы еншілес және тәуелді ұйымдардың қызметін басқарады, эмиссияларға рұқсат, парниктік газдар шығарындыларына квота, шикі газды жағуға рұқсат сияқты қызметті жүргізуге барлық қажетті рұқсат беру құжаттарын уақтылы алуды қадағалайды.

Атмосфералық ауаға әсерді барынша азайту саласындағы бағдарламалар мыналар болып табылады: өндіруші секторда шикі газды дамыту және қайта өңдеу бағдарламаларын орындау, мұнай өңдеу зауыттарын жаңғырту бағдарламасы, тасымалдау секторында жаңа объектілерді салу кезінде жаңа қолжетімді технологияларды қолдану және т.б. Бағдарламаларды кезең-кезеңімен орындау атмосфераға ластаушы заттар мен парниктік газдардың үлестік шығарындыларын азайтуға, шикі газды пайдалы пайдалануды арттыруға алып келеді.

ҚМГ компаниялар тобында шығарындыларды басқару жөніндегі саясат жұмыс істейді, онда атмосфераға зиянды әсерді азайту бойынша

қызметті басқарудың негізгі қағидаттары айқындалған:

- қызметті заңнамалық талаптарға және Компанияның өзге де міндеттемелеріне қатаң сәйкестікте жүзеге асыру;
- шығарындылардың белгіленген нормативтерін және ластаушы заттар шығарындыларына лимиттерді, парниктік газдар шығарындыларына квоталарды сақтау;
- рөлдер мен міндеттерді дәл бөлу, құзыреттілігін арттыру, оқыту және хабардар болу;
- шығарындыларды тұрақты есепке алуды, түгендеуді және мониторингін жүргізу;
- көмірсутегі шикізатын өндіру кезінде шикі газды тұрақты жағылуын тоқтату;
- парниктік газдар шығарындыларын қысқарту және «Көміртегі ізін» азайту жөніндегі іс-шараларды өткізу;
- көміртегі активтерін басқару;
- шығарындыларды басқару бойынша қызметті үнемі жақсарту.

Біз ұлттық заңнаманың, алдыңғы қатарлы халықаралық стандарттардың талаптарын, Компанияның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау саласындағы ішкі құжаттарының және басқа да ішкі корпоративтік құжаттардың ережелерін ұстанамыз, экологиялық тәуекелдерді сәйкестендіру мен бағалауды жүргіземіз, қоршаған ортаны қорғау саласындағы өз іс-қимылдарымыздың айқындығы мен ашықтығын қамтамасыз етеміз.

Біз атмосфералық ауаға әсерді төмендету бойынша өндірістік объектілердің қызметін жақсартумен жұмысты жалғастырамыз. Біз елдің нормативтік заңнамалық базасын жетілдіруге белсенді қатысамыз. Эмиссияларды басқару жөніндегі жұмыс тобының мәжілістерін өткіземіз, климаттың өзгеруіне байланысты форумдарға, конференцияларға қатысамыз, шығарындыларды азайту жөніндегі стратегияны іске асыруда өз қабілеттерін арттыру үшін білім мен дағдыларды жетілдіреміз.

ҚМГ ұзақ мерзімді Даму стратегиясында климаттық аспектілер бойынша мынадай басым бағыттар айқындалды:

- парниктік газдардың шығарындыларын басқару;
- ілеспе мұнай газды үнемі жалындатып жағуды қысқарту;
- энергия тиімділігін арттыру.

Біз энергияға өсіп келе жатқан әлемдік сұранысты қанағаттандыру үшін мұнай мен табиғи газ өндіруді ұлғайтуға тырысамыз, осыған байланысты табиғат қорғау заңнамасының талаптарын сақтай, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалана және табиғат қорғау қызметін үнемі жетілдіре отырып, өз қызметіміздің қоршаған ортаға теріс

әсерін азайту жөніндегі шараларға бірінші кезекте назар аударамыз.

Біз сыртқы ортаның өзгерістерін және мүдделі тараптардың сұрауларын ескере отырып, атмосфералық ауаға шығарындыларды қысқарту бойынша ұзақ мерзімді мақсаттарды айқындауды жоспарлап отырмыз.

ПАРНИКТІК ГАЗДАРДЫҢ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

305-1, 305-2, 305-3, 305-4, 305-6

2020 жылы Carbon Disclosure Project алаңында Румыния мен Грузиядағы еншілес ұйымдарды қоса алғанда, ҚМГ барлық активтері бойынша парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының көлемдері туралы деректерді қамтитын CDP (Carbon Disclosure Project) Климаттық бағдарламасы шеңберінде 2019 жылғы парниктік газдар шығарындылары бойынша есепті жариялады.

Есепке көмірқышқыл газы (CO₂), метан (CH₄), азот тотығы (N₂O) қосылған. Парниктік газдардың тікелей шығарындылары жөніндегі деректер әрбір ЕТҰ бойынша аккредиттелген тәуелсіз ұйымдардың қорытындыларымен расталған. 2020 жылға арналған ақпарат 2021 жылдың III тоқсанындағы CDP есебінде ашып көрсетілетін болады. Ақпаратты ашу кезінде біз жүйелілік пен салыстырмалылық қағидатын ұстанамыз. Біз ақпаратты ашудың толықтығын арттыру және 3-деңгейдің жанама шығарындылары бойынша есептілік салаларын кеңейту бойынша үздіксіз жұмыс істейміз.

CO₂ тонна эквивалентіндегі шығарындылар көлемі КӨҮСТ бесінші Бағалау баяндамасынан ғаламдық жылыну әлеуеттерінің соңғы мәндерін (бұдан әрі – ЖЖӘ) ескере отырып, метан мен азот шала тотығының көлемін қайта есептеу арқылы алынды.

ПГ шығарындыларын есептеу CDP Technical Note: Accounting of Scope 2 emissions; CDP Technical Note: Guidance methodology for estimation of scope 3 category 11 emissions for oil and gas companies; Compendium of Greenhouse Gas Emissions Estimation Methodologies for the Oil and Natural Gas Industry, API 2009; Парниктік газдарды ұлттық түгендеудің басқарушылық принциптері, КӨҮСТ, 2006, 2-том, отынды стационарлық жағу; Жылу электр станциялары мен қазандықтардан ПГ шығарындыларын есептеу бойынша әдістемелік нұсқаулар, Астана, 2010 жыл.

ҚМГ компаниялар тобы бойынша 2020 жылы парниктік газдардың тікелей шығарындыларының (CO₂) көлемі 8,7 млн тонна CO₂ құрады, бұл 2019 жылғы деңгейден 11%-ға төмен. Шығарындылардың төмендеуі өндірістік қуаттың төмендеуімен байланысты. «Өндіру» бизнес-бағытында шығарындылардың төмендеуі газды алауда жағу көлемінің қысқаруына байланысты.

CO₂ шығарындыларының қарқындылығы өндірілген көмірсутек шикізатының 1000 тоннасына 87 тоннаны құрады, бұл Халықаралық мұнай және газ өндірушілер қауымдастығының (IOGP) салалық орташа көрсеткішінен едәуір төмен, 2019 жылда ол 123-ті құрайды.

Кәсіпорын қызметінен CO₂ биогендік шығарындылары жоқ. Компания өз қызметінде климаттың өзгеруіне әсер ететін озонды бұзатын заттардың шығарылуын жүзеге асырмайды. Бұл ретте компания озонды бұзатын заттар шығарындыларына мерзімді бақылау және мониторинг жүргізеді.

АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАНЫҢ САПАСЫ

305-5, 305-7

Біз өндірістік экологиялық мониторинг жүргіземіз және операциялар мен өндірістік процестер нәтижесінде пайда болатын ластаушы заттардың атмосфераға шығарылуын төмендету бойынша шаралар қабылдаймыз. Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламалары шеңберінде сынама-ларды іріктеудің және әлеуетті әсерді бағалау үшін өлшеулер жүргізудің белгіленген орында-рында атмосфералық ауаға шығарындыларды бақылау жүргізіледі. Ластаушы заттар шығарындыларының негізгі көлемі қазандықтарда,

технологиялық пештерде және компрессорларда, газ-турбиналық қондырғыларда, компрессорлық станцияларда отын газын жағу, алауларда газды жағу және т. б. нәтижесінде пайда болады.

Топ бойынша барлық ластаушы заттар шығарындыларының нормативтік көлемі 2020 жылы 247,2 мың тоннаны құрады (2019 жылы 264,8 мың тонна). 2019 жылмен салыстырғанда ластаушы заттар шығарындыларының 7%-ға төмендегені байқалады.

Соңғы 3 жылда «Өндіру» бизнес-бағытында шикі газдың пайдалы пайдаланылуын арттыру және оны алауларда жағуды тиісінше азайту салдарынан ластаушы заттар шығарындыларының көлемі 13%-ға қысқарды. «Мұнай өңдеу» және «тасымалдау» бизнес-бағыттарында 2019 жылмен салыстырғанда шығарындылардың 8%-ға төмендеуі байқалып отыр.

Мұнай өңдеу зауыттарын жаңғыртуға жүргізілген жобалардың нәтижесінде Кеден одағының Техникалық регламентінің талаптарына сәйкес K4, K5 кластарына сәйкес келетін еуропалық сапа стандарттарының мұнай өнімдерін өндіру жолымен зауыттар шығаратын отынның экологиялық көрсеткіштері жақсарды.

Мысалы, біз нақты уақыт режимінде газталдағыштарды пайдаланумен тікелей өлшемдерді әлі шығармаймыз, алайда жаңа Экологиялық кодекс шеңберінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі уәкілетті орган 1-санаттағы табиғат пайдалану объектілерінде шығарындылар көздеріне датчиктер/газталдағыштарды орнату жолымен ластаушы заттар шығарындыларының автоматтандырылған мониторингін жаппай көшуді жоспарлап отыр. Қазіргі уақытта бірқатар

ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНДА АТМОСФЕРАҒА ЛАСТАУШЫ ЗАТТАРДЫҢ ЖАЛПЫ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ, МЫҢ ТОННА

	2018	2019	2020
Атмосферадағы ластаушы заттардың шығарындылары, барлығы, оның ішінде:	269,3	264,8	247,2
NOx шығарындылары	16,7	18,5	17,6
SOx шығарындылары	13,9	12,3	12,7
өзге ластаушы заттардың шығарындылары	238,7	234,0	216,9

ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНДАҒЫ ЛАСТАУШЫ ЗАТТАРДЫҢ МЕНШІКТІ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

	2018	2019	2020
КСШ өндіру, т/ өндірілген көмірсутек шикізаты 1000 т. н.ә.	1,9	1,7	1,9
Мұнай өңдеу, т/қайта өңделген мұнайдың 1000 т.	3,2*	2,9*	2,9
Мұнай тасымалдау, тасымалданатын мұнайдың т/1000	0,5	0,5	0,5
Газды тасымалдау, т/тасымалданатын газдың 1000 т. б. ә.	1,4	1,5	1,6

*2018-2019 жылдардағы деректер осы көрсеткіштің есептеулерінде ЕТҰ периметрінің кеңеюін ескере отырып жаңартылды.

ұйымдар ластаушы заттар эмиссияларының онлайн-мониторингіне көшу бойынша жобалық құжаттаманы әзірлеп жатыр.

2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша мұнай баламасында көмірсутек шикізатын өндірудің жалпы көлеміне қатысты NOx шығарындыларының орташа көрсеткіші КСШ өндірудің мың тоннасына шаққанда 0,2 тоннаны, IOGP орташа көрсеткіші – 0,4 құрады. 2018 жылмен салыстырғанда NOx үлестік шығарындылары 7% өсті. ҚМГ Компаниялар тобы бойынша мұнай баламасында көмірсутек шикізатын өндірудің жалпы көлеміне қатысты SOx шығарындыларының орташа көрсеткіші КСШ өндірудің мың тоннасына шаққанда 0,23 тоннаны, IOGP орташа көрсеткіші – 0,2 құрады. 2018 жылмен салыстырғанда SOx үлестік шығарындыларының 11%-ға төмендегені байқалып отыр.

305-7

Компания өз қызметінде тұрақты органикалық ластағыштардың эмиссиясын жүзеге асырмайды.

АЛАУЛАРДА ШИКІ ГАЗДЫ ЖАҒУ КӨЛЕМІ

Көрсеткіш	2017	2018	2019	2020
Алауларда шикі газды жағудың жалпы көлемі, млн текше м	315,8	148,9	80,2	57,6
Шикі газды тиімді пайдалану деңгейі, %	85	93	97	98
Шикі газды жағу қарқындылығы, өндірілген 1 мың КСШ-ға тонна	11	6	2,95	2,2

ТАЛАПТАРҒА СӘЙКЕСТІГІ

103-1, 103-2, 103-3, 307-1

Біз Қазақстан Республикасының заңнамасы шеңберінде өндірістік қызметімізді жүргізуге және қоршаған ортаға зиян келтірудің алдын алу бойынша тиісті шаралар қабылдауға тырысамыз.

Компания өндірістік объектілерде Қазақстан Республикасының табиғат қорғау заңнамасына сәйкессіздіктерді анықтау бойынша, заңнама талаптарына қандай да бір сәйкессіздікті болдырмау жөніндегі іс-шараларды жүргізу үшін проблемалық мәселелерді айқындау және тәуекелдерді басқару бойынша жұмысты жалғастырады.

ІЛЕСПЕ МҰНАЙ ГАЗЫН ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ

OG6, 103-1, 305-5

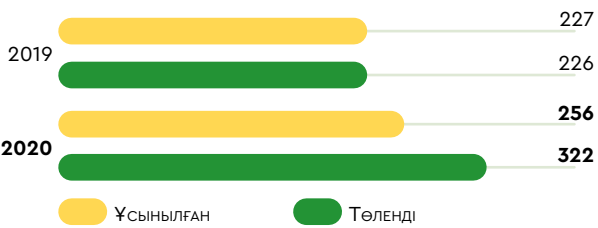
Бұл бөлімде шикі газды өндіруге және тиімді пайдалануға байланысты процестер орын алған өндіру секторының компаниялары бойынша мәліметтер көрсетілген.

Парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі біздің маңызды міндеттеріміздің бірі ілеспе мұнай газын (ІМГ) тиімді пайдалану мен кәдеге жаратуды арттыру, жалынлатып жағуды барынша азайту болып табылады. Шикі газды дамыту және қайта өңдеу бағдарламаларының орындалған іс-шараларының арқасында жылу және электр энергиясын өндіру үшін ІМГ өз қажеттіліктеріне пайдалану артты.

Ілеспе мұнай газын кәдеге жарату 2020 жылы 98%-ды құрады, газ жағу көрсеткіші өндірілген КСС 1 мың тоннасына 2,2 тонна деңгейінде (2018 жылы – 6, 2019 жылы – 2,95), бұл 2019 жылғы көрсеткіштен 25%-ға және IOGP 2019 ж. орташа салалық көрсеткішінен 79%-ға төмен.

Компания шикі газды жағу көлемін барынша азайтуға ұмтылуда. 2015 жылы ҚМГ Дүниежүзілік Банктің «2030 жылға қарай ілеспе мұнай газын тұрақты жағылуын толық кәдеге жарату» бастамасын қолдады. Осы бастама шеңберінде шикі газды жағу көлемдері бойынша есептілік жыл сайынғы негізде тапсырылады.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АЙЫППҰЛДАР, МЛН ТЕҢГЕ

ҚР Жоғарғы Сотының мамандандырылған сот алқасы 19,8 млрд теңге экологиялық айыппұл мәселесі бойынша КБМ пайдасына оң шешім қабылдады.

ӨҚ, ЕЖҚОҚ САЛАСЫНДАҒЫ ОҚЫТУ

404-2

Оқыту жүйесі стратегиялық жоспарларға және Компанияның ӨҚ, ЕЖҚОҚ саласында қажетті құзыреттері бар қызметкерлердің қажеттіліктеріне бағдарланған. Оқыту бағдарламалары еңбек өнімділігін, сапасы мен қауіпсіздігін арттыру, сондай-ақ қызметкерлердің біліксіз іс-әрекеттерімен байланысты тәуекелдерді азайту құралы болып табылады. Өндірістік процестердің қауіпсіздігі, қызметкердің жеке қауіпсіздігі, сондай-ақ қоршаған ортаның қауіпсіздігі қызметкерлердің құзыреттілігіне тікелей байланысты.

Жалпы, 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобының 100 172 қызметкері жалпы сомасы 671 341 мың теңгеге білім алды. ҚМГ компаниялар тобындағы енгізілген «70/20/10 – жұмыс орнында оқыту/ішкі/сыртқы» оқыту үлгісі бойынша өзінің 6 оқу-курстық комбинаттары/еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, сондай-ақ қауіпсіз жүргізу мәселелері бойынша орталықтардың қазіргі бар базасында 24 041 қызметкер тегін оқытылды.

«Өзенмұнайгаз» АҚ (Жаңаөзен қ.), «ҚазТрансОйл» АҚ (Ақтау қ.), «Интергаз Орталық Азия» АҚ (Атырау, Шымкент қ.), «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС (Павлодар қ.) және «Oil Services Company» ЖШС (Ақтау қ.) өздерінің оқу-курстық комбинаттары/орталықтары бар.

Тәжірибелі қызметкерлер арасында тәлімгерлік және ішкі жаттықтырушылық жөніндегі бағдарламалар іске асырылып жатыр, озық қызметкерлер арасында мастер-класстар мен тренингтер, түрлі

конкурстар өткізілуде, бұл ішкі коммуникацияларды жетілдіруге және қызметкерлерді өз мамандығы бойынша үздік болуға ұмтылуға ынталандыруға мүмкіндік береді.

ҚМГ қауіпсіздік мәдениетінің деңгейін халықаралық стандарттарға сәйкес арттыруға және ӨҚ, ЕЖҚОҚ бойынша менеджмент жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етуге ниетті.

COVID-19-ға қатысты пандемияға байланысты енгізілген шектеулерге, ӨҚ, ЕЖҚОҚ мәселелерін оқытудағы қажеттілікке қарамастан, ҚМГ компаниялар тобында сұранысқа ие және басым болып қалды. ҚР мұнай-газ секторының ерекшелігін, сондай-ақ персоналды міндетті оқыту, даярлау және біліктілігін арттыру бөлігінде ҚР заңнамасының міндетті талаптарын ескере отырып, тұтастай алғанда қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігінің бағыттары барынша басым болып табылады.

ҚМГ компаниялар тобының 2020 жылы ӨҚ, ЕЖҚОҚ мәселелері бойынша оқудан өткен қызметкерлерінің ішінен санаттар бойынша білім алғандардың деңгейі: ӘБҚ – 3 459, ИТҚ – 9 235 және өндірістік персонал – 75 968 адамды құрады.

2020 жылы 9 235 әйел мен 90 937 ер адам оқудан өтті және 100 172 адамның жалпы көрсеткішіне қатысты – 9,2% әйел және 90,8% ер адам.

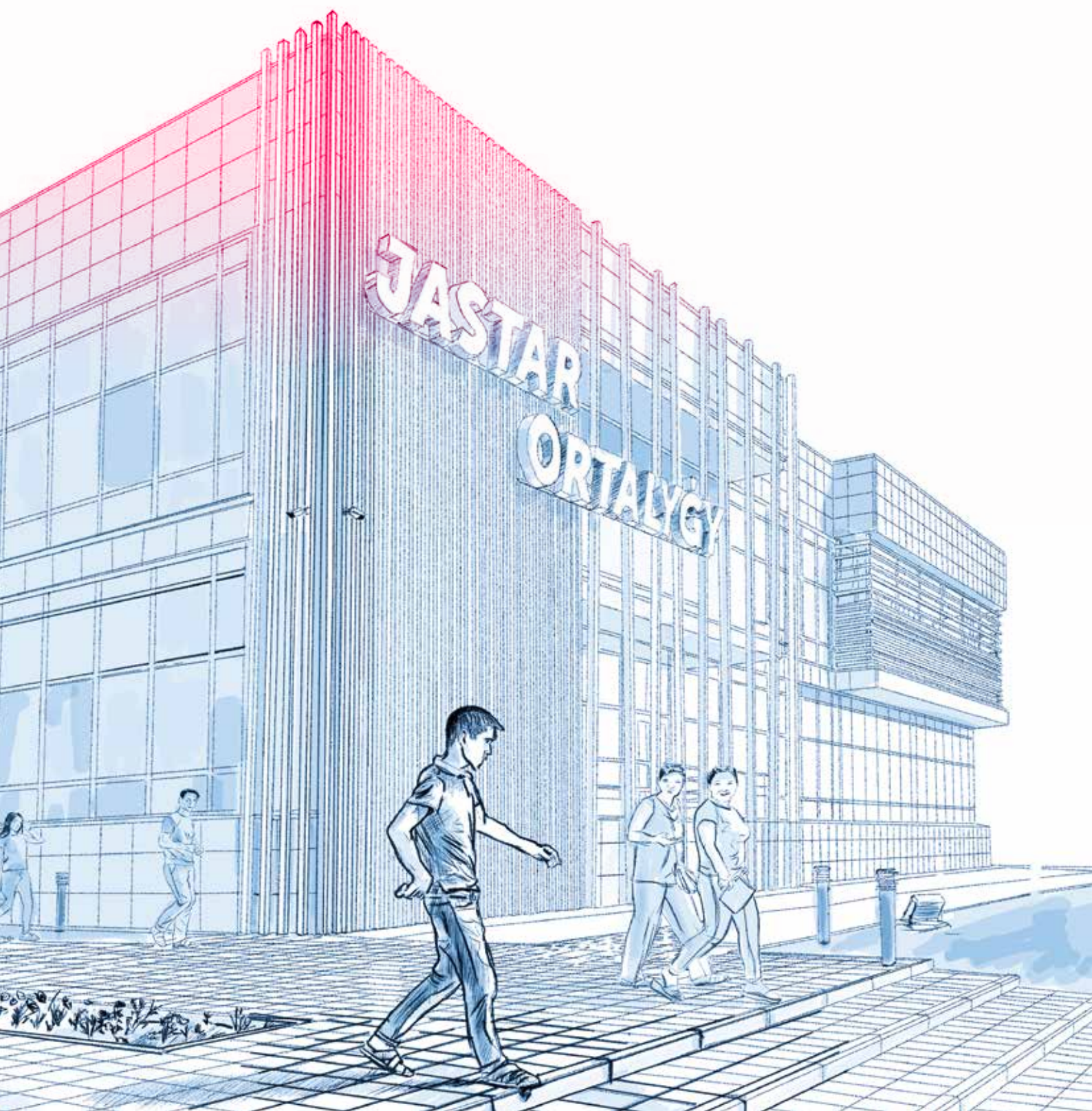
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУҒА АРНАЛҒАН ШЫҒЫСТАР

Көрсеткіш	2018	2019	2020
Білім алған қызметкерлердің саны	114 971	130 615	100 172
Сомасы, мың теңге	1 097 877	1 179 877	671 341

НЕГІЗГІ БИЗНЕС-БАҒЫТТАР БОЙЫНША БӨЛЕ ОТЫРЫП, ӨҚ, ЕЖҚОҚ БОЙЫНША ОҚЫТУ

Бизнес бағыт	Қызметкерлер саны	Сомасы, мың теңге
Өндіру	36 263	255 727,5
Тасымалдау	23 840	161 669,9
Қайта өңдеу	7 599	44 038,6
Сервис	31 686	182 340,8
ҚМГ Корпоративтік орталығы	784	27 564,3

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПҚЕРШІЛІК

1-қағидат Адам құқықтары: Іскерлік топтар халықаралық танылған адам құқықтарын қорғауды қолдауға және құрметтеуге тиіс

2-қағидат Адам құқығы: Іскерлік топтар олардың адам құқықтарын бұзудың тең қатысушылары болып табылмайтынына көз жеткізуі тиіс.

3-қағидат Еңбек: Іскерлік топтар қауымдастықтың бостандығын және ұжымдық келіссөздерде құқықты тиімді мойындауды қамтамасыз етуі тиіс.

4-қағидат Еңбек: Іскерлік топтар зорлық-зомбылықпен немесе мәжбүрлі еңбектің барлық нысандарын жоюды қамтамасыз етуі тиіс

5-қағидат Еңбек: Іскерлік топтар бала еңбегіне тыйым салуды қамтамасыз етуге тиіс

6-қағидат Еңбек: Іскерлік топтар еңбек пен жұмыспен қамту саласындағы кемсітуді түп-тамырымен жойылуын қамтамасыз етуге тиіс

ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ

102-7, 102-8, 103-1, 103-2, 103-3, 401-1, 401-2, 401-3

Біздің кадр саясатымыздың тұжырымдамасы ҚМГ Тобында адами капиталдың құнын арттыру үшін жағдайлар жасауға бағытталған.

Осы стратегиялық мақсатқа қол жеткізу HR-функциясының үш негізгі мақсатына негізделіп отыр:

- ҚМГ бүкіл тобы бойынша бірыңғай HR-функциясын және персоналды басқарудың бірыңғай моделін құру;

- Персоналды басқару функциясын тұрақты жетілдіру және оның ашықтығын арттыру;
- Корпоративтік мәдениетті дамыту және басшылардың дағдыларын арттыру.

Мақсаттың әрқайсысы кадр саясатының негізгі бағыттарын білдіретін белгілі бір міндеттер тізбесін қамтиды.

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ

ПАЙЫМ

ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНДА АДАМИ КАПИТАЛДЫҢ ҚҰНЫН АРТТЫРУ ҮШІН ЖАҒДАЙ ЖАСАУ

МАҚСАТТАР

ҚМГ компанияларының бүкіл тобы бойынша персоналды басқарудың бірыңғай HR-функциясын және бірыңғай моделін құру

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ
ФУНКЦИЯСЫНЫҢ АШЫҚТЫҒЫН
ҮНЕМИ ЖЕТІЛДІРУ ЖӘНЕ АРТТЫРУ

КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТТІ
ДАМУ ЖӘНЕ БАСШЫЛАРДЫҢ
ДАҒДЫЛАРЫН АРТТЫРУ

МІНДЕТТЕР

1 ҚМГ компанияларының бүкіл тобы бойынша HR-процестерді, саясаттарды, әдіснамаларды, құралдарды, шаблондарды стандарттау

2 ҚМГ компанияларының бүкіл тобы бойынша HR ұйымдық құрылымдарын құру тәсілдерін стандарттау

3 HR-процестерін автоматтандыру

4 Қосымша құн әкелмейтін HR-процестерді HR ОҚО-ға шығару

5 ҚМГ HR-функциясы ішінде өзара құрмет, сенім, бірлік және ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру

6 Тұрақты мониторинг және HR-функциясын жетілдіру

7 Тұрақты байланыс жүргізу және HR-функциясынан кері байланыс беру

8 Корпоративтік мәдениетті жетілдіру, әлеуметтік тұрақтылықты арттыру және қызметкерлердің қажетті мінез-құлық сипаттамаларын дамыту

9 Әр түрлі деңгейдегі басшылардың көшбасшылық және персоналды басқару дағдыларын дамыту

Кадр саясатының тұжырымдамасы мынадай негізгі қағидаттарға негізделеді:

1. Қызметкерлер мен Компанияның мүдделер балансы;
2. ҚМГ бүкіл тобы үшін бірыңғай кадр саясаты;
3. Бизнес үшін стратегиялыққа әкімшілік қолдау көрсететін HR рөлін жылжыту;
4. Бизнес үшін қосылған құнды жасау;
5. Оңтайлы ұйымдық құрылым және қызметкерлердің саны;
6. Бизнестің қажеттіліктерін және еңбек нарығы жағдайтын негізге ала отырып, адам санын жоспарлау;
7. Оқыту және біліктілікті арттыру бағдарламаларын тұрақты жетілдіру;
8. 70-20-10 моделі бойынша өзін-өзі оқытатын ұйымды құру;
9. Персоналды басқарудағы басшылардың жауапкершілігі;
10. Қызметкерлердің стратегиялық мақсаттарға бірлесіп қол жеткізудегі тартылуы мәдениетін құру;
11. Қызметкерлерді ынталандыру үшін жағдайлар жасау;
12. Заңнаманың бұзушылықтарына жол бермеу.

COVID-19 пандемиясының нәтижесінде туындаған қиындықтарға қарамастан, ҚМГ өзі қатысқан өңірлерде өндірістік қызметті тоқтатуға жол бермеді және елде 60 мыңнан астам адамды жұмыспен қамтамасыз ете алды.

2020 жылдың соңына қарай жұмыскерлердің нақты саны ҚМГ компаниялар тобы бойынша 57 073 адамды (2018 – 83 116 адам, 2019 – 70 938 адам), аутстаффинг – 3 100 адамды (2018 – 3 347 адам, 2019 – 4 168 адам) құрады.*

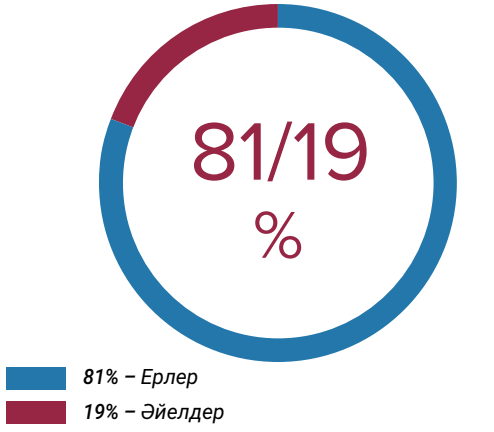
Компания қызметінің бағыты ауыр, қауіпті және зиянды еңбек жағдайларымен байланысты болатынын ескере отырып, ерлер үлесі 81 %-ды, әйелдер үлесі 19%-ды құрайды. Сонымен қатар 2019 жылмен салыстырғанда ҚМГ компаниялар тобы бойынша әйелдердің үлесі 1 %-ға артты.

**2018, 2019 жылдары сандық есепке ҚМГ компаниялар тобының периметрі енгізілді, онда ҚМГ қатысу үлесі 50% және одан жоғары болды, 2020 жылы Қордың ұсынымы бойынша периметр қайта қаралып, шоғырландыру периметріне өзгертілді, яғни ҚМГ үлесі 50% асатын компаниялар. 2020 жылдың периметрі бойынша 2018, 2019 жылдары қайта есептеу кезінде: нақты саны 2018 ж – 63 178, 2019 ж – 58 532; аутстаффинг 2018 ж – 2 372, 2019 ж – 3 055.*

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕ САНАТТАР БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕ ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛІНІСТЕГІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

2015–2019 ЖЫЛДАРДАҒЫ ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛГЕНДЕГІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

жылдар	2018	2019	2020
ерлер	81	82	81
әйелдер	19	18	19

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕГІ ЖЫНЫСЫ ЖӘНЕ САНАТТАРЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

Қызметкерлер санаттарының атауы	Ерлер	Әйелдер	Жалпы адам санының әр санатындағы қызметкерлердің үлесі, %
Басшылар	82	18	11
Мамандар	59	41	24
Жұмысшылар	88	12	65

2018–2020 ЖЫЛДАРДАҒЫ ЖАС ТОПТАРЫ БОЙЫНША ҚМГ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ, %

жасы	2018	2019	2020
30 жасқа дейін	16,7	13,5	12,4
31-ден 50 жасқа дейін	58,3	59,2	60,1
50 жастан жоғары	25	27,3	27,5

Персоналдың жалпы санындағы өндірістік персоналдың үлесі 92 %-ды, әкімшілік-басқару персоналының үлесі 8 %-ды құрайды.

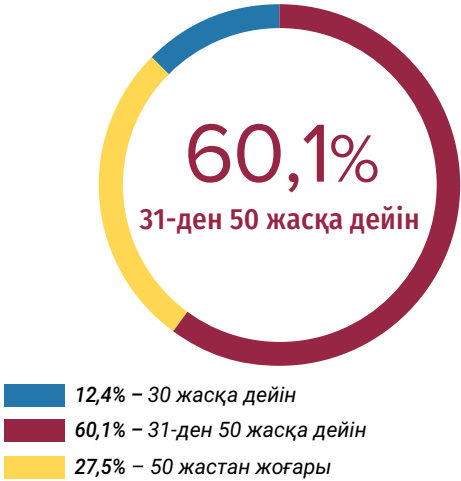
2020 жылы ҚМГ компаниялар тобында басшы әйелдердің үлесі ҚМГ компаниялар тобындағы басшылардың жалпы санының 18 %-ын, мамандардың жалпы санынан әйелдердің 41 %-ын, жұмысшы кәсіптерінің жалпы санынан әйелдердің 12 %-ін құрады. Өткен жылмен салыстырғанда басшы әйелдер мен мамандардың үлесі 2 %-ға, жұмысшы мамандықтарының ішінде әйелдердің үлесі 1 %-ға ұлғайды.

Жас санаты бойынша қызметкерлердің негізгі үлесі 31-ден 50 жасқа дейінгі топта – 60,1 %-ын құрайды, бұл ретте ерлердің үлесі 80,5 %-ын, әйелдердің үлесі 19,5 %-ын құрайды.

50 жастан асқан қызметкерлердің саны персоналдың жалпы санының 27,5 %-ын құрайды, бұл ретте ерлердің үлесі 81,5 %, әйелдер – 18,5 %-ды құрайды.

30 жасқа дейінгі жастардың үлесі персоналдың жалпы санының 12,4 %-ын құрайды, бұл ретте ерлердің үлесі 82,6 %-ын, әйелдердің үлесі 17,4 %-ын құрайды.

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕ ЖАС ТОПТАРЫ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

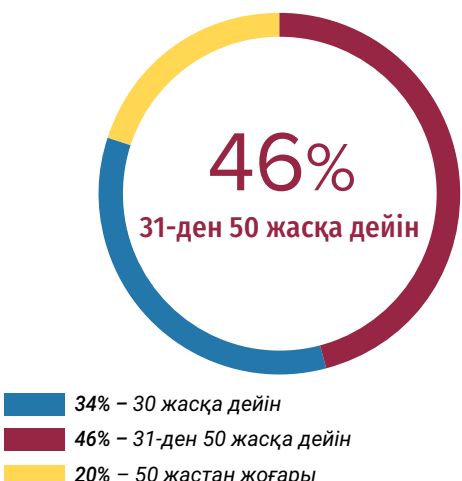

2020 жылы жаңадан жалға алынған қызметкерлердің саны 5 412 адамды немесе орташа тізімдік санның 8 %-ын құрайды.

2018–2020 ЖЫЛДАРДАҒЫ ЖАҢАДА ЖАЛҒА АЛЫНҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

жылдар	2018	2019	2020
қабылданған қызметкерлердің %	12,5	7	8

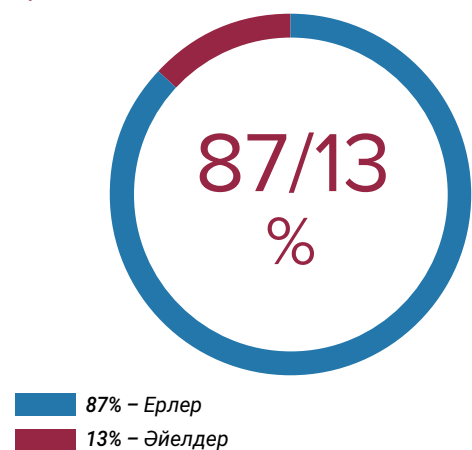
ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕГІ ЖАС ТОПТАРЫ БОЙЫНША ЖАҢАДАН ҚАБЫЛДАНҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

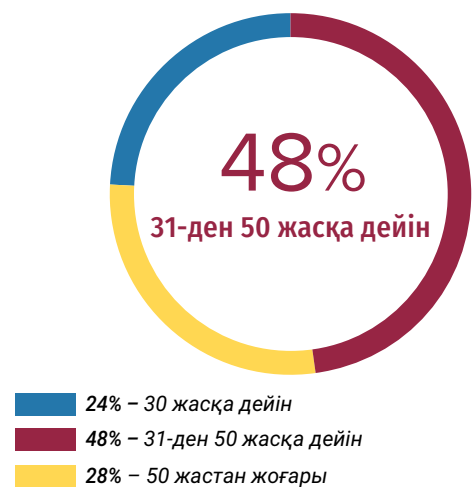
Есепті кезеңде еңбек қатынастары тоқтатылған қызметкерлер саны 3 713* дамды немесе орташа тізімдік санның 6 %-ын құрады, оның ішінде 30 жасқа дейінгі жас санаты бойынша – 24% (2019 жылы 22%, 2018 жылы 18,2%, 2017 жылы – 20,4%), 31-ден 50 жасқа дейін – 48% (2019 жылы – 49%, 2018 жылы – 55%, 2017 жылы – 46,4%), 50 жастан асқандар – 28% (2019 жылы 29%, 2018 жылы 27,7%, 2017 жылы 23,5%).

** 2018 жылғы ТДС-дағы деректер мен 2020 жылғы Жылдық есеп арасындағы алшақтық деректерді есепке алудағы әртүрлі периметрлермен түсіндіріледі.*

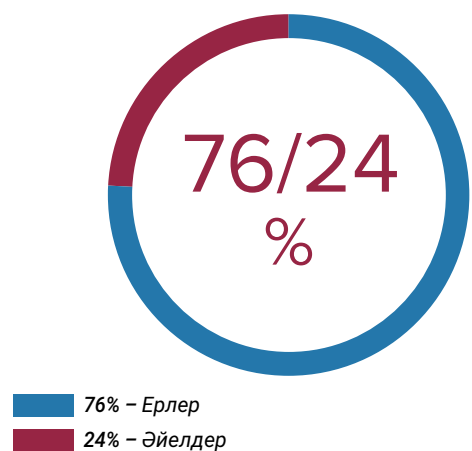
ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕ ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША
БӨЛІНІСТЕГІ ЖАҢАДАН ҚАБЫЛДАНҒАН
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

ЖАС САНАТТАРЫ БОЙЫНША ЕСЕПТІ
КЕЗЕҢДЕ ОЛАРМЕН ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ
ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢДЕ ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША
БӨЛІНІСТЕ ОЛАРМЕН ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ
ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, %

ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫ БОЙЫНША
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ТҰРАҚТАМАУ
КОЭФФИЦИЕНТІ*

жылдар	2018	2019	2020
Коэффициент	13%**	7%	6%

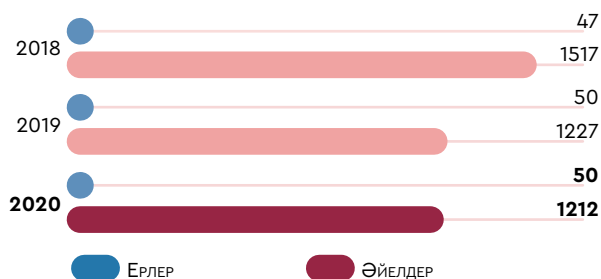
* Қызметкерлердің тұрақтамау коэффициенті = $A/B \times 100$, мұнда
А – есепті кезеңнің аяғында тараптардың келісімі бойынша немесе
қызметкердің кінәсінен өз бастамасы бойынша жұмыстан босатылған
қызметкерлердің саны; В – есепті кезеңдегі орташа тізімдік саны. Өз
бастамасы бойынша, тараптардың келісімі бойынша, жұмыскердің
кінәсінен жұмыстан босату (жұмыс берушінің бастамасы бойынша
еңбек шартын бұзу) ҚР Еңбек кодексі бойынша еңбек шартын тоқтату
негіздеріне сәйкес жүзеге асырылады (Толығырақ 1-қосымшада).

** 2018 жылғы ТДС-дағы деректер мен 2020 жылғы Жылдық есеп
арасындағы алшақтық деректерді есепке алудағы әртүрлі периметр-
лермен түсіндіріледі.

Компанияның барлық қызметкерлерінің 54%
есепті кезеңде нәтижелілік бағалаудан өтті
(2019 жылы – 48%, 2018 жылы – 34%). Оның ішінде
әйелдер – 20%, ерлер – 80%. Қызметкерлер
санаттары бойынша бөлінген: басшылар – 15%,
мамандар – 32%, жұмысшылар – 53%.

Бала күтімі бойынша жалақысы сақталмайтын
демалыста жүрген қызметкерлер саны есепті
кезеңнің соңында 1 262 адамды құрады, бұл ретте
әйелдердің үлесі 96%-ды, ерлердің үлесі 4%-ын
құрайды.

БАЛА КҮТІМІ БОЙЫНША ДЕМАЛЫСТАҒЫ
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

2018–2020 ЖЫЛДАРЫ ЖҮКТІЛІГІ ЖӘНЕ
БОСАНУЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ДЕМАЛЫСТАҒЫ
ӘЙЕЛДЕР

Есепті кезеңде жүктілігі және босануы бойынша
демалыстағы әйелдер 245 адамды құрайды.

ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕР ЖӘНЕ ПЕРСОНАЛДЫ ЫНТАЛАНДЫРУ

103-1, 103-2, 103-3, 202-1, 202-2, 405-1, 405-2

Біздің қызметкерлерді ынталандыру тәсіліміз
лайықты еңбекақы деңгейін қамтамасыз ету
және барлық қызметкерлердің құқықтарын
сақтау қағидаттарына жасалады. Еңбекақы
төлеу жүйесіндегі барлық өзгерістер мүдделі
тараптардың пікірлері мен ұсыныстарын ескере
отырып енгізіледі.

ҚМГ компаниялар тобында гендерлік айыр-
машылықтарға байланысты базалық жалақыда
және сыйақы төлеу жүйесінде айырмашылықтар
жоқ. ҚМГ компаниялар тобы ұйымдарындағы
жалақы деңгейі қызметкерге емес, лауазымға
байланысты, яғни бір лауазымда жұмыс істейтін
ерлер мен әйелдер бірдей жалақыны және
ұйымдағы еңбекақы төлеу қағидаларында көз-
делген өзге де төлемдерді алады.

Жоғары басқару органы мен басшы құрам
үшін жалақыны есептеу жүйесі нәтижелілікке,
ынталандыруға, еңбек өнімділігін арттыруға
және қызметтің тиімділігіне шоғырланған және
ҚНҚ-ге қол жеткізу қорытындылары бойынша
қысқа мерзімді сыйақы элементтерін қамтиды.
Үздік әлемдік практикаларға сәйкес басшы қыз-
меткерлердің нәтижелілік көрсеткіштері Топтың
экономикалық, экологиялық және әлеуметтік
міндеттерін көрсетеді.

«Барлау және Өндіру» бизнес-бағытындағы
компанияларда бірыңғай еңбекақы төлеу жүйесі
(ЕТБЖ) енгізілді, оның мақсаты барлық бөлімше-
лерде еңбекақы төлеудің бірыңғай тәртібін қамта-
масыз ету және қызметкерлердің еңбек нәтиже-
леріне мүдделілігін күшейту болып табылады.
Осы жүйеде қызметкерлерге өтемақы төлемдері,
үстеме ақылар мен қосымша ақылар берілетін
бірқатар жағдайлар көзделген; мұндай өлшем-
шарттардың бірі Өңірлік коэффициент – ауыр
климаттық жағдайлары бар өңірлерде жұмысты
орындауға байланысты қосымша шығыстар мен

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН САҚТАУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ

102-41, 103-1, 103-2, 103-3, 406-1, 407-1, 408-1, 409-1

Компания ҚР еңбек заңнамасының талаптарын
қатаң орындайды және оның нормаларын бұз-
байды, оларға сәйкес ешкім тегіне, әлеуметтік,
лауазымдық және мүліктік жағдайы, жынысы,
нәсілі, ұлты, тілі, дінге қатысы, сенімдері,
тұрғылықты жері, жасы немесе жеке кемшіліктер,
сондай-ақ қоғамдық бірлестіктерге тиесілілігі

еңбек шығындарын өтеу мақсатында жалақының
салыстырмалы түрде ұлғаю көрсеткіші болып
табылады. Осы коэффициенттің ең жоғары мәні
Маңғыстау мен Атырау облыстарына тура келіп
отыр.

Топтағы бастапқы деңгейдегі жалақының ұлттық
заңнамада белгіленген 2020 жылғы ең төменгі
жалақыға қатынасы 6 :1-ден 8:1-ге дейінгі (2019
және 2018 жылдары 6:1-ден 8:1-ге дейінгі) шекте
болды.

Жергілікті халық өкілдері* қатарынан жалданған
қатысу өңірлеріндегі** жоғары дәрежелі басшы-
лардың*** үлесі 87%-ды құрайды (2019 жылы –
86%, 2018 жылы – 85%).

*Жоғары дәрежелі басшылар – бірінші басшы
мен оның орынбасарлары.

** Қатысу өңірі – операциялық қызметті жүргізу
өңірі (облысы, ауданы).

*** Жергілікті халық өкілдері – Қазақстан
Республикасының азаматтары.

Басшылық құрамға кіретін қызметкерлердің
үлесі қызметкерлердің жалпы санының 11%.
Оның ішінде әйелдер – 18% (2019 жылы – 16,5%,
2018 жылы – 17%), ерлер – 82% (2019 жылы –
83,5%, 2018 жылы – 83%). Есепті жылы басшылық
құрамдағы әйелдер үлесінің өскені байқалады.

18% әйелдер

2018 ЖӘНЕ 2019 ЖЫЛДАРМЕН
САЛЫСТЫРҒАНДАҒЫ БАСШЫЛЫҚ
ҚҰРАМДАҒЫ ӘЙЕЛДЕР ҮЛЕСІНІҢ ӨСКЕНІ

себептері бойынша еңбек құқықтарын іске асыру
кезінде қандай да болмасын кемсітушілікке
ұшырай алмайды. Есепті кезеңде кемсіту фак-
тілері тіркелген жоқ.

Біз балалар еңбегін пайдаланбаймыз, мәжбүрлі
еңбекті қолданбаймыз, олардың нәсіліне, дініне

және жынысына қарамастан, барлық қызметкерлер тең құқықтары бар деп танылады.

Компанияның әрбір қызметкерінің еңбек саласындағы өз құқықтары мен бостандықтарын іске асыруға тең мүмкіндіктері бар. Бұдан басқа, Компания қызметкерлермен ұжымдық шартты жасасу, өзгерту, толықтыру жөніндегі келіссөздерге белсенді қатысады, келіссөздер жүргізу мерзімдерін қатаң сақтайды және тиісті бірлескен комиссиялардың жұмысын қамтамасыз етеді, келіссөздер жүргізу үшін қажетті ақпаратты ұсынады, ұжымдық шарт ережелерінің талаптарын қатаң орындайды.

Еңбек заңнамасына сәйкес кез келген қызметкердің өзінің өкілдері арқылы ұжымдық келіссөздерге қатысуға және ұжымдық шарттың жобасын әзірлеуге, сондай-ақ қол қойылған ұжымдық шартпен таныстыруға құқығы бар.

Компанияның қызметінде қауымдастық бостандығына арналған құқықтарды қандай да бір шектеу және қызмет түрлері немесе аумақтық белгісі бойынша ұжымдық келіссөздер жүргізу көзделмеген. Біз әлеуметтік жауапты компания ретінде осы құқықты толығымен қолдаймыз және біріктіруде қызметкерлердің бостандығына арналған құқығын іске асыру үшін қолайлы орта құрамыз.

Біріздендіру мақсатында Ұжымдық шарттың үлгілік нысаны әзірленді, ол еңбекақы төлеуді ұйымдастыру, әлеуметтік қолдау көрсету, еңбек жағдайлары, жұмыс және демалыс режимі және т.с.с. үшін бірыңғай қағидаттарды белгілейді. Ұжымдық шарттың үлгі нысанында ұжымдық еңбек даулары туындаған жағдайда оларды шешу алгоритмі қадамдық түрде жазылған. ҚМГ Тобы бойынша ұжымдық шарттарды әзірлеуге қойылатын үлгілік талаптар еңбек қатынастарын заңнамалық негізде құруға, қызметкерлер үшін жеңілдіктерді негізсіз арттыруға немесе азайтуға жол бермеуге, қақтығыстарды болдырмау және шиеленіс шешу мақсатында еңбек даулары туындаған кезде жүйелі іс-қимылдарды ұсынуға мүмкіндік береді.

ҚМГ тобы бойынша бүгінгі күні 28 өндірістік кәсіпорында ұжымдық шарттар жасалды. 2020 жылы ұжымдық шарттармен қамтылған ҚМГ компаниялар тобы жұмыскерлерінің саны 99% немесе 56 066 адамды құрады (2019 жылы 29

өндірістік кәсіпорында 58 710 адам, 2018 жылы – 31-де 58 838 адам).

ҚМГ кәсіпорындарының барлық ұжымдық шарттарында қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелері, сондай-ақ жұмыс істемейтін зейнеткерлер үшін әлеуметтік қолдаудың небәрі 35 түрі қарастырылған.

ҚМГ өз қызметкерлеріне әлеуметтік жәрдем-ақылар мен өтемақылардың әртүрлі түрлерін қамтитын кепілдендірілген әлеуметтік пакетті ұсынады:

- еңбек демалысына сауықтыруға арналған материалдық көмек;
- жүктілікке және босануға байланысты төлемдер;
- бала 1,5 жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты демалыста жүрген қызметкерлерге ай сайынғы төлемдер;
- басқа жұмысқа ауыстыру мүмкін болмаған жағдайда еңбек шартын бұзу кезіндегі өтемақы;
- жалпы еңбек ету қабілетінен айрылуына, мүгедектік алуына байланысты;
- қызметкердің қайтыс болуына байланысты жерлеуді ұйымдастыруға біржолғы төлем;
- өндірістегі жазатайым оқиға салдарынан қайтыс болған қызметкердің отбасына біржолғы төлем.

Сондай-ақ Компания науқастанған жағдайда ерікті медициналық сақтандыруға және Қазақстанның балалар сауықтыру лагерлерінде қызметкерлердің балаларының демалысын ұйымдастыруға әлеуметтік кепілдіктер береді.

Бұдан басқа, қызметкерлерге әлеуметтік қолдаудың қосымша түрлері ұсынылуы мүмкін. Әлеуметтік көмектің аталған түрлері ұжымдық шарттарда бекітілген, не кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген. Мұндай төлемдерге мерейтой жасына жетуіне байланысты, неке қиылуына байланысты төлемдер, некеге тұрған кездегі қысқа мерзімді демалыстар, баланың тууына байланысты, туған-туыстарының қайтыс болуына байланысты жалақысы сақтала отырып, емделуге және медициналық операцияларға ақы төлеуге, егер емделуге жұмсалған шығындар сақтандыру бағдарламасында белгіленген лимиттен асып кеткен жағдайда, мүгедек қызметкерлерге, қызметкердің мүгедек балаларына, көп балалы және аз қамтылған отбасыларына және т. б. жатады.

2020 жылы ҚМГ тобында барлық әлеуметтік төлемдер мен кепілдіктер сақталып, ұжымдық шарттарға сәйкес төленді, бұл ретте профилактикалық шараларға байланысты ҚМГ тобындағы балалар демалысы ҚМГ-ның бес ұйымында ғана ұйымдастырылғанын атап өту қажет, егер 2019 жылы қызметкерлердің балаларын сауықтыру іс-шараларына арналған шығындар

2 917 млн теңгені құраса, 2020 жылы шығыстар барлығы 199 234 теңге соманы құрайды.

Еңбек жағдайларын өзгерткен кезде Компания қызметкерді күнтізбелік он бес күннен кешіктірмей жазбаша хабардар етеді. Компания қызметіндегі маңызды өзгерістерге қатысты хабарлаудың ең аз кезеңі 4 аптаны құрайды.

КӘСІПОДАҚТАР

Компанияның кәсіподақтармен өзара іс-қимылы салалық және өңірлік деңгейлерде еңбек заңнамасымен белгіленген әлеуметтік әріптестік шеңберінде жүзеге асырылады. Салалық деңгейде өзара іс-қимылдың негізгі параметрлері (әлеуметтік кепілдіктер, еңбекті ұйымдастыру мәселелері, еңбекақы төлеу, жұмыспен қамту, гендерлік және жастар саясаты, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, еңбек жанжалдарының

алдын алу мен шешу және т. б.) ҚР мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-химия салаларындағы 2020–2022 жылдарға арналған салалық келісімде айқындалған, оны әзірлеуге ҚМГ және оның кәсіпорындарының өкілдері белсенді түрде қатысты.

ҚМГ тобында 47 мыңнан астам қызметкерлердің мүдделерін қорғайтын жергілікті кәсіподақтарды ескере отырып, 38 кәсіподақ комитеті жұмыс істейді (2019 жылмен салыстырғанда «KMG Security» ЖШС кәсіподағының қайта ұйымдастырылуына байланысты кәсіподақ мүшелерінің саны азайды).

Өңірлік деңгейде әлеуметтік әріптестік жөніндегі облыстық комиссиялар жұмыс істейді, олардың шеңберінде жұмыспен қамту және еңбекті қорғаудың өңірлік мәселелерінен басқа, нақты ұжымдық еңбек даулары да қарастырылады.

«Үздік Маман» кәсіби шеберлік конкурсы

35 ТҮРІ

ЖҰМЫСКЕРЛЕР МЕН ОЛАРДЫҢ
ОТБАСЫН ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ

ҚМГ-нің барлық компанияларында келісім комиссиялары құрылып, жұмыс істеуде.

ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚ

102-41

«Самұрық-Қазына» АҚ Әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникация орталығы жүргізген әлеуметтік тұрақтылық зерттеулеріне сәйкес 2020 жылы компаниядағы әлеуметтік тұрақтылықтың интегралдық көрсеткіші 86 процентті құрады.

Зерттеу нәтижелеріне сәйкес ҚМГ мен жекелеген ЕТҰ-дағы барлық анықталған қауіпті аймақтар бойынша Әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар жоспарлары әзірленуде және актуалдандырылуда.

ҚМГ әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар жоспарында қызметкерлердің әлеуметтік көңіл-күйіне әсер ететін (ішкі коммуникациялар, тамақтану сапасы, тұрмыстық жағдайлар, ЖҚҚ қамтамасыз ету, оқыту, мансаптық өсу және т.с.с.) ұйымдар қызметі саласының анықталған проблемалары қамтылады.

Сондай-ақ ҚМГ корпоративтік орталығының әкімшілік-басқару қызметкерлерінің тартылуына және қанағаттануына сауалнама жүргізілді, бұл есепті кезеңде 81 процентті құрады (2019 жылы 68% болды).

ҚМГ-нің барлық өндірістік кәсіпорындарында әрбір қызметкердің кәсіпорын басшылығына сұрақтармен жүгіну және ішкі коммуникациялар құралдарын енгізу арқылы уақтылы жауап алу мүмкіндігі регламенттелген, оған сәйкес жылына екі рет бірінші басшылардың еңбек ұжымдарымен есеп беру кездесулері, басшылардың кәсіподақпен кездесулері жүйелі түрде өткізіледі.

2020 жылы елдегі эпидемиологиялық жағдайға байланысты бірінші басшылардың еңбек ұжымдарымен есептік кездесулері онлайн форматта өткізілді.

Сондай-ақ, ЕТҰ-да жұмыс берушілер мен қызметкерлер арасында тікелей коммуникациялардың тиімді тетіктерін құру және қолдау, ЕТҰ-дағы қызметтің мақсаттары мен міндеттері

туралы қызметкерлерді уақтылы хабардар ету, ұйымдағы ағымдағы жағдайды жұмыскерлерге жеткізу, жұмыскерлерде ұйымның оң бейнесін қалыптастыру, ЕТҰ-дағы еңбек ұжымдарында әлеуметтік-психологиялық ахуал параметрлерін қадағалау мақсатында ЕТҰ-ның бірінші басшылары жұмыскерлерді жеке мәселелер бойынша қабылдауды жүзеге асырады, әрбір ЕТҰ-да бірінші басшының блогы, корпоративтік ақпараттық сайты құрылды, еңбек ұжымдарына дейін корпоратившілік ақпаратты жеткізу үшін бейне хабарландыруларға арналған мониторлар орнатылды. Қызметкерлерді жедел хабарландырулармен және хабарламалармен хабардар ету үшін ақпараттық стендтер қолданылады.

Басшылық ЕТҰ кәсіподағымен ұжымдық шартты орындауға, еңбек тәртібінің жай-күйіне, еңбек ұжымының өтініштерін қарауға, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелеріне, әлеуметтік жеңілдіктер мен өтемақылар беруге және кәсіпорында басқа да әлеуметтік-маңызды мәселелерге қатысты неғұрлым өзекті мәселелер бойынша кездесулерді тоқсан сайын өткізіп тұрады.

2019–2020 жылдары ҚМГ еншілес кәсіпорындарының еңбек ұжымдары арасында тұрақты әлеуметтік жағдай сақталды. Бұған ҚМГ қатысатын өңірлерде еңбек ұжымдары арасында әлеуметтік тұрақтылықты сақтау және халықтың әл-ауқатын жақсарту жөніндегі кешенді жұмыстың арқасында қол жеткізілді.

Практикадан мысал

2020 жылдың қаңтар айында Жаңаөзен қаласындағы «KMG-Security» ЖШС жұмыскерлерінің бір бөлігі жұмыс ауысымы басталар алдында «KMG-Security» ЖШС ауысым басшылығына жұмыскерлер үшін жалақы мөлшерін қайта қарау ұсынысымен жүгінді. Серіктестік басшылығы тарапынан жедел әрекет етудің арқасында жұмыскерлердің ұсыныстары тыңдалып, тиісті түсіндірме жауаптар берілді, содан кейін жұмыскерлер жұмысқа кірісті.

ҚМГ компаниялар тобы бойынша жыл сайынғы негізде Спартакиада және «Үздік маман» кәсіби шеберлік конкурсы сияқты корпоративтік іс-шаралар өткізіліп тұрады. Аталған іс-шаралар салауатты өмір салтын насихаттаудан және кәсіби шеберлікті арттырудан басқа, ҚМГ компаниялар тобының ішінде еңбек ұжымдарын шоғырландырудың құралы болып табылады.

Мерекелік іс-шаралар жүйелі түрде өткізіліп тұрады, еншілес кәсіпорындар қызметкерлерінің күшімен концерттік бағдарлама ұйымдастырылады.

2020 жылы еңбек ұжымдары арасында коронавирустық инфекцияны таратпау мақсатында жыл сайынғы корпоративтік іс-шаралар өткізілген жоқ.

ПЕРСОНАЛДЫ ДАМУ

103-1, 103-2, 103-3, 404-1, 404-2

ҚМГ жыл сайынғы негізде персоналды оқытуды және дамытуды қамтамасыз етіп отырады, ҚМГ компаниялар тобы қызметкерлерін дамытудың жаңа тәсілдемелері мен бағдарламаларын қалыптастырады.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының 2020 жылы COVID-19 пандемиясын жариялауына және осы оқиғамен өзара байланысты жағдайларға байланысты «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобы қызметкерлерінің оқуы мен дамуы барынша қашықтықтан және онлайн форматқа ауыстырылды.

Қашықтықтан жұмыс істеу форматына тиімді көшу мақсатында компания қызметкерлері үшін жеке-іскерлік дағдыларын, сондай-ақ жұмыста қолданбалы құралдарды қолдану дағдыларын дамыту үшін вебинарлар ұйымдастырылғанын атап өткен жөн.

Әкімшілік-басқарушылық персонал қызметкерлері үшін 2020 жылы еңбекті және қоршаған ортаны қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнама аясында міндетті оқытулар онлайн форматта, ал өндірістік объектілерге жетекшілік ететін құрылымдық бөлімшелерді оқыту вебинарлар және онлайн курстар форматында толық жүргізілді.

Сонымен бірге 2020 жылы ҚМГ корпоративтік орталығы, сондай-ақ компаниялар тобының еншілес және тәуелді ұйымдары қызметкерлерінің техникалық құзыреттерін дамытуға ерекше көңіл бөлінеді.

Осылайша, 2019 жылы басталған «Игеру жөніндегі инженердің» техникалық құзыреттерін дамыту бағдарламасы 2020 жылы аяқталды:

- кен орындарын игеру бөлімшелерінің 24 басшысы мен бас мамандары үшін 6 оқыту модулі өткізілді;

- өндіруші компаниялардың актуалды міндеттерін шешу бойынша 5 жоба әзірленді.

САНАТТАР БОЙЫНША БІР ОҚЫТЫЛҒАН АЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРГЕ АКАДЕМИЯЛЫҚ САҒАТТАРДЫҢ ОРТАЖЫЛДЫҚ САНЫ, САҒАТ

«Геология» бағыты бойынша мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен шығармашылық әлеуетін қолдау және дамыту мақсатында ҚМГ ҚМГ-Инжинирингпен бірлесіп «Бас геолог» бағдарламасын іске қосты. Аталған бағдарламаға компаниялар тобының 24 ЕТҰ геологиялық блогының 24 маманы қатысты. Осы бағдарлама шеңберінде осы саладағы актуалды міндеттерді шешу үшін жобаларды әзірлеу көзделген.

ҚМГ мен Татнефть ЖАҚ арасындағы персоналды дамыту саласындағы белсенді ынтымақтастық нәтижелерінің бірі «Кәсіби шебер» бағдарламасы болып табылады. Аталған оқыту бағдарламасы «Өзенмұнайгаз» АҚ қызметкерлерінің ұңғымаларды өндіру және жөндеу технологиясы, қауіпсіздік техникасы, экономика, үнемді өндіріс

ІСКЕ АСЫРЫЛАТЫН ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТАҚЫРЫПТАРЫ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

• Жеке тұлғалық-іскерлік оқыту • Персоналды басқару • Ішкі бақылау және аудит • Экология, ЕҚЖҚТ, МҚЖТЖ • Сатып алу қызметі • Экономика және қаржы • Корпоративтік басқару. Жобаларды басқару • Құжаттамалық қамтамасыз ету	• Ақпараттық технологиялар • Тілдік оқыту • Медиация, келіссөз процесі бағдарламалары бойынша оқыту • Өндірістік бағыттар бойынша оқыту • Жұмыс кәсіптеріне оқыту • Магистрлық бағдарламалар, шағын MBA • Тағылымдама

86%

ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫҢ
ИНТЕГРАЛДЫҚ КӨРСЕТКІШІ

саласындағы білімдерін жетілдіруге, сондай-ақ жеке-іскерлік құзыреттері мен менеджмент дағдыларын дамытуға бағытталған. Бұдан басқа, жаңа уақыттың сын-тегеуріндерін және цифрландырудың маңыздылығын ескере отырып, бағдарламаға «Цифрландыру және жасанды интеллект» бойынша курс енгізілді. Бағдарлама ҚДО – Татнефть және ҚМГ Инжиниринг тәлімгер білікті сарапшыларын тарта отырып іске асырылуда.

Бір қызметкерге академиялық сағаттың орташа жылдық саны 15 сағатты (2019 жылы 17,6 сағат, 2018 жылы 15 сағат), оның ішінде бір ер адамға – 14,6 сағатты (2019 жылы 18 сағат, 2018 жылы 14,9 сағат, 2017 жылы 15,8 сағат), бір әйелге – 16 сағатты (2019 жылы 15,1 сағат, 2018 жылы 15,6 сағат, 2017 жылы 18,3 сағат) құрайды.

Сонымен бірге қызметкерлерді оқыту және дамыту жыныс белгісіне және атқаратын лауазымына қарамастан жүзеге асырылып жатқанын атап көрсетеміз.

ҚМГ 2020 жылдың 1-тоқсанында өндірістік және дипломалды практикадан өту үшін Қазақстанның түрлі жоғары оқу орындарының 27 студентін қабылдады. COVID-19-ға байланысты шектеулер енгізілгеннен кейін студенттерді практикаға қабылдау тоқтатылды.

Жаңа жұмыскерлерді іздеу және жалдау кезінде Компания гендерлік, ұлттық және басқа да белгілері бойынша кемсітушілікке жол бермей, адам құқықтарын мүлтіксіз сақтайды.

«ЖАС ӨРКЕН» БАҒДАРЛАМАСЫ

2018–2020 жылдар аралығында ҚМГ компаниялар тобы бойынша жас мамандарды жұмысқа орналастырудың «Жас Өркен» бағдарламасы жұмыс істеді. «Жас Өркен» бағдарламасының миссиясы Қазақстанның талантты жастарын дамыту болып табылады. Бағдарламаны ұйымдастырушысы – бағдарламаны ұйымдастырушылық-қаржылық қолдауды жүзеге асыратын «Самұрық-Қазына» АҚ. Бағдарламаның мақсаты келешекте 20-30 жастағы топ-менеджерлерді даярлау, тәлімгерлік арқылы жас кәсіпқойларды дамыту және тәлімгерлік институтын қалыптастыру болып табылады. «Жас Өркен 2018» қатысушыларының төртінші ротациясы нәтижелерінің қорытындысы бойынша ҚМГ ҰК АҚ компаниясының тобы бойынша бес тәлімгер «Жас Өркен» төсбелгілерімен және алғыс грамоталармен марапатталды. «Жас Өркен» бағдарламасы бойынша 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша жобаның 15-ке жуық қатысушысы тағылымдамаға қабылданды. Тағылымдама

қорытындысы бойынша «Жас Өркен» бағдарламасының екі түлегі жұмысқа қабылданды.

Талантты жастарды ақпараттық технологиялар мен цифрландыру бағытында дамыту мақсатында 2018 жылы «Цифрлық жаз» бағдарламасы іске қосылды. «Цифрлық жаз» бағдарламасының миссиясы жас мамандарды Цифрландыру жобаларына тарту, тәлімгерлер арқылы жас мамандарды дамыту және тәлімгерлік институтын қалыптастыру болып табылады. Ақпараттық технологияның кәсіпқойлары болып табылатын жас маманның арқасында цифрландыру/автоматтандыру процестерін жақсартуға, цифрландырудың жаңа кезеңінде ұйымның өнімділігі мен бәсекеге қабілеттілігін арттыруға болады. «Цифрлық жаз» бағдарламасы бойынша жазғы тағылымдамаға ҚМГ компаниялар тобы бойынша жобаның 10-ға жуық қатысушысы қабылданды. Тағылымдама қорытындысы бойынша екі жас маман жұмысқа қабылданды.

АУТПЛЕЙСМЕНТ

ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен 2020 жылы ҚМГ орталық аппаратының жаңа құрылымы мен қызметкерлерінің жалпы саны бекітілді.

ҚМГ-нің Дағдарысқа қарсы стратегиясына сәйкес қалыптастырылған ҚМГ-нің жаңартылған құрылымы ҚМГ орталық аппараты персоналының жалпы санын 34%-ке төмендетуді көздеді.

ҚМГ құрылымындағы осы өзгерістерді ескере отырып, әлеуметтік жауапты жұмыс беруші ретінде ҚМГ беделіне жағымсыз факторлардың әсерін жұмсарту бойынша бастамалар, персоналды әлеуметтік-жауапты босату бағдарламасы – аутплейсмент қабылданды.

Ауыстыру бағдарламасы – бұл жұмыс беруші қызметкерлерді жұмыстан босату кезінде қабылдайтын шаралар кешені, ол бұрынғы қызметкердің дағдарыс кезеңінен тезірек және тезірек өтуіне және көп ұзамай басқа жұмыс табуға ықпал етеді.

Аутплейсмент бағдарламасы шеңберінде босатылған қызметкерлердің әрқайсысымен HR қызметінің жеке коммуникациялары жүргізілді.

Аутплейсмент бағдарламасының негізгі бөлігі

1-кезең – қызметкерлермен жұмыс – жаңа мүмкіндіктерді іздеу:

- Психолог-психологпен психологиялық жағдайды қалпына келтіру үшін әр сараланған қызметкерлер тобымен семинарлар өткізу;
- «Күш біздің ішімізде» психологпен жеке сессиялар;
- Жеке коуч – сессиялар.

2-кезең – жұмыстан босатылған қызметкерлерді сүйемелдеу және ілгерілетудің жеке стратегияларын әзірлеу:

- Қазақстандағы еңбек нарығын талдау, осы сұранысқа ие мамандықтар мен құзыреттердің (кәсіптер атласы, өзекті құзыреттер) картасын дайындау;
- Еңбек нарығының мүмкіндіктері мен тәуекелдерін көрсету үшін әрбір сараланған қызметкерлер тобымен семинарлар өткізу;
- Рекрутингтік сүйемелдеу. Қызметкерлердің түйіндемесін мансап сайттарында, жалдау агенттіктерінде және/немесе жұмыс берушілердің сайттарында тікелей тіркеу/орналастыру.

Практикадан мысал

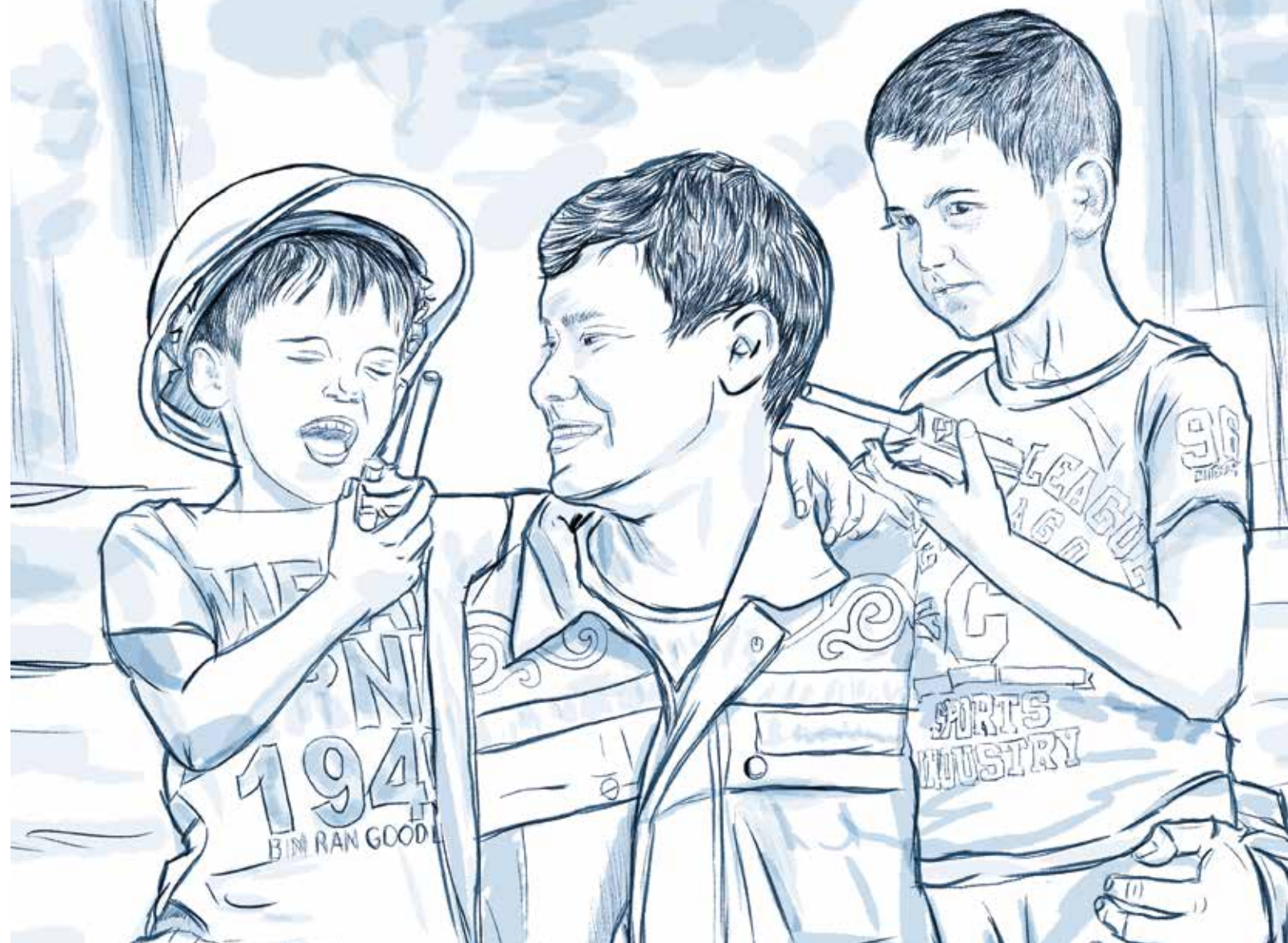
2020 жылы ҚМГ дағдарысқа қарсы бағдарламасы шеңберінде қызметкерлерді әлеуметтік-жауапты босату – Аутплейсмент жобасы іске асырылды. Бағдарламаға 161 босатылған жұмысшы қатысты. Нәтижелері: қатысушылардың 30%-ы жоба ашылған сәттен бастап жұмысқа орналастырылды; 12%-ы өз ісін/бизнесін дамытумен айналысты. Жалпы, қатысушылардың 93%-ы аутплейсмент бағдарламасына қанағаттанған.

БІЗДІҢ ҚАУЫМДАСТЫҚТАР

103-1, 413-1, 203-1

ҚМГ еншілес ұйымдарының жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарында өндірістік қатысу өңірлерін дамытуға және халықтың мұқтаж топтарына әлеуметтік көмек көрсетуге

айтарлықтай ақша қаражатын бөлу көзделген, сондай-ақ облыстардың әкімдіктерімен жасалған келісімдер мен меморандумдар негізінде ҚМГ ЕТҰ қаражатты жергілікті қоғамдастықтардың қажеттіліктерін негізге ала отырып, қаражатты

бөлетін жергілікті атқарушы органдарға аударды. 2020 жылы осы мақсаттарға ҚМГ тобы бойынша **4,5 млрд астам теңге** бөлінді, оның ішінде:

«Өзенмұнайгаз» АҚ Жаңаөзен қаласы мен Қарақия ауданының әлеуметтік инфрақұрылымын дамытуға 900 млн теңге бөлдi.

«Ембімұнайгаз» АҚ Атырау облысы Қызылқоға ауданы Мұқыр ауылында 424 орындық орта мектеп құрылысына 129 млн теңге қаржы бөлдi.

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ Маңғыстау облысының әкімдігімен қол қойылған келісім аясында халық арасында індетке қарсы күреске 1 980 млн теңге көлемінде көмек көрсетті.

«ҚазМұнайТеңіз» ТМК ЖШС «Жемчужины» ОБК шеңберінде Маңғыстау облысындағы әлеуметтік мақсаттағы жобаларға арналған шығыстарды 51,7 млн теңге сомасына қаржыландыруды жүзеге асырды.

«Қазгермұнай» БК» ЖШС өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына және оның Қызылорда облысының инфрақұрылымына 338 млн теңге көлемінде қаржы бөлдi.

«Қаражанбасмұнай» АҚ Маңғыстау облысының әкімдігімен қол қойылған келісім негізінде облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуына және оның инфрақұрылымына 164 млн теңге аударды.

Ақтөбе облысының әлеуметтік-экономикалық дамуына және оның инфрақұрылымына «Қазақтүрікмұнай» ЖШС 127 млн теңге, «ҚазақОйл Ақтөбе» ЖШС 73 млн теңге, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС 22 млн теңге бөлінді.

Бұдан басқа, Павлодар облысының әкімдігімен жасалған меморандум негізінде «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС Павлодар қаласында 137 млн теңге сомасында жекелеген спорт түрлері мен спорттық іс-шараларға қолдау көрсетті.

«Қазақойл Ақтөбе» ЖШС Ақтөбе облысының әкімдігімен жасалған өзара түсіністік және ынтымақтастық туралы меморандум негізінде «ПАРЫЗ» Ақтөбе қоғамдық қорына 100 млн теңге сомасында қаражат аударды.

>4,5 млрд тг

**2020 ЖЫЛЫ ҚАТЫСУ ӨҢІРЛЕРІН
ДАМУҒА БӨЛІНДІ**

Сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Үкіметінің тапсырмасы шеңберінде «ҚазТрансОйл» АҚ Түркістан қаласында 405 млн теңге сомасында «Конгресс-холл» объектісінің құрылысын қаржыландырды.

2016 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен «Самұрық-Қазына» АҚ Қайырымдылық саясаты және «Самұрық-Қазына» АҚ Қайырымдылық бағдарламасы бекітілді, осыған сәйкес ҚМГ мен оның еншілес кәсіпорындары демеушілік және қайырымдылық көмекті дербес жоспарлай және көрсете алмайды.

Қайырымдылық саясатына сәйкес «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялары тобының барлық қайырымдылық қызметін «Samruk-Kazyna Trust» әлеуметтік жобаларды дамыту қоры (бұдан әрі – Қор) жүзеге асырады.

Қор қызметінің басым бағыттары:

- әлеуметтік және медициналық сектордағы адамдарға, қауымдастықтарға көмектесу;
- медиа, мәдени қауымдастықты дамыту, адам әлеуетін дамыту;
- қоғамның орнықты дамуындағы еңбек қатынастарын, ұлтаралық қатынастарды, инвестицияларды нығайту;
- Қор тобы бар өңірлерде әлеуметтік инвестициялардың өңірлік бағдарламасын іске асыру;
- Қордың және/немесе Қор тобының беделін нығайту және имиджін ілгерілету.

2020 жылы ҚМГ «Samruk-Kazyna Trust» әлеуметтік жобаларды дамыту қоры арқылы жобаларды қаржыландыру үшін қайырымдылыққа 3,1 млрд теңге жұмсады).

Қор «Самұрық-Қазына» АҚ-тың барлық компаниялар тобынан халық үшін әлеуметтік маңызы бар мәселелерді шешуге бағытталған қайырымдылық жобалар мен бағдарламаларды іске асырады. Қордың қызметі мемлекеттік органдардың, ҚР Үкіметінің және қоғамдық және әлеуметтік саясат саласындағы сарапшылардың жәрдемімен жүзеге асырылуда. Корпоративтік қордың қайырымдылық жобаларының әкімшілері конкурстық негізде айқындалған үкіметтік емес ұйымдар болып табылады. Қордың қызметі туралы толығырақ Сіз мына сілтеме арқылы біле аласыз:

COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫМЕН КҮРЕСКЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІМІЗ

2020 жылы «ҚазМұнайГаз» COVID-19 пандемиясымен күреске жалпы сомасы **6,2 миллиард теңге** жұмсады.

Бұл қаражатқа аса қажеттілік туындаған медициналық жабдықтарды, реанимобильдерді, оттегі концентраторларын және ӨЖЖ аппараттарын сатып алу бойынша атаулы көмек көрсетілді.

Сондай-ақ ҚМГ-нің еншілес компаниялары әкімдіктер мен медициналық мекемелерге аз қамтылған отбасыларға Көлік, жеке қорғаныс құралдарын, азық-түлік себеттерін ұсынды.

6,2 млрд тг

**COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫМЕН
КҮРЕСКЕ ЖҰМСАДЫ**

Практикадан мысалдар

«ҚазТрансОйл» АҚ өңірлік мемлекеттік медициналық мекемелерге 68 өкпені жасанды желдету аппаратын (ӨЖЖ) сатып алуға демеушілік көмек көрсетілді, оның ішінде 1 млрд теңге сомасына жеткізу, монтаждау, медициналық персоналды оқыту және кепілдік қызмет көрсету кірді. ӨЖЖ аппараттары медициналық мекемелердің сұрауларына сәйкес таратылады.

Практикадан мысалдар

Пандемияның алғашқы күндерінен бастап «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ жергілікті билікпен ынтымақтастықта өңір халқына жан-жақты қолдау көрсетіп келеді.

Ауылдық дәрігерлік амбулаториялар үшін 3 бірлік жедел жәрдем көлігі, 20 дана өкпені жасанды желдету аппараты, компьютерлік томограф, 15 бірлік УАЗ және стационарлық аппарат сатып алуға көмек көрсетілді. Сонымен қатар қажетті жоғары білікті медициналық

көмек қамтамасыз етілді, Маңғыстау облысының провизорлық, инфекциялық, обсервациялық орталықтарының блокпосттарының, патрульдік қызметтерінің қызметкерлерін және медицина қызметкерлерін тамақтандыруды қамтамасыз етуде және дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етудің тұрақтандыру қорын қалыптастыруда жәрдем көрсетілді.

Жалпы алғанда, COVID-19 пандемиясымен күреске 1,9 млрд теңгеден астам қаржылық көмек бөлінді.

ҚОСЫМШАЛАР

ТӘУЕЛСІЗ ТЕКСЕРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП 134

1. ЕСЕП БЕРУ ШЕКАРАЛАРЫ, ӨЗГЕРІСТЕР,
ЕСКЕРТПЕЛЕР 136

2. ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ИНДИКАТОРЛАР 138

3. GRI CONTENT INDEX МАЗМҰНЫНЫҢ
КӨРСЕТКІШІ 141

4. АББРЕВИАТУРАЛАР МЕН
ҚЫСҚАРТУЛАР 151

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ 154

«Эрнст энд Янг – кеңестемелік қызметтер» ЖШС
Өл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

ТОО «Эрнст энд Янг – консультационные услуги»
пр. Аль-Фараби, д. 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Ernst & Young Advisory LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 59 60
Fax: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Тәуелсіз жұмыс істеп жүрген маманның сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмасы туралы қорытындысы

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ-ның акционерлеріне, Басшылығына және мүдделі тараптарына

Тапсырма мәні

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі «Компания») тапсырмасымен біз Компанияның қоса беріліп отырған 2020 жылғы (бұдан әрі – «есепті кезең») тұрақты даму саласындағы есебіне (бұдан әрі – «Есеп») қатысты сенімділікті қамтамасыз ететін, Халықаралық тапсырмалар стандарттарында айқындалғандай шектелген сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы (бұдан әрі – «Тапсырма») орындадық. Осы тапсырманың шеңберінде біз келесі аспектілерге:

- Компанияның келешек оқиғалары мен қызметінің нәтижелеріне қатысты мәлімдемелерге; және
- Есептің Тұрақты Даму Мақсаттары мен БҰҰ-ның Жаһандық шарт қағидаттарына сәйкестігі туралы ақпаратқа қатысты сенімділікті қамтамасыз ететін қандай да бір процедураларды жүргізбедік.

Қолданылатын критерийлер

Есепті дайындау кезінде Компания қолданудың Негізгі нұсқасында есептілік бойынша Жаһандық бас-таманың тұрақты даму саласында есептілік стандарттарының жүйесін (бұдан әрі – «Стандарты GRI») және «Есеп туралы» бөлімде, Есептің «1-қосымшасында», сондай-ақ Есеп мәтініндегі көрсеткіштердің ескертпелерінде (бұдан әрі – «Критерийлер») баяндалған тұрақты даму саласындағы Компанияның есептілік жөніндегі қағидаттарын қолданды.

Компанияның жауапкершілігі

Компания басшылығы Критерийлердің таңдалуы және Есептің осы Критерийлерге сәйкес барлық елеулі қатынастарда шынайы түрде ұсынылуы үшін жауапкершілік көтереді. Мұндай жауапкершілікке ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, ендіру және қолдау, тиісті құжаттаманы жүргізу және Есеп теріс пиғылды әрекеттерден немесе қатеден туындаған елеулі бұрмалануларды қамтымайтындай етіп, оның дайындалуына қатысы бар бағалау мәндерінің есебі жатады.

Жұмыс істеп жүрген маманның жауапкершілігі

Біздің жауапкершілігіміз Есептің біз алған дәлелдердің негізінде ұсынылуы туралы тұжырымның жасалатындығында.

Біз сенімділікті қамтамасыз ету бойынша осы тапсырманы «Өткен кезеңдердің қаржы ақпаратының аудитінен және шолып тексеруден өзгеше болатын сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар» 3000-шы (қайта қаралған) сенімділікті қамтамасыз ететін Халықаралық тапсырмалар стандартына (бұдан әрі – «3000-шы СҚХТС») сәйкес орындадық. 3000 СҚХТС біз Тапсырманы Есептің Критерийлерге сәйкес барлық елеулі қатынастарда ұсынылуында шектелген сенімділікті алатындай және Қорытындыны шығаратындай етіп жоспарлауымызды және орындауымызды талап етеді. Таңдалған процедуралардың сипаты, мерзімдері мен көлемі, теріс пиғылды әрекеттердің немесе қатенің салдарынан ақпараттың айтарлықтай бұрмалану тәуекелін бағалауды қоса алғанда, біздің кәсіптік пайымдауымызға байланысты болады.

Біз қолдағы дәлелдер шектелген сенімділікті қамтамасыз ететін тұжырымымыз үшін негіз болуы үшін жеткілікті және лайықты болып табылады деп есептейміз.

Біздің тәуелсіздігіміз және сапаны бақылау

Біз 1-ші Халықаралық сапаны бақылау стандартын (1-ші ХСБС) қолданамыз және тиісінше, сапаны бақылаудың сенімді жүйесін, оның ішінде маңызды этикалық талаптар мен кәсіптік стандарттардың, сондай-ақ заңмен немесе нормативтік актімен белгіленген талаптардың орындалуын құжаттай растайтын саясаттар мен процедураларды қолдаймыз.

Біз тәуелсіздік талабын және бухгалтерлер үшін Халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес шығарған Кәсіптік бухгалтерлердің халықаралық этика кодексінің басқа да этикалық талаптарын сақтаймыз, әрі ол адалдықтың, объективтіліктің, кәсіптік құзырлықтың және лайықты мұқияттылықтың, құпиялылық пен кәсіптік мінез-құлықтың фундаменталды қағидаттарын белгілейді.

Орындалған процедуралардың сипаты

Сенімділікті қамтамасыз ететін орындалған тапсырма шектелген сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы білдіреді. Шектелген сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманың шеңберінде орындалатын процедуралардың сипаты, мерзімі мен көлемі ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмаға қарағанда аз болады. Тиісінше, шектелген сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде алынған сенімділік деңгейі бұдан да төмен болады.

Процедураларымыздың сипаты мен көлемін анықтау кезінде басшылықтың ішкі бақылау құралдарының тиімділігін назарға алсақ та, сенімділікті қамтамасыз ететін біздің тапсырмамыз ішкі бақылау құралдарына қатысты сенімділікті қамтамасыз етуге арналмаған. Біздің процедураларымызға бақылау құралдарын тестілеу немесе шоғырландыруды тексерумен немесе ақпарат жүйелеріндегі деректерді есептеумен байланысты процедураларды орындау кірмеді.

Шектелген сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмаға, бірінші кезекте Есепті және тиісті ақпаратты, сондай-ақ талдау және басқа да қажетті процедура-ларды дайындауға жауапты адамдардың арасында сауалнама жүргізу жатады.

Біздің процедураларымызға мыналар жатады:

- тұрақты даму саласындағы саясаттар, қызмет пен нәтижелер үшін, сондай-ақ тиісті есептілікті дайындау үшін жауап беретін Компанияның басшылары мен мамандарының арасында сауалнама жүргізу;
- Компанияның тұрақты даму саласындағы саясаттарына, қызмет нәтижелеріне және есептілігіне қатысты шешуші құжаттарды талдау;
- Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметінің көрсеткіштері бойынша есептілікті дайындау процесінің түсінігін алу;
- Есепті халықаралық және қазақстандық мұнай-газ саласындағы компаниялардың бірқатары дайындаған тұрақты даму саласындағы есептермен және мүдделі тараптар қозғаған салаға тан болатын тұрақты даму саласындағы тақырыптар тізбесімен салыстырмалы талдау;
- Компанияның есепті кезеңдегі тұрақты даму саласындағы саясаттарын, оқиғаларын және қызметінің нәтижелерін қозғайтын бұқаралық ақпарат құралдары мен Компанияның корпоративтік баспа басылымдарындағы іріктелген жарияланымдарды зерделеу;
- Компания анықтаған тұрақты даму саласындағы елеулі мәселелерді талдау;
- жоғарыда аталған процедуралардың негізінде Компания үшін елеулі болатын тұрақты даму саласындағы мәселелерді анықтау және бұл мәселелердің Есепте көрсетілу амалдарын талдау;
- мұнай мен газды өндіру, тасымалдау мен қайта өңдеу, экономика және қаржы, персоналды басқару, энергетикалық ресурстарды пайдалану, қоршаған ортаны қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, есепті кезеңде әлеуметтік және қайырымдылық қызметі саласында шешуші көрсеткіштер бойынша деректерді Компания деңгейінде көрсетілген деректердің лайықты түрде жиналуына, дайындалуына, біріктірілуіне және Есепке қосылуына көз жеткізу үшін талдау;

- Компанияның корпоративтік орталық деңгейінде Есепте қамтылған сапалы және санды ақпаратты растау мақсатында дәлелдерді жинау;
- Есептің және оны дайындау процесінің Компанияның тұрақты даму саласындағы есептілік жөніндегі қағидаттарына сәйкестігін бағалау;
- Есептегі ақпарат пен деректердің ашылып көрсетілуінің GRI Стандарттарына «сәйкес» Негізгі нұсқа дәрежесінде дайындау сәйкестігін бағалау.

Сондай-ақ біз бұл жағдайларда орынды деп санаған басқа да процедураларды орындадық.

Тұжырым

Жүзеге асырылған процедуралардың және қолдағы дәлелдердің негізінде Есеп Критерийлерге сәйкес барлық елеулі ара қатынастарда шынайы ұсыныл-маған деп есептеуге мәжбүрлейтін еш факторлар назарымызды аудартпады.

Ernst and Young Advisory LLP

Алматы
2021 жылғы 15 шілде

1-ҚОСЫМША. ЕСЕП БЕРУ ШЕКАРАЛАРЫ, ӨЗГЕРІСТЕР, ЕСКЕРТПЕЛЕР

102-45,102-46,102-48, 102-49

ЕСЕП БЕРУ ШЕКАРАЛАРЫ

Есептің шекаралары дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығында ҚМГ-ге тікелей немесе жанама түрде тиесілі ҚМГ еншілес пен тәуелді ұйымдарын, сондай-ақ қызметін ҚМГ-нің бақылау құқығы бар заңды тұлғаларды қамтиды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілген заңды тұлғалардың тізбесі мынадай ұйымдармен ұсынылған:

«ҚМГ» «Барлау Өндіру» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «АМӨЗ» ЖШС, «ПМХЗ» ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «ҚазМұнай-Теңіз» ЖШС, «ҚазМұнайГаз-Сервис» ЖШС, «KMG International N. V.», «ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС, «Қазактеңізкөлікфлоты» ЖШС, «KMG Drilling&Services» ЖШС, Cooperative KazMunayGas PKI U. A.

«Энергетикалық ресурстарды пайдалану және энергия тиімділігін арттыру» бөлімінің шекарасы 14 ЕТҮ құрайды, олар топтың энергия сыйымды кәсіпорындарын барынша толық көлемде көрсетеді.

- «Мұнай мен газ өндіру» – «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «ҚазГӨЗ» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «ҚазақОйл Ақтөбе» ЖШС.
- «Мұнай мен газды тасымалдау» – «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ.
- «Мұнай мен газды өңдеу» – «Атырау МӨЗ» ЖШС, «Павлодар МХЗ» ЖШС, «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС.

«Су ресурстарын пайдалану» бөлімінің шекаралары:

«Қаражанбасмұнай» АҚ, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «ҚазақОйл Ақтөбе» ЖШС, «ҚазГӨЗ» ЖШС, «Caspi Bitum» БК» ЖШС, «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС, «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС, «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Азия газ құбыры» ЖШС, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «Аманкелді Газ» ЖШС, «Бейнеу – Шымкент газ құбыры» ЖШС, «Магистральдық Суағызғы» ЖШС, «СӨТБ» ЖШС – осы еншілес және тәуелді компаниялар ҚМГ-нің негізгі операциялық активтері болып табылады және Қазақстанның су ресурстарын пайдалануға елеулі әсерін тигізеді:

«Парниктік газдар шығарындылары» бөлімінің шекаралары ҚМГ-нің мынадай еншілес және тәуелді ұйымдарын қамтиды: «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «ҚазГерМұнай» БК» ЖШС, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «ҚазМұнайТеңіз» ТМК ЖШС, «ҚазГӨЗ» ЖШС, «КазТрансГаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ПМХЗ» ЖШС, «АМӨЗ» ЖШС, «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС, «CASPI BITUM» БК» ЖШС, Румын МӨЗ, Батуми мұнай терминалы және мұнай сервистік ұйымдар.

«Атмосфералық ауа сапасы» бөлімінің халықаралық стипендиялары ҚМГ-нің мынадай еншілес және тәуелді ұйымдарын қамтиды: «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «ҚазГерМұнай» БК» ЖШС, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «ҚазГӨЗ» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ПМХЗ» ЖШС, «АМӨЗ» ЖШС, «ПетроҚазақстан» CASPI BITUM «БК» ЖШС, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «Бейнеу-Шымкент Газ Құбыры» ЖШС, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Амангелді Газ» ЖШС, «Азиялық газ құбыры» ЖШС, «Казмотрансфлот» ҰТКҚК» ЖШС және мұнай сервистік ұйымдар.

«Шикі газды тиімді пайдалану» бөлімінің шекаралары мынадай ҚМГ еншілес пен тәуелді ұйымдарын қамтиды: «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Қаражанбасмұнай» АҚ.

«Қалдықтарды басқару» бөлімінің шекаралары: «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Қазақ газ өңдеу зауыты» ЖШС, «Орал Ойл энд Газ» ЖШС, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Жамбыл Петролеум» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «Магистральдық Суағызғы» ЖШС, «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «Азия Газ құбыры» ЖШС, «Аманкелді Газ» ЖШС, «Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС, «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС, «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС, «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС, «Caspi Bitum» БК» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС, «ӨзенМұнай-Сервис» ЖШС, «Oil Construction Company» ЖШС, «Кен-Құрылыс-Сервис» ЖШС, «KMG EP-Catering» ЖШС, «СӨТБ» ЖШС, «ТКБжҰҚ» ЖШС, «Маңғыстауэнергомұнай» ЖШС, «Oil Transport Corporation» ЖШС, «Тұлпар Мұнай Сервис» ЖШС, Argymak TransService ЖШС.

«Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар» бөлімінің есеп беру шекаралары мыналарды қамтиды: «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қазақ ГӨЗ» ЖШС, «ӨзенМұнайСервис» ЖШС, «Аргымак транс сервис» ЖШС, «ТұлпарМұнай-Сервис» ЖШС, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС, «Oil Construction Company» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС, «Жамбыл Петролеум» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «KMG Systems & Services» ЖШС, «Атырау МӨЗ» ЖШС, «Павлодар МХЗ» ЖШС, «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС, «Caspi BITUM» БК» ЖШС.

«ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ саласындағы оқыту» бөлімінің есеп беру шекаралары мынаны қамтиды: «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Жамбыл Петролеум» ЖШС, «Технологиялық көлікті басқару және ұңғымаларға қызмет көрсету» ЖШС, «СӨТБ» ЖШС, Argymak TransService ЖШС, «Кен-Құрылыс-Сервис» ЖШС, «KMG EP-Catering» ЖШС, «ҚазГӨЗ» ЖШС, «ӨЗЕНМҰНАЙ-СЕРВИС» ЖШС, «Орал ойл энд газ» ЖШС, «Тұлпар Мұнай Сервис» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС, «Аманкелді Газ» ЖШС, «Азия газ құбыры» ЖШС, «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС, «KMG Systems & Services» ЖШС, «Caspi Bitum» БК» ЖШС, «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС, «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС, «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС, «KMG Drilling & Services» ЖШС, «KMG-Security» ЖШС, «Oil Construction Company» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС, «Маңғыстауэнергомұнай» ЖШС, «Мұнайтелеком» ЖШС, «Ойл Транспорт Корпорэйшн» ЖШС, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ.

«Жұмыспен қамту» бөлімі есептілігінің шекаралары дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу процентінен астамы меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен ҚМГ-ге тікелей немесе жанама түрде тиесілі ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарын, сондай-ақ қызметін ҚМГ

бақылауға құқылы заңды тұлғаларды қамтиды. Бұрын 2018 және 2019 жылдары қызметкерлер санын есептеу ҚМГ-нің еншілес және тәуелді ұйымдары үшін жүзеге асырылған, онда дауыс беретін акциялардың елу және одан да көп проценті тікелей немесе жанама түрде меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен ҚМГ-ге тиесілі.

Қызметкерлердің нақты саны деп 2020 жылға орташа алғанда орташа жалақыны есептеу үшін қабылданатын сан түсініледі.

Тұрақсыздық коэффициентін есептеуге мыналар кіреді:

- Өз бастамасы бойынша жұмыстан босатылған жұмыскерлер – өз бастамасы бойынша жұмыстан босату туралы өтініш жазған, яғни өз қалауы бойынша жұмыс берушіге бұл туралы кемінде бір ай бұрын хабарлаған жұмыскерлер;
- Тараптардың келісімі бойынша жұмыстан босатылған жұмыскерлер – бұл Тараптардың бірі (жұмыскер немесе жұмыс беруші) еңбек шартын бұзуға ниет білдірген кезде, яғни: 1) өз қалауы бойынша жұмыстан босату туралы өтініш жазған және оны бұзудың осы негізін көрсеткен жұмыскерлер; 2) жұмыс берушіге хабарлау кезінде жұмыстан шығаруға келіскен жұмыскерлер;
- Жұмыскердің кінәсінен – бұл жұмыс берушінің бастамасы бойынша еңбек шартын бұзу, яғни ҚР Еңбек кодексінің 52-бабында сипатталған барлық жағдайлар.

Толықтырулар, жорамалдар және деректерді жинау, шоғырландыру және есептеу әдіснамасының сипаттамасы

Есептің мәтініндегі деректер есеп көрсеткіштерін дөңгелектеуге байланысты шоғырландырылған қаржылық есептілікте (ШҚЕ) берілген деректерден болар-болмас айырмашылығы болуы мүмкін. Мұндай жағдайларда ҚМГ интернет-сайтына орналастырылған тиісті ШҚЕ деректері дұрыс және аса маңызды. Есептемелердің әртүрлі әдіснамаларына және есептегі ақпаратты ашу тәсілдемелеріне байланысты келтірілген деректер бұрын жарияланған деректерден айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін.

2-ҚОСЫМША. ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ИНДИКАТОРЛАР

	Өндіру			Тасымалдау			Қайта өңдеу		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Парниктік газдардың шығарындылары (ПГ)									
ПГ тікелей шығарындылары (CO ₂ , млн тонна)	2.5	2.3	2,0	2.4	2.7	2,1	4.4	4.8	4,6
ПГ шығарындыларының қарқындылығы (КСШ 1000 тоннасына шаққандағы CO ₂ тоннасы)	101	93	87	–	–	–	–	–	–
ІМГ жағу									
Жалындатып жағу (млн тонна CO ₂)	0.3	0.2	0,13	–	–	–	–	–	–
Өндірілген КСШ бірлігіне жағылған газ саны (өндірілген КСШ 1000 тоннасына шаққандағы бір тонна)	6,0	2,95	2.2	–	–	–	–	–	–
Жалындатып жағу (млн м³)	0,15	0,08	0.06	–	–	–	–	–	–
Энергия сыйымдылығы									
Энергия тұтыну (млн ГДж)	55.2	55.5	48.2	55.6	66.0	44.6	56.8	61.3	63.8
Ластаушы заттар шығарындылары									
Күкірт оксиді (SO _x) (мың тонна SO ₂)	6.7	4.8	5.6	0,2	0,2	0.3	6.5	7.2	6.9
Азот тотығы (NO _x) (NO ₂ мың тонна)	4.8	5.3	5.4	5.5	6.2	5.6	5.9	6.9	6.7
Төгілулер									
Рұқсат етілмеген ойымдар – көлемі (мың тонна)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Рұқсат етілмеген ойымдар – саны	–	–	–	1	2	–	–	–	–
Мұнайдың төгінділері – көлемі (құрлық) (мың тонна)	0.78	0.65	0.32	0.005	–	–	0.063	–	–
Су									
Су бөетінің жалпы көлемі (млн м³)	52.2	52.4	47.7	25.3	24.9	22.7	16.2	16.2	15.4
Су бұру – көлемі (млн м³)	1.1	0.9	0,7	1.0	1.0	0,8	8.8	9.2	9.2
Қалдықтар									
Қауіпті (мың тонна)	220.6	846.4	824.9	2.9	46.6	40.3	39.1	62.2	128.5
Қауіпті емес (мың тонна)	5.9	12.6	28.8	5.2	4.9	6.8	8.0	7.3	1.9
Қалдықтардың барлығы (мың тонна)	226.5	859	853,7	8.1	51.5	47.1	47.1	69.5	130.4*
*солардың ішінде бұрғылау қалдықтары, құрлық (мың тонна)	174.2	193.2	178.7	–	–	–	–	–	–
*солардың ішінде бұрғылау қалдықтары, теңіз (мың тонна)	2.2	0	0	–	–	–	–	–	–

* Мұнайды қайта өңдеу бизнес-бағыты бойынша қалдықтардың өсуінің негізгі себебі – бұл Атырау МӨЗ-де ыдыстарды тазалаудан түскен мұнай қойыртпағын кәдеге жарату көлемін ұлғайту және механикалық тазарту құрылыстарын бөлшектеуден түскен қалдықтарды ұлғайту есебінен «Тазалық» жобасын іске асырудың басталуы.

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУҒА АРНАЛҒАН ШЫҒЫНДАР

GRI 103-3

	Шығындар	2018		2019		2020	
		млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD
1	ЛЗ қалдықтарымен, шығарындыларымен және төгінділерімен айналысуға байланысты шығындар, барлығы	11 844,6	34,3	14 847,3	38,79	18 312,1	43,0
1.1	Қалдықтарды өңдеу және орналастыру	5 833,9	16,9	9 733,2	25,43	13 190,3	30,9
1.2	ЛЗ шығарындылары мен төгінділерін тазарту	4 531,5	13,1	3 177,6	8,3	4787,9	11,2
1.3	Парниктік газдардың шығарындылары бойынша құжаттар топтамасын әзірлеуге және растауға арналған шығыстар	104,4	0,3	101,9	0,27	149,3	0,4
1.4	Экологиялық жауапкершілікті сақтандыру	58,6	0,2	118,2	0,31	125,1	0,3
1.5	Төгінділерді жоюға арналған шығындарды қоса алғанда, экологиялық залалды жоюға арналған шығындар	1 278,8	3,7	1 460,7	3,8	0,3	0,001
1.6	ҚОҚ саласындағы өтемақылық іс-шараларға арналған шығындар	34,3	0,1	255,7	0,7	59,2	0,1
2	Қоршаған ортаға әсерін болдырмауға арналған инвестициялар және экологиялық менеджмент, барлығы	1 035,8	3	1 198,1	3,1	21 535,3	50,5
2.1	Қызметкерлерді оқытуға және даярлауға арналған персонал	58,6	0,17	18,8	0,5	9,3	0,02
2.2	Сыртқы сертификаттау және экологиялық менеджмент жүйесін дамыту	47,8	0,14	43,4	0,1	24,1	0,06
2.3	Экологиялық менеджмент саласындағы жалпы қызметке арналған персонал	2,6	0,008	196,7	0,5	2,0	0,005
2.4	Зерттеулер және әзірлемелер	548,5	1,6	366,0	1,0	820,5	1,93
2.5	Ең таза технологияларды енгізуге арналған қосымша шығыстар	158,4	0,5	123,5	0,3	20 665,4	48,49
2.6	«Жасыл сатып алуға» арналған қосымша шығыстар	2,3	0,007	360,3	0,9	7,2	0,02
2.7	Экологиялық менеджментке байланысты басқа да шығындар	217,6	0,6	89,4	0,2	6,8	0,02

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӨЛЕМДЕР (НОРМАТИВТІК)

	2018		2019		2020	
	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD
ИМГ жалындатып жағусыз атмосфераға шығарындылар	1 998	5,8	1 054	2,7	1 170	2,7
Атмосфераға шығарындылар (ИМГ жалындатып жағусыз)	1 258	3,6	1 584	4,1	1 843	4,3
Судың ластануы	30	0,1	63	0,2	102	0,2
Қалдықтарды орналастыру	258	0,7	131	0,3	109	0,3

ӨНДІРІСТІК ҚЫЗМЕТТІҢ ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ МЕН АУҚЫМЫ БИОӘРТҮРЛІЛІКТІҢ НЕГІЗГІ АЙМАҚТАРЫНА ҚАТЫСТЫ

304-3

Учаске	Орналасқан жері	Биоалуантүрліліктің негізгі аймақтары (БНА)	БНА-ға қатынасы бойынша орналасқан жері	Келісімшарттық аумақтың ауданы (ш. км)	Әсерді азайту жөніндегі жоспар
Қансу	Қарақия ауданы Маңғыстау облысы	Кендірлі-Қаясан қорық аймағы және Үстірт мемлекеттік қорығы	Қорық аймағында орналасқан және қорықтың жанында тұр	4 374,6	Жобадан шығу туралы шешім қабылданды
Самтыр	Маңғыстау облысының оңтүстік-шығысы	Кендірлі-Қаясан қорық аймағы және Үстірт мемлекеттік қорығы	Қорықтың жанында орналасқан	10 396,9	Іздеу-барлау жұмыстарының жобалау сатысы
Өріктау	Ақтөбе облысының Мұғалжар ауданы	«Көкжиде – Құмжарған» жергілікті маңызы бар мемлекеттік табиғи кешенді қорықша	Аумақтың бір бөлігін қамтиды	239,9	Гидрогеологиялық мониторинг
Әлібекмола және Қожасай	Ақтөбе облысының Мұғалжар ауданы	Көкжиде құмдары Көкжиде жерасты сулары	Жақын орналасқан	156,5	Гидрогеологиялық мониторинг
Жамбыл	КТҚС Атырау ауданы	КТҚС ерекше экологиялық сезгіш аймағы, Новинский қорықшасы	Қорық аймағында орналасқан және аумақтың бір бөлігін қамтиды	1 935,2	Тұрақты экологиялық мониторинг, теңіз мұнай операцияларын жүргізу кезіндегі шектеулер
Исатай	КТҚС орталық бөлігі, Солтүстік Маңғыстау облысы	КТҚС ерекше экологиялық сезгіш аймағы	Қорықтық аймақта орналасқан	1 060	Маусымдық форндік экологиялық зерттеулер, тұрақты экологиялық мониторинг
Сәтбаев	КТҚС Солтүстік-батыс бөлігі, Атырау ауданы	КТҚС ерекше экологиялық сезгіш аймағы	Қорықтық аймақта орналасқан	1 481	Аумақты қайтару және Келісімшартты тапсыру бойынша рәсімдер басталды

3-ҚОСЫМША. GRI CONTENT INDEX МАЗМҰНЫНЫҢ КӨРСЕТКІШІ

102-55

GRI (Materiality Disclosures Service) мазмұн көрсеткішін растау қызметі Есептің ағылшын тіліндегі нұсқасы негізінде ұсынылған. GRI Services GRI мазмұнының көрсеткіші нақты көрсетілгенін, ал 102-40-102-49 аралығындағы көрсеткіштерді ашуға берілген сілтемелер Есептің негізгі бөлігіндегі бөлімдерге сәйкес келетінін растайды.

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһандық шарты-ның қағи-дاتтарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 101: Foundation 2016					
Есептіліктіктің жалпы элементтері					
GRI 102: General Disclosures 2016	102-1 Ұйымның аты	3, 5, 7, 9, 11, 13, 21			
	102-2 Қызмет, брендтер, өнімдер мен қызметтер	3, 5, 7, 9, 11, 13, 21			
	102-3 Штаб-пәтердің орналасуы	154			
	102-4 Өндірістік алаңдардың орналасуы	21			
	102-5 Меншік сипаты және ұйым-дық-құқықтық нысаны	21			
	102-6 Қызмет көрсету нарықтары	21			9
	102-7 Ұйымның ауқымы	3, 5, 7, 9, 11, 13,			9
	102-8 Қызметкерлер туралы ақпарат	3, 5, 7, 9, 11, 13, 119			8
	102-9 Жеткізу тізбегі	21, 78			12
	102-10 Ұйымдағы және оның жеткізу тізбегіндегі елеулі өзгерістер	43, 78			9, 12
	102-11 Сақтық қағидаты немесе тәсілі	97		7	14, 15
	102-12 Сыртқы бастамалар	64			17
	102-13 Қауымдастықтардағы мүшелік	64			17
	102-14 Жоғары басшылықтың үндеуі	16, 18			
	102-15 Негізгі әсерлер, тәуекелдер және мүмкіндіктер	40, 49, ЖЕ*			9
	102-16 Құндылықтар, қағидаттар, стан-дарттар және мінез-құлық нормалары	28, 56		1, 2, 4	5, 10, 16
	102-17 Этика бойынша консультация-лар мен өтініштердің тетіктері	57		2, 6, 10	5, 10, 16
	102-18 Басқару құрылымы	31			16
	102-20 Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптарға жауап-ты басшы лауазымдар	32			

* https://www.kmg.kz/uploads/reports/KMG_AR2020_KAZ.pdf

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
	102-21 Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар бойынша мүдделі тараптарға кеңес беру	32			
	102-22 Жоғары басқару органының және оның комитеттерінің құрамы	34			
	102-23 Басқару органының төрағасы	34			
	102-24 Номинирлеу және басқару органын іріктеу	35			
	102-25 Мүдделер қақтығысы	35, 80			
	102-26 Мақсаттарды, құндылықтарды және стратегияны анықтаудағы басқа-ру органының рөлі	36			
	102-27 Басқару органының ұжымдық білімі	36			
	10-28 Басқару органының қызметін бағалау	36			
	102-29 Экономикалық, әлеуметтік және экологиялық әсерлерді анықтау	37		7	
	102-30 Тәуекелдерді басқару процес-терінің тиімділігі	40, ЖЕ			
	102-31 Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптарға шолу	32, 40			
	102-32 Орнықты даму саласындағы есепті дайындаудағы басқару органы-ның рөлі	14, 32, 40			
	102-33 Аса маңызды мәселелер туралы хабарлау	32,40			
	102-34 Аса маңызды мәселелердің сипаты мен саны	32, 41			
	102-35 Сыйақы саясаттары	41, ЖЕ			
	102-36 Сыйақыны анықтау процесі	41, ЖЕ			
	102-37 Еңбекке ақы төлеуге қатысты мүдделі тараптардың қатысуы	42, ЖЕ			
	102-38 Сыйақының жылдық жалпы коэффициенті	ЖЕ			
	102-39 Сыйақының жылдық коэффици-ентін проценттік ұлғайту	ЖЕ			
	102-40 Мүдделі тараптар топтарының тізімі	59			17
	102-41 Ұжымдық еңбек шарттары	123, 126		3	17
	102-42 Мүдделі тараптарды сәйкестен-діру және анықтау	59			17
	102-43 Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасауға тәсілдеме	59			17
	102-44 Негізгі тақырыптар және кө-терілген қауіптер	16, 18, 26			
	102-45 Шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілген заңды тұлғалар-дың тізбесі	136			
	102-46 Есептің мазмұнын және тақы-рыптардың шекараларын айқындау	14, 136			
	102-47 Маңызды тақырыптар тізбесі	61			
	102-48 Қайталама өтініштер	136			

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
	102-49 Есептіліктегі өзгерістер	136			
	102-50 Есепті кезең	14			
	102-51 Соңғы есептің шығарылған күні	154			
	102-52 Есептілік циклі	14			
	102-53 Есеп туралы мәселелерге ар-налған байланыс ақпараты	154			
	102-54 GRI Standards сәйкес есептілік туралы өтініштер	14			
	102-55 GRI мазмұнының көрсеткіші	141			
	102-56 Сыртқы растау	14			
Ерекше тақырыптар					
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	71			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	71			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	71			
GRI 201: Economic Performance 2016	201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	72			8
	201-2 Климаттың өзгеруіне байланыс-ты қаржылық аспектілер және өзге де тәуекелдер мен мүмкіндіктер	49			7, 13
	201-3 Белгіленген жеңілдіктері бар зейнетақы жоспарларына байланысты міндеттемелердің қамтамасыз етілуі	72			8
	201-4 Мемлекеттен алған қаржылық көмек	72			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	123			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	123			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	123			
GRI 202: Market Presence 2016	202-1 қызметтің маңызды өңірлерінде белгіленген ең төмен жалақыға әртүрлі жыныстағы қызметкерлер жалақысы-ның бастапқы деңгейін салыстыру	123			8
	202-2 Жергілікті халық өкілдері қата-рынан жалданған қызметтің елеулі өңірлеріндегі жоғары дәрежелі басшы-лардың үлесі	123			10
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	71			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	71			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	71			
GRI 203: Indirect Economic Impacts 2016	203-1 Инфрақұрылымға және өтеусіз қызметтерге инвестициялардың дамуы мен әсері	75, 129			8
	203-2 Елеулі тікелей емес экономика-лық әсерлер	75			8

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	78			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	78			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	78			
GRI 204: Procurement Practices 2016	204-1 Жергілікті өнім берушілердегі шығыстардың үлесі	78			8
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	80			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	80			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	80			
GRI 205: Anti-Corruption 2016	205-1 Сыбайлас жемқорлыққа байла-нысты тәуекелдер мәніне бағаланатын өндірістік бөлімшелер	80, 82		10	16
	205-2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттар мен әдістер туралы хабардар ету және оларды оқыту	80, 82		10	16
	205-3 Сыбайлас жемқорлықтың расталған оқиғалары және алдын ала қабылданған іс-қимылдары	80, 82			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	80			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	80			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	80			
GRI 206: Anti-competitive Behavior 2016	206-1 Бәсекелестікке қарсы мі-нез-құлық, сенімге қарсы және моно-полиялық тәжірибе бойынша заңды әрекеттер	83			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	71			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	71			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	71			
GRI 207: Tax 2019	207-1 Салық салу тәсілдемесі	73			8
	207-2 Салықтық әкімшілендіру және бақылау, тәуекелдерді басқару	40, 74			8
	207-3 Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау және салық салу мәсе-лелерін реттеу	75			8
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	21			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	21			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	21			
GRI 301: Materials 2016	301-1 Салмағы немесе көлемі бойынша қолданылатын материалдар (ішінара ашу)	24			

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	97, 100			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	97, 100			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	97, 100			
GRI 302: Energy 2016	302-1 Ұйым ішінде энергия тұтыну	101			
	302-2 Ұйымнан тыс жерлерде энергия тұтыну	101			
	302-3 Энергия сыйымдылығы	102			
	302-4 Энергия тұтынуды қысқарту	102		8	7
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	102			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	102			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	102			
GRI 303: Water and Effluents 2018	303-1 Ортақ су ресурстарымен өзара іс-қимыл	103		8	6
	303-2 Су бұруға байланысты әсерлерді басқару	103		8	6
	303-3 Бастоған	103		8	6
	303-4 Су тарту (ішінара ашу)	103		8	6
	303-5 Су тұтыну (ішінара ашу)	103		8	6
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	107			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	107			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	107, 139			
GRI 304: Biodiversity 2016	304-1 ЕҚТА-да және олардың шекара-сынан тыс биоәртүрлілік құндылығы жоғары аумақтарда орналасқан, мен-шіктегі, жалға алынған немесе басқару-дағы өндірістік алаңдар	107			14, 15
	304-2 Қызметтің, өнімдер мен көр-сетілетін қызметтердің биоәртүрлілікке елеулі әсері	110			14, 15
	304-3 Сақталған немесе қалпына кел-тірілген мекендейтін жерлер	140		8	14, 15
	304-4 ХТҚО қызыл тізіміне және ме-кендейтін жерлері ұйымның қызметіне әсер ететін қорғалатын түрлердің ұлт-тық тізіміне енгізілген түрлердің жалпы саны (ішінара ашу)	107		8	14, 15
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	113			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	113			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	113			

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 305: Emissions 2016	305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындылары	114			
	305-2 Парниктік газдардың жанама энергетикалық шығарындылары	114			
	305-3 Парниктік газдардың өзге жана-ма мәселелері	114			
	305-4 Парниктік газдар шығарындыла-рының қарқындылығы	114			
	305-5 Парниктік газдар шығарындыла-рын қысқарту	115, 116		8	13
	305-6 Озонды бұзатын заттардың шығарындылары	114			
	305-7 Nox, Sox және басқа да маңызды ластаушы заттардың шығарындылары	115, 116			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	102, 105			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	102, 105			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	102, 105			
GRI 306: Effluents and Waste 2016	306-1 Сарқынды сулардың және қабыл-дайтын объектінің сапасы көрсетілген төгінділер көлемі	103			
	306-2 Түрлері мен әдістері бойынша бөлінген қалдықтар	105			12
	306-3 Елеулі төгілулер	90			
	306-5 Су ағызуынан және/немесе ағын-нан зардап шеккен су объектілері	103			
	306-4 Қауіпті қалдықтарды тасымалдау				
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	116			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	116			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	116			
GRI 307: Environmental Compliance 2016	307-1 Экологиялық заңнаманы және нормативтік талаптарды сақтау	116			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	89			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	89			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	89			
GRI 308: Supplier Environmental Assessment 2016	308-1 Экологиялық критерийлер бой-ынша тексерілген жаңа жеткізушілер (ішінара ашу)	89			

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	119			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	119			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	119			
GRI 401: Employment 2016	401-1 Жаңадан жалға алынған қызмет-керлер және кадрлардың тұрақтамауы	119			8
	401-2 Уақытша немесе толық емес жұмыспен қамту жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлерге берілмейтін толық жұмыспен қамту жағдайын-да жұмыс істейтін қызметкерлерге берілетін жеңілдіктер	119			8
	401-3 Ана болуына/әке болуына байла-нысты демалыс	119			8
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	85, 93			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	85, 93			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	85, 93			
GRI 403: Occupational Health and Safety 2018	403-1 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасын басқару жүйесі	85, 93			3
	403-2 Қауіпті факторларды анықтау, тәуекелдерді бағалау және оқиғаларды тергеп-тексеру	89			3
	403-3 Еңбек гигиенасы қызметі	93			3
	403-4 Қызметкерлердің қатысуы, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техни-касы туралы консультация беру және ақпараттандыру	93			3
	403-5 Қызметкерлерді еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша оқыту	93			3
	403-6 Қызметкерлердің денсаулығын нығайту	93			3
	403-7 Шаруашылық қатынастармен тікелей байланысты еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасына әсер етуді болдырмау және азайту	93			3
	403-9 Өндірістік жарақаттанушылық (ішінара ашу)	89			3
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	127			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	127			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	127			
GRI 404: Training and Education 2016	404-1 Бір қызметкерге арналған оқыту сағатының орташа жылдық саны	127			4
	404-2 Дағдыларды дамыту және білім беру бағдарламалары, сондай-ақ мансапты аяқтау кезіндегі қолдау бағдарламалары	117, 127			4

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	123			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	123			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	123			
GRI 405: Diversity and Equal Opportunity 2016	405-1 Басқару органдары мен қызмет-керлердің алуан түрлілігі (ішінара ашу)	123			10
	405-2 Ерлер мен әйелдердің базалық жалақысының қатынасы	123			10
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	123			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	123			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	123			
GRI 406: Non-Discrimination 2016	406-1 Кемсіту жағдайлары және алдын ала қабылданған түзету әрекеттері	123		10	16
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	123			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	123			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	123			
GRI 407: Freedom of Association and Collective Bargaining 2016	407-1 Қауымдастық бостандығын пайдалану және ұжымдық келіссөз-дер жүргізу құқығы елеулі тәуекелге ұшырауы мүмкін бөлімшелер мен өнім берушілер	123		3	16
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	123			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	123			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	123			
GRI 408: Child Labor 2016	408-1 Балалар еңбегін пайдаланудың елеулі қаупі бар бөлімшелер мен өнім берушілер	123		5	16
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	123			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	123			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	123			
GRI 409: Forced or Compulsory Labor 2016	409-1 Мәжбүрлі немесе міндетті еңбек-ті пайдаланудың елеулі тәуекелі бар бөлімшелер мен өнім берушілер	123		4	16
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	49, 53			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	49, 53			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	49			

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһан-дық шарты-ның қағи-даттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 410: Security Practices 2016	410-1 Адам құқықтары аспектілеріне қатысты саясаттар мен рәсімдерге оқытудан өткен қауіпсіздік қызметі қызметкерлерінің үлесі	58			16
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	49			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	49			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	49			
GRI 412: Human Rights Assessment 2016	412-1 Адам құқықтарының сақталуын бағалау немесе адам құқықтарына байланысты ықпал етуіне бағалау жүргізілген операциялар	58			16
	412-2 Қызметкерлерді адам құқықта-рын сақтау саясаттары мен рәсімдері-не оқыту	58			16
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	129			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	127			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	127			
GRI 413: Local Communities 2016	413-1 Жергілікті қоғамдастықтың қаты-суымен әсер етуді бағалау және даму бағдарламалары (ішінара ашу)	129			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	80			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	80			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	80			
GRI 414: Supplier Social Assessment 2016	414-1 Әлеуметтік критерийлер бой-ынша тексерілген жаңа жеткізушілер (ішінара ашу)	80			
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олар-дың шекараларын түсіндіру	71			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	71			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	71			
GRI 415: Public Policy 2016	415-1 Саяси салымдар	72			

GRI Standard	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Ерекшелік/ ерекшеліктің себебі	БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарымен байланыс	Орнықты дамудың 17 Жаһандық мақсатымен байланыс
GRI 416: Customer Health and Safety 2016	416-1 Өнімнің денсаулығы мен қауіпсіздігіне әсерін бағалау және қызмет көрсету санаттары		Өнімдер мен қызметтер санаттарының денсаулық пен қауіпсіздікке әсері туралы хабарланған жоқ		
	416-2 Денсаулыққа сәйкес келмейтін жағдайлар өнімдер мен қызметтердің қауіпсіздігіне әсері		Денсаулық пен қауіпсіздікке сәйкес келмеудің әсері туралы хабарланған жоқ		
GRI 418: Customer Privacy 2016	418-1 Тұтынушылардың жеке өмірінің бұзылуына және клиенттер туралы деректердің жоғалуына қатысты дәлелді шағымдар		Тұтынушылар туралы деректердің құпиялылығы мен жоғалуына қатысты дәлелді шағымдар жоқ		
GRI 103: Management Approach 2016	103-1 Маңызды тақырыптар мен олардың шекараларын түсіндіру	80			
	103-2 Басқарушылық тәсілдеме және оның құрамдауыштары	80			
	103-3 Басқарушылық тәсілдемені бағалау	80			
GRI 419: Socioeconomic Compliance 2016	419-1 Әлеуметтік-экономикалық саладағы заңдар мен ережелерді сақтамау	83			
GRI Oil and Gas Sector Disclosures:	OG3 Көздер бойынша бөле отырып өндірілетін жаңартылатын энергияның жалпы саны	49, 101		9	7
	OG4 Биоәртүрлілікті бағалау және мониторингі бағаланған және бақыланған маңызды өндірістік алаңдардың саны мен проценті	107, 110		8	14, 15
	OG5 Өндірілген ілеспе-қабатты судың көлемі және кәдеге жарату	103			
	OG6 Жағылған және өңделген көмірсутектер көлемі	116			
	OG7 Бұрғылау қалдықтарының саны және оларды қайта өңдеу және жою стратегиясы	107			
	OG8 Отындағы бензол, қорғасын және күкірттің құрамы	24			
	OG12 Еріксіз қоныс аудару операциялары, олардың әрқайсысына қоныс аударылған үй шаруашылықтарының саны және олардың өмір сүруіне қалай әсер еткені.		Ешқандай дәлелді еріксіз қоныс аудару болған жоқ		

4-ҚОСЫМША. АББРЕВИАТУРАЛАР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

АГ	«Аманкелді Газ» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
АГҚ	«Азия газ құбыры» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
АГТС	Автоматтандырылған газ тарату станциясы
АҚ	Акционерлік қоғам
АҚЖТЖ	Азаматтық қорғаныс және төтенше жағдайлар
ӘБП	Әкімшілік-басқарушылық персонал
БГТП	Бас газ тарату пункті
БО	Бизнес-орталық
БӨ	«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» акционерлік қоғамы
БТЖ	Басқарудың тарату жүйесі
БҰҰ	Біріккен ұлттар ұйымы
БҰҰ	ЖШ Біріккен Ұлттар Ұйымының Жаһандық шарты
БШГ	«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ГӨС	Газ өлшеу станциясы
ДЖБК	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Дағдарыс жағдайларында басқару командасы
ДК	Дербес компьютер
ДК	Директорлар кеңесі
ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау, төтенше жағдайлардың алдын алу
ЕҚОҚ	Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау
ЕҚТА	Ерекше қорғалатын табиғи аумақ
ЕМГ	«ЕмбіМұнайГаз» акционерлік қоғамы
ЕТҰ	Еншілес пен тәуелді ұйымдар
ЖАҚ	Жария акционерлік қоғам
ЖБК	Жартылай батпалы бұрғылау қондырғысы
ЖЕ	Жылдық есеп
ЖКО	Жол-көлік оқиғасы
ЖҚҚ	Жеке қорғаныш құралдары
ЖМБ	Жаһандық метан бастамасы
ЖСҚ	Жобалау-сметалық құжаттама
ЖШ	Жедел штаб
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ЖЭК	Жаңартылатын энергия көздері
ИГХК	Интеграцияланған газ-химия кешені
ИОА	«Интергаз Орталық Азия» акционерлік қоғамы
ИТҚ	Инженерлік-техникалық қызметкерлер
ІМГ	Ілеспе мұнай газы
КБЖЕЖ	ҚМГ-де корпоративтік басқаруды жетілдірудің 2019–2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспары
КВИ	Коронавирустық инфекция
КДО	Кадрларды даярлау орталығы
КҚК	«Каспий Құбыр Консорциумы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
КО	Корпоративтік орталық
КС	Компрессорлық станция
КСШ	Көмірсутекті шикізат
КТК	Компьютерлік тренажер кешендері

КТҚС	Каспий теңізінің қазақстандық секторы
ҚазГӨЗ	«Қазақ газ өңдеу зауыты» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚБМ	«Қаражанбасмұнай» акционерлік қоғамы
ҚГА	Қойнауқатты гидроажырату
ҚГМ	«Қазгермұнай» бірлескен кәсіпорны» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚДБ	«Қазақстанның Даму Банкі» акционерлік қоғамы
КЕҚОҚОДК	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті
ҚЕХС	Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары
ҚҚҚ	«Қазақстан-Қытай құбыры» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚҚҚ	Құсты қорғау құрылғылары
ҚҚҚ	Қабатты қысымды қолдау
ҚМГ	«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
ҚМГИ	«ҚазМұнайГаз Инжиниринг» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚНҚ	Қызметтің негізгі көрсеткіштері
ҚОА	«Қазақойл Ақтөбе» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚОӘБ	Қоршаған ортаға әсерін бағалау
ҚР АШМ	Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі
ҚР	Қазақстан Республикасы
ҚТ және ЕҚ	Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау
ҚТГ	«ҚазТрансГаз» акционерлік қоғамы
ҚТГА	«ҚазТрансГаз Аймақ» акционерлік қоғамы
ҚТГӨ	«ҚазТрансГаз Өнімдері» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚТКФ	«Қазақтеңізкөлікфлоты» ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚТМ	«Қазақтүрікмұнай» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚТО	«ҚазТрансОйл» акционерлік қоғамы
ҚХР	Қытай Халық Республикасы
МАС	Мұнай айдау станциясы
МАТЖ	Мұнайдың авариялық төгілуін жою
МАЭС	Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сот
МЖ	Менеджмент жүйесі
млн	Миллион (дар)
млрд	Миллиард (тар)
ММГ	«Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы
МӨЗ	Мұнай өңдеу зауыты
МТ	«МұнайТас» солтүстік-батыс құбыр компаниясы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
МТҚ	Мемлекеттік табиғи қорық
МХЗ	Мұнай-химия зауыты
ОДЕ	Орнықты даму туралы есеп
ОДМ	Біріккен Ұлттар Ұйымының Орнықты даму мақсаттары
ОДО	ҚМГ Директорлар кеңесінің және Басқармасының орнықты даму мәселелері жөніндегі отырысы
ОКК	«Ойл Констракшн Компани» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ОПЕК	Мұнайды экспорттаушы елдер ұйымы
ОСК	«Ойл Сервис Компани» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ОТК	«Ойл Транспорт Корпорейшэн» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ОЭР	Отын-энергетикалық ресурстар
ӨҚ, ЕжҚОҚ	Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау
ӨМГ	«Өзенмұнайгаз» акционерлік қоғамы
ӨСАБ	Өндіруші салалардың айқындығы бастамасы

ПҚИ	ПетроҚазақстанИнк.
ПҚОП	«ПетроҚазақстан Ойл Продактс» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (Шымкент МӨЗ)
ПМХЗ	«Павлодар мұнай-химия зауыты» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
САЖ	Сенім ақпараттық жүйесі
СЕС	Салықтық есеп саясаты
СӨТБ	«Су өндіру және тасымалдау басқармасы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ССС	Сатып алудың санаттық стратегиясы
СТГ	Сығылған табиғи газ
ТА	Төтенше ахуал
ТБКЖ	Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі
ТГАЖ	Талдамалық геоақпараттық жүйе
ТЖ	Төтенше жағдай
ТЖҚ	Тауарлар, жұмыстар, қызметтер
ТжСҚ	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Тағайындаулар және сыйақылар комитеті
ТКжҰҚБ	«Технологиялық көлікті басқару және ұңғымаларға қызмет көрсету» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ТПЖБЖ	Технологиялық процестің жетілдірілген басқару жүйесі
ТШО БКЖ	Теңізшевройлдың Болашақ кеңейту жобасы
ТЭН	Техникалық-экономикалық негіздеме
ҰК	Ұлттық компания
ҰКЖ	Ұңғымаларды күрделі жөндеу
ҰТКК	Ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы
ХТҚО	Халықаралық табиғатты қорғау одағы
ШҚЕ	Шоғырландырылған қаржылық есептілік
ЭӘЖ	Электр берудің әуе желілері
ЭШФ	Электрондық шот-фактура
ЮНЕСКО	Біріккен Ұлттар Ұйымының білім, ғылым және мәдениет мәселелері жөніндегі мамандандырылған мекемесі
ADNOC	Abu Dhabi National Oil Company
BASF	«Badische Anilin- & Soda-Fabrik» әлемдегі ірі химиялық концерн
BP	British Petroleum
CAPEX	Capital expenditure (Күрделі қаржы шығыстары)
CB	«CASPI BITUM» бірлескен кәсіпорны» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
CDP	Carbon Disclosure Project (Көміртекті есеп беру бойынша климаттық бағдарлама)
COVID-19	Coronavirus Disease 2019 (2019 жылғы коронавирустық инфекция)
ERP	Enterprise Resource Planning (Кәсіпорынның ресурстарын жоспарлау жүйесі)
ESG	Environmental, Social, and governance (Экологиялық, әлеуметтік және басқару аспектілері)
FAR	Сағатына 100 миллион адамға шаққандағы өлім оқиғаларының коэффициенті
GRI	Global Reporting Initiative (Жаһандық есептілік бастамасы)
HSE	Health, Safety and Environment (Еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және қауіпсіздік)
IAOT	Халықаралық Мұнай тасымалдау қауымдастығы
IOGP	Халықаралық Мұнай өндірушілер қауымдастығы
IPIECA	International Petroleum Industry Environmental Conservation Association (Мұнай өнеркәсібінің қоршаған орта-ны қорғау жөніндегі халықаралық қауымдастығы)
IUCN	International Union for Conservation of Nature
KMGi	KMG International N.V.
KPI	Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.
LTIR	Сағатына 1 миллион адамға шаққанда жұмыс уақытын жоғалтуымен жарақаттану оқиғаларының коэффициенті
MBA	Master of Business Administration (Іскерлік әкімшілендіру шебері)

MCV	Мамандандырылған көп салалы кеме
OCIMF	Oil Companies International Marine Forum (Мұнай компанияларының халықаралық теңіз форумы)
OSHA	Occupational Safety and Health Administration (Еңбекті қорғау басқармасы)
OSRL	Oil Spill Response Limited (Мұнайдың авариялық төгілуін жоюды қамтамасыз етуге арналған халықаралық қауымдастық)
PwC	PricewaterhouseCoopers
S&P	Standard and Poor's
WDP	Water Disclosure Project (Су ресурстары бойынша есеп беру бағдарламасы)
WWF	World Wildlife Fund (Дүниежүзілік жабайы табиғат қоры)

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ

102-3,102-51,102-53

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы

Мекенжайы: 010000, Нұр-Сұлтан қ., Қонаев к-сі, 8

Телефон: +7/7172/ 78 61 01

Факс: +7/7172/ 78 60 00

Веб-сайт: www.kmg.kz

Орнықты даму мәселелері бойынша электрондық пошта: **sustainability@kmg.kz**

Есептің шыққан күні: шілде, 2021 жыл

Орнықты даму туралы алдыңғы есеп 2020 жылғы қыркүйекте жарияланды.

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ ЖӨНІНДЕГІ ТОП:

Жоба үйлестірушілері:

Төребаева Айша
Бесембаева Жәнел
Үрпекова Жәннәт

Есеппен жұмыс істегендер:

Әбілдаева Меруерт
Айтбаева Томирис
Баймағзұмова Айжан
Шәріпов Дамир
Нусузова Сәуле
Сейдуәлиев Нұрмұхан
Ынтықбаев Дамиржан
Нұрмағамбетова Ләззат
Жасыбаева Дәриға
Құсайынова Әсел
Сенсізбай Айдын
Юсупов Ерлан
Хасенов Ғабидолла
Тасмұқанова Гүлнара
Нүріліева Меруерт
Әбдірахманов Ерлан
Қожаназар Динара
Жампейісов Ержан
Мақашева Дина
Әмірханов Абзал
Серік Санжар
Ағадиев Артур
Әжіғалиев Байхат
Ақшабаева Гүлмира
Әлиев Кәмілжан
Байыров Берік
Бақытқызы Гүлвира
Ізбасов Мұрат
Жанәбілова Жәнел
Қажыбекова Майгүл

Қыстаубаев Қизат
Жәкенова Еркеш
Аманжолова Динара
Оспанова Майра
Бөлтеков Бауыржан
Күлмағамбетова Айнұр
Нұрбаева Ардақ
Жапарова Ақсана
Серікова Жанагүл
Ильясов Бауыржан
Маратұлы Талғат
Алпатов Сергей
Әбілбеков Самат
Шалабаева Аниса
Әлиева Диана
Ольшевский Александр
Ахметов Дамир
Сисенбаева Маржан
Біркенова Ализа
Құрманғалиева Сәуле
Никитинский Сергей
Аязбекова Қорлан
Тапашев Арман
Садықова Эльвира
Жұмағалиева Ақмарал
Берлібаева Айгерім
Жампейісов Рамазан

ҚМГ ЕТУ қызметкерлері

